

Lizica Mihut,

ATITUDINI ȘI CONFESIUNI

LIZICA MIHUȚ

**ATITUDINI ȘI CONFESIUNI
PUBLICISTICĂ**

Grafică-copertă: Laurian Popa
Tehnoredactare: Tămășan Eugen

*Responsabilitatea asupra opiniilor exprimate în această carte îi revine
autoarei*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MIHUȚ, LIZICA

Atitudini și confesiuni / Lizica Mihuț. - București:

Palimpsest, 2022

ISBN 978-606-8478-62-3

821.135.1

LIZICA MIHUȚ

ATITUDINI ȘI CONFESIUNI

PUBLICISTICĂ

(15 septembrie 2015 - 7 martie 2022)

București, 2022

CUPRINS

Argument	11
Capitolul I. Evocări reverențiale	13
Patriarhul Daniel.....	15
Ștefan Augustin Doinaș.....	18
Ioan Dumitrache	20
Daniel Funeriu	22
Capitolul II. Arădeni ce nu trebuie uitați	27
a. Profiluri de ieri și de azi	29
Dimitrie Cameniță	29
Adriana Chiriță	31
Ovidiu Cornea	33
Corina Crișan.....	35
Miloș Cristea	36
Silvia Demian	39
Gheorghe Falcă.....	42
Onoriu Felea	44
Mihai Fifor.....	45
Dorin Frandeuș	46
Radu Homescu.....	49
Anton Ilica	51
Michael Iovin.....	54
Elena (Eli) Lăslean	57
Zoltan Lovas	59
Marii medici ai Aradului	61
Horia Medeleanu	63
Mirela Mureșan	65
Dana Olar.....	68
Ovidiu Olariu	70
Alexandru Roz.....	72
Gheorghe Schwartz.....	74
Cecilia Sîrghie	75
Dumitru Șerban	78
Mirela Valea	80
Andreea Weisl-Shaw	81

b. Con Brio. Mărturisiri	83
Liliana Bran.....	83
Diana Chițoi	85
Tabita Cristea	86
Ana-Maria Dragoș.....	88
Aureliana Man.....	89
Ramona Pantea.....	90
Viorica Popescu.....	92
c. In memoriam	93
Mihai Boțan.....	93
Ioana Fălcușan.....	94
Rodica Ghidău.....	95
Teo Morar.....	96
Mihai Takacs	96
Capitolul III. Aprecieri ale Ambasadei R. P. Chineze în România..	99
E. S. Xu Feihong, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Discurs cu prilejul Simpozionului, vol. I, (2016)</i>	101
E. S. Xu Feihong, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Prefață, vol. I, (2017)</i>	103
E. S. Xu Feihong, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Prefață, vol. II, (2018)</i>	105
E. S. Jiang Yu, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Prefață, vol. III, (2019)</i>	106
E. S. Jiang Yu, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Discurs cu prilejul Simpozionului, vol. III, (2019)</i>	108
E. S. Jiang Yu, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Scrisoare de felicitare, vol. IV, (2019)</i>	112
E. S. Jiang Yu, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Prefață, vol. IV, (2020)</i>	114
E. S. Jiang Yu, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Scrisoare specială de felicitare, (5 noiembrie 2020)</i>	115
E. S. Jiang Yu, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Scrisoare de felicitare, (25 februarie 2021)</i>	117
E. S. Jiang Yu, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Scrisoare de felicitare, (19 martie 2021)</i>	118
E. S. Jiang Yu, Ambasador al R. P. Chineze în România, <i>Scrisoare de felicitare cu prilejul Zilei Naționale a României, (noiembrie 2021)</i>	121

<i>Dialoguri Româno-Chineze la Arad</i>	122
Capitolul IV. Convorbiri provocate. Interviu	127
Chinezii ne dau o lecție de pragmatism.....	129
Cifrele sunt cele mai elocvente.....	132
Este foarte greu să pui la punct o astfel de istorie (I)	134
Este foarte greu să pui la punct o astfel de istorie (II).....	136
Cum a reușit să devină femeia puternică de astăzi	138
Teatrul arădean la un secol de la Marea Unire	144
Mi-am câștigat dreptul de a spune adevărul în față.....	146
În România de astăzi, diplomele și-au pierdut credibilitatea.....	150
Modul de a domina al femeii este mult mai subtil	152
Va veni momentul când falsele valori vor fi marginalizate.....	154
Un prilej de a ne apropia de Dumnezeu	156
Am candidat pentru funcția de rector	159
Propuneri concrete de colaborare ale Chinei cu Aradul	166
Nu mi-am trădat nicicând vocația de profesor.....	168
Aradul poate fi un punct de reper cultural	170
Capitolul V. Biserică, Învățământ, Cultură	173
Corul Facultății de Teologie Ortodoxă – 25 de ani de existență	175
Eveniment la Consiliul Județean	177
Concert extraordinar dedicat Unirii Principatelor Române.....	178
Bernstein și Gershwin în interpretarea Filarmonicii arădene	178
Duminică, la Vatican	179
Catedrala veche a Aradului. Inițiative excepționale	180
Palatul Cultural, o bijuterie arhitecturală recent restaurată	181
Seară de colinde de neuitat.	183
Program cultural dens la New York	184
Festivalul Internațional de film Documentar (fARAD)	186
Filarmonica arădeană. Concert de colinde	187
Concertul de colinde al Facultății de Teologie Ortodoxă	188
George Enescu și Aradul	189
Festivalul Filmului Documentar fARAD, ediția a VII-a.....	189
Filarmonica arădeană. Deschiderea stagiunii. O seară magică	190
Colegiul Național „Moise Nicoară”, medalie de aur.....	192
Expoziție de anvergură la Galeria Națională de Arte „Delta”.....	193
Facultatea de Teologie Ortodoxă. Moment aniversar	194
La Filarmonica arădeană, colinde și cântece de Crăciun.....	195
Eveniment cultural. Lansare de carte	196

Capitolul VI. Teatru	199
<i>Artă</i> , regia Szabo K. Istvan	201
Câteva opinii la final de Festival	203
<i>Săptămâna Luminată</i> , regia Nicolae-Mihai Brânzeu	205
<i>Bull</i> , regia Bobi Pricop	207
<i>Vârful Aisbergului</i> , regia Theodor-Cristian Popescu	210
<i>Ecarisajul pentru toți</i> , regia Tudor Lucanu	212
<i>Iubirea la oameni</i> , regia Vlad Massaci	215
<i>Orașul nostru</i> , regia Cristian Ban	218
Festivalul Internațional de Teatru Nou (FITN), ediția a V-a	221
<i>Complexitatea apartenenței</i> , regia Radu Nica	222
Teatrul Clasic „Ioan Slavici”. Deschiderea stagiunii 2017-2018....	226
<i>Flori de mină</i> , regia Ștefan Iordănescu	226
Compania de teatru „Aradi Kamaraszínház”	229
Bravo, Doru Păcurar!	230
<i>Tatăl</i> , regia Radu Iacoban	231
Un spectacol monumental la Gyula și, în curând, la Arad	231
Management defectuos al Teatrului Clasic „Ioan Slavici”	233
Festivalul de Teatru Clasic, ediția a XXIV-a. Opinii la „cald”	237
Un superb gest eșuat!	238
<i>[Ză] Pes©ăruș</i> , regia Catinca Drăgănescu.....	239
<i>Familia Ibsen</i> , regia Cristian Ban	241
Festivalul Internațional de Teatru Clasic: 25 de ani de existență....	243
Recitalul actriței Oltea Blaga	246
<i>Toamna în Poezie...</i> la Teatrul de Vară	248
Musical, regia Tapasztó Ernő	249
<i>Școala și Familia</i> , regia Cristian Ban.....	251
<i>Carmen Vlaga vorbește cu tine</i> , regia Ștefan Iordănescu	253
<i>Zoltan Lovas: 50; 25; 100</i>	256
<i>Our Last Terminal. Platonovka</i> , regia Botond Nagy	258
Universitatea de Vest din Timișoara, regal intelectual	261
Capitolul VII. Universitatea „Aurel Vlaicu”. Precizări necesare...	263
Fără menajamente despre UAV	265
Despre EWM și nu numai	267
Un proiect de succes: KA 2, SPSM.....	270
Aradul universitar prezent la Comisia Europeană.....	272
Drumurile săptămânale ale Ramonei Lile la București.....	274

Dacă nu atragem fonduri	277
Cartea de vizită a Universității	281
Nu mi-e rușine să recunosc că am plâns.....	284
Atenționare cu privire la viitorul Universității „Aurel Vlaicu“	285
Capitolul VIII. Carieră construită prin impostură.....	287
Ramona Lile, o secretară ajunsă rector (I, II, III, IV, V).....	289
Sacrificarea UAV pentru interes personal.....	302
Caz grav de plagiat	304
Numeroase articole despre plagiat.....	305
Semnalare	305
Adevăr ascuns.....	306
Precizare	306
Articole de presă menționate prin linkuri	307
Articole referitoare la plagiat (selectiv).....	308
Capitolul IX. Varia.....	331
Să ne bucurăm cu toții	333
Mai poate fi trombonit Aurel Ardelean? (I, II, III, IV)	334
Articole din presă, despre proces.....	340
Cetățean de onoare al Municipiului Arad.....	346
Clubul Pro China la Pecica.....	348
Împreună pentru Arad. Pledoarie pentru o normalitate politică	348
Sărbători Pascale, mai altfel	349
Posibile activități în / după izolare	351
Am găsit un portmoneu	353
Poliția Locală din Arad. Aprecieri	354
Anul Nou Chinezesc 2022	355
Capitolul X. Receptare Critică.....	357
Ion Cocora, Aradul în <i>Jurnalul teatral</i> din revista „Neuma”	359
Diana Achim, <i>Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri Româno-Chineze</i> (volumul III).....	363
Diana Achim, <i>China și România. Dialoguri între civilizații și schimburi culturale</i>	365
Lazăr Faur, <i>Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri Româno-Chineze</i> (volumul IV)	368
Anton Ilica, <i>Rememorări cordiale</i>	372
Capitolul XI. Oaspeți ai Aradului, 2004 – 2020, în ordine cronologică. (Selectiv)	377

Argument

De ce această carte? Pentru că ea a fost trăită și a fost scrisă la temperatura zilei și reprezintă, atât moral, cât și emoțional, un fragment semnificativ din viața mea, un act de eliberare a conștiinței.

Despre publicistică se spune cu deplină îndreptățire, de altfel, că este o istorie a clipei, a unei clipe fundamentale și în profunzime ancorată în viața unei comunități. Desigur, nu se identifică în niciun caz cu jurnalismul, deși nu ignoră cotidianul, ci, dimpotrivă, și-l asumă cu luciditate, dar pe o altă dimensiune tematică și din perspectiva altor imperative filosofice și etice. Indiferent că reflectă aspecte evocaționale sau de ordin confesional, atitudini sociale, culturale, spirituale, interrelaționale, ori pe toate acestea laolaltă, publicistica fixează în pagina scrisă, restituindu-le posterității, evenimente și idei, care au caracterizat și au definit o epocă.

Volumul ATITUDINI ȘI CONFESIUNI este o crestomație jurnalistică, ce reunește piesele unui puzzle, care doar așezate împreună oferă imaginea dăinuirii prin timp „cetății”, constituindu-se, de fapt, într-un tablou plurivalent și multicolor al ultimilor aproape șapte ani din viața Aradului – respectiv, 15 septembrie 2015, ziua apariției celei dintâi consemnări antologate, și 7 martie 2022, dată la care, din punct de vedere editorial, a mai fost posibil să se insereze ultimul articol selectat pentru sumar.

Precizez că articolele cuprinse în cele unsprezece capitole ale cărții sunt dispuse, cronologic, cu excepția primelor două, care se află în ordine alfabetică.

Primul capitol al cărții, EVOCĂRI REVERENȚIALE, readuce în atenția cititorului figuri importante, care au avut/au un rol covârșitor în afirmarea personalității culturale și economice a Aradului, iar următorul, ARĂDENI CE NU TREBUIE UITAȚI, (a. Profiluri de ieri și de azi; b. Con brio. Mărturisiri; c. In memoriam), rememorează individualități marcante de ieri și

de azi, care prin contribuția lor excepțională, manifestată în varii domenii, au conferit orașului natal, un loc distinct în peisajul urban al României contemporane.

Un alt capitol se referă la relațiile de prietenie și de colaborare ale României cu R.P. Chineză, marea țară asiatică, exprimând convingerea că ele se vor diversifica și se vor augmenta în viitor, spre beneficiul ambelor popoare.

CONVORBIRILE PROVOCATE, precum și alte două capitole, relevă, ca pe un leitmotiv, opinia, formulată sintetic, pe coperta a IV-a a cărții: „Românii nu vor accepta, la nesfârșit, ca titlurile științifice și ierarhiile să fie dobândite prin impostură. Va veni momentul, când falsele valori vor fi marginalizate”.

Articolele cuprinse în capitolul BISERICĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, CULTURĂ, dar și în TEATRU și ÎN RECEPTARE CRITICĂ, consemnează activități memorabile din sfera spiritului, scoțând, în evidență, nu numai gânduri și sentimente ci și atitudini – uneori, elogioase, alteori, critice – pe care, menționându-le, le așez sub privirile severe ale judecății timpului.

ALBUMUL FOTO, la rândul lui, înfățișează, selectiv, perioada 2004-2020 în imagini. Am inclus aici oaspeți de seamă, personalități de anvergură, a căror prezență demonstrează că, prin ani, Aradul nu a încetat să însemne, pentru ei, un reper prestigios al învățământului și culturii naționale.

Supără sau nu, motivele nu trebuie căutate cu lumânarea, am gândit și am alcătuit ATITUDINI ȘI CONFESIUNI, ca pe o carte-oglină, care nu deformează faptic realitatea, ci o propune ca obiect de meditație.

Autoarea

CAPITOLUL I
EVOCĂRI REVERENȚIALE

PATRIARHUL DANIEL

Fără îndoială, Preafericitul Părinte Daniel reprezintă o personalitate providențială pentru Biserica Ortodoxă Română. O personalitate providențială pentru România. Cu toții aveam nevoie pentru Mileniul al treilea de o personalitate teologică de anvergura Prefericirii Sale. Biserica Ortodoxă, în general, și Biserica Ortodoxă Română, în special, a fost binecuvântată de Dumnezeu prin alegerea de către Sfântul Sinod la 12 septembrie 2007 ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, a Preafericitului Părinte Daniel, întronizat în această înaltă demnitate bisericească la 30 septembrie 2007. Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad i-a conferit, precum bine se știe, înaltul titlu academic de Doctor Honoris Causa, în prezența a mii de arădeni, veniți să asiste la un ceremonial care onorează, cu adevărat, instituția arădeană de învățământ superior. Pregătindu-mă pentru acel eveniment special pentru Universitatea „Aurel Vlaicu” cu câteva luni înainte, am început prin a citi viețile celor cinci Patriarhi care l-au precedat pe Preafericitul Daniel și subliniez, cu toată responsabilitatea, că nici unul dintre aceștia nu a avut harul extraordinar

al zidirii. Vocația de a construi pentru astăzi dar, mai ales, pentru mâine. Pentru viitorime.

Niciunul dintre predecesori nu a reunit într-o singură personalitate o dimensiune liturgică și misionară, una științifică și publicistică, una filantropică și socială și, nu în ultimul rând, una monahală. Patriarhul Daniel are meritul deosebit de a fi întemeiat învățământul teologic modern, precizându-i „vocația misionară pentru viața și activitatea Bisericii Ortodoxe Române“, considerând teologia, deopotrivă, „o știință a mântuirii și conștiința misionară a Bisericii în lume“, pledând pentru un învățământ teologic universitar, care „să cunoască bine tendințele generale din învățământul românesc și european, să promoveze cercetarea științifică“, dar și „să corespundă exigențelor misionare actuale ale Bisericii“, îndeplinindu-și, în acest fel, misiunea „științifică și mistică, academică și practică“. Așadar, învățământul teologic românesc îi datorează enorm Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. Cum, de altfel, lecția oferită ca Mitropolit al Moldovei este, de asemenea, unică.

A înființat 12 protopopiate, 250 de biserici noi, 1700 de șantiere dintre care 600 pentru biserici, ce așteptau de prea multă vreme restaurarea mult promisă.

A realizat un fapt, pe care nu l-a făcut nimeni până la Preafericirea Sa și anume a introdus Iași-ul între cele cinci centre europene de pelerinaj, aducând moaștele unor sfinți, prilejuind credincioșilor șansa de a se ruga și de a se reculege în aceste centre de pelerinaj.

A fost cel dintâi care a dat o deschidere total nouă vieții monahale, nu doar pentru faptul că a construit 70 de mănăstiri, ci arătând că mănăstirea înseamnă rugăciune, credință, reculegere, dar înseamnă și știință, înseamnă descoperirea arhivelor mănăstirilor, înseamnă, de fapt, repunerea în circulație a unor obiecte de patrimoniu, a colecțiilor muzeale, pentru că centrele și mănăstirile sunt, în același timp, focare de credință și focare de învățământ și cultură.

Preafericitul Părinte Patriarh are și meritul de a fi elaborat peste 800 de studii și articole în limba română, dar și limbile franceză, engleză, germană, de a fi fost prezent la peste 120 de mari Congrese Internaționale și Naționale, de a fi scris cărți fundamentale, între care menționăm teza de doctorat (424 de pagini) susținută la Strasbourg și apoi la București, sub oblăduirea celui mai mare teolog al secolului al XX-lea, Dumitru Stăniloae.

Patriarhul Daniel este cel dintâi care a înființat o televiziune și un radio („Trinitas”), care, iată, au devenit de anvergură națională și nu numai, o editură („Trinitas”), o agenție de știri („Basilica”), un cotidian („Lumina”). Niciunul dintre patriarhii care l-au precedat nu au vădit această extraordinară vocație de a construi, probând un evident Duh creator dar și rigoare, o viziune unificatoare, un admirabil model, deopotrivă, în plan academic, științific, liturgic, dar și misionar și filantropic (prin spitalele și centrele de diagnostic pe care le-a promovat, prin medicamentele gratuite oferite celor aflați în dificultate ș.a.).

Personalitatea Patriarhului Daniel este fascinantă. Dumnezeu a ales un copil, fiu de învățător, dintr-un sat bănățean, devenit, apoi, un tânăr studios, ce își petrece cea mai mare parte a timpului în bibliotecă și, mai apoi, înalt ierarh, Patriarhul Daniel. Un om excepțional. Inteligent, erudit, poliglot, cu umor subtil și pilduitor, generos, necruțator, cred, cu duplicitarii și ipocriții, dar bonom și drept, un om superior nu prin înalta-i ierarhie ci prin calități umane pe care, arareori, avem privilegiul de a le descoperi.

Biserica Ortodoxă Română a dobândit prin Patriarhul Daniel șansa unui dialog ecumenic real, șansa de a ieși în afară și de a realiza o adevărată legătură de suflet și credință pentru că Europa este atât de mică față marea lucrare a lui Dumnezeu.

Sunt sigură că Patriarhul Daniel va târnosi Catedrala Mântuirii Neamului, cu hramurile „ÎNĂLȚAREA DOMNULUI” și „SFÂNTUL APOSTOL ANDREI”. Sunt sigură că va avea izbânzi, la care nici nu gândim astăzi. Și, iarăși, sunt sigură că va rămâne în istorie, ca personalitate de anvergură, unică, providențială pentru contemporaneitate.

(19 martie 2010 / 27 ianuarie 2022)

REMEMORAREA UNEI „LECTȚII DESCHISE”, ÎN BANCĂ CU ȘTEFAN AUGUSTIN DOINAȘ, LA COLEGIUL NAȚIONAL „MOISE NICOARĂ” ARAD

Nu îmi propun, în aceste câteva rânduri, să mă refer la poetul sau eseistul, la traducătorul sau dramaturgul, la politicianul sau academicianul Ștefan Augustin Doinaș, cu toate că ar binemerita o abordare, chiar dacă nu exhaustivă, dar cu sublinierea câtorva dintre contribuțiile sale excepționale.

Precizez, dintru început, că nu mă voi referi nici la elevul Liceului „Moise Nicoară” care, „cucerit” fiind de profesorul său de limba română, Alecu Constantinescu, (tatăl dramaturgului Paul Everac) citea cu nesaț **poezii** ale lui Dimitrie Bolintineanu, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Tudor Arghezi, dar și **critică de poezie** (*Mențiuni critice* ale lui Perpessicius), dar „adevăratul dascăl de poezie” a fost Vladimir Streinu.

Nu mă voi referi nici la **formarea sa intelectuală** ca membru al *Cercului de la Sibiu* (alături de Ion Negoitescu, Radu Stanca, Eugen Todoran, Ovidiu Cotruș, Cornel Regman). Și nici la contribuția sa valoroasă în calitate de **redactor șef** al prestigioasei reviste „Secolul 20” și, mai apoi, „Secolul 21”, ci voi rememora un moment petrecut în urmă cu mulți ani, un moment emoționant la care m-am referit și cu prilejul conferirii titlului de *Doctor Honoris Causa* de către Universitatea „Aurel Vlaicu”, precum și la lansarea volumului *Fraza lui Doinaș* (volum coordonat de Ovidiu Balint), carte lansată de curând în Sala Festivă a Colegiului Național „Moise Nicoară”. L-am însoțit, deci, pe Ștefan Augustin Doinaș la o „lecție deschisă” susținută de regretatul profesor URȘU PASCU cu *Mistrețul cu colți de argint*, unul din cele mai frumoase poeme ale literaturii române.

Îl cunoșteam extrem de puțin pe profesorul URȘU PASCU, care nu se număra printre dascălii foarte cunoscuți ai liceului, așa se și explică faptul că nu i-am putut „furniza” foarte multe „date” regretatului Ștefan

Augustin Doinaş. Îmi amintesc, parcă s-ar fi desfăşurat recent, această lecţie, pentru mine, fascinantă, iar pentru autorul poemului, copleşitoare. Profesorul părea un magician care „conducea” clasa, fără ostentaţie, dar era limpede că elaborase cu minuţiozitate întreaga sa desfăşurare. Stăteam în bancă alături de Ştefan Augustin Doinaş şi nu îndrăzneau să-l privesc. Emoţia era profundă şi cvasigenerală. Auzeam un plâns interior pe care nu-l pot exprima în cuvinte. Acelaşi „plâns pe dinăuntru”, pe care aveam să-l aud mulţi ani mai târziu, când Regele Mihai I de România a primit *Doctor Honoris Causa* din partea Universităţii „Aurel Vlaicu”, de fapt prima universitate din România care i-a conferit acest înalt titlu academic. Nu mi-e ruşine să recunosc că, auzind acest plâns profund interiorizat, mi-am abţinut cu greu şiroaiele de lacrimi, urmărind lecţia profesorului URSU PASCU.

Privindu-i, probabil, uimit pe elevii care comentau, cu aplomb şi cu uşoară emfază, versurile-i, Ştefan Augustin Doinaş rostea, ca pentru sine, câteva cuvinte, devenite un posibil laitmotiv: „...**nu m-am gândit la asta... nu m-am gândit la asta...**”. Sunt cuvinte care închid în ele o imensă modestie şi o profundă admiraţie pentru profesorul URSU PASCU şi elevii săi. Mi-a spus şi mie doar că întreaga lecţie s-a revăzut pe sine în orele de limba română, ca elev al liceului, necrezând vreodată că va asista la o „analiză” pertinentă a poemului său. La finalul lecţiei, vădit emoţionat, Ştefan Augustin Doinaş le-a mulţumit, cu căldură, protagoniştilor, deopotrivă profesor şi elevi. A urmat apoi o tăcere adâncă. Ştefan Augustin Doinaş rememora, probabil, întreaga desfăşurare a orei de limba română, iar eu nu îndrăzneau nici măcar să-l privesc. După două decenii, în timpul discuţiilor avute cu Ştefan Augustin Doinaş cu prilejul conferirii înaltului titlu academic de *Doctor Honoris Causa*, am dialogat cu privire la aceste momente şi am constatat că emoţiile nu s-au estompat şi laudele aduse profesorului URSU PASCU şi elevilor săi au rămas vii în amintirea sa. Relatându-i, recent, domnului Hoară Horaţiu că vreau să scriu despre o „lecţie deschisă” susţinută de regretatul profesor URSU PASCU, mi-a spus că, în calitate de director al liceului, şi dânsul a participat la o „lecţie deschisă” a profesorului şi a fost impresionat de întreaga ei desfăşurare. Un profesor, precum URSU PASCU şi, precum alţi profesori ai Colegiului Naţional „Moise Nicoară” au însufleţit cu pasiunea lor, cu rigurozitate şi dăruire, o şcoală de înaltă tradiţie, conferindu-i o strălucire intelectuală şi pedagogică, niciodată atenuată de trecerea ireversibilă a timpului.

(25 februarie 2020)

ACADEMICIAN IOAN DUMITRACHE, SECRETAR GENERAL AL ACADEMIEI ROMÂNE

Descopăr cu ușurință, într-unul din cele 16 Anuare ale Universității „Aurel Vlaicu”, momentul decernării titlului academic de Doctor Honoris Causa (noiembrie 2005) domnului IOAN DUMITRACHE, fiind consemnate, pe numeroase pagini, nu numai „Laudatio” și „Cuvântul” sărbătoritului, ci și „Salutul” rectorilor Universității „Politehnica” din București, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea

„Politehnica” din Timișoara, Academia de Științe Economice din București, Universitatea din Craiova, Universitatea din Galați și, nu în ultimul rând, un fost director general din MEC și actualul Președinte al UNFISCDI și fost Ministru al

MEC. Mai mult chiar, Vicepreședintele și Președintele executiv al CNCISIS au fost prezenți în Amfiteatrul A1 al Universității „Aurel Vlaicu”, cu prilejul acestui eveniment. Cu toții, au exprimat sentimente de admirație față de academician prof. univ. emerit dr. ing. IOAN DUMITRECHE și au rememorat aspecte cunoscute sau mai puțin cunoscute ale activității științifice și didactice ale laureatului, referindu-se, totodată, și la OMUL, cu totul special, un autentic model de dăruire până la sacrificiu pentru cercetarea unor „căi nebătătorite” și pentru inițierea unor domenii noi de cercetare științifică.

Domnul IOAN DUMITRACHE este profesor și fondator al Școlii de Automatică din România, cu largă recunoaștere națională și internațională, autor a peste 30 de cărți, între care **Automatica** (trei volume) este o bibliografie fundamentală în domeniu, și a peste 400 de articole și cursuri universitare, membru al unor prestigioase colective de cercetare din mari universități ale lumii și al unor organizații internaționale de primă mărime în plan științific, rector al „Politehnicii” din București, în perioada 2000-2004, invitat la importante universități din SUA, Germania, Austria, Spania, Franța, China.

Ca Președinte al Consiliului Național al Cercetării Științifice în Învățământul Superior din România, din anul 1998, a probat înalte

calități de manager al vieții științifice universitare și a coordonat elaborarea Strategiei de dezvoltare a cercetării științifice din învățământul superior din perioada 2007-2013, pledând pentru integrarea cercetării științifice românești în spațiul european al învățământului superior și cercetării. Să reținem că domnul IOAN DUMITRACHE a coordonat manifestări științifice de anvergură, prestigioase conferințe, simpozioane, congrese, având meritul excepțional de a promova noi discipline în domeniul Automaticii și de a iniția noi domenii de cercetare, care vizează conducerea inteligentă a proceselor și extinderea conceptelor sistemice spre bioinginerie, în sensul înțelegerii mecanismului de funcționare a creierului uman.

Să subliniem că academicianul IOAN DUMITRACHE este un dascăl de vocație, cu înaltă competență și ținută profesională, transmițându-le studenților și colaboratorilor săi cunoștințe în domeniul Automaticii, dar constituind totodată un MODEL, exemplar ca devoțiune și tenacitate, ca rigurozitate și exigență, ca verticalitate și corectitudine, ca respect pentru colaboratori, dincolo de ierarhia acestora.

Ca membru al Consiliului Național al Cercetării Științifice din România, l-am cunoscut pe academicianul IOAN DUMITRACHE, în calitate de Președinte. M-a surprins, dintru început, eleganța relațiilor interumane, generozitatea față de cei care, timizi, băteau la porțile consacrării, managerul de top, lipsit de invidii și răutăți, în stare să ajute instituții (a sprijinit mult și Universitatea „Aurel Vlaicu”) și colaboratori, acceptând propunerile acestora când erau dublate de argumente solide. Consemnez prețuirea mea profundă pentru OMUL de caracter, care constituie pentru mine, de peste două decenii, un REPER de performanță științifică, de stabilitate și continuitate într-o cercetare științifică de vârf, care a promovat, în cadrul Consiliului, respectul și înțelegerea opiniilor exprimate în cadrul CNCSIS, dincolo de funcții și interese, oricare ar fi acestea.

Biografia științifică a domnului IOAN DUMITRACHE este excepțională în domeniul Automaticii și greu va putea fi egalată la nivelul performanței în următorii ani.

Propunerea mea este să-l aplaudăm pe domnul IOAN DUMITRACHE, nu doar ocazional, la împlinirea unei vârste, subliniindu-i succesele științifice și manageriale de excepție, ci să încercăm un exercițiu de admirație profundă pentru MODELUL uman rar în lumea de azi: inteligență superioară dublată de modestie,

contribuții științifice la vârf dublate de integritate morală, un OM providențial pentru România academică a ultimelor decenii. La mulți ani, domnule IOAN DUMITRACHE!

(26 august 2020)

DR. DANIEL FUNERIU

Recent, am fost întrebată de un prieten, pe care îl apreciez ca intelectual și ca persoană publică, despre motivația cu privire la genericul unui șir de articole, ce vor „intra” într-o carte, despre „Arădeni, care nu trebuie uitați”.

Mărturisesc că m-a nemulțumit întotdeauna ideea de a aștepta „trecerea la cele veșnice” a unor personalități de anvergură și abia, apoi, să le „ridicăm” statui sau să propunem „urcarea” lor pe soclu. De aceea, mi-am propus să rememorez **personalități de excepție**, care au avut/au o legătură cu zona noastră, personalități din varii domenii, cu merite incontestabile, ce vor dăinui prin timp, ca puncte de reper pentru prezent dar și pentru viitor.

DANIEL FUNERIU

S-a născut în 11 aprilie 1971 la **Arad**. Dacă nu ar fi fost Ministru al Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului în perioada 23 decembrie 2009 – 9 februarie 2012, Daniel Funeriu ar fi fost, probabil, mai puțin cunoscut și ar fi rămas „Românul deștept care uimește Europa”, cum preciza, în titlu, un ziarist în anul 2008.

Dotat cu o inteligență excepțională și o profundă ambiție de a fi „cel dintâi”, Daniel Funeriu a devenit olimpic internațional la chimie pentru **România** în clasa a XI-a, pentru ca, în clasa a XII-a, să fie premiat la Olimpiada Internațională de Chimie, reprezentând **Franța**, unde a decis să rămână la 17 ani. A primit pentru merite deosebite, **Bursa Ministrului francez al Cercetării** (1995-1998).

Biografia intelectuală a lui Daniel Funeriu este uimitoare.

A absolvit Grande École de Chimie (Strasbourg) precum și Universitatea „Louis Pasteur” (Strasbourg) ca **șef de promoție**. A susținut **doctoratul** în chimie cu **Jean-Marie Lehn, laureat al Premiului Nobel pentru chimie**, obținând calificativul „Très Honorable”, **cel mai înalt rang** conferit primilor 5% dintre candidații la doctorat din toate domeniile. Au urmat **strălucite studii de pregătire științifică în SUA și Anglia** (1994), pentru ca apoi să fie cadru didactic la Universitatea „Louis Pasteur” din Strasbourg (1995-1998), la Collège de France, Paris (1998-1999) și cercetător științific la institute de științe și tehnologii avansate în SUA (1999-2002) și la Osaka (Japonia) (2002-2006). Revenit din Japonia, obține, prin concurs, cea mai mare finanțare acordată de Uniunea Europeană pentru un proiect individual de cercetare științifică (2 milioane de euro), ceea ce i-a permis să fondeze o echipă de cercetare în cadrul Universității Tehnice din München.

Cu o carte de vizită de top științific internațional, renunțând la oferte bine plătite, ca director și cercetător științific în Elveția și Germania, Daniel Funeriu **revine în România** după două decenii, din „convingerea că poate schimba ceva în țară”, **cu gândul de a realiza o construcție solidă a învățământului și cercetării, aflate într-o continuă și precară reformă din 1990 încoace**. Probabil, primul șoc a fost, când, în media, i s-au relativizat studiile, contestându-i-se chiar bacalaureatul!!!

Dar Daniel Funeriu nu renunță, probând o calitate rarisimă astăzi și anume aceea de a-și finaliza proiectele.

România a avut șansa unui ministru precum Daniel Funeriu, credem, cel mai important după 1990, nu numai ca anvergură intelectuală, pragmatism și experiență internațională privind învățământul și cercetarea, dar și prin elaborarea/ implementarea unor reforme care au schimbat profund societatea românească. Astfel, Daniel Funeriu ca ministru și-a propus să stârpească „insulele de puroi” din învățământul românesc, prin măsuri concrete și nu prin povești, măsuri incomode dar absolut necesare pentru **modernizarea și alinierea învățământului românesc la standarde europene/ internaționale**.

Să reținem câteva dintre meritele excepționale ale Ministrului Daniel Funeriu, cu precizarea că așezarea în această ordine este subiectivă și mi-o asum ca atare:

- *Unica lege a învățământului, de după 1990 (Legea nr. 1/2011), numită și „legea Funeriu”, o lege coerentă, în realizarea căreia*

ministrul Daniel Funeriu s-a implicat „în toate fazele elaborării ei”, considerând că are datoria „de a se asigura că spiritul acesteia este respectat”. Cu toate că a suferit 64 de modificări prin Ordonanțe de urgență sau alte reglementări, „Legea Funeriu” continuă să se aplice și în prezent.

- Prin introducerea camerelor de supraveghere la Bacalaureat, (măsură în vigoare și azi) Daniel Funeriu „...a curățat o tumoră din învățământul românesc care este fraudă” la examenul de finalizare a învățământului liceal. Considerăm că este una dintre cele mai importante reforme morale din învățământul românesc.*
- Daniel Funeriu a introdus procedura electronică a înscrierii la grădiniță și la școală, ceea ce a condus la diminuarea șpăgii, dar eradicarea acesteia nu poate fi oprită, decât de către părinți, de aceea fostul ministru „încă mai așteaptă o revoluție a părinților în acest sens”.*
- Considerând impostura academică, poate, cea mai mare plagă a învățământului românesc, Daniel Funeriu a realizat unica ierarhizare a universităților românești după 1990, propunând întâia radiografie a învățământului superior românesc.*
- Daniel Funeriu are meritul de a fi susținut realizarea Laserului la Măgurele, cea mai mare realizare a cercetării românești, la nivel internațional, după 1990.*
- A desfășurat o adevărată cruciadă împotriva plagiatelor, dar plecarea sa de la conducerea Ministerului a însemnat și o diminuare a interesului oficial cu privire la acestea. Comisia Națională de Etică nu mai funcționează de câțiva ani dar, declarativ, se dorește înființarea ei, fără a avea încă o finalitate. Cu privire la mult discutatul plagiat al lui Victor Ponta, fostul ministru a precizat, în mai multe rânduri, că nu el a trimis articolul la prestigioasa revistă „Nature”, făcându-se cunoscut, în acest fel, plagiatul, dincolo de frontierele țării.*
- Testele PISA arată limpede că se învață mai mult în anul 2012 decât în anul 2019, ajungându-se în prezent la așa-numitul alfabetism funcțional. Raportul PISA plasează România pe unul dintre ultimele locuri ale clasamentului, alături de Emiratele Arabe, Bulgaria și Republica Moldova.*
- Daniel Funeriu recomandă ca testele PISA să se dea și profesorilor, exprimându-și convingerea că „rezultatele vor fi surprinzătoare”.*

Ca întotdeauna, Daniel Funeriu propune și o soluție și anume: evaluarea tuturor profesorilor, iar celor „sub nivel să li se livreze o formare adaptată timp de un an pentru a ajunge la nivel, iar dacă nu reușesc nici atunci... asta e. În loc de miliarde date ONG-urilor de apartament, mai bine am face un moment zero al reselectiei profesorilor.”

- *Daniel Funeriu a propus o măsură concretă pentru diminuarea substanțială a abandonului școlar devenit alarmant, în prezent: data fiind sărăcia părinților, finanțarea de către stat să se facă pe elev, cu câte 3500 de lei, în anumite condiții, ceea ce ar determina revenirea la școală a celor mai mulți copii care îngroașă rândurile analfabeților.*
- *Plecarea tinerilor – consideră Daniel Funeriu – este bună pentru ei, în plan individual, dar rea pentru țară și este determinată de faptul că aceștia „nu văd oportunități pentru viitor” iar „ambianța este toxică”, deoarece „în prezent, în educație se diluează totul; tot ce ține de etică, de formarea cadrelor didactice, de arhitectura sistemului”.*
- *Daniel Funeriu a impus standarde de calitate și pentru învățământul superior privat, astfel că, la venirea sa la Minister, erau 500.000 de studenți, iar la plecarea sa de la conducerea acestuia erau 70.000 de studenți.*
- *Are meritul și de a fi propus învățământul profesional și dual atât de important pentru economia românească prezentă și viitoare, dar după plecarea de la Minister a continuat să se vorbească despre acesta însă nu la modul concret, realizându-se mult prea puțin până în prezent.*
- *A introdus, în calitate de ministru, așa-numita Școală altfel, care funcționează și în prezent, considerând că „cine își imaginează că școala este unicul loc al învățării, greșește”.*
- *Referitor la problema meditațiilor devenită o adevărată industrie, Daniel Funeriu s-a arătat a fi împotriva „practicii incorecte de a genera nevoia de meditație”, prin faptul că „profesorul dă, uneori, la clasă o muncă mai grea”, spre a-i determina pe părinți să facă efortul financiar de pregătire în particular.*

Daniel Funeriu pare aprig și dur, dar are o sensibilitate aparte, ce poate fi deslușită cu dificultate dincolo de aparențe. Iată, un singur exemplu edificator, fără comentarii.

Precum se știe, Daniel Funeriu a făcut clasa I la **Școala din Săvârșin**. La pensionarea fostei învățătoare, a venit anume de la București cu avionul la Timișoara și apoi cu mașina la Săvârșin, pentru ca la ora 12, să participe la acest eveniment „de suflet”. Ministrul de atunci **nu a venit însoțit de presă și de televiziuni**, spre a obține un capital de imagine. Ci a venit singur și niciodată nu a făcut cunoscut acest gest încărcat de profunde semnificații.

În prezent, Daniel Funeriu ocupă un important post diplomatic, din partea Germaniei în Republica Moldova. Dar ochii îi sunt, mereu, ațintiți spre România, luând atitudine împotriva unora dintre **derapajele majore ale prezentului**.

Dacă Uniunea Europeană i-a acordat cea mai mare finanțare pentru un proiect individual de cercetare științifică aplicând pentru Germania, pe care o și reprezintă, în prezent, în Republica Moldova, cu atât mai mult **România are nevoie de Daniel Funeriu**. Se știe că Ecaterina Andronescu a fost de patru ori ministru al învățământului după 1990. Președintele Iohannis ar putea avea meritul de a-i propune lui Daniel Funeriu revenirea la conducerea ministerului, demonstrând, în acest fel, că **învățământul este, cu adevărat, o prioritate națională**.

Domnule Președinte, pe când gândiți (sperăm, nu prea târziu!) propunerea de revenire „acasă” a lui Daniel Funeriu?

(20 mai 2020)

CAPITOLUL II
ARĂDENI CE NU TREBUIE UITAȚI

a. PROFILURI DE IERI ȘI DE AZI

DIMITRIE CAMENIȚĂ

În anul 2010, distinșii profesori universitari Matei Șimăndan și Titus Aslău au coordonat elaborarea unei cărți intitulată „Știință, Economie, Societate”, care reunește 21 de autori, cadre didactice și cercetători din Universitatea „Aurel Vlaicu”, precum și din Academia de Științe Economice București, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj,

Universitatea de Vest din Timișoara, Brock University din Canada, o carte, ce constituie un omagiu adus profesorului și rectorului Dimitrie Cameniță, prezent acum în social media prin premiul, care-i poartă numele și care va fi decernat la o Gală, care sper să fie a valorilor și nu patronată de impostori și de plagiatori notorii.

Nu trebuie să întinăm memoria unuia din cei mai străluciți profesori ai Academiei de Științe Economice București, considerat un corifeu al acesteia, devenit profesor și rector al UAV (1994-1995).

Dimitrie Cameniță s-a născut la Arad, în Micălaca, „pe strada principală”, cum adesea sublinia, și a fost, întreaga viață, mândru de Micălaca și de părinții săi, care i-au însuflat „cultul pentru pământ și pentru valorile creștine”. După terminarea Liceului comercial de băieți din Arad, devine student la ASE București, specializarea Contabilitate, iar la finalizarea studiilor a obținut Diploma de merit (așa-numita „diploma roșie”), ca urmare a rezultateor sale excepționale, care au determinat repartiția sa guvernamentală chiar la prestigioasa facultate, pe care o absolvise. I s-a reproșat mereu că este fiu de chiabur, de aceea i-a fost dificilă promovarea, rămânând lector universitar până în anul 1990, când a devenit profesor universitar și conducător de doctorat. Cu toate că 43 de ani a fost cadru didactic la ASE București, Dimitrie Cameniță a păstrat mereu legătura cu rudele sale de suflet din Arad (în principal,

familia dr. Teodor și Lucreția Cameniță), fiind mândru de obârșia sa arădeană.

Venirea lui Dimitrie Cameniță la Universitatea „Aurel Vlaicu” în anul 1994, ca profesor și apoi ca rector, a constituit un fapt fundamental pentru învățământul de stat arădean, aflat la început de drum. Profesorul Dimitrie Cameniță, în calitate de rector, a înființat la UAV învățământul economic, cu două specializări: Finanțe – Asigurări și Contabilitate – Informatică de gestiune. Era o perioadă dificilă. Învățământul superior arădean de stat abia se înființase, dar prezența profesorului Dimitrie Cameniță, la conducerea UAV, a însemnat conferirea unei necesare credibilități academice. Dimitrie Cameniță a fost nu numai un specialist de anvergură, cu manuale, cărți, cursuri, studii și articole în domeniul contabilității, dintre care menționăm cărțile, devenite bibliografie fundamentală în domeniu: „Bazele contabilității”, „Evidență operativă și contabilitate”, „Evidență contabilă în comerț”, ci și un eminent profesor, dublat de o personalitate puternică, covârșitoare. Sobru și exigent cu el însuși, dar și cu ceilalți, întotdeauna corect, dezavuând bârfele și mondenitățile și, mai ales, sancționând impostura și nonvalorile, Dimitrie Cameniță era pentru noi, aflați la începutul carierei academice, un model, la care ne raportam cu admirație și respect. Dimitrie Cameniță părea distant, dar dincolo de statutul dobândit prin excelență în profesie, era sensibil și generos, fiind neconținut, alături de cei care-i cereau sprijinul. Să reținem gestul minunat și aproape unic al profesorului Dimitrie Cameniță, care s-a retras de la catedra de contabilitate, spre a lăsa doctoranda sa, devenită doctor, să-i urmeze în profesie.

Dimitrie Cameniță a fost și rămâne un model uman, pe care, rareori, ai șansa să-l întâlnești în viață. L-am admirat atunci și a rămas pentru mine, și pentru foarte mulți, un punct de reper academic și uman. Profesionist, prin excelență, Dimitrie Cameniță a invecinat impostura și compromisurile, oricare ar fi fost acestea. A pledat, întotdeauna, pentru adevăr. Și pentru credința în Dumnezeu.

7 martie 2022

ADRIANA CHIRIȚĂ

Se întâmplă extrem de rar ca artiștii, fie că sunt pictori sau actori, sculptori sau muzicieni să-și propună ca profesii de credință, eludarea reflectoarelor și a zgomotului vieții diurne spre a-și construi un univers sui-generis, un univers în care neinițiații și chiar inițiații pătrund cu sfială. Este un sentiment pe care îl am de mai mult de trei decenii cu privire la doamna Adriana Chiriță.

Desigur, nu numai că nu sunt un specialist în Artele Plastice, dar am cunoștințe destul de vagi despre desen, grafică, pastel, design. Cu toate că am participat de foarte mulți ani la expozițiile pictorilor și sculptorilor arădeni, mi-am propus să rămân un privitor nelivresc, în stare să se emoționeze, în fața unei opere de artă de certă valoare artistică.

Fac aceste precizări cu gândul de a sublinia, dintru început, admirația pe care o am, de foarte mulți ani, față de doamna Adriana Chiriță, dar și față de regretatul medic Paraschiv Chiriță, doctor în medicină, un erudit, vorbitor de opt limbi străine, inclusiv greaca veche și greaca modernă, o personalitate de excepție. Nu m-a mirat declarația doamnei Adriana Chiriță, că familia a rămas întotdeauna, pe primul loc în biografia sa, în prezent, fiul său Alexandru, fiind un intelectual fin, cu lecturi temeinice, dar și un om pe care te poți bizui la bine și la rău, el știind să își introducă în sertarele inimii, oameni de o factură apropiată, care transcend în mod sigur îndeletnicirilor cotidiene.

Revenind la doamna Adriana Chiriță, este importantă precizarea că activitatea artistică este dublată de cea pedagogică, demersuri care se desfășoară și în prezent, de aproape 50 ani neîntreruși.

Ca artist plastic, doamna Adriana Chiriță a participat la toate manifestările anuale ale Uniunii Artiștilor Plastici filiala Arad, la toate Bienalele de desen ale artiștilor plastici și la Saloanele republicane de grafică București (1981, 1986, 1987) și nu în ultimul rând la expoziții importante din Bulgaria, Serbia și Ungaria. Lucrările semnate de distinsa

doamnă Adriana Chiriță se află în muzeele din Arad și Focșani, precum și în colecții particulare din România, Germania, Ungaria, Belgia, Franța și SUA.

Doamna Adriana Chiriță este și un pedagog de vocație. A predat de-a lungul celor cinci decenii de profesorat la Școala Populară de Artă din Timișoara (1968-1975) și apoi la Școala Populară de Artă din Arad, unde se află la catedră și în prezent: Istoria Artelor, Pictură, Artă Decorativă, Design, Grafică. Ca tehnică de elaborare artistică s-a simțit întotdeauna atrasă de pastel. Descopăr o întreagă bibliografie despre pastel (tehnică, tipuri, hârtie și prepararea acesteia, textură, culoare, desen etc.) pe care o atașez prezentului articol, cu speranța că vor fi și câțiva cititori interesați de această „lume” specială a expresivității pure, în care pigmentul este aplicat direct pe hârtie, deosebindu-se de culorile tradiționale prin imposibilitatea amestecării nuanțelor (peste 200!) pe paleta de culoare.

Având o temeinică pregătire teoretică și mentori providențiali în formația sa ca artist plastic, doamna Adriana Chiriță impresionează în lucrările sale, fie că sunt compoziții geometrice nonfigurative sau decorative, peisaje, flori, animale, prin acuratețea desenului dar și prin încărcătura de echilibru și culoare, prin sentimentul de dăruire, fără rezerve, deopotrivă în operele plastice și în activitatea profesorală, găsind întotdeauna cuvântul potrivit în susținerea elevilor săi, de la 10 la 60 ani, fiindu-le întotdeauna un model.

Astăzi, mai mult ca oricând avem nevoie de modele și doamna Adriana Chiriță poate constitui pentru noi toți un model uman, destul de rar întâlnit azi, în care profesionalismul se întâlnește cu generozitatea, temeinicia se întâlnește cu un profund echilibru interior și deasupra acestora o caldă iubire față de semeni (adolescenți, tineri sau vârstnici), față de marea sa chemare, pictura, dublată de sentimentul unei activități pedagogice ce a însemnat mai mult decât o vocație: o formă de existență.

(15 august 2019)

OVIDIU CORNEA

Tânărul student al prestigioasei universități clujene, OVIDIU CORNEA, cânta la vioară și conducea taraful de muzică populară „Mărțișorul”, în cadrul căruia l-a și cunoscut pe regretatul Dumitru Fărcaș, inegalabilul virtuoz al taragotului și oboiului. Ovidiu Cornea revine, după terminarea facultății, în Arad, o scurtă perioadă ca profesor, dar histrionismul său nativ îl determină să accepte postul de inspector și apoi director al Casei județene de creație, care îl și recomandă pentru funcția de director al Teatrului arădean, începând cu 1 martie

1980. În cunoștință de cauză, precizez că dl. Ovidiu Cornea este cel mai bun director pe care l-a avut Aradul și nu oricând, ci într-o perioadă dificilă a existenței sale postbelice: un deceniu înainte de evenimentele din 1989 și un deceniu după acestea. A avut multe IZBÂNZI: a reușit performanța de a restaura Teatrul, ceea ce însemna o investiție enormă: 9 milioane de lei pentru construcție și 3 milioane pentru mobilier. Aradul avea în anul 1984, probabil, cea mai frumoasă și mai elegantă sală din România. Cum a reușit dl. Ovidiu Cornea această performanță? În mod sigur, cu foarte multă strădanie, cu o strategie numai de dânsul știută și, sunt sigură, printr-o diplomatie de înaltă finețe. Când „norii păreau a se risipi”, după doi ani de bătălii pentru reconstrucția Teatrului, urmează (în anul 1984) o perioadă dramatică și anume AUTOFINANȚAREA ȘI REDUCEREA DE PERSONAL, în proporții alarmante. Numai dl. Ovidiu Cornea știe câte nopți nedormite au fost atunci, câte rugăminți la prietenii săi ajunși directori ai unor instituții arădene, spre a reuși să adune banii necesari autofinanțării, precum și să găsească soluții pentru ca niciunul dintre cei disponibilizați să nu rămână fără un loc de muncă. O reală performanță pentru acel moment!

REPERTORIUL a constituit, întotdeauna, o problemă fundamentală. Cenzura prin Comisia ideologică veghea neconținut, dar dl. OVIDIU CORNEA a demonstrat subtile calități manageriale, reușind, fără compromisuri esențiale, să impună un repertoriu, în marea lui parte,

remarcabil. Iată ce îmi declara dl. OVIDIU CORNEA într-un interviu pe care l-am publicat în revista „Orizont” din 21 aprilie 1989: **„Teatrul arădean are ambiția de a evita textele facile, succesul ieftin și spectacolul de divertisment.”** Un singur spectacol a fost oprit de cenzură: premiera absolută a piesei lui Adrian Dohotaru, *„Omul care s-a trezit vorbind singur”*.

Privind în urmă, dl. OVIDIU CORNEA ne mărturisește că nu ar fi sincer dacă nu ar recunoaște că, uneori, i-a fost frică pentru că actorii apăsau anume replici, conferindu-le alte nuanțe, dar, mai ales, pentru că fiecare premieră trebuia să primească aprobarea Comisiei ideologice a județului, ceea ce însemna un continuu semn de întrebare cu privire la premierele aflate în repertoriul Teatrului arădean.

În calitate de critic, am consemnat, în reviste literare sau în presa locală, directoratul d-lui OVIDIU CORNEA. Ne întâlneam întotdeauna după premieră, în biroul său, și mărturisesc pentru prima oară că nu am întâlnit un om de teatru, director sau în oricare dintre alte funcții, care să-și fi iubit atât de mult colaboratorii și care să fi încercat să mă convingă cu privire la performanțele artistice ale acestora – fapt remarcabil, dar gratuit în sine, deoarece îmi păstram, întotdeauna, opiniile... Acum, după mulți ani, subliniază cu binecunoscuta-i delicatețe: **„I-am iubit pe actori, am suferit și m-am bucurat alături de ei; nu am scris piese de teatru; nu am regizat spectacole; nu am avut nevastă în teatru, dar am înțeles că actorii sunt copii mari, cu suflet imens, alcătuit din candoare și răutăți, din bunătate și neputințe, specifice fiecărui om, dar mai presus de toate având două mari obsesii: drama ratării și pericolul ridicolului”,** concluzionând că **„sufletul actorului este fragil și poate fi, cu ușurință, rănit, chiar cu o floare”**. Marea actriță a teatrului românesc MARIA FILOTTI spunea că teatrul nu înseamnă ziduri, ci sufletul actorilor ce îl compun. Un suflet, în care noi, spectatorii, regăsim bucurii.

(18 martie 2019)

CORINA CRIȘAN

Precum bine se știe, profesorii rețin elevii foarte buni sau codașii clasei. Fără îndoială, Corina Crișan a fost una din cele mai strălucite eleve, pe care am apreciat-o, nu doar pentru strădania la învățătură, ci pentru sensibilitatea și căldura interioară, pe care o proba, în mod natural. Involuntar, ne-am întâlnit după ani, când ea era deja medic și am constatat că vădește o calitate rarisimă astăzi, în vremurile dificile ale prezentului, și anume LOIALITATEA.

Corina Crișan nu trădează valorile, în care crede, are „spatele drept” și nu îl încovoiaie înaintea falselor valori. Este important să subliniez că loialitatea Corinei Crișan se manifestă în viața publică, dar și în familie, fiind o constantă, devenită modus vivendi. Desigur, este importantă loialitatea, dar aceasta nu poate compensa PREGĂTIREA INTELLECTUALĂ și FORMAREA PROFESIONALĂ DE TOP. Mărturisesc că m-a surprins auzind că a absolvit medicina, pentru că era o adolescentă frumoasă și firavă, care nu anunța femeia puternică, care avea să devină peste ani. Nu m-a surprins însă, că a susținut, cu mare succes, doctoratul în științe medicale.

Și-a dorit dintotdeauna să fie medic, nu doar să trateze bolnavi, cât mai ales, să salveze vieți. Poate părea paradoxal, dar opțiunea sa nu a fost pentru o medicină curativă, ci pentru Medicina legală. Solicitându-i să motiveze această opțiune, precizările ei sunt interesante în sine: „Medicina legală presupune multă disponibilitate, anduranță și un psihic puternic ca să rămâi cerebral pentru o activitate expertală riguroasă și imparțială. Este necesar ca în general, dar, mai ales, în cazurile complexe, să îmbrac «haina» de expert, dar și să-mi câștig locul în echipa de cercetare judiciară, atentă fiind, întotdeauna să formulez opțiuni cu argumente convingătoare dar prudente și, mai ales, să reușesc să-mi țin «strânse», în mod deliberat, sentimentele.”

Corina Crișan a subliniat, în convorbirile noastre, de câteva ori, că familia constituie locul, unde „își încarcă” sufletul, găsindu-și echilibrul

și puternicia emoțională, la temelia acestora aflându-se credința în Dumnezeu.

Oameni, precum Corina Crișan pot deranja mediocritățile, deoarece spune franc ce gândește, poate, în mod deliberat, eludând orgoliile și suficiența non-valorilor.

Dacă ar fi să subliniez destinul viitor al Corinei Crișan aş spune că ea, în mod sigur, va fi apreciată de oameni puternici și generoși, dar există pericolul, ca și cazul Corina Crișan, precum s-a întâmplat cu „devenirea” altor profesioniști de caracter, să i se atenueze, o vreme, vizibilitatea publică. Doar o vreme! Pentru că oameni puternici și cu verticalitate morală, precum Corina Crișan, vor avea întotdeauna ultimul cuvânt!

(10 februarie 2022)

MILOȘ CRISTEA

Trăim adesea în apropierea marilor personalități și înțelegem târziu sau, poate, niciodată, ce au însemnat, cu adevărat, pentru comunitate. Trebuie să recunoaștem că uitarea se așterne treptat peste izbânzi și peste strădani, ajungând să pierdem repere axiologice la care ar trebui să ne raportăm neîncetat. Mai mult ca oricând avem nevoie, astăzi, de MODELE. Desigur, marile modele sunt în Sfânta Scriptură, dar sunt modele umane pe care ar trebui mereu și mereu să le rememorăm, pentru că niciodată nu vom reuși să le evocăm, pe de-a-ntregul, personalitatea de excepție.

Fără îndoială, una din personalitățile proteice ale Aradului este inegalabilul Miloș Cristea.

A iubit cum poate puțini au iubit Aradul. Conferențiar universitar la Institutul Politehnic „Traian Vuia”, din Timișoara, la Catedra de Sistematizare și Urbanism, a preferat să facă naveta 12 ani (1971-1983) dar nu a părăsit urbea noastră. Și, mai mult decât atât, a rămas un fiu al

Aradului, de la absolvirea Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București (1957) și până la trecerea sa în eternitate (2003).

Dar Miloș Cristea constituie un model nu numai prin iubirea și devotamentul față de Arad, ci și prin contribuția sa de excepție pentru Aradul de ieri și de astăzi.

Trebuie să reținem că noi, toți, îi datorăm enorm lui Miloș Cristea. Îi datorăm mai mult decât credem. A fost nu numai un arhitect de vocație, dar a fost și un vizionar în plan urbanistic.

Vorbea adesea cu însuflețire despre Arad, considerându-l de o tulburătoare frumusețe. O frumusețe care, precum mărturisea, îl „emoționează”, îl „face fericit” și îl „înalță”. Pentru Miloș Cristea, etimologia Aradului avea o încărcătură emoțională și nu una lingvistică. Aradul îl avea pe „A”, care semnifică, în viziunea lui Miloș Cristea, generozitate, deschidere, lumină, considerând că niciun oraș de provincie nu are spații atât de largi, ce creează o adevărată senzație de libertate.

Pentru marele arhitect Miloș Cristea, „Aradul nu este important prin clădiri, ci prin ansamblurile urbanistice, prin magistrala sa principală, un spațiu deschis, aproape de sufletul omenesc”, care „are lungimea celebrului Champs Elysees” iar „în unele zone este chiar mai larg decât binecunoscutul bulevard parizian”.

Miloș Cristea considera Aradul „un dar al Mureșului”, de aceea își exprima adesea decepția că edilii „l-au părăsit și i-au întors spatele”, uitând unicitatea ștrandului, ca „element extraordinar al orașului”.

Aradul îi datorează enorm. Să amintim doar că a proiectat fațada actuală a Teatrului arădean (1958), Hotelul Astoria, blocul Libelula (primul bloc de zece etaje din Arad) cu Cinematograful Dacia, Monumentul de la Păuliș (împreună cu Emil Vitroel și Ionel Munteanu), Monumentul Luptătorilor Antifasciști situat lângă Palatul Cultural, ansamblul lucrărilor de sculptură de pe faleză Mureșului, mozaicul din fața Palatului Administrativ și, nu în ultimul rând, un dig extrem de important în rezolvarea problemei inundațiilor la Arad.

Dar Miloș Cristea a fost și un profund cunoscător al istoriei Aradului, având un adevărat cult pentru înaintași și pentru valorile multiculturale ale urbei noastre. Într-o epocă istorică în care vechile edificii erau înlocuite cu blocuri standard, regretatul Miloș Cristea își aducea o contribuție excepțională la păstrarea și conservarea patrimoniului nostru cultural, implicându-se direct în reabilitarea Palatului Cultural, Palatului Administrativ, Teatrului de Stat (1983),

Liceului „Moise Nicoară”, Palatului Liceului Sanitar, Monumentului Sfintei Treimi, a Crucii Eroilor, ca să dăm doar câteva exemple.

- A fost de două ori Laureat al Premiului Uniunii Arhitecților din România și a primit de două ori Ordinul Muncii Clasa a III-a.

- Alături de alți câțiva confrăți, a înființat Institutul de Proiectări, pe care l-a și condus, o vreme, și a fost Președinte al Filialei din Arad a Uniunii Arhitecților (1970-1989).

În noiembrie 2000, la invitația Universității „Aurel Vlaicu”, Consiliul Național al Rectorilor își desfășura lucrările la Arad, pentru prima dată în existența sa (dar sperăm nu pentru ultima oară!), așa încât l-am rugat pe Miloș Cristea să proiecteze și să supravegheze restaurarea Aulei Magna „Iuliu Maniu”. Deschiderea festivă a Consiliului Național al Rectorilor, în Aula Magna „Iuliu Maniu” (la care în mod regretabil UAV a renunțat recent) a constituit un prilej de a aduce un elogiu lui Miloș Cristea din partea comunității academice din România.

Colaborarea cu Miloș Cristea era un privilegiu. Îl cunoșteam de la fratele meu (mai mare cu peste nouă ani decât mine), cu care era prieten, și l-am întâlnit de câteva ori în casa unor amici comuni (și la nunta fratelui meu). Îmi amintesc, cu plăcere, cât de mult îi admiram tânăra soție, frumoasă și distinsă, de o eleganță aparte. Iarăși îmi amintesc când ne povestea, cu gesturi largi, histrionice chiar, despre proiectele prezente și de viitor privind Aradul.

Mărturisesc întâia dată în scris că Facultatea de Design din cadrul UAV trebuie să se raporteze nemijlocit la Miloș Cristea și la un prieten al acestuia, Ovidiu Cornea, cel mai longeviv director al Teatrului arădean. Fin intelectual și profund atașat de Arad, vreme de un deceniu, Ovidiu Cornea îmi reproșa că Universitatea de stat arădeană nu are o facultate de Design, precum ar binemerita. Am discutat cu Ovidiu Cornea de nenumărate ori despre propunerea sa de a face la Arad specializări de Design. Și tot de nenumărate ori mi-a vorbit cu entuziasm și emoție despre Miloș Cristea, considerându-l un mare talent și un extraordinar desenator, un om de o factură specială, care suferea, la propriu, când urbanistica Aradului era „știrbită” prin plasarea unor blocuri noi, precum cel din colțul străzii Mețianu, și al celui din imediata vecinătate a gării, blocuri care „tăiau respirația” Aradului prin neavenita lor așezare.

Când am auzit că se vinde Pavilionul administrativ al Complexului Sere, proiectat de Miloș Cristea în anii 1970, un imobil unic în Arad (1500 mp) care are cele două mari fațade în totalitate din sticlă, imobil ce

a constituit temă de studiu pentru studenții timișoreni ai profesorului, am făcut demersurile necesare spre a-l cumpăra din fondurile proprii ale Universității „Aurel Vlaicu”. Achiziționarea imobilului a fost cu gândul evident de a deveni un spațiu excelent pentru Facultatea de Design, la a cărei inaugurare i-am adus un modest elogiu arhitectului de excepție care a fost Miloș Cristea.

Între anii 1990-2003, Miloș Cristea a fost consilier pe probleme de restaurare și urbanism al Primăriei Arad, implicându-se cu binecunoscutu-i profesionalism în elaborarea unei strategii prezente și de viitor pentru urbea noastră, dar fără a fi de multe ori înțeles de oficialități. Miloș Cristea nu era un om gălăgios și vindicativ. Își susținea proiectele cu argumente, fără să le impună prin voce apăsată sau prin argumente de culise. Dorea amplasarea Catedralei într-un alt loc. Dorea ca Bulevardul să devină pietonal. Dorea să știe Cetatea în circuitul civil, considerând că va îmbogăți astfel Aradul prin complexitatea și anvergura sa. Avea atâtea și atâtea alte proiecte!

Poate referindu-se la ele, un alt mare arhitect, Michael Iovin (trăiește în SUA), care se consideră „arădean de la naștere și sufletist până la moarte” îi ura fiului său „să păstreze vie făclia tatălui”. Este nu doar datoria fiului, a familiei sale! Este datoria noastră să-i elogiem, nu doar de circumstanță și la aniversări, pe cei care constituie repere în devenirea prin timp a urbei noastre. Iar Miloș Cristea constituie, cu adevărat, un reper fundamental al istoriei acestor locuri. Și nu numai!

(6 iunie 2017)

SILVIA DEMIAN

Prima mea întâlnire cu doamna SILVIA DEMIAN a însemnat o mică „bătălie” pentru clădirea în care se afla atunci (în anul 1992) Liceul de artă, locație solicitată de Facultatea de

teologie, unde eu lucram cu normă întreagă. Mărturisesc că am admirat-o atunci și apoi, de-a lungul anilor. A construit, la propriu, un liceu

vocațional în imobilul bineștiut, aflat în zona Podgoria, imobil pe care l-a refăcut, în totalitate, adecvându-l la așteptările și standardele unei școli performante.

Și totuși, cine este doamna SILVIA DEMIAN ? O întrebare care poate stârni mirare dar adevărul este că nicidecum nu a vorbit despre sine ci vreme de 19 ani, cât a fost directorul Liceului de artă, a promovat excelența dovedită de elevi și cadre didactice, nereferindu-se niciodată la propria-i contribuție, cu toate că printr-o dăruire exemplară și printr-o abordare a unei strategii de succes pe termen lung, a reușit să impună o instituție vocațională, deopotrivă pe plan național și internațional.

Actualul Colegiu de Arte „Sabin Drăgoi” își are sorgintea în școala generală, devenită în anul 1969, Liceul de artă. Sunt 60 de ani de existență instituțională și tot atâția ani, în care destinul doamnei SILVIA DEMIAN se îngemănează în chip fericit, cu cel al instituției, la care a început ca elevă și a continuat apoi, ca profesor și director. Este important, credem, să precizăm frumoasa tradiție ca absolvenți ai liceului să revină, în calitate de profesori, să revină „acasă”, cum frumos spunea doamna SILVIA DEMIAN menționând că direcțiile de studiu, pian, vioară, percuție, instrumente de suflat, pictură, grafică, sculptură „s-au construit” prin aportul fundamental al acestora. Poate puțini dintre noi știu că 60% din instrumentiștii Filarmonicii, peste 55% din Corul academic al acesteia și peste 50% din formația de folclor, romante, și muzică de petrecere sunt absolvenți ai liceului arădean de artă, condus aproape două decenii, „aș zice, în epoca sa de strălucire”, de către doamna SILVIA DEMIAN.

Și totuși, cum a ajuns să facă muzică? Părinții doamnei SILVIA DEMIAN s-au stabilit în Arad, în anii 1940, venind din Oaș. Tatăl, dirijor fondator al Corului Filarmonicii, i-a transmis iubirea față de profesie și gustul umorului de bună calitate, iar mama a fost primul său model uman, impresionându-și fiica prin finețe, prin zâmbet, prin bunătate și nu în ultim rând, printr-o anume eleganță impusă în relațiile interumane. Pentru doamna SILVIA DEMIAN, muzica înseamnă „o lume senină a sentimentului”, iar profesorul de muzică are șansa de a comunica „la modul profund, cu un alt suflet”, în timp ce directorul unui liceu vocațional are o responsabilitate sporită față de un alt tip de școală, deoarece 2/3 din curriculum reprezintă discipline de specialitate, ceea ce presupune o riguroasă și severă organizare, ce îl determină pe manager să

renunțe la visele sale artistice și să accepte „criticile venite din partea artistului, care se vede, o vreme, marginalizat”.

Referindu-se la Aradul muzical, doamna SILVIA DEMIAN îl menționează, în primul rând, pe NICOLAE BRÂNZEU, recomandat pentru calitățile sale de compozitor și dirijor de însuși marele GEORGE ENESCU, pe care l-a cunoscut în timpul studiilor la Paris. NICOLAE BRÂNZEU a venit la Arad pentru a-și împlini visul unui teatru de operă și a devenit dirijorul fondator al Filarmonicii, conferindu-i aură prin personalitatea sa de excepție.

Modele doamnei SILVIA DEMIAN sunt, pe de o parte, DORU ȘERBAN, profesor la liceu și dirijor al corului Filarmonicii, pe care îl definește printr-o metaforă inspirată, ca fiind „precum o șampanie bună, care te pișcă dar te și amețește” printr-un repertoriu care uimea asistența prin profesionalism și emoție adâncă, și, pe de altă parte, VICTOR DUMĂNESCU, dirijor de operă, un muzician, pe care l-a admirat o viață întreagă.

Cu prilejul aniversării a șase decenii, doamna SILVIA DEMIAN și elevii săi au elaborat o carte intitulată „Ceas cu amintiri, Colegiul de arte Sabin Drăgoi la 60 de ani” (care își așteaptă încă lansarea oficială), o carte care în cele peste 400 de pagini reunește evocări ale unor personalități de anvergură ale vieții muzicale românești, momente emoționante ale activității elevilor liceului, elevi cărora întotdeauna le-a dat dreptate în dialogul cu adulții, din convingerea că ei, elevii, trebuie înțeleși și sprijiniți necondiționat. De aceea, nicicând elevii nu au decepționat-o pe doamna SILVIA DEMIAN. Decepția a venit, în mod surprinzător, din partea a peste 80% dintre colegi, care, probabil, vor înțelege, când vor sta de vorbă cu ei înșiși, sub cupola înțelepciunii și generozității, că doamna SILVIA DEMIAN a însemnat mai mult decât un strălucit director, fondator de școală vocațională de certă valoare artistică și educațională. De-a lungul anilor, atentă mereu la ceilalți și mai puțin la sine, doamna SILVIA DEMIAN „a deschis larg aripile” elevilor săi, învățându-i „să zboare spre înălțimile artei autentice”, convinsă fiind că nici un sacrificiu nu este prea mare în drumul spre PERFORMANȚA ARTISTICĂ. Și totuși, Aradul îi este încă dator doamnei SILVIA DEMIAN, cu recunoașterea contribuției sale de excepție, prin conferirea binemeritată a calității de „cetățean de onoare”, de către municipalitate.

(1 martie 2019)

GHEORGHE FALCĂ

Un text din 24 decembrie 2009, pe care îl susțin și astăzi, 14 februarie 2022.

Poate foarte mulți dintre cei care citesc aceste rânduri și, în mod sigur, nu numai ei, se întreabă ce m-a determinat să scriu despre Gheorghe Falcă. Ce resorturi intime trebuiau să se declanșeze spre a mă determina să încerc a face un „profil” jurnalistic despre omul Gheorghe Falcă.

Sunt trei-patru ani de când „ne-am bătut” pentru un imobil, fiecare dintre noi, aruncând în vârtoarea „războiului”, întregul arsenal din dotare. În fond, fiecare dintre noi, voia imobilul pentru instituția pe care o reprezintă și nu pentru sine. Dar dintotdeauna am refuzat, în mod deliberat, să aduc în discuție probleme derulate cândva și, dacă le rememorez, o fac doar ca un „moment” pilduitor.

Aș minți dacă nu aș recunoaște că am fost extrem de atentă la destinul public al lui Gheorghe Falcă. Și, în prezent, că le place unora sau nu le place, Gheorghe Falcă domină detașat filiala din Arad a partidului și are un cuvânt greu de spus la București. Cum a ajuns aici? Sunt sigură că a cucerit „centimetru cu centimetru” poziția de lider local de partid. Când s-a căsătorit cu fiica președintelui de partid, cei mai mulți, între care și eu, am considerat că Gheorghe Falcă face o mare partidă. Gheorghe Seculici nu numai că era și este lider de partid dar, elegant, stilat, bonom, a fost întotdeauna admirat de confrăți. În fond, pentru mine este limpede că Gheorghe Seculici este nu numai un foarte bun arhitect, dar cunoaște prea bine și arta de a construi durabil în subtext sau în penumbră. Ei bine, Gheorghe Falcă s-a impus, poate bătând cu pumnul în masă, poate prin argumente, dar s-a impus, cu evidență, fiind, în acest moment, „il principe”, omul care elaborează strategia pentru astăzi dar și pentru mâine în filiala din Arad a partidului, pe care o conduce cu fermitate, dar cu un succes pe care nu-l poate nimeni, dar absolut nimeni, contesta.

Original dintr-o familie modestă din Brăd, rămas orfan (eu însămi știu cât de greu este să îți lipsească părintele!), Gheorghe Falcă a urmat

Politehnica din Timișoara. „Măcar să zică, cine ce-a zice” vorba marelui Creangă, ingineria este o facultate grea, pe care o poți cu ușurință începe, dar care se sfârșește cu reală dificultate. Ingeria îți dă nu doar o profesie, ci te construiește pe dinăuntru prin linii logice, cu relief edificator. Trebuie să recunoaștem că puțini chiar din propriu-i partid, i-au dat dreptate, aderând ab initio, la strategia pe care o propunea. Era o strategie dură. De terminator. Numai Gheorghe Falcă știe cum și prin care dintre mijloace a reușit să-i aducă aproape la tăcere, pe liderii locali ai celorlalte partide. De cei incomozi a știut să scape, fraternizând chiar și cu inamicul. Desigur, pentru o perioadă limitată. Chiar foarte limitată.

Desigur este lăudabil că Aradul se plasează între primele orașe ale patriei, pe standarde riguroase. Dar ceea ce mi se pare mie a fi cea mai mare izbândă a lui Gheorghe Falcă, dincolo de procente și clasamente, este că a reușit să se formeze ca lider cu destin. A reușit un fapt extrem de dificil și anume să se transforme dintr-un personaj politic într-o personalitate a vieții publice românești. Violența de limbaj și atitudinea brutală au fost înlocuite cu o afabilitate a raporturilor interumane. Era un atotștiutor și se manifesta ca atare. Acum am fost uimită să descopăr un om care știe să asculte opinia celuilalt, să o accepte sau nu, dar numai printr-o reală argumentație. Discursul din urmă cu câțiva ani: „nu învățați, nu învățați, nu învățați, distrați-vă, distrați-vă, distrați-vă” constituia deliciul studenților sau, poate, doar a unora dintre ei, dar la deschiderea anului universitar și de curând, la festivitatea în care profesorului universitar Valeriu Stoica i se conferea titlul academic de Doctor Honoris Causa, Gheorghe Falcă a susținut liber, o alocuțiune la înălțimea unei Aule Academice. Este limpede că a acumulat lecturi. A devenit atent la opiniile altora, dar, mai ales, și-a construit, cred, o bogată viață spirituală a cărei profundă temelie este, cred, credința în Dumnezeu. În sinele lui, probabil suferă pentru o prostie ca aceea a schimbului de case. Și poate suferă pentru alte mici sau mari, vremelnice, neizbânzi. Dar, în afară, se vede doar omul sigur pe sine. Îmbrăcat întotdeauna impecabil. Cu un discurs coerent și esențializat. Cu un cuvânt rostit răspicat sau în șoaptă, dar care contează sau, poate, va constitui un punct de reper pentru vremea ce va să vină. Un Gheorghe Falcă al anului 2009 care seamănă destul de puțin cu cel din urmă cu câțiva ani. Îmi place să cred că se va dezice de impostorii care roiesc pretutindeni. Îmi place să cred că, în ciuda celor care aderă sau nu, la strategia-i, va ști să-i ocolească pe duplicitari. Și mai presus de toate, cu credința numai în

Dumnezeu, își va croi un „drum” printre întortocheatele cărări ale vieții politice și publice. Un „drum” al izbânzilor pe termen lung. Succes!

(24 decembrie 2009/14 februarie 2022)

ONORIU FELEA

Marea mea surpriză, incredibila mea surpriză a fost că **Onoriu Felea a reușit la spectacolul de teatru dans IRENNE (ce a avut premiera recent) să umple până la refuz Sala Teatrului**. Nici chiar Festivalul de Teatru Clasic nu a reușit o asemenea performanță la toate spectacolele înscrise în programul său!

Mărturisesc sincer că a fost pentru mine nu doar o surpriză ci mi-am pus întrebarea, cred, justificată, referitoare la motivația participării celor câteva sute de spectatori, ce s-au arătat cu adevărat entuziași la final de reprezentație.

În fond, se derula în fața tuturor un gen inedit, ce îngemănează într-un story sui-generis, deopotrivă dansul, mișcarea acrobatică, muzica dar și profunde emoții, sentimente sugerate printr-o „bijuterie” artistică desenată cu credință și dăruire fără rezerve. Este vorba despre un proiect IRENNE, ce se va materializa într-un film de ficțiune, având ca locație Aradul anilor 1940. Până să apară filmul – trebuie să recunoaștem că ne aflăm în fața unui proiect îndrăzneț – Onoriu Felea s-a gândit să realizeze acest spectacol de teatru dans, care a avut un succes special.

Dar această propunere a producătorului și scenaristului Onoriu Felea va deveni cu mult așteptatul sprijin al comunității locale, **primul film de ficțiune turnat la Arad după peste cinci decenii !!!**

Să reținem că la Arad s-a realizat în anul 1913 primul **film românesc** de lung metraj din România și anume „**Nuntă țărănească pe străzile Aradului**”.

Să ne întoarcem, însă, la Onoriu Felea tânărul care a înscris deja în CV-ul său o carieră impresionantă. Nu a trecut însă în CV, că provine din familia regretatului profesor și director al Institutului Teologic arădean Ilarion V. Felea și nici că are o soție admirabilă, în stare să-i înțeleagă și să-i susțină visele, strădaniile, înaltele „praguri” artistice spre care tinde de pe când avea doar zece ani, elev fiind la Cercul de Foto-cineclub al

Palatului Copiilor, pe care avea să-l reînființeze după evenimentele din anul 1989.

Onoriu Felea își dorește un **Centru Cinematografic la Arad** care să-i sprijine pe cei care doresc să facă film sau proiecte din zona industriilor creative (arhitectură, teatru, pictură, muzică etc.) sperând în acest fel să-i aducă spre o platformă comună pe împătimiții celei mai tinere dintre arte.

Este pentru prima dată când m-am hotărât să public un întreg C.V., pentru că Onoriu Felea nu este doar fotoreporterul de la ziarul „Adevărul” sau de la televiziunile locale ci este mult mai mult, așa încât vă invit să-i urmăriți, cu răbdare și nu pripit, devenirea-i prin timp, cu sublinierea că este vorba despre un destin asumat, ce probează că uneori, chiar foarte rar, pasiunea poate deveni un mod de existență.

În rest, să auzim numai de bine!

(16 decembrie 2015)

MIHAI FIFOR

Un text din 28 aprilie 2018. Fără îndoială, venirea la Arad a domnului Mihai Fifor a marcat o pagină de succes ca politician, dar și pentru PSD.

Am discutat o singură dată, mai pe larg, cu dl. MIHAI FIFOR și ne-am mai întâlnit de câteva ori, doar ocazional. Dar nu despre ministrul de astăzi doresc să scriu, cu toate că a vădit inițiative laudabile, ci despre OMUL Mihai Fifor, astfel încât vă invit să rețineți acest episod de viață, ce ar putea fi al fiecăruia dintre noi.

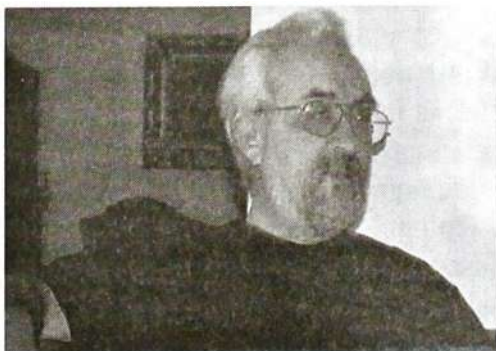
Având, la început de iunie, o aniversare a promoției noastre de liceu, printre colegi, întotdeauna, în comitetul de organizare, era B.D. Nu îi dau numele, deoarece mă refer la fapte care dor. Colegul meu de liceu, cu eforturi extraordinare, abia mergea. Nu-l văzusem de mult timp. Aflasem acum că, de un an și două luni, așteaptă imunoglobulina la un spital timișorean. Urmărindu-i dificultatea pasului, am fost, deopotrivă, șocată și indignată.

Și, imediat, m-am gândit pe cine aș putea ruga să-l ajute. I se comunicase telefonic ca nu se află pe lista celor care urmau să primească imunoglobulină ci va trebui să aștepte o nouă tranșă. Dar până când? Profund impresionată de situația colegului meu, m-am gândit să mă adresez unui parlamentar de Arad, spre a-i înfățișa acest „caz”, în fond umanitar, ce avea stringentă nevoie de ajutor. I-am prezentat „cazul” senatorului și nu ministrului MIHAI FIFOR și, astfel, am descoperit OMUL din spatele ierarhiilor publice. Sensibil la suferință și la boală, prompt, profund implicat când i se solicită sprijinul. Vă mărturisesc marea-mi surpriză și, totodată, puternica-mi impresie, lăsată de dl. MIHAI FIFOR, în ceea ce privește soluționarea acestui „caz” umanitar. Este reconfortant să descoperi că într-o lume minată de controverse și egoism, de trădări și de interese, există, fapt rarisim, politicieni ce nu au uitat nicicând că sunt, în primul rând, OAMENI, cu majuscule. Și dl. MIHAI FIFOR binemerită aprecierea noastră.

Dar, în mod cu totul regretabil, am descoperit și cinismul inimaginabil al unui medic care, probabil, cu gândul la pacienții de la clinica-i privată, l-a rugat pe colegul meu să renunțe deocamdată la imunoglobulină, altfel spus, să-și aștepte, liniștit și resemnat, „sfârșitul”?! Atitudinea medicului, îmi place să cred, reprezintă un caz izolat, dar poate constitui un memento pentru conclavul halatelor albe și nu numai. Iar episodul trist al colegului meu de liceu, bolnav cronic de șapte ani, poate genera o REFLECTIE asupra OMENESCULUI din NOI, atât de RAR în LUMEA DE AZI.

(28 aprilie 2018/februarie 2022)

DORIN FRANDEȘ

În anul 1987, când a venit la Arad, prin concurs, în calitate de dirijor al Filarmonicii timp de 21 de ani, din care 14 ani ca director al acesteia, Dorin Frandeş avea o biografie impresionantă, mai puțin cunoscută marelui public. Cu tatăl violonist la Opera Română și profesor la Liceul de muzică din

Cluj-Napoca, Dorin Frandeu a început să studieze pianul, iar fratele său mai mic a optat pentru vioară.

De ce pianul?

O întrebare la care Dorin Frandeu răspunde prompt și cu franchețe, subliniind faptul că pianul a fost opțiunea sa, inițial din comoditate și apoi, din convingere fiind „instrumentul la care se pot interpreta lucrări complexe”, presupunând o asumare plenară, pentru că „există un preț al performanței”, ce poate fi cu greu cuantificat, deoarece reunește nu doar 4-5 ore de studiu zilnic, ci și renunțări și adesea sacrificii.

A absolvit atât Liceul de Muzică, secția pian cât și Conservatorul din Cluj-Napoca, unde inițial a studiat pianul dar, pentru că după 14 ani s-a reînființat clasa de dirijat orchestră, Dorin Frandeu a hotărât să urmeze o a doua specialitate, dirijatul de orchestră.

Pentru aceasta a susținut un nou examen foarte greu.

Clasa avea doar 4 locuri, cu puține discipline recunoscute, dar studiosul student Dorin Frandeu finalizează clasa de dirijat orchestră cu cea mai mare medie la nivel național. Încă din anul al III-lea de facultate s-a angajat ca secretar muzical la Filarmonica din Cluj-Napoca, desfășurând în paralel o prestigioasă activitate culturală.

Astfel a realizat la studioul Radio Cluj cronici săptămânale ale spectacolelor de la Opera română precum și ciclul de emisiuni „Univers XX”.

A activat ca membru în prima redacție a revistei studentești „Intermezzo”, replica muzicală a revistei „Echinox”.

Este surprinzătoare pasiunea lui Dorin Frandeu pentru ceramică și artă decorativă, pasiunea ce l-a determinat să urmeze cursurile de pregătire în domeniu, participând chiar cu lucrări în expoziții organizate la nivel județean.

Acestei fertile perioade de formare temeinică la Cluj-Napoca, urmează 12 ani la Sibiu în calitate de dirijor al Filarmonicii și profesor de orchestră.

Dorin Frandeu a desfășurat la Sibiu o bogată activitate atât la Filarmonică unde a dirijat numeroase lucrări simfonice din literatura universală și românească, unele din ele în primă audiție, realizând înregistrări speciale, multe din ele aflate în fonoteca de aur a radio României, cât și ca dirijor al corurilor unor mari întreprinderi din zonă.

Subliniem că la Sibiu, Dorin Frandeuș a fondat o orchestră de cameră (Ars Caedonica) și a publicat articole de specialitate în prestigioasele reviste „Transilvania” (Sibiu) și „Steaua” (Cluj-Napoca).

Opțiunea pentru Arad în anul 1987 – a fost determinată potrivit precizării lui Dorin Frandeuș de faptul că Filarmonica arădeană avea o orchestră simfonică completă, un cor academic profesionist, clădire proprie cu două săli de concerte, cea mai bună acustică pentru muzică și una dintre cele mai mari biblioteci muzicale din țară.

Cu venirea lui Dorin Frandeuș la Arad și mai apoi la conducerea Filarmonicii, timp de 21 de ani, începe cea mai bună perioadă a Filarmonicii Arădene din 1989: repertoriu profesionist, invitați de prestigiu, turnee în străinătate cu orchestra și corul, în Italia, Germania, Austria, Elveția, Spania, Olanda, Serbia, Ungaria, iar în anul 2006 cel mai lung turneu de concerte (50 de zile), în 29 de state ale Americii, înregistrări de CD.

Să reținem că Dorin Frandeuș a inițiat proiecte inclusiv transfrontaliere și a organizat, printre altele, trei ediții ale Festivalului internațional „Iubiți Muzica Românească”, a dirijat ca invitat orchestre ale tuturor filarmonicilor din țară precum și spectacole la opere din Cluj-Napoca (unde copil fiind a cântat în corul acesteia) și Iași, la teatrele lirice din Brașov și Constanța.

A colaborat la TV Baricada Arad și la Radio România Muzical, la Radio Timișoara, precum și la posturile Trinitas, Speranța, Credo, Budapesta, Szeged, Bekescsaba și a editat un volum „Arad, locuri în care s-a ascultat muzică”, volum ce ar trebui actualizat și reeditat pentru informarea arădenilor și nu numai, a publicului meloman.

Paralel cu activitatea de la Filarmonică a vădit o vocație de mentor fiind cadru didactic asociat la Institutul „Emanuel” din Oradea, la Universitatea de Vest din Timișoara și la Universitatea „Vasile Goldiș”.

Venirea la Arad este considerată de Dorin Frandeuș o schimbare majoră în evoluția profesională, dar și în viața de familie.

Se căsătorește cu o distinsă și cultivată doamnă (fiică a regretatului medic și poet Teodor Frâncu), medic și cadru didactic în învățământul superior și are un fiu, care urmează și el o carieră muzicală, alta decât a tatălui său (canto, regie de musical, studii europene), iar ateul declarat care era se apropie de Dumnezeu și dirijează coruri ale unor congregații bisericesti din cultul baptist și penticostal la Arad și Pecica. Este doctor în estetică muzicală (2002).

În concluzie, o biografie impresionantă, extrem de puțin cunoscută până și acum a unui om elegant și discret, sobru și profund, un profesionist prin excelență, un nume pe care arădenii nu trebuie să-l uite, Dorin Frandeuș.

(16 februarie 2022)

RADU HOMESCU

Cu toate că trăiește de mulți ani în București sau, în calitate de ambasador, în Statul Israel și în Republica Filipine, pentru domnul RADU HOMESCU, România și Aradul au constituit, întotdeauna, „teritorii” de suflet, iar Șiria s-a aflat, continuu, în gândurile și în aducerile-aminte ale lumii de ieri și de azi a distinsului erudit și savant, „caligrafiat” de noi, în doar câteva din domeniile sale de excelență.

De mulți ani, dl. RADU HOMESCU participă anual, la început de iunie, la întâlnirile generației sale de absolvenți ai prestigiosului Colegiu Național „Moise Nicoară”, fiind, în mod sigur, *spiritus rector* al acestor frumoase ceasuri de colegialitate și prietenie.

Dl. RADU HOMESCU este interesat și știe, la modul profund, trecutul și prezentul acestor „teritorii” de suflet, deși se poate lăuda, dar nu se laudă, cu o strălucită carieră în București, în specialitățile: informatică, fizică, biofizică și diplomație. *Doctor în fizică* cu importante contribuții științifice în optică, spectroscopie, laseri, autor a 112 lucrări științifice publicate în 16 volume și în 14 reviste de specialitate, precum și autor, în colaborare, a primului brevet de invenție în informatică din România și conducător a 46 contracte de cercetare științifică universitară (1972 – 1990), dl. RADU HOMESCU a elaborat, de-a lungul anilor, nu numai lucrări în domeniul *științelor exacte* ci și lucrări devenite bibliografii fundamentale privind *istoria culturii* (contribuții privind prima editare a *Luceafărului*, atestările documentare despre înființarea corurilor țărănești din Șiria – 1876, Cuvin – 1882, Arad – 1890, Asociația Culturală a Muncitorilor și Meseriașilor Arădeni „Progresul”, abordări monografice ale unor personalități, precum Moise Nicoară, Traian Vuia,

Henri Coandă, Aurel Vlaicu, Ciprian Porumbescu, Iuliu Traian Mera, Nicolae Ștefu).

Dincolo de contribuțiile științifice și în plan istoric/cultural, dl. RADU HOMESCU se regăsește printre puținii intelectuali care au înțeles că trebuie să demonstreze, prin fapte, a fi arădean, astfel în anul 1990 prin strădanii dificile, numai de dânsul știute, a contribuit covârșitor la înființarea Universității „Aurel Vlaicu”, fiind primul rector ales al acesteia (1990 – 1991) și senator de Arad (1990 – 1991), calitate ce i-a permis să se implice, în mod fundamental, în realizarea marelui vis al arădenilor și anume, acela de a avea o instituție de învățământ superior de stat în aceste locuri. Mai târziu, peste un deceniu, mai exact, în anul 2004, dl. RADU HOMESCU a organizat în calitate de ambasador al României în Republica Filipine, vizita la *Adamson University*, a delegației Universității „Aurel Vlaicu” și desfășurarea unei dezbateri excepționale privind viitorul învățământului superior în România, dar și în Europa și în lume. Să nu uităm demersurile diplomatice ale d-lui RADU HOMESCU și anume, negocierile raporturilor și semnarea Acordurilor și Programelor culturale și științifice între România și Statul Israel, precum și cu British Council.

Am subliniat doar câteva „linii” ale biografiei științifice și culturale de excepție ale d-lui RADU HOMESCU. Dar dincolo de *cărți*, de *lucrări științifice* și de *istoria culturii*, de *contractele de cercetare*, rămâne OMUL, admirabil ca personalitate umană, impresionând întotdeauna, prin erudiție și eleganță. Prin demnitate și modestie, prin franchețea discursului dar și printr-un umor fin, devenit, uneori, necruțător cu impostura, cu prostia, cu trădătorii de neam și de țară. De fapt, putem conchide că pentru dl. RADU HOMESCU, iubirea de patrie nu a fost nicicând o „îndeletnicire” la marginea vieții. Ci un mod de existență!

(26 ianuarie 2019)

ANTON ILICA

Fiind aproape de aceeași vârstă, i-am urmărit devenirea într-o profesie, cu interes și admirație, invitându-l la Universitatea „Aurel Vlaicu”, având convingerea că va construi o facultate de la zero (și anume, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială) și va da un plus de vizibilitate intelectuală instituției arădene de învățământ superior.

Anton Ilica este PROFESOR DE EXCEPȚIE și un OM SPECIAL; spre a scrie despre el, l-am urmărit de curând, depănând cu luciditate și emoție aduceri aminte de la începuturi până astăzi. Am scris, în mai multe rânduri, despre Anton Ilica, un „ARĂDEAN, CE NU TREBUIE UITAT”, deopotrivă profesor și istoric literar, ziarist și critic literar, teoretician al educației și editor, dar, mai presus de toate, un OM dăruit COMUNITĂȚII și ȘCOLII /UNIVERSITĂȚII, dar și semenilor săi, elevi, studenți, colaboratori și nu numai. A construit, așezând-o pe o profundă temelie științifică, Facultatea de Științe ale Educației, din cadrul UAV, conferindu-i, prin prestigiul său personal, vizibilitate intelectuală.

De câțiva ani, ocupându-se de publicistică, reunește articolele în cărți anuale, cum ar fi *Restituirii literare, Pretexte pentru texte* (titlu subtil și ușor ironic), „articole, eseuri, prefețe, recenzii, studii”, publicate de-a lungul anilor în reviste de specialitate, în culegeri de studii sau în varii publicații, probând prin cele cinci mari capitole ale cărții, vocația unui cărturar laborios și temeinic, generos, dar necruțător cu impostura (vezi cele șase articole despre Sorin Cîmpeanu, „ministrul educației sau despre traseism politic și plagiere”). În același stil și cu aceeași atitudine critică și analitică a conceput volumul *Eseuri și pledoarii* (2021). Să reținem, nu în ultimul rând, emoționantul gest de a dedica aceste cărți frumoasei sale familii, care i-a „oferit liniște deplină pentru scriere”.

Pentru care fapte care nu trebuie uitat? Cine este, de fapt ANTON ILICA? Născut 2 ianuarie, înregistrat în 29 ian. 1947, sat Tăgădău, jud. Arad, este Capricorn, cu toate calitățile și defectele acestei zodii: harnic și orgolios, cu aleanuri de mărire și compromisuri existențiale, sociabil și

egoist, necurajos, dar adaptabil, elegant și iubitor de frumos, impresionist și incapabil de ură, împăciuitoare și neconflictual și multe altele. Timpul nașterii sale coincide cu vremea schimbărilor nefaste în evoluția vieții din țară. Spațiul nașterii e Tăgădău – un sat de deal, unde a copilărit, alături de frații și părinții țărani, cu gospodărie pentru subzistență, dar fără o carte în casă, fără curent electric; după cum mărturisește, a văzut prima carte, în afară de manualele școlare, abia la 14 ani, când a ajuns la Arad – întâia ieșire din cercul rural – în Liceul Pedagogic. Aici a descoperit Cartea, lumea, morala conștientă, limbajul citadin, sensul prieteniei, dar mai ales și-a descoperit plăcerea de a filosofa, de a conversa cu idei și de a se deda unor înfloriri verbale... A urmat Liceul Pedagogic la internat, unde dobândește maturitate prin lectură, prin curiozitate, prin sport de plăcere și capacitate de respectare a ordinii și ordinului, după cum voia V. Popeangă, directorul exigent al liceului, dar model de orator și protector al elevilor prin duritatea atitudinală față de întregul contingent de elevi și profesori.

Mai apoi, după cum rezultă din CV, a urmat Facultatea de filologie (română – franceză) la Universitatea din Timișoara, cu distinși profesori, regretații Gh. Tohăneanu, E. Todoran, I. Cheie-Pantea, L. Ciocârlie etc. A început Facultatea de Filosofie din Cluj-Napoca, dar a fost nevoit să renunțe din lipsuri financiare. A obținut Doctoratul în științele educației, cu teza „Pedagogia lecturii” (2003), coordonată de distinsul prof. univ. dr. Miron Ionescu, de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

Profesional, a parcurs toate treptele învățământului preuniversitar (învățător rural – un an, un fel de apostolat în satul de munte, Urviș, locul nașterii mamei sale, școală care n-a avut niciodată un învățător calificat; profesor gimnazial, la Gurba și Bujac – director, apoi profesor liceal, la Liceul de artă, Pedagogic, Moise Nicoară). În 1990, ianuarie, a fost ales director de Liceu pedagogic arădean, acolo unde a fost și elev, înființând profilul pedagogic (în prima lună după numirea mea, încă s-a numit Liceul Industrial nr. 13, cu profil mecanic și filologic) și construind Centrul de perfecționare al învățătorilor și educatoarelor din Arad. Pentru omagiere, a elaborat „*Istoricul Preparandiei din Arad*” (2012).

În 2001, l-am chemat în învățământul superior, atribuindu-i sarcina de a înființa Colegiului Pedagogic, apoi Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, care, în 2011, avea 5000 de studenți. A parcurs toate treptele universitare, fiind membru al Academiei Sârbe pentru Educație, membru

în ARACIS, în Comisii pentru Programe școlare, fiind, la un moment dat, Președinte onorific al UAV. La plecarea din funcția de decan, Facultatea avea exact configurația actuală, cu programe acreditate, de licență (Pedagogia învățământului primar și preșcolar, Asistență socială, Psihologie) și de masterat (la toate programele de licență), precum și ca Centru de perfecționare pentru învățători și educatoare. N-a exercitat profesia didactică decât în Arad, deși a avut câteva propuneri ispititoare.

A scris neconținut, iar temelia scrisului este lectura. În domeniul specialității sale filologice și ca profesor de Limba și literatura română a publicat: *Prozatori români contemporani* (1972), *Lucian Blaga – încercări filosofice* (ediție – 1977), *Lucian Blaga – metafora iubirii* (1999), *Ioan Slavici – 75 (spațiu și timp)* (colab, 2001), *Restituiri literare* (2018), *4×4 – ecloziune de genii în literatura română* (2019), *Școala normală din Arad* (1998), *Metodica limbii române în învățământul primar* (2004), *Pedagogia lecturii* (2004). După obținerea doctoratului în pedagogie, exercițiul scrisului l-a ajutat să elaboreze studii de pedagogie și de didactică: *O pedagogie modernă* (2006), *Filosofia comunicării* (2007), *Doctrine pedagogice de la origini până în prezent* (2009), *Ideea de învățământ superior în Arad* (2010), *Psihologia comunicării și dinamica grupurilor organizate* (2010), *Medalioane pedagogice* (2014), *Pedagogia contemporană* (2016), *Pedagogia socială* (2016) și *Derapajele României educate* (2022). A publicat studii și articole în reviste, ziare din țară și din străinătate. Este membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

Pasiune pentru literatură – domeniul la care s-a reîntors după plecarea din Universitate – și-a „potolit-o” prin elaborarea unei monografii despre Ioan Slavici, două volume despre Lucian Blaga, volumul *4×4 despre Eminescu, Creangă, Slavici, Caragiale*, volumul *Restituiri literare*, cu circa 600 pagini, precum și numeroase studii despre Nichita Stănescu și Mihai Eminescu.

În ceea ce scrie, afișează cultură filosofică și abilitate literară într-ale elaborării textului. Scrie îngrijit și cochetează cu eseul și critica literară, având o curiozitate diversificată în diferite domenii ale cunoașterii. Pentru ceea ce a făcut pentru Arad, pe plan școlar și universitar, prin volumele scrise, prin interesul pentru cunoașterea culturii arădene, precum și prin implicarea în semnalarea derapajelor de la evoluția normală a vieții din acest „mândru și orgolios oraș de pe

Mureș” (după cum afirma I. L. Caragiale), Anton Ilica binemerită să facă parte din rândul arădenilor ce nu trebuie uitați.

(17 iulie 2019/24septembrie 2021)

MICHAEL IOVIN

Nu l-am cunoscut și nici nu am auzit vorbindu-se despre dânsul. L-am descoperit prin postările de pe rețelele de socializare/ ziare online, atrăgându-mi atenția prin comentariile riguroase, bine argumentate și fluent elaborate. Nici nu mă gândeam că autorul lor a emigrat acum 42 de ani în America. Am aflat din comentariile dânsului că este arhitect, că a fost elev al prestigiosului Colegiu „Moise Nicoară” și apoi, ca student, l-a avut ca profesor pe Miloș Cristea. Este limpede că iubește enorm Aradul, fiind preocupat de prezentul urbei, dar, aproape întotdeauna, cu trimiteri la trecutul acesteia.

I-am solicitat nu doar un CV, ci și date despre familie și despre devenirea sa de-a lungul anilor. Mi le-a trimis după câteva săptămâni. Înțeleg și motivul. Domnul MICHAEL IOVIN elaborase o *Schiță Autobiografică*, rememorându-și cu emoție și luciditate: „Genealogia”; „Anii de școală”; „Atmosferă, mentori, semnificații”; „Moise Nicoară”; „Arhitectul Miloș Cristea”; „Puțin despre activitățile extracurriculare”; „Anii de facultate”; „Oradea, 1976-1978”; „Culpabilitățile mele politice”; „Plecarea în exil”; „Roma, orașul etern”; „America” (repere ale schiței sale autobiografice).

Recunosc că am citit, uneori, cu lacrimi în ochi această *Schiță Autobiografică*, ce poate deveni un film documentar de anvergură, descoperind un OM vertical, cu un destin de excepție. Un OM care a suferit mult pentru convingerile sale politice și religioase, dar nu le-a abandonat nicicând. Un OM care își iubește la fel de mult țara de obârșie (România) și țara de adopție (America). Un OM profund atașat Aradului, locul nașterii, copilăriei și adolescenței, locul în care – citându-l pe Lucian Blaga – „a întrerupt cu viața sa veșnicia”.

Precizez că am fișat cu emoție și responsabilitate *Schița Autobiografică* a domnului MICHAEL IOVIN, dar m-am hotărât să nu fac o Sinteză a acesteia, ci să vă invit să o citiți în întregime, cu precizarea că o voi publica și într-o carte, precum anterioarele „profile” ale „Arădenilor, ce nu trebuie uitați”. Citind *Schița Autobiografică* a

domnului MICHAEL IOVIN veți înțelege că reprezintă pentru noi, toți, o lecție de viață. Un prilej de a reflecta *sine ira et studio* asupra propriului nostru destin. Un necesar popas spre a gândi/ regândi raportarea noastră la principii și valori. În prezent, avem nevoie, mai mult ca oricând, de **modele umane autentice**. Să recunoaștem că **falsele modele, impostura, duplicitatea, trădările, minciuna, grobianismul** sunt, aproape, covârșitoare. De aceea vă invit să citiți *Schița Autobiografică* a domnului MICHAEL IOVIN cu îndemnul la **reflecție și cunoaștere de sine**. Domnul MICHAEL IOVIN nu trebuie, niciodată, uitat. Ci aplaudat cu sinceră deferență.

Fișier biografic:

Michael Iovin s-a născut odată cu a doua jumătate a secolului XX și a fost înregistrat la Primăria Arad, România, cu acest nume, niciodată schimbat. A fost întâiul născut al lui Mihail și Domnica, părinți fără pregătire universitară, dar cu o solidă educație culturală, el contabil, ea casnică, și care au dat viață la cinci copii.

Bunicul său dinspre mamă a fost mecanic de elită și instructor la Depoul CFR Arad. El conducea trenul regal între Sinaia și Săvârșin, unde era ospătat la masa Regelui Mihai. A înființat și o școală de mecanici la Chișinău, în Basarabia, iar în Gai a fost printre fondatorii Bisericii Ortodoxe Române, unde a fost cantor până la sfârșitul vieții. Vis-a-vis, bunicul dinspre tata a fondat Biserica Baptistă, unde a fost diacon până la sfârșitul vieții. Tatăl său a fost fondator al cinematografului Solidaritatea. El a înființat Cooperativa Agricultorilor, dar a fost și custodele Bibliotecii de la Palatul Cultural, unde a și locuit o vreme împreună cu familia. Michael a trăit cei „șapte ani de acasă” în sărăcie lucie, într-un apartament cu o singură cameră și bucătărie, prins între Fabrica de strunguri „Iosif Rangheț”, Cazarma rusească, Abatorul și o groapă de gunoi din Cartierul Funcționarilor al orașului Arad.

În decembrie 1958, Securitatea a ocupat apartamentul pentru trei zile, la sfârșitul cărora, tatăl sau a fost arestat și condamnat politic la douăzeci de ani de închisoare pentru simplul motiv ca era creștin. Ulterior, apartamentul a fost dărâmat și mama, cu cei patru copii, s-a mutat în Arad – Gai, în casa de pământ a părinților ei. La școlile acelei periferii, Michael a absolvit primii opt ani de școală ca premiant orfan de tată. Apoi, în ciuda opreliștilor, a absolvit cu brio Liceul „Moise Nicoară” („Ioan Slavici” pe atunci).

Au urmat șase ani de facultate, îngreunați de refuzul sau de a accepta membratul în partidul comunist. După trei ani de facultate la Timișoara, a absolvit Institutul „Ion Mincu” din București, cu titlul de arhitect diplomat, în 1976. A funcționat ca profesor la o școală de specialitate din Oradea, unde a obținut rezultate deosebite cu elevii celor două clase la care a predat. Dar, Securitatea Statului nu l-a slăbit niciodată din strânsoare. În 1978, verdictul scris pe dosarul sau a fost „dușman potențial”. I s-a oferit un pașaport de emigrare definitivă sau o condamnare la zece ani.

Soțul, soția și fiul lor de doi ani nu au acceptat însă renunțarea la cetățenie pentru pașapoarte maro, de pribegi. După ce au plătit cu vârf și îndesat prețul studiilor lor universitare „gratuite”, el arhitect, ea profesoară, au primit rapid pașapoarte albastre de cetățeni români cu domiciliul în străinătate, cetățenie pe care o dețin și azi, deși autoritățile române le-au mai cerut o dată renunțarea la cetățenia română, în 1986.

Ajunsă în SUA, familia a fost întâmpinată cu o scrisoare de bun venit de la Casă Albă. Michael a început să lucreze imediat, ca desenator, iar soția ca femeie de serviciu. Nu pentru mult timp. Peste un an, el a devenit șeful biroului de arhitectură al unei companii de construcții, iar ea a deschis o companie privată de instrucție la pian, companie care a avut sute de elevi și mult succes în comunitate timp de treizeci de ani. Curând, el a devenit membru, și apoi partener, la o firmă arhitecturală de succes. Fiul lor a fost premiant în toți anii de școală și valedictorian al liceului său. A primit bursă integrală la prestigioasa Universitate Vandebilt, pe care a absolvit-o între primii. Astăzi, și cei doi nepoți sunt premiați la școlile lor.

S-a întâmplat ca familia Iovin a primit a doua cetățenie, cea de americani naturalizați, la 23 august 1984. Judecătorul american le-a spus că este mândru să aibă asemenea concetățeni și le-a înmănat o scrisoare de felicitare de la Președintele Ronald Reagan. Un alt cadou a fost un steag american de mătase. Dar cel mai frumos cadou a fost la ieșire, pe treptele tribunalului. Acolo, un român cu temperament hazliu a strigat: „23 august, libertate ne-a adus!” Târziu dar mai bine ca niciodată...

Succesul profesional al lui Michael se datorează în primul rând educației pe care și-a însușit-o în școlile din România. Pregătirea sa multilaterală, cu mentori de prima mână, i-a permis să câștige și să dezvolte proiecte variate: locuințe individuale și colective, școli, bănci, birouri, restaurante, hoteluri, cazinouri, laboratoare. Are la activ peste

300 de proiecte în 33 de state americane. La acestea se adaugă contribuții publicistice, profesionale, culturale, politice și religioase, la ziare și reviste din SUA și din România. Când un print din Arabia Saudită l-a angajat pentru proiectele sale de pe Coasta de Vest a Americii, a spus ca Michael are „fler european”. Acel „fler” vine însă de pe malul Mureșului, din Arad. Michael Iovin, ajuns astăzi la vârsta senectuții, se bucură încă să comunice cu rudenii, colegi, prieteni și personalități profesionale și culturale din Arad și de pretutindeni. Motto-ul său a rămas vorba lui Constantin Brâncuși:

„Viața mea a fost un șir neîntrerupt de minuni.”

(3 august 2020)

ELENA (ELI) LĂSLEAN

Nicicând nu voi înceta să-i laud pe cei care „au construit” pentru comunitate, ambiționându-se să iasă din anonimatul local și să se impună printr-o contribuție proprie.

Fără îndoială, doamna Eli Lăslean este un „personaj” binecunoscut în Arad și pe plan național. Când spunem modă în zona noastră rostim, aproape automat, ELLIS. Trebuie să recunoaștem că reprezintă un brand. Cum s-a ajuns la „zidirea” acestuia și cât de dificil a fost drumul spre vizibilitate națională, ne imaginăm, dar se știe încă extrem de puțin despre povestea de succes a doamnei Eli Lăslean, o poveste care începe la Târnova natală și care este departe de a se încheia, o poveste impresionantă, ce poate deveni un storry pentru un film de succes. O ascult cu interes evocându-și părinții, haiduci sârbi așezați la Târnova; tata, crescător de animale, echilibrat, reflexiv, mama: harnică, creativă, aprigă. Doamna Eli Lăslean subliniază cu nedisimulată mândrie că rădăcinile ei morale sunt puternice, pentru că, deopotrivă tata și mama au constituit repere morale solide, faruri călăuzitoare în labirintul atât de complicat al vieții.

Elevă și studentă de 10 (Școala din Târnova, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad, Universitatea de Vest Timișoara), doamna Eli Lăslean, obținea titlul de Miss Centrul Universitar Timișoara la concursul „Creație, muncă, frumusețe” și nimic nu anunța înainte de '89 devenirea

de mai târziu. Și totuși, după numai doi ani, cu mașina de cusut din bucătărie și fără nici un angajat realizează prima prezentare de modă, creând „hăinuțe” pentru copiii și adolescenții unor prieteni apropiați. Era în anul 1991. Întâlnirea cu regretata Zina Dumitrescu a însemnat o autentică consiliere în lumea sofisticată a modei.

Brandul a crescut de la an la an, cucerind inimile femeilor din România. A ajuns la 25 de prezentări de modă într-un singur an, la peste 20 de angajați și la 25 de magazine. A fost celebrată ca „femeia anului”. Un succes extraordinar!

Și a venit neașteptatul an 1998, când, în drum spre București spre a cumpăra alte două mașini de cusut, are loc un accident care va duce la decesul soțului ei, omul care contribuise decisiv la afacerea ei de succes. Desigur, un moment dificil care o va marca definitiv și la care se va întoarce mereu și mereu, cu gândul de a nu uita lecția de viață „predată” cu generozitate și cu dragoste de regretatul ei soț.

Datoria față de angajate și colaboratoare o determină să continue și după numai șase săptămâni va realiza o memorabilă prezentare de modă, cu manechinele îmbrăcate în negru și cu mireasa în roșu. Urmează o participare de mare succes la primul târg de modă de la Romexpo în anul 1999, primul magazin din București, pe Calea Victoriei, apoi alte trei magazine în țară și construirea unui sediu nou de firmă, interviuri la toate marile televiziuni (TVR, PRO TV, ANTENA 1, PRIMA, B1 TV).

În anul 2002 ajunge să aibă 57 de angajați și să investească peste 200.000 €, ceea ce produce un mic seism în afacerea ELLIS, determinând-o să opteze spre o nișă, ce se va dovedi a fi de mare pregnanță în lumea modei și, anume, ținutele personalizate, create pentru clientele de top, sofisticate, exclusiviste. Personalități din varii medii optează pentru ținutele ELLIS, de la Nadia Comăneci la Simona Halep, de la Angela Similea la Sandra Stoicescu, precum și alte multe doamne, inclusiv prima doamnă a țării, Carmen Iohannis.

Să reținem că doamna Eli Lăslean a realizat trei ediții ale Galei „Eleganță și fair play în viață”, evenimente de anvergură, în cadrul cărora au fost premiați de la Ion Țiriac, Ilie Năstase, Emeric Jenei la Olga Tudorache, Constantin Bălăceanu-Stolnici și Andrei Pleșu.

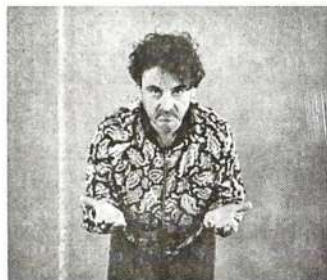
Doamna Eli Lăslean mărturisește cu evidentă satisfacție emoțională că bucuria și clipele de fericire ale clientelor sale au constituit marele câștig dintotdeauna al strădaniilor sale.

În prezent, doamna Eli Lăslean își propune să realizeze o activitate nouă, educațională, inițiindu-i pe adolescenți în modă, arte și meserii prin proiectele ATELIER BOUTIQUE și ELLI'S COOL, transmițându-le, astfel, din experiența sa sui-generis.

În decembrie 2021, brandul ELLIS va împlini trei decenii de existență. Numai doamna Eli Lăslean știe cât de greu a fost uneori, ce cumplit a fost și este să te lupți singură cu invidia multora, cu apăsările financiare, cu răutățile mici și mari ale celor din breaslă și nu numai, dar să-ți asumi un „drum” de la care să nu te abați, avându-l alături pe dragul său fiu, Marius, și, mai presus, de tot și toate știind că este numai Dumnezeu.

(16 octombrie 2019)

ZOLTAN LOVAS

Am scris de-a lungul anilor despre multe din cele peste o sută de roluri principale interpretate de **Zoltan Lovas**, vreme de două decenii și jumătate de la absolvirea Academiei de Teatru și Film din București în anul 1995, clasa profesorului **Mircea Albulescu**. Desigur, nu am scris despre toate marile sale izbânci artistice, dar am remarcat și eu, precum foarte mulți arădeni și nearădeni, plăcerea extraordinară a lui **Zoltan Lovas** de a interpreta varii roluri, de la june-prim la roluri de compoziție, de la tineri la bătrâni, de la guralivi la taciturni, de la frumoși la urâți, roluri pe care le-a acceptat întotdeauna, fără excepție, pentru bucuria întâlnirii cu publicul. Este deja un loc comun să te referi la legătura actorului cu publicul, dar pentru **Zoltan Lovas**, marea bucurie este, precum însuși mărturisește, „iubirea față de oamenii de ieri, de azi și de mâine”, bucuria de a-i face pe oameni să râdă și să plângă, uneori, în același timp. Este bucuria de a vibra alături de ceilalți. Sincer, fără infatuarea determinată de calitatea omniștiută de cel mai popular actor al Teatrului arădean, fiind nominalizat de către UNITER ca „cel mai bun actor în rol principal” pentru rolul *Hippolit* din binecunoscutul spectacol în regia lui **Mihai Măniuțiu**, *Iubirea Fedrei*.

Zoltan Lovas este jovial, cald, tonic, întotdeauna tânăr, deoarece consideră vârsta doar o stare de spirit, căreia i-a conferit nu numai

talentul său ci și modul special de a se raporta la oameni, deopotrivă, tineri și vârstnici. Așa se explică și faptul că este un foarte bun profesor, extrem de iubit de elevii săi de la Colegiul de Arte „Sabin Drăgoi”, secția de actorie, secție, la a cărei înființare a contribuit în mod direct, sub oblăduirea distinselor directoare **Silvia Demian**.

Cu ani în urmă, la o întâlnire cu actorii **Ion Caramitru**, **Valeria Seciu** și regretatul **Ovidiu Iuliu Moldovan**, s-a discutat despre **Zoltan Lovas**, cei trei mari actori, fiind membri în comisia de concurs pentru un post de actor la Teatrul Național din București. **Zoltan Lovas** a fost cel mai bun dintre candidați și a fost admis în colectivul artistic al Teatrului Național din București. În mod absolut surprinzător, **Zoltan Lovas** nu a rămas nici la Teatrul Național din București, nici la Teatrul „Lucia Sturza Bulandra”, nici la Teatrul de Comedie și nici la Teatrul Național din Timișoara, ci a preferat să se reîntoarcă la Teatrul arădean. O decizie surprinzătoare, dar argumentată de **Zoltan Lovas** prin faptul că la Arad simte o puternică energie pozitivă. Cu modestia-i aproape proverbială, mărturisește cu umor că, *„atunci când se află în depresie, își amintește de șederea la București și îi revine, instantaneu, buna dispoziție.”* Este limpede că **Zoltan Lovas** este profund atașat de Arad și de arădeni. Dialoghează, adesea, cu aceștia pe stradă, în prezentările unor evenimente sau în spectacolul interactiv pe care îl joacă de două decenii, cu săli arhipline, *Apropo, ați chemat pompierii!*, spectacol gândit de regizoarea Liana Didilescu, dar atât de diferit de la o reprezentare la alta, pentru că show-ul lui **Zoltan Lovas** se realizează prin raportare la public, mereu altul sau, uneori, același, spectacolul fiind văzut de mai multe ori de către acesta.

Zoltan Lovas a declarat, în mai multe rânduri, că „se hrănește cu iubirea pentru oamenii buni”, fiind convins că doar viața și conjuncturile nefericite i-a făcut, uneori, răi, precizând că pe scenă, bunătatea nu poate fi mimată dacă nu ești un om bun, în schimb, răutatea poate fi întruchipată pe scenă prin numeroase nuanțe artistice. **Zoltan Lovas** apreciază, în mod deosebit, trei dintre multele calități posibile ale oamenilor: sinceritate, simplitate, punctualitate, calități, trebuie să recunoaștem, rarissime în ziua de azi.

Pentru **Zoltan Lovas**, teatrul presupune o modalitate specială de concentrare („aici și acum”), o emoție *sui generis*, uneori, plânsul laolaltă cu râsul, un „loc”, unde nu poți trișa sau mima, pentru că publicul simte și sancționează duplicitatea abordării și a interpretării unui rol.

Chiar dacă posedă o largă capacitate de comunicare cu oamenii, interesați sau nu de actul teatral, **Zoltan Lovas** este riguros și profund, nesfiindu-se să își manifeste mirările, fricile, temerile, așa încât cu o zi înainte de spectacol și o zi după desfășurarea acestuia, își analizează în detaliu rolul, refăcând mental, aproape în întregime spectacolul.

Dar să reținem că **Zoltan Lovas** a probat o profundă rigoare și o reală seriozitate ca director artistic (stagiunea 2004-2005) și manager (stagiunea 2005-2006), elaborând un program artistic coerent, având la temelie valorile autentice ale dramaturgiei românești și ale dramaturgiei universale. Fiind generos, apreciindu-și întotdeauna colegii și găsindu-le, mereu, o motivație pentru o eventuală neîmplinire artistică, iubind cu frenezie scena și Aradul, **Zoltan Lovas** ar putea fi un excepțional director al Teatrului arădean. Ar gândi, sunt sigură, în această calitate, spectacole și roluri cu trimiteri directe la colegii săi, actori ai Teatrului arădean. Cu experiența de două decenii și jumătate în teatru, jucând în toate Teatrele importante din București și din țară, dar și în străinătate, **Zoltan Lovas** ar putea fi managerul providențial pentru Teatrul arădean, care „se zbate” de ani buni într-o călduță mediocritate.

Rememorând, chiar și succint, „profilul” actorului **Zoltan Lovas**, îmi vine în minte reflecția lui **Lucian Blaga**: „... *cu aripile altuia te poți înălța dar nu poți zbura*”. Este o reflecție contrazisă astăzi de atâția neaveniți, care și-au luat „zborul” spre locuri/posturi importante, ajutați fiind de „aripile” altora, dar, sperăm, vremelnice, convinsă fiind, dintotdeauna, că adevăratele valori se vor impune. Mai devreme sau mai târziu. Dar se vor impune!!!

(25 februarie 2020)

MARI MEDICI AI ARADULUI

Fiecare din medicii, pe care îi voi nominaliza mai jos, binemerită un articol distinct. Sunt MARI MEDICI ai ARADULUI, ce au dat strălucire medicinei arădene din ultimele decenii. Precizăm că ei nu aparțin unei anume generații prin raportare la o perioadă de timp, ci alcătuiesc „familia” de aur a marilor predecesori ai medicilor arădeni de astăzi, o „familie”, ce reunește medici însuflețiți de IDEALURI ȘI ASPIRAȚII comune, prin ÎNALT PROFESIONALISM.

Fără îndoială, Aradul constituia un REPER la nivel național și nu numai, prin marii săi medici. Sunt MEDICI în primul rând,

EXCEPȚIONALI ca pregătire științifică, dar și ca practicieni, dăruindu-se fără rezerve, în „bătălia” pentru sănătatea celor mulți.

Sunt MEDICI, cu o statură profesională apreciată, deopotrivă, de colegi și de pacienți, mulți dintre aceștia veniți din toată țara, convinși că la Arad se află MEDICI de anvergură profesională. Sunt MEDICI, care, dincolo de profesia, pe care o onorau la cele mai înalte cote, o profesie transformată în „misie”, prin excelență, probată de profundă vocație, se dovedeau a fi INTELECTUALI FINI, cu LARGĂ DESCHIDERE SPRE CULTURĂ.

Nominalizarea acestor MARI MEDICI ai ARADULUI poate părea subiectivă, dar am elaborat-o, ca urmare a dialogului cu arădeni de vârste diferite, care, aproape în unanimitate, le-a rostit numele, însoțindu-le de EMOȚIONANTE EXERCITII DE ADMIRAȚIE.

Să-i reținem, așadar, cu aplauze binemeritate:

- RADIOLOGIE: dr. Ștefan Ardevan, primul director al Direcției sanitare a județului Arad, după despărțirea de regiunea Banat: dr. Gheorghe Ciobanu, profesor universitar, conducător de doctorat
- ORTOPEDIE: dr. Alexandru Pop, **profesor universitar, conducător de doctorat**
- MEDICINĂ INTERNĂ: dr. Mariana Pușchiță, **profesor universitar, conducător de doctorat**; dr. Eftimie Miușescu (**gastroenterolog**), **profesor universitar, conducător de doctorat**
- MEDICINĂ DE LABORATOR: dr. Ioan Crâșnic; dr. Vicuța Mișu
- CHIRURGIE: dr. Emil Safta; dr. Mircea Ududec
- UROLOGIE: dr. Ioan Ioiart, **profesor universitar, conducător de doctorat**
- OBSTETRICĂ ȘI GINECOLOGIE: dr. Salvator Vuia.
- PNEUMOLOGIE: dr. Dana Olar, **profesor universitar**
- BOLI INFECȚIOASE: dr. Dinu Herețiu, **profesor universitar**
- PEDIATRIE: dr. Cornel Radu; dr. Dorin Lazăr, **profesor universitar**
- NEONATOLOGIE: dr. Doina Lucia Teodorescu
- CARDIOLOGIE: dr. Mircea Voineagu; dr. Asineta Curta
- MEDICINĂ LEGALĂ: dr. Stelian Crișan
- NEUROLOGIE: dr. Erwin Herman
- DIABETOLOGIE: dr. Milivoi Stamoran.

(21 ianuarie 2022)

HORIA MEDELEANU

„A început prin a fi un nonconformist. Și a rămas un nonconformist. Horia Medeleanu îmi vorbește despre viitoarea sa carte *Aradul între mit și adevăr istoric* cu o franchețe unică. Declară limpede că i-a plăcut toată viața să demoleze miturile: mitul originii Aradului; mitul corifeilor; mitul ideii de corifeu; mitul Aradului ca cetate a

Marii Uniri de altfel, „o metaforă flatantă, dar neadevărată”. Nu neagă rolul Aradului. A văzut chiar în Biblioteca Palatului Cultural, cu ani în urmă, ciorna Hotărârii de la Alba Iulia, cu adnotările lui Iosif Jumanca. Nu întâmplător, cei care au gândit Marea Unire, au voit ca Adunarea populară, care a proclamat „Unirea cu țara” să se desfășoare la Alba Iulia, deja un simbol al unității naționale din anul 1600.

Horia Medeleanu, nu doar emite idei, fascinante, în sine, ci le argumentează, apelând la documente, subliniind chiar, cu făloșenie, că peste 80% din cartea în discuție reprezintă documente inedite aflate în Arhivele Statului. Dar, spre a le comenta, trebuie să știi bine limba latină, limba oficială a Imperiului habsburgic și limba în care erau redactate în sinteză, documentele ce erau apoi trimise Consiliului locotențial de la Bratislava.

Mă întorc la nonconformismul lui Horia Medeleanu. Fiu de preot, profund ortodox și un mare român, președinte al Partidului Național Creștin din Caraș Severin și președinte al Ligii Apărării Național Creștine din Banat, ajuns în pușcărie și la canal, Horia Medeleanu ar fi putut avea un destin frânt, precum atâția copii din familiile cu totul remarcabile năpăstuite de comunism. Dar, cu deviza alexandrinilor „sculptează-ți propria-ți statuie”, altfel spus „formează-te pe tine însuși ca personalitate”, Horia Medeleanu nu a fost înfrânt nici când a trăit drama coplesitoare de a fi dat afară din toate facultățile din România. Și din UTM. Probabil a scrâșnit din dinți, când a trebuit să-și întrerupă studiile teologice de la Facultatea din Sibiu, nu înainte însă de a acumula prin lecturi temeinice și prin îndrumările marilor săi dascăli teologi, o serioasă cultură, care l-a ajutat enorm în studierea artei vechi românești prin

raportare la Biserică. În mod sigur, l-a împuternicit experiența teologică, iar opțiunea pentru Facultatea de istorie de la Cluj s-a putut materializa abia după relativa „deşțelenire” determinată de moartea lui Stalin. Astfel, Horia Medelanu se formează ca tânăr intelectual, avându-i ca măeștri pe Virgil Vătășanu, de la care deprinde „știința de a citi un monument de artă, fapt necunoscut de mulți ageamii”, și pe D. D. Roșca, un spirit cartezian, un model în ceea ce privește abordarea limpede a celor mai adânci și fabuloase reflecții. Cu aceste modele intelectuale, dar mai ales prin învățătura dobândită prin obârșie – inteligența mamei și logica impecabilă a tatălui – Horia Medeleanu, s-a construit pe sine printr-o trudă de Sisif, prin acumularea unor lecturi temeinice și prin copleșitoare documentări, ajungând să fie recunoscut drept „o voce” autorizată în domeniul artei vechi românești. Un erudit. A scris zeci de articole în cele mai prestigioase reviste de specialitate din țară. Dintre cărțile elaborate, cele la care „ține cel mai mult” sunt: *Profiluri plastice*, *Arta veche românească*, *Simbolul porții*, *Bisericile de lemn din județul Arad*. Se întâmplă rareori ca un intelectual strălucit prin scrierile sale, să aibă și harul oratoriei. Ei bine, Horia Medeleanu, domina întâlnirile de la Cafeneaua Zărând din anii '80, unde elita urbei noastre nu discuta despre femei și fotbal și nici măcar despre evenimente mondene ci la un nechezol special, fiind clienții casei, se discuta despre istorie și literatură, despre artă plastică și evenimente culturale. De fapt, Horia Medeleanu are, fără îndoială, meritul de a fi inventat aceste evenimente culturale. A reunit întâia dată într-o expoziție la Arad, pe cei mai mari artiști plastici români. Și a transformat expozițiile de artă plastică în vernisaje, în care „oficia” cu solemnitate precum într-o biserică, copleșindu-și asistența, prin rafinamentul observațiilor artistice, printr-o argumentație impecabilă și, nu în ultimul rând, printr-o retorică de anvergură. El, care a început prin a construi Muzeul din Lipova și, mai apoi, Secția de artă a Muzeului arădean, inițiind totodată și Saloanele Anuale de Artă, autor al unei opere impresionante prin erudiție, era să fie dat afară în noiembrie 1989, la propunerea județenei de partid, pentru o „vină” incredibilă și anume „incompetență”. Nu a uitat, însă, să-i laude pe președintele de atunci, al culturii arădene, Liviu Berzovan, pe care îl și consideră „un literat în felul său, un domn, un diplomat de o politețe naturală, care nu se lățea niciodată și nici nu folosea limba de lemn”, precum și pe directorul de atunci al Muzeului, Gh. Pascu Hurezan, pentru că le datorează faptul că nu au materializat mizerabila idee de a fi îndepărtat din Muzeul arădean.

Îl urmăresc pe Horia Medeleanu vorbindu-mi despre tânărul de altădată și recunosc că a rămas și astăzi același. Incomod, pentru că spune adevărul întreg și nu pe jumătate. Înflăcărat, când, în mod deliberat, își propune să dărâme mituri omniprezente. Senior, când etalează o reală eleganță a relațiilor interumane. Niciodată însă, monoton și neinteresant. Pentru că Horia Medeleanu reprezintă unul dintre foarte puținii cărturari ai Aradului de astăzi, care ne conduce cu gândul la spiritele superioare ale culturii românești dintotdeauna. Și pentru todeauna."

(15 decembrie 2009/25 ianuarie 2022)

MIRELA MUREȘAN

Precizez dintru început că întâlnirea cu prof. Mirela Mureșan, în vederea elaborării acestui articol, a constituit pentru mine o profundă „descoperire”. O cunoșteam încă din anul 1990, când o anunșasem printr-un telefon că a obținut cea mai mare medie la concursul de titularizare în Arad, optând pentru prestigiosul liceu „Moise Nicoară”, unde a fost vreme de 27 de ani profesor de limba și literatura română. Mirela Mureșan a fost și rămâne un lider de opinie, recunoscut ca atare de comunitate, fără să fi acceptat vreodată un post într-o ierarhie, oricare ar fi fost aceasta. Știam că este inteligentă, „tobă de carte”, riguroasă, necruțătoare cu impostura, neinteresată să-și susțină un doctorat, cu toate că am „presat-o” mulți ani în acest sens.

Sunt sigură că foarte mulți arădeni, și nu numai, au auzit sau o cunosc sau au colaborat cu prof. Mirela Mureșan, dar sunt tot atât de sigură că foarte puțini cunoaștem, cu adevărat, contribuțiile-i de excepție.

A fost șefă de promoție a tuturor liceelor arădene în anul 1976.

A absolvit, în anul 1980, la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Filologie, secția română-latină, cu prima medie după cea a „șefului” de la UTC, fiind repartizată direct în Cluj, la unul dintre prestigioasele licee de atunci. A renunțat la titularizarea de la Cluj spre a deveni suplintoare la Arad (1985) și apoi, vreme de 27 de ani, este

profesor titular la Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad, așa zice, unul dintre cei mai cunoscuți și recunoscuți „dascăli” ai acestei prestigioase școli.

A fost profesor dar „nu a făcut ceea ce i-a cerut sistemul”, cu toate că „a prins toate sistemele și reformele” din 1980 până în 2017.

Pentru doamna Mirela Mureșan, profesorul este „un demiurg” și nu doar un specialist într-o anumită disciplină; un demiurg deoarece „poate determina viața unui om”, punând „cărămizi” în „zidirea” acestuia și parcurgând împreună cu el, OMUL, și nu cu ELEVUL, devenirea de la copilărie la adolescență. Profesorul este, pentru doamna Mirela Mureșan, „călăuza din basm”, care își iubea nespus „partenerii” de drum, cunoscându-le problemele existențiale, printr-o vibrantă empatie.

A fost și rămâne unul dintre cei mai importanți profesori de limba și literatură română pe care i-a avut Aradul în ultimele trei decenii, predând, uneori, la clasele de filologie, în afară de literatura română și gramatică, literatură universală, lingvistică, teorie literară, convinsă fiind de ideea că profesorul trebuie „să știe, în primul rând, carte” și să convingă că este „stăpân pe felia sa de competență”, fără însă a se impune cu ostentație și fără a proba un „aer de superioritate”. Dimpotrivă, i-a privit cu aceeași profundă iubire și pe elevii foarte buni și pe cei foarte slabi, bucurându-se și suferind alături de aceștia, asumându-și ca profesiune de credință ideea că „a fi profesor înseamnă mai mult decât o profesie sau chiar o vocație”, presupune o „dedicare” fără rezerve și fără compromisuri majore.

Modelul intelectual al doamnei Mirela Mureșan este regretatul prof. Mihai Mada, care i-a fost dascăl de limba și literatură română atât în gimnaziu, cât și în liceu, dar, în același timp, mentor spiritual. Doamna Mirela Mureșan rememorează cu emoție lecția pe care i-a dat-o profesorul ei drag în clasa a VI-a, într-o pauză, când, văzând-o sensibilă, introvertită, fără să ridice vreodată mâna la ore, timidă, a întreat-o dacă știe să râdă și chiar i-a spus să râdă. A fost greu, dar a râs. A conștientizat atunci modul în care era văzută din afară și importanța de a relaționa cu ceilalți, de a îndrăzni să se exprime direct și de a-și motiva sieși opțiunile. Regretatul Mihai Mada a fost nu numai modelul de profesor și de intelectual, ci a contribuit în mod fundamental la construcția intelectuală a elevei sale, devenită ea însăși profesor de limba și literatură română, impunându-se prin rigoare, disciplină, ordine, neuitând nicicând opinia mentorului său că „decât un cap bine umplut, prefer un cap bine

organizat”. Doamna Mirela Mureșan a reținut de la profesorul ei că „fișele de lectură” trebuie să devină „fișe de idei”, iar elaborarea planului unei teme de cercetare constituie o necesitate *sine-qua-non*, în afara căruia, o lucrare nu se poate susține, oricât de strălucită ar fi problematica sa.

Mirela Mureșan nu a acceptat niciodată o funcție social-administrativă sau politică, deoarece, pe de o parte, nu ar fi acceptat să facă compromisuri majore, iar pe de altă parte, i-a plăcut enorm să lucreze cu omul în devenire, care poate fi modelat prin raportare la un sistem axiologic autentic.

Nu au intimidat-o niciodată pe prof. Mirela Mureșan ierarhiile politice sau administrative, deoarece „stătea dreaptă pe propriile picioare” având „tăria opiniilor sale”, iar în momentele dificile, de cumpănă, se bineștie că prof. Mirela Mureșan propunea și argumenta soluții de „ieșire la suprafață”, soluții asumate apoi și de ceilalți.

Puțini știu că prof. Mirela Mureșan este considerată, în prezent, specialistul numărul unu în lume (nu este nicio exagerare!) cu privire la transdisciplinaritatea aplicată în învățământul preuniversitar, înființând, pentru prima dată în România, la Colegiul Național „Moise Nicoară”, un *Centru de aplicații transdisciplinare în educație* și o revistă bilingvă on-line, „Revista T” (de la *trans*) care i-au adus calitatea de membru în Consiliul Științific al IT4S (Institutului Român de Studii Transdisciplinare în Știință, Societate, Spiritualitate) și cea de editor asociat al „International Journal of Learning”. De altfel, experimentul de la Colegiul Național „Moise Nicoară” a constituit subiectul unei cărți, apărută în două ediții la Editura „Junimea” din Iași – *Transdisciplinaritatea, de la un experiment spre un model didactic*. Dar Mirela Mureșan are și meritul de a fi organizat, pentru prima dată în România, Conferința Internațională de Transdisciplinaritate pentru Învățământul Preuniversitar, la Colegiul Național „Moise Nicoară”, cu participarea, academicianului Basarab Nicolescu, (președintele CIRET Paris) care a și invitat-o să modereze secțiunea pentru învățământul preuniversitar, la Conferința Internațională „Being Transdisciplinary”, ce a avut loc anul trecut, la Cluj. La acest eveniment, organizat de ATLAS, au participat personalități marcante în domeniul transdisciplinarității din America de Nord, China, America de Sud, Portugalia, Franța, Brazilia, Norvegia, Mexic, Italia, Canada, Danemarca, Anglia, Ungaria, Malta, Turcia, Polonia, Germania. Mai mult decât atât, a predat la doctoranzii în

domeniu cursuri de transdisciplinaritate pentru învățământul preuniversitar. Reținem că prof. Mirela Mureșan a publicat și în volumul omagial „*Ion Barbu în timp și dincolo de timp*”, volum apărut la Editura „Curtea Veche” și coordonat de academicianul Basarab Nicolescu. Colegiul Național „Moise Nicoară” a avut privilegiul de a-l avea oaspete de onoare pe „părintele transdisciplinarității”, Basarab Nicolescu în mai multe rânduri.

Mirela Mureșan a publicat și numeroase studii de didactică (a limbii și literaturii române) în revista „Perspective”, ce apare la Cluj, revistă ce constituie o bibliografie fundamentală pentru definitivat și titularizare în învățământul preuniversitar, făcând parte din Consiliul director al ANPRO (Asociația Națională a Profesorilor de Română)

Președintele României i-a conferit prof. Mirela Mureșan cea mai înaltă distincție primită în Arad de un cadru didactic din învățământul preuniversitar și anume „**Meritul pentru învățământ în grad de comandor**” (2004).

Am încercat un portret în câteva „linii” definitorii ce alcătuiesc „profilul” unui intelectual, ce nu a dorit nicicând să vorbească despre sine, așezând, întotdeauna, mai presus de tot și de toate, Colegiul Național „Moise Nicoară”.

Aprecieri, doamnă Mirela Mureșan!

(22 aprilie 2019)

DR. DANA OLAR

Fără îndoială, Aradul a avut și are medici străluciți. Și totuși, m-am hotărât să încep rememorarea acestora prin a contura în doar câteva linii personalitatea doamnei doctor DANA OLAR, nu pentru că împlinește în acest an trei decenii ca medic pneumolog, în Arad, ci pentru că și-a construit un parcurs profesional, prin propriile sale strădanii și numeroase renunțări și chiar sacrificii, impunându-se prin competență, înaltă profesionalitate, și mai presus de toate printr-o profundă vibrație interioară, pentru oameni, în general, și pentru cei aflați în suferință, în special. Ar fi putut să se impună cu ușurință prin celebrii săi părinți, dar a ales să muncească de câteva ori mai mult decât colegii

săi, absolvind Facultatea de Medicină din Timișoara cu media 9.94, având doar trei note de 9 în toți cei șase ani de facultate.

Cine îi sunt părinții? Tatăl, ȘTEFAN ARDEVAN, unul din marii medici pe care i-a avut Aradul, primul director al Direcției Sanitare a județului Arad, în anul 1968, la constituirea județelor, un eminent radiolog, de fapt fondatorul secției de radiologie a Spitalului Municipal din Arad, secție, care, în prezent, îi și poartă numele.

Mama, LUCIA ARDEVAN, absolventă a două facultăți: Științe Economice și Drept, a condus mulți ani, înainte de 1989, Universitatea Populară, un „spațiu” în care ne adunam laolaltă intelectuali ai Aradului, dincolo de vârstă, un „spațiu”, mă gândesc, hărăzit de Dumnezeu spre a ne manifesta prin conferințe, lansări de carte, colocvii. Mărturisesc că rememorez personalitatea regretatei doamne LUCIA ARDEVAN, cu reală emoție, pentru că, fără vreo recomandare politică sau de altă natură, am devenit un colaborator apropiat al Universității Populare, unde mi-am lansat prima mea carte, apărută la Editura Eminescu din București, una din cele mai prestigioase edituri până la evenimentele din decembrie 1989.

Să reținem că medicul DANA OLAR nu a vrut să aibă doar calitatea de fiică a unor foarte respectate personalități arădene, ci a muncit enorm, renunțând, adesea, la concerte și spectacole dorite sau la plăcute lecturi spre a se concentra pe o pregătire temeinică în specialitate. Fiind șefă de promoție între absolvenții arădeni, doamna DANA OLAR, după un stagiul de un an ca medic la Zădăreni și alți trei, ca medic la dispensarul Întreprinderii de Vagoane, a optat în anul 1988 pentru pneumoftiziologie, iar din anul 1989 până în prezent „și-a construit” o solidă carieră profesională ca medic primar, șef de secție de foarte mulți ani la Spitalul Județean.

Medicul DANA OLAR nu și-a trădat nicicând crezul și principiile, întreaga sa existență desfășurându-se sub semnul profesiei de credință: „Mai presus de toate, trebuie să fii sincer față de tine însuși”. Și într-adevăr, medicul DANA OLAR nu a făcut compromisuri față de propria sa conștiință și, personalitate puternică fiind, cu orgolii mari doar pe „terenul” profesiei, a crezut întotdeauna în valori. Desigur, uneori, a fost decepționată văzând nonvalorile ce se impun, credem, vremelnic, prin „contexte” favorabile sau văzând că „partea” spirituală este dominată de interese materiale sau urmărind cum unii „confrați” sar „etapele”, dorind să se impună, în ciuda precarei lor pregătiri întru profesie.

Pentru medicul DANA OLAR, competența profesională trebuie să fie dublată de valori umane, precum cinstea și corectitudinea. A așezat întotdeauna pe același plan cariera și familia. De fapt, familia a constituit un posibil „fir al Ariadnei”, în toți cei 36 de ani de căsătorie. Fiul ei reprezintă o prioritate absolută și este mândră de cariera lui dar și a noiei sale, precum și de studenții săi, care o aplaudă, adeseori, la sfârșit de curs și care au ales-o, printr-un vot on-line, să susțină cursul la Festivitatea de absolvire a promoției din acest an a Facultății arădene de Medicină.

Medicul DANA OLAR a salvat, de-a lungul unei cariere de trei decenii, multe vieți și noi cunoaștem arădeni și nu numai, cărora li se umezesc ochii când vorbesc despre medicul și omul DANA OLAR. Nu știm dacă primează medicul sau omul care este, dar știm, în mod sigur, că binemerită admirația noastră. Admirația față de un medic arădean, care nu trebuie uitat: DANA OLAR!

(23 decembrie 2019)

OVIDIU OLARIU

Numele lui Ovidiu Olariu era extrem de cunoscut în urmă cu două sau trei decenii. Director al Muzeului Județean și apoi Director al Casei Corpului Didactic, Ovidiu Olariu era și încă este (ce-i drept, stă multă vreme la fiica-i, Oana, în SUA), un intelectual aparținând unei familii rarissime a celor puțini pentru care lectura, cartea, în general, acumulările profunde și temeinice în planul bibliografic, reprezintă un evident deziderat fundamental.

Mi-a fost o vreme șef, la venirea mea în Arad și recunosc că atunci știam extrem de puțin despre El.

Ceea ce mă exaspera, însă, era perfecționismul pe care îl profesa cu naturalețe absolut dezarmantă. Mă exaspera și meticulozitatea sa. Întotdeauna logica exprimării, sintaxa, virgula, punctul și virgula - toate erau impecabile. M-a exasperat zic, dar mi-a folosit mult, mai târziu. Nici nu cred că a bănuț vreodată ce lecții admirabile a oferit colaboratorilor

săi. Lecții de elaborare a textelor, cu o minuțiozitate greu de bănuț. Lecții de moralitate. Deși înalt, nicicând nu și-a aplecat spinarea înaintea șefilor săi. Afișa o eleganță a raporturilor interumane. Era neștrămutat în convingerile-i intelectuale. Cuvântul era întotdeauna respectat. Da-ul era da. Și nu-ul era nu, fapt iarăși, rar întâlnit. Reprezenta o personalitate pentru care familia (soția și cei doi copii, Rareș, astăzi, strălucit medic și profesor universitar; Oana, cercetător la o universitate din America) constituia, probabil, cea dintâi dintre valorile în care credea cu adevărat. Intelectualului care este i se datorează colaborările la cele mai importante reviste de ieri ca și de astăzi: „România literară”, „Contemporanul”, „Luceafărul”, „Tribuna”, „Familia”, „Orizont”, precum și inițierea tomului științific apărut sub egida Muzeului Județean Arad, *Ziridava*, fiind, de fapt, fondatorul acestuia, coordonator, tehnoredactor și, uneori, chiar și corector, al primelor șapte volume, adică a câtorva mii de pagini, ce reunesc studii și cercetări privind devenirea prin timp a Aradului și nu numai. Ovidiu Olariu este autorul unor studii și articole de specialitate ce valorizează documente inedite despre personalități ale culturii noastre: Dimitrie Cantemir, Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Titu Maiorescu, Vasile Alecsandri, A. D. Xenopol, Alexandru Odobescu, Alexandru Macedonski, George Coșbuc, Octavian Goga, Ion Agârbiceanu, Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi sau cu privire la Marea Unire și Aradul: *Clipe trăite în preajma Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia; Condițiile în care s-a pregătit la Arad și a avut loc la Alba Iulia Adunarea Națională; O biografie a lui Vasile Goldiș; Marele eveniment. Unirea Transilvaniei cu România; Din culisele tratativelor româno-maghiare de la Arad din noiembrie 1918; Un poem din 1934 închinat memoriei lui Vasile Goldiș; Omul unui destin exemplar, preotul și profesorul Virgil Cucuiu.*

Îi urmăresc CV-ul și descopăr accesași rigoare, dintotdeauna știută.

Aceeași grijă pentru detaliul elocvent. Aceeași elaborare impecabilă, cu gândul spre o abordare exhaustivă. Să reținem, deci, un model al unui CV, cum rar se poate, astăzi, cita: „I. Date biografice; II. Studii; III. Activitatea profesională; IV. Activitatea științifică și de cercetare: A. Cărți sau volume apărute sub îngrijirea mea științifică; B. Cărți și lucrări în format broșură la care sunt autor: a. tipărite în limbile română, franceză, germană; b. cărți rămase în manuscris c. publicații editate, coordonate și apărute sub îngrijirea mea; V. Activitate științifică. Studii și articole de specialitate publicate; VI. Activitate publicistică – peste 200 de articole în presa centrală și

locală: a. Scriitori români; b. Articole pe teme de artă plastică; c. Cronici teatrale; VII. Profesori sau personalități care m-au impresionat, care m-au influențat în viață, în perioada de formare: a. în liceu; b. în universitate; c. istorie literară, lingvistică; alte personalități care după terminarea studiilor au exercitat influențe pozitive; VIII: Comunicări științifice: peste 100 de comunicări științifice: a. în străinătate; b. în țară; c. în Municipiul Arad; d. în Județul Arad.”

Am transcris acest CV drept posibil model pentru noi toți. Un model al unui intelectual rasat, incomod pentru superficiali dar profund, și, în mod sigur, cu o operă de anvergură, în manuscris, însă, o operă ce așteaptă a vedea, cât mai curând, lumina tiparului. Așa încât, pe când, o lansare de carte semnată Ovidiu Olariu?

(3 februarie 2022)

ALEXANDRU ROZ

Am relatat în varii împrejurări dar nu, pe cât mi-aș fi dorit, cât de mult îi datorez lui Alexandru Roz. Era profesorul de istorie și directorul nostru în ultimele clase de gimnaziu și în liceu. Era într-un fel, un model pentru generația mea. Pe atunci nu știam că va deveni un istoric remarcabil, cu importante contribuții privind istoria Aradului și nu numai. Pe atunci, nu știam că va contribui în

mod esențial la propășirea învățământului superior arădean. Și nici nu bănuiam că vom deveni colegi la Facultatea de Teologie.

Când s-a stins, eram plecată din țară și am participat la înmormântare, venind direct de la aeroport. Mi-am reproșat mereu că nu am evocat suficient memoria dragului nostru profesor de istorie. Era în primii ani de învățământ și devenise directorul adjunct al liceului. Vorbea atât de frumos, încât orele de istorie constituiau momente de elevată vibrație interioară. Trăiam și retrăiam istoria în relatarea profesorului Alexandru Roz, fiind cu toții fascinați de minuțiozitatea documentării, dar și de franchețea opiniilor, exprimate întotdeauna cu inteligență și

profundă argumentație. Îmi doream, în gimnaziu, în cazul în care aş fi ajuns profesor, să-i seamăn, admirându-i rigurozitatea și logica impecabilă a discursului. Îmi plăcea mult istoria pentru că îl apreciam nespus pe profesor. Nici nu mă gândeam ce mult mă va sprijini într-un moment dificil al existenței mele. Era într-o zi amară a copilăriei mele. Am dat examen de admitere în liceu, dar pentru că eram fiică de chiabur, cu tractor, batoză, prăvălie etc., am fost declarată respinsă, din întreaga noastră clasă, doar eu și o fiică de preot. După îndelungi discuții în familie, mama împreună cu frații mei, mult mai mari decât mine, luaseră hotărârea ca în toamnă să dau examen la Chișineu-Criș, la Ineu sau la Gurahonț spre a mi „se pierde urma” de elev cu „origine nesănătoasă”. Când mama s-a dus la școală, să-mi ia diploma de absolvire a gimnaziului, s-a întâlnit cu profesorul și directorul Alexandru Roz. Auzind din relatările mamei că intenționez să susțin examenul de admitere la un liceu din județ, Alexandru Roz a refuzat să-mi elibereze situația școlară, precizând că „și va pune diploma de profesor în cui” dacă nu voi reuși la examenul de admitere, în toamnă. Și în timpul examenului, am simțit o susținere greu de exprimat în cuvinte. Îi port și acum o vie recunoștință. Oare aş mai fi putut urma o facultate dacă terminam un liceu, undeva în județ? Ajungând, deci, cu greu, la liceu, m-am reîntâlnit cu profesorul Alexandru Roz. Mărturisesc acum, după foarte mulți ani, că „mâncam istoria pe pâine” pentru a-i mulțumi în acest fel, pentru gestul de a mă fi susținut într-un moment delicat din viața-mi. La examenul de admitere în facultate, fără meditații, am luat nota 10 atât la examenul de istorie universală, cât și la cel de istorie a României și astfel am fost declarată admisă printre primii la Facultatea de filologie din cadrul Universității din Timișoara. Niciodată nu am putut îndeajuns să-i mulțumesc profesorului Alexandru Roz.

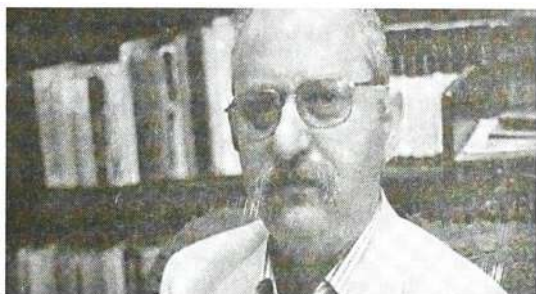
Și-a iubit enorm familia. A avut și șansa de a se căsători cu o frumoasă și distinsă profesoară de limba română, Felicia. Fiul lor, Mugur, un elev și student de excepție, a devenit cercetător la Universitatea din Harvard. Când am ajuns colegi la Facultatea de teologie și, mai apoi, la Facultatea de științe umanist-creștine, îmi vorbea adesea cu mândrie despre familia sa. Despre studiile sale. Despre cărțile sale. Despre cercetările din arhivă.

Originar dintr-o familie modestă din comuna Joia Mare, județul Arad, deci, moț fiind, Alexandru Roz considera istoria patriei mai mult decât o disciplină de studiu. O profesiune de credință despre

spiritualitatea românească. Contribuțiile sale științifice, privind devenirea prin timp a nației noastre, vor rămâne drept reper pentru cercetările viitoare, contribuții ale unei personalități de excepție a conclavului academic arădean. Pentru mine, Alexandru Roz va rămâne pentru totdeauna profesorul de gimnaziu și liceu, un model uman la care m-am raportat mereu, cu imensă admirație. Poate nu a știut și, din păcate, nu îi mai putem spune, ce mult îi datorează generațiile de elevi și de studenți. Și, mai ales, ce mult îi apreciem contribuțiile istoriografice. Contribuții fundamentale privind istoria Aradului. Contribuții fundamentale privind istoria patriei.

(2 februarie 2022)

GHEORGHE SCHWARTZ

La întrebarea „cine este GHEORGHE SCHWARTZ?” foarte mulți arădeni ar fi consternați, deoarece numele lui este foarte cunoscut. Ca profesor și director de școală în învățământul preuniversitar. Ca profesor universitar și decan.

Ca scriitor. Ca intelectual, profund atașat Aradului, precum însuși mărturisește: „Îmi place Aradul, oamenii, atmosfera; chiar dacă are multe lucruri groaznice, orașul este viu, trăiește prin el însuși”. Absolvent în anul 1968 a Universității Babeș-Bolyai, GHEORGHE SCHWARTZ a venit în Arad doar pentru câteva zile și au trecut de atunci peste cinci decenii. Se bine știe că valorile nu pot fi circumscrise unei anumite comunități. Ele sunt deasupra, dincolo de locații și timp. Și timpuri. Și totuși, puțini arădeni știu că GHEORGHE SCHWARTZ este unul dintre cei mai importanți prozatori contemporani, autor al unui demers literar vast, de o anvergură unică în literatura română, o construcție narativă la care a lucrat 27 de ani, 2 luni și 4 zile, intitulată *Cei O Sută*.

Personajele acestui ambițios proiect romanesc au ca suport teoretic *Psihologia transversală*, o carte sui-generis apărută deja în șase ediții. Să reținem colaborarea lui GHEORGHE SCHWARTZ în peste 80 de publicații în țară și în străinătate, precum și prezența sa cu cărți și/sau

publicații (reviste, antologii etc.) din Germania, Israel, China, SUA, Franța, Rusia, Austria, Marea Britanie, Ungaria, Republica Moldova, Slovacia, Serbia, Slovenia, Macedonia, Polonia, Bulgaria.

Apreciem inițiativa Consiliului Județean de a-i conferi lui GHEORGHE SCHWARTZ calitatea de „Ambasador al culturii arădene”, care se adaugă celor 30 de distincții și premii, între care cele ale Academiei Române, ale Uniunii Scriitorilor din România, ale filialelor Uniunii Scriitorilor din Timișoara și Arad și, recent, Diploma de Excelență „Omul Anului 2019”, conferit de Centrul Cultural Israel – România, Tel Aviv 2020. GHEORGHE SCHWARTZ este cetățean de onoare al Aradului, un gest de binemerită recunoaștere din partea comunității și a oficialităților. Să reținem că recent a obținut Premiul Național pentru proză „Ion Creangă”, opera omnia, cel mai important premiu pentru proză, acordat în România.

(17 martie 2020)

CECILIA SÎRGHIE

Eram conștientă, încă de la începutul primului meu mandat de rector, de importanța accesării fondurilor europene nerambursabile.

Am participat, în acest sens, la întâlniri și numeroase dezbateri cu experți români și străini, dar exemplificările erau strict teoretice. Mai mult chiar, era destul de vag comentat, și fără prea multe argumente, conceptul lansat la Lisabona (2009) privind „universitatea, ca motor de dezvoltare regională”.

Așa încât, în anul 2004, participarea mea la Gent (Belgia), cu prilejul sărbătoririi a 75 de ani de învățământ textil, alături de rectori ai unor importante universități europene, a coincis cu finalizarea primului proiect de cercetare bilaterală România-Belgia, în care UAV avea calitatea de partener și, mai ales, cu semnarea unui acord de colaborare instituțională pentru două noi proiecte bilaterale (2004-2006), în care UAV urma să fie coordonator național.

Am cunoscut-o, atunci, pe Cecilia Sîrghie, o tânără cercetătoare, originară din Vaslui, absolventă și doctor în științe inginerești (textile) la Universitatea „Gheorghe Asachi” din Iași, care cunoștea Aradul, doar prin gara sa, când trenul o ducea la Iași și am înțeles, rapid, importanța venirii acesteia la UAV.

Mi-a plăcut enorm visul său de a realiza un Institut de cercetare, dezvoltare, inovare, fără să solicite fonduri de la Universitate, de fapt, visul de a-și valorifica în România, expertiza dobândită în cadrul Departamentului de textile al Universității din Gent.

Mi-a subliniat, atunci, că în 10 ani, cu fonduri structurale nerambursabile, finanțate de UE, Universitatea „Aurel Vlaicu” va putea avea un Institut de cercetare, cu o infrastructură mai performantă decât cel belgian.

Mi-a plăcut mult, atunci și după, Cecilia Sîrghie.

Curajoasă și profund pregătită în domeniu, încăpățânată, dar generoasă, sinceră și devotată, un OM frumos pe dinăuntru, fără duplicități și ipocrizii, Cecilia Sîrghie mi-a vorbit, cu emoție, despre mama sa, care i-a spus, mereu, ce important este să nu-ți abandonezi „obiectivul” propus, în general, despre părinții săi, intelectuali ieșeni, față de care avea o imensă recunoștință și prețuire și care i-au „inoculat”, cu responsabilitate, cultul muncii și însemnătatea de a depune strădani, fără rezerve, spre a nu trăi „în zadar”, ci a lăsa o „urmă” a strădaniilor și, chiar, a sacrificiilor asumate.

Cecilia Sîrghie a acceptat provocarea de a veni la Arad (2004), obținând primul Grant de reintegrare în România, finanțat de NATO.

Visul său admirabil era, nu numai înființarea unui Institut de cercetare, dezvoltare, inovare, prin fonduri nerambursabile ale UE, ci și organizarea în cadrul acestuia, a unui Centru de Transfer Tehnologic, prin care inovația academică să ajungă în spațiul economic, realizând, astfel, dezideratul UE, privind „universitatea, ca motor al dezvoltării regionale”.

Cecilia Sîrghie era în stare să sacrifice totul pentru realizarea acestor deziderate fundamentale, inclusiv viața personală, spunându-mi, mereu, ceea ce s-a întâmplat și anume că Dumnezeu o va ajuta, ca întotdeauna, și va avea o familie frumoasă și un copil mult dorit.

Prin eforturi excepționale și cu imense sacrificii, Cecilia Sîrghie a obținut pentru UAV 15 proiecte internaționale și naționale, în valoare de peste 10 milioane de euro, reușind să realizeze pentru Institutul de

cercetare, dezvoltare, inovare, o infrastructură cu 14 laboratoare noi, dotate la standarde internaționale, cu card de acces și cu un sistem de calitate implementat pentru acreditare.

Membră a unor importante Asociații științifice internaționale, premiată la Saloane de Inventică, cu brevete înregistrate, organizatoare a Conferinței științifice și a Congresului FAOEscorena, în calitate de vicecoordonator al acestui prestigios organism de cercetare din cadrul FAO al ONU, recenzentă în publicații de impact, autoare a unor lucrări științifice aflate în „zona galbenă și roșie” și a unor cărți publicate la edituri naționale și internaționale, Cecilia Sîrghie a adus în UAV peste 200 de specialiști din marile universități tehnice din România și din străinătate, ea însăși fiind profesor invitat la Institute de cercetare de prestigiu din spațiul european.

Cecilia Sîrghie are și meritul de a fi dezvoltat parteneriate de lungă durată cu mediul economic de profil, implementând rezultatele cercetătorilor din UAV, precum și de a fi depus „cereri de brevete europene la EPO (European Patent Office).

Cecilia Sîrghie a propus, argumentând riguros, de aceea am și acceptat, venirea la UAV a tinerilor cercetători români din străinătate: Florentina Munteanu, Lucian Copolovici, Dana Copolovici, iar, când i-am propus funcția de prorector cu cercetarea, a refuzat, subliniind că nu este interesată de funcții, ci de realizarea marelui său țel, înființarea în cadrul Institutului de cercetare, dezvoltare, inovare, pe care îl conducea din anul 2008, a unui Centru de Informare Tehnologică și de Transfer de Tehnologii.

Dar Cecilia Sîrghie a fost schimbată în anul 2017 din funcția de director al Institutului, pentru care își sacrificase mai mult de un deceniu de istovitoare muncă și dăruire, iar Centrul de Transfer Tehnologic din cadrul Institutului de cercetare, dezvoltare, inovare constituie, probabil, un deziderat marginal, UAV fiind preocupată de „bune practici” în Cuba, Mexic Venezuela, Columbia, Indonezia, eludând, în mod deliberat sau din suficiență, marile ambiții științifice promovate de universități, cu tradiție academică și cu performanță privind cercetarea științifică.

Cecilia Sîrghie este, însă, convinsă că Aradul a fost înscris de Dumnezeu în destinul său, iar arădenii NU TREBUIE SĂ O UITE NICICÂND.

(21 februarie 2022)

DUMITRU ȘERBAN

Îl știu de mulți ani pe Dumitru Șerban. Înainte de evenimentele din 1989, auzisem de el, din relatările socrilor săi, inspecitori școlari, amândoi, mândri că au un asemenea ginere. Destul de repede, am aflat despre inițiativele tânărului Dumitru Șerban, care optase pentru Arad, el fiind originar dintr-un sat din județul Ialomița, în anul 1978, când finalizase studiile la prestigiosul Institut de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, devenit Universitatea Națională de Arte, București.

La numai un an de la venirea la Arad, a fost ales lider al tinerilor artiști plastici, care alcătuiau *Atelier 35*, în urbea noastră, manifestându-se atunci, cu pregnanță, două mari grupări de artiști plastici, unul al vârstnicilor și un altul al „junilor”, aflați la început de drum. Desigur, Dumitru Șerban „s-a lipit” de confrăți de vârste apropiate, care, la numai un an de activități comune, l-au ales lider. Și lider a rămas timp de peste patru decenii. Întotdeauna activ, cu inițiative pentru alții, dar și pentru el, deopotrivă entuziast și pragmatic, s-a impus, de la început, prin evenimentele, pe care le-a organizat, în cadrul *Atelier 35*, evenimente cu deschidere națională, astfel în anul 1979, organizează un Simpozion foarte bine primit, dincolo de ecoul strict local. Dumitru Șerban a avut/are darul de a fi convingător și de a-i „molipsi” și pe ceilalți, inclusiv pe oficiali, spre a adera la inițiativele sale. Cuvinte de laudă are pentru Liviu Berzovan, președintele culturii arădene, care a crezut în profesionalismul său, sprijinindu-l în organizarea și desfășurarea primelor activități artistice la Căsoaia, devenită, mai târziu, „un tărâm al artelor”, dacă îl putem denumi astfel, la modul metaforic. Primul exercițiu artistic cu copiii, organizat de Dumitru Șerban la Casa Pionierilor a avut succes, dar a preferat să devină liber profesionist, până în anul 1989. Urmează, apoi, pentru Dumitru Șerban o perioadă bogată în activități culturale: expoziții personale și de grup, Saloane, Simpozioane, bienale, trienale, în marile orașe din țară și în străinătate (Franța, Italia, Germania, Liban, Egipt, Ungaria). Teza sa de doctorat: „Sculptura de simpozion, fenomen al artei contemporane” (2004) este apreciată de

specialiști, ca importantă contribuție în domeniul sculpturii, pentru care optase încă de la înscrierea la facultate.

O calitate excepțională a lui Dumitru Șerban este generozitatea. Se știe că artiștii sunt, în general, egoiști, cu un puternic „ego”, mereu nemulțumiți, considerându-se nedreptățiți, uneori pe bună dreptate. Desigur, Dumitru Șerban are și el, probabil, ca noi toți, anume „umbre” inerente unei personalități profund originale, dar remarcăm „deschiderea” manifestată spre o „construcție” colectivă. Nu l-am auzit niciodată denigrându-și colegii, colaboratorii, fapt rarism în „tagma” artiștilor, ci a demonstrat, izbânzi nu numai personale, ci și de grup. Dar Dumitru Șerban s-a dovedit a fi, de-a lungul anilor nu numai sculptor de mare succes (sculptură monumentală), ci și un manager de vocație. A organizat și a conferit vizibilitate academică Facultății de arte și design în cadrul Universității de Vest din Timișoara, în calitate de decan, dar și în perioada de 4 ani, ca președinte al Uniunii Artiștilor Plastici din România. Trebuie să se rețină un fapt, care îl consider fundamental. Deși decan al unei Facultăți de profil din Timișoara, a sprijinit înființarea Facultății de Design din cadrul Universității „Aurel Vlaicu”. Nu este puțin lucru. Cum aș putea să uit, prin comparație, că dr. Delia Podea a votat, cu ostentație, ca membru în conducerea ARACIS, împotriva înființării specializării de construcții, pe care nici în prezent Aradul nu o are, iar votul său a înclinat balanța împotriva UAV. Să reținem că Dumitru Șerban s-a implicat profund în realizarea Facultății de Design, consiliindu-mă, inclusiv, în alegerea locației acesteia. Binemerită titlul de cetățean de onoare al Aradului, cum binemerită și alte premii importante, pe care le-a primit de-a lungul anilor. Și totuși, premiul cel mare i l-a atribuit Dumnezeu, hărăzindu-i o fiică, ANA MARIA ȘERBAN, de asemenea artist plastic, foarte implicată în organizarea unor expoziții de anvergură la Galeria „Delta”, impunându-se nu numai prin eforturi uriașe și evidente sacrificii personale, ci, în primul rând, prin har artistic, dublat de profesionalism. Iată, deci, TATĂ și FIICĂ, într-o superbă colaborare artistică, în prezent și pentru viitor. Să le dorim succes, în continuare!

(28 februarie 2022)

MIRELA VALEA

Contabil-șef la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Mirela Valea este o profesionistă de excepție, cu verticalitate morală. A optat pentru pensie anticipată la UAV, pierzând 825 de lei lunar! DE CE?

Hotărâtă fiind să construiesc la UAV un serviciu de contabilitate performant, i-am propus MIRELEI VALEA, la începutul anilor 2000, funcția de CONTABIL ȘEF. Nu bănuiam atunci că vor urma 17 controale fiscale de anvergură, Curtea de Conturi (control anual) și ANAF (cu sublinierea că UAV este unica universitate din România verificată de acest organism fiscal). Toate aceste numeroase controale, cu aprecieri la final, au demonstrat calitățile excepționale ale MIRELEI VALEA: pregătire temeinică în domeniu, seriozitate, rigoare, echilibru, demnitate. Nu a acceptat nicicând incorectitudinea și superficialitatea, detașându-se, uneori brutal, de lingușitori și impostori.

Ne-am format, împreună, fiecare în domeniul său de competență, iar opțiunea ei pentru pensie anticipată, înainte cu 2 ani și o lună de vârsta standard, pierzând lunar 825 de lei, mă mâhnește profund. Nimeni nu dorește, mai mult ca mine, ca UAV să aibă viitor și vizibilitate, iar prezența Mirelei Valea la „cârma” contabilității în UAV însemna pentru mine o siguranță pentru viitor.

Și totuși, deși am insistat mult să rămână, măcar până la pensia standard, a preferat să plece, asumându-și, lunar, o importantă pierdere materială. DE CE?

Unica precizare a Mirelei Valea, o precizare lapidară, dar încărcată de profunde semnificații este că „*cel înțelept va înțelege.*” Cu toate că sunt supărată pentru gestul său, am scris aceste succinte rânduri, în semn de binemeritat ELOGIU.

(5august 2021)

ANDREEA WEISL-SHAW

Andreea Weisl, după cum însăși mărturisește, „nu a fost niciodată o tocilară, ci a învățat prin exerciții”, fiind întotdeauna în competiție cu ea însăși și niciodată cu ceilalți.

În urmă cu doi ani, Andreea Weisl participa la un Work-shop organizat de Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, susținând într-o aulă arhiplină o lucrare despre literatura medievală franceză. Am urmărit-o, atunci, cu mare interes, nu doar pentru că era doctorandă la Cambridge, ci pentru că realizase o lucrare științifică interesantă.

O reală contribuție în domeniu, surprinzătoare prin abordarea sui-generis a subiectului. O lucrare de maturitate, aș zice, cu toate că fusese elaborată de o tânără, chiar foarte tânără autoare, ce își propunea, în mod programatic, să valorifice căi nebătătorite și o problematică, doar arareori aflată în atenția cercetătorilor.

Au trecut de atunci doi ani și Andreea Weisl și-a susținut cu brio doctoratul în literatură medievală spaniolă și franceză la celebra Universitate din Marea Britanie. Mai mult chiar, a devenit la doar 27 de ani profesor la Cambridge, câștigând un concurs dificil de numire pe un post didactic ce reunește disciplinele spaniolă și franceză (cursuri introductive, literatură, teorie și critică literară, film, naratologie, semiotică), iar teza sa de doctorat va apărea curând la o Editură Academică din Londra.

În dialogul cu Andreea, dialog ce a avut loc recent la sediul rectoratului nostru, descopăr, recunosc, cu încântare, că Aradul, prin părinți, bunici, prieteni, dascăli ș.a. continuă să fie un loc apropiat sufletului său, dovadă că singură sau cu soțul său (un englez dintr-o familie, cu o biografie consemnată în documente încă din anii 1600, cercetător, doctor în fizică teoretică, specializarea: cosmologie) revine de trei sau de patru ori pe an în urbea noastră.

Îi propun un exercițiu de admirație, rugând-o pe Andreea să se refere la câteva dintre modelele sale.

Desigur, Andreea a iubit-o din clasa I pe doamna SILVIA DEMIAN, draga sa profesoară de pian, teorie și dirijat, fiindu-i chiar

„colaborator”, în calitate de co-dirijor al corului „Voci de primăvară”, dovedindu-și încă de mică, vocația de leader.

Desigur, Andreea a iubit-o pe profesoara sa de pian ANA RAITA, sub oblăduirea căreia a și obținut importante premii la faza zonală de interpretare, fiind considerată o certă promisiune. A renunțat, însă, la pian, pentru că emoțiile erau devastatoare și pentru că voia, cu adevărat, să ajungă la vârf, ori contextul emoțional nu-i era favorabil.

Desigur, Andreea a iubit-o pe diriginta sa, profesor SIMONA STIEGER, și pe profesoara sa de limbă engleză, OTILIA PĂCURARI, cum de altfel, îl apreciază enorm pe profesorul său de matematică, EUGEN HĂLMĂGEAN, care a și determinat-o să învețe cu pasiune, obținând importante premii la Olimpiadele de matematică.

Un profesor model este și domnul MORGAN DOCKRELL, de fapt, singurul cadru didactic din Irlanda față de care „a rămas foarte apropiată”. Nu întâmplător cred, deoarece Andreea Weisl l-a uimit, în mod sigur, pe Morgan Dockrell pentru că, ajunsă în Irlanda cu o bursă Sörös (15.000 lire sterline pe an), obținută printr-o selecție dură (300 de participanți pentru 10 burse în Marea Britanie, dintre care una singură în Irlanda!) a reușit într-un singur an să parcurgă disciplinele a doi ani de învățământ, să-și susțină Bacalaureatul, să câștige 7 (șapte) concursuri interne, să se dovedească a fi cea mai bună din an, spre surprinderea colegilor, probând nu numai profunde cunoștințe în varii discipline (engleză, franceză, spaniolă, matematică, geografie, muzică) ci și o personalitate dezinvoltă, fără complexe, în ciuda faptului că venea dintr-o țară din estul Europei, nu întotdeauna percepută corect, ba uneori, chiar privită cu ostilitate.

Andreea Weisl, după cum însăși mărturisește, „nu a fost niciodată o tocilară, ci a învățat prin exerciții”, fiind întotdeauna în competiție cu ea însăși și niciodată cu ceilalți.

I-au plăcut mult matematica dar și pianul; și limbile străine. Vorbește opt limbi: română, engleză, franceză, spaniolă, italiană, portugheză, ebraică, maghiară, fiind ultimul vlăstar al familiei Weisl, o distinsă familie multietnică, cu apetență pentru cultură, pentru arte, în general.

Dincolo de modele mărturisite, deslușesc un model unic pentru Andreea și anume mama sa, Anișoara.

A fost întotdeauna severă, riguroasă, perfecționistă. A picurat neconținut în sufletul fiicei sale, opțiunea pentru locul întâi, un loc

obținut, însă, cu imensă trudă. Cu neimaginabile strădanii. Andreea îmi mărturisește că și ea la rândul-i, când va avea copii, va dori să fie precum mama sa. Ce își poate dori mai mult o mamă, decât să constituie un punct de reper în devenirea copilului său?!

Fără îndoială, Andreea Weisl și-a construit un destin prin propriile-i eforturi. Dar la temelia lor se află imensa iubire a mamei. Și a tatălui. Să reținem, deci, consilierea continuă, riguroasă și profundă, niciodată mulțumită de izbânzi ci întotdeauna perfecționistă, a mamei sale. Și, mai ales, să aducem un elogiu unei familii model: familia Weisl!

(20 aprilie 2010 / 7 februarie 2022)

b. CON BRIO. MĂRTURISIRI

LILIANA BRAN, conf. univ. dr, directorul Școlii Postliceale Sanitare Arad.

Școala Postliceală Sanitară, care a marcat o sută de ani de existență în plină pandemie; elevii - eroii ai școlii, care au fost prezenți o lună în vămile arădene: atributele cele mai importante ale acestei perioade; performanța alături de Con Brio.

Sunt medic, absolventă a Facultății de Medicină „Victor Babeș” din Timișoara, promoția 1990, specializarea medicină generală. Din 1992 sunt medic-profesor la Școala Postliceală Sanitară Arad, pe care din 2002 o și coordonez. De asemenea, sunt și conferențiar în cadrul Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad.

În ceea ce privește Școala Postliceală Sanitară Arad, aici despre ea vorbim, anul acesta împlinim 100 de ani de existență. Activitatea instituției a început în 1920 ca Școală de Moașe, apoi ca Școală Tehnică Sanitară, iar din 1990 ca Școală Postliceală Sanitară. Suntem o instituție

care formează asistenți medicali, o profesie nobilă, a cărei performanță necesită găsirea unui echilibru autentic între competențele profesionale și cele umane. Importanța profesiei pentru care pregătim specialiști este învederată și de valoarea pe care o acordăm sănătății și îngrijirii acesteia.

Consecință a acestei valori este complexitatea pregătirii viitorilor asistenți medicali, formarea lor fiind reglementată printr-o directivă europeană, care se aplică în toate țările Uniunii Europene. Astfel, cei 100 de ani a trebuit, însă, să-i sărbătorim în plină pandemie cu muncă, multă muncă diferită de mai tot ce făceam până acum.

A fost și este o perioadă cu multe, diverse, nemaiîntâlnite provocări: pe plan personal, adaptarea la noile cerințe, grija mai mare pentru aspecte, care până ieri erau pe „pilot automat”, dar și timp pentru lucruri dorite, pe care le tot amânam; pe plan profesional, trecerea la învățarea în mediu virtual, mutarea activității instituției în noi sedii, casele noastre, găsirea unor modalități noi de comunicare, păstrarea coeziunii, a interconectivității noastre cu elevii, profesorii și colegii din alte departamente.

Credem că multele provocări au necesitat soluții care, pe lângă legalitate, pragmatism și asumare, au impus cu siguranță și alte cel puțin trei atribute „de top” pentru această perioadă: să asigure sănătatea noastră și a celor din jurul nostru, să fie flexibile și să asigure adaptarea noastră cât mai bună.

Referitor la provocări, cred că decizia de a avea elevi voluntari în punctele de control de la trecerea frontierei Nădlac 1, Nădlac 2 și Vărșand s-a dovedit a fi necesară și utilă. Am primit solicitarea din partea Direcției de Sănătate Publică Arad, imediat după prima ordonanță de urgență. Elevii voluntari, în jur de 50, elevi din anii 2 și 3 de studiu, coordonați de colegii mei profesor Dănuț Brie și profesor Adrian Păiuș, au participat timp de aproximativ o lună, neîntrerupt, la activități de triaj epidemiologic în vămi.

A fost o perioadă cu mare încărcare emoțională generată de condițiile total nemaiîntâlnite. Am fost și suntem plini de recunoștință față de activitatea voluntarilor, pe care îi considerăm micii noștri eroi! Un exemplu de implicare, sacrificiu și profesionalism din partea unor tineri! Provocatoare au fost și multiplele situații noi și versatile adesea, care au cerut răspunsuri prompte, anticipative, și mobilizatoare de resurse și strategii.

Pentru o frumoasă întregire, ideea Con Brio a apărut pentru mine în urmă cu 5 ani, când împreună cu cele cinci colege fondatoare am hotărât să susținem performanța pe diferite paliere și anume: al educației, sănătății, managementului, juridic, psihosocial, cultural.

A fost oportunitatea de a găsi oameni frumoși, cu valori asumate și dornici de bine. În timp, activitățile Con Brio au devenit un reper în cotidianul meu, prilej de motivare spre acțiuni complementare celor profesionale, aducătoare de frumoase împliniri.

Consider că a fi performant, nu este o excepție, ci un mod de existență, un mod de a te raporta la ceilalți cu dăruire, onestitate și autenticitate. Să reținem că aceste dificile vremuri, impuse de pandemie, pot constitui modalități concrete de șlefuire a caracterului fiecăruia dintre noi.

DIANA CHIȚOI, avocat

Numele meu este Diana Maria CHIȚOI, sunt arădeancă, absolventă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Drept și în prezent sunt avocat în Baroul Arad, cu o vechime de peste 20 de ani în domeniu.

Am hotărât să îmbrățișez această profesie fiind fascinată încă din tinerețe de ideea de justiție și de apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice sau juridice, având în vedere că personalități ale umanității au fost mari avocați pledanți. Sunt o persoană receptivă la nou, orientată spre soluții simple și corecte. Activitatea profesională mi-a oferit ocazia să cunosc cele mai diferite tipuri de personalități, de caractere și de situații, unele incredibile dar care necesitau rezolvări imediate și legale. Am avut ocazia să învăț multe, cunoscând oameni excepționali, fascinanți ca interlocutori, precum și de la persoane care au constituit veritabile contraexemple,

ambele categorii constituind pentru mine puncte de reper în elaborarea propriului meu orizont de așteptare profesională.

Ca urmare a acestor interacțiuni, am decis să mă specializez într-un domeniu relativ nou, și anume medierea, ca alternativa la soluționarea litigioasă a problemelor, fiind acreditată ca mediator. De asemenea, sunt înscrisă în Tabelul Arbitrilor Curții de Arbitraj Comercial de pe lângă Camera de Comerț, Industrie și Agricultură a Județului Arad.

Sunt onorată că, prin vot secret, cei aproape 400 de colegi din cadrul Baroului Arad m-au ales să îi reprezint alături de ceilalți 9 avocați consilieri din cadrul Consiliului Baroului Arad, organul de conducere al profesiei noastre.

Interesul meu profesional constant s-a manifestat de-a lungul anilor, prin pledoarii pro sau contra, fortificate printr-o minuțioasă documentare. Urmare a faptului că legislația românească a fost într-o continuă modificare și transformare în ultimii 30 de ani, precizez că pentru mine conectarea la sistemul juridic românesc și european a constituit și constituie o profesiune de credință.

Mărturisesc că, dincolo de profesia mea cotidiană, interesul meu constant rămâne marile culturi și civilizații ale lumii, la care mi-am dorit întotdeauna să ajung prin lecturi și prin călătorii sau contacte nemijlocite. Așa se explică aderarea mea firească și cu sinceritate la Forumul Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze, știindu-se faptul că în discuție este o cultură și o civilizație de peste 6000 de ani. Pe de altă parte, apreciez scopul și obiectivele acestei asociații, propunându-mi, alături de colegii mei, să contribuim cu modesta mea expertiză, la sprijinirea tuturor celor pentru care performanța constituie un mod de existență.

Este important să precizez că îmi propun să sprijin demersurile privind colaborarea pe varii planuri între cele două țări și popoare aflate într-o reală prietenie de peste șapte decenii.

TABITA CRISTEA, manager

Aș începe prin a recunoaște că Dumnezeu m-a iubit și mă iubește pentru că nașterea mea a fost hotărâtă într-o familie creștină. Mama, iubitoare ca toate mamele, draga mea soră Eunice și tatăl meu, Emil Mariș, o binecuvântare și un model pentru întreaga mea existență.

Am urmat Liceul Penticostal din Arad, iar apoi, Colegiul Glendale Community Collage din Arizona, pentru ca apoi să mă reîntorc în Arad, ca studentă a Universității „Aurel Vlaicu”. Foarte devreme am început să lucrez și sunt implicată și acum, în propria mea afacere. Pentru mine, munca respectiv afacerea, constituie modalitatea de a mă implica cu toată priceperea și entuziasmul pentru a construi pe termen lung, învățându-i astfel și pe copiii mei să prețuiască marile valori: credința,

onestitatea, loialitatea, și, desigur munca. Dar în același timp, sunt preocupată de muzică, elaborând până în prezent trei albume.

Mi-a plăcut întotdeauna ideea de performanță și sunt onorată să fac parte din „*Asociația Con Brio*” care reunește șapte doamne, personalități în domeniul lor de activitate. Toate învățăm din experiența tuturor și toate ne respectăm necondiționat. Am aderat din convingere la Con Brio și descopăr cu plăcere oameni și proiecte de performanță.

Pentru toate membrele Con Brio și deci și pentru mine, China constituie o fascinație. Apreciez cultura și civilizația chineză, veche de 6000 de ani, deci mărturisesc că mai mult sunt interesată de bucătăria chineză, un domeniu în care aș putea investi în viitor.

Precizez că am participat la toate cele trei ediții ale Simpozionului Internațional „Cultură și civilizație. Dialoguri Româno-Chineze” cu câte o lucrare, ceea ce a însemnat pentru mine, o evidentă deschidere spre cunoașterea unei vechi civilizații.

În prezent, încerc să mă recuperez după pandemie, știm că aproape toate domeniile au fost afectate, dar mai ales Horeca, domeniul meu, dar am găsit resurse financiare și am depășit acest impas. Am alături frumoasa mea familie, soțul, cei trei copii minunați, o binecuvântare pentru mine și, de fapt prioritatea absolută în existența mea. În rest Maremul funcționează, cu binecunoscuta sa performanță.

Cu toate că sunt un om pragmatic, un om de business, visez cu ochii larg deschiși spre un domeniu, care să reunească businessul cu arta, îmi propun să elaborez un proiect în acest sens, Mă văd în viitor, precum în prezent, înconjurată de oameni dragi, o familie lărgită, întemeiată pe iubire și loialitate.

ANA-MARIA DRAGOȘ, manager președinte al „Con Brio”

Făcând primii pași ai școlii pe sunetele instrumentelor de la Școala de Muzică (pe vremea aceea Școala Generală nr. 19), pot spune că educația mea a început ca o simfonie, deoarece, înainte de a învăța a scrie litere și cifre, am învățat notele muzicale și m-am îndrăgostit iremediabil (la 6 ani) de vioară, pian, chitară și chitară bass. Așa cum în muzică avem game majore și minore, m-am străduit să îmbin frumosul cu utilul, absolvind Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului-Arad,

urmând mai apoi: Facultatea de Teatru și Televiziune, Secția Actorie, Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj; Facultatea de Științe Juridice, Universitatea „Vasile Goldiș” Arad și urmând un Master de Management Afaceri, Comerț și Turism la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad.

În ceea ce privește activitatea profesională, îmi amintesc cu satisfacție de cei 9 ani în care am activat, la Teatrul Clasic Ioan Slavici Arad, ca: recuziter, sufleur, regizor și actriță. Mai apoi am intrat în lumea afacerilor, înființându-mi prima societate la 26 de ani, având activitate neîntreruptă în domeniul privat timp de 20 de ani, în diverse domenii: comerț cu piese auto, selectare și plasare forță de muncă în străinătate, administrare societăți și consultanță, cursuri noțiuni fundamentale de igienă și construcții. Ceea ce nu m-a împiedicat ca în anul 2007 să devin manager al Centrului Cultural Județean Arad, pentru o perioadă de 9 ani.

Opțiunea pentru **Asociația CON BRIO** a apărut după propunerea Doamnei prof. univ. dr. Lizica MIHUȚ de a înființa o asociație care să reunească personalități cu specializări în varii domenii, care au capacitatea și responsabilitatea de a reprezenta o profesie.

Fascinația culturii chineze, hărnicia, loialitatea, conștiința muncii și conștientizarea aportului fiecărui cetățean chinez la dezvoltarea țării, m-au determinat, mai apoi, să ader la **Forumul COLABORĂRII ȘI PRIETENIEI ROMÂNNO-CHINEZE**, unde există o activitate intensă în diverse domenii.

În ceea ce privește activitatea mea actuală, în mare parte, ofer consultanță, gestionez și implementez proiecte pentru firme de succes, iar în viitor mă văd crescând în demersul meu managerial, dar și cultural și social. Mai mult decât atât, îmi propun să materializez experiența mea într-o carte, care să reunească experiența de la Centru Cultural Județean Arad cu activitatea desfășurată în Con Brio. Este o provocare sui generis la care mă gândesc la modul profund.

AURELIANA MAN, inspector financiar; doctor în economie

Sunt **Aureliana Man**, doctor în economie, m-am născut în Filiași, județul Dolj sunt mândră de orașul meu natal și mai ales de părinții mei care au constituit în totalitate, admirabile modele umane.

Vă mărturisesc că mi-a plăcut să învăț, fiind foarte deschisă spre acumularea unor informații deopotrivă tradiționale și noi, care toate se află în construcția modestei mele personalități. Altfel spus, îmi place să învăț de la oamenii cu performanțe în domeniul lor de activitate, așa se explică opțiunea mea pentru Asociația „CON BRIO”.

Sunt absolventă a Facultății de Științe Economice și am continuat pregătirea mea profesională prin două masterate în domeniu. Urmare firească a licenței și a celor două masterate, a fost doctoratul în specializarea: Finanțe, monedă și credit.

Consider că au fost foarte importante pentru formarea mea profesională, cursurile post-doctorale în domeniul vamal și fiscal, precum și în contabilitate, devenind astfel expert contabil, membru CECAR Arad.

Domeniul fiscal a reprezentat o permanență în preocupările mele profesionale, așa se și explică faptul că am devenit inspector vamal în cadrul Direcției Generale a Vămilelor, unde am îndeplinit atribuții de conducere: șef Biroul Vamal Zona Liberă Curtici, șef de tură, coordonator Compartiment Echipe Mobile la Direcția Județeană pentru Accize și Operațiuni Vamale Arad, precum și atribuții de execuție. Apoi,

din anul 2014 sunt inspector în cadrul Direcției Generale Antifraudă Fiscală-Direcția Regională Antifraudă Fiscală 5 Deva.

Calitatea de cadrul didactic (lector universitar) la Facultatea de Științe Economice a Universității Aurel Vlaicu din Arad a fost pentru mine o experiență specială, pe care dintr-o reprobabilă lipsă de înțelegere a trebuit să o părăsesc, neaprobându-se să efectuez orele la sfârșit de săptămână, în condițiile în care aveam un serviciu, care îmi ocupa timpul în totalitate (inspector vamal, inspector antifraudă).

Opțiunea mea pentru Asociația „CON BRIO” este determinată de scopul acesteia și anume de a identifica și promova performanța, precum și dorința de a contribui la consilierea gratuită a tinerilor în domeniul fiscal.

De asemenea, având în vedere strânsa colaborarea dintre Asociația ”CON BRIO” și Forumul Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze, doresc să contribui cu experiența mea profesională, la elaborarea de proiecte/programe cu finanțare națională și internațională, precum și la organizarea cursurilor de formare profesională în domeniul fiscal, administrarea afacerilor și management.

Pe plan personal, subliniez, că am o familie frumoasă, un soț perfect, jurist de profesie și care administrează o afacere. Mă mândresc cu fiul meu inginer, absolvent al Facultății de Automatizări și Informatică Aplicată, care, fiind apreciat la Arad în multinaționala la care își desfășura activitatea, a fost promovat la filiala acesteia din Aschaffenburg, Germania. Aș mai adăuga bucuria familiei noastre prin nașterea de curând a Giuliei, nepoata noastră dragă.

Într-o perspectivă apropiată, îmi propun să elaborez și să susțin un curs de etică profesională a funcționarului public din domeniul fiscal, curs ce va continua abordările științifice și pragmatice ale celor 11 cărți și 30 de articole din domeniul fiscal și economic, publicate în țară și străinătate.

RAMONA PANTEA, expert psiholog; jurist

Sunt Ramona Pantea (Irimie), arădeancă, am fost binecuvântată cu doi părinți minunați, iubitori de muncă (tata, mecanic de locomotivă la CFR Arad, mama, muncitoare CTC la UTA Arad), fiind crescută în credință și cu principii sănătoase de viață (părinții sunt nemuritori, trăiesc

prin ceea ce facem și suntem). Am fost elevă la Școala Generală nr 11, la Liceul Chemic, clasa Electrotehnică (așa am ales împreună cu o prietenă, părinții nu știau că nu m-am înscris la Liceul Sanitar), iubesc literatura, sunt poetă.

Sunt binecuvântată cu o fiică minunată, Maria-Riana și un fiu minunat (ginerile meu Laurențiu), de 23 de ani am un partener de viață excepțional, Teodor Pantea.

Am profesat timp de 13 ani ca jurist la Spitalul Clinic de Urgență Arad, apoi Șef Birou Juridic pe zona de Vest la SC. Petromservice SA Arad.

Sunt revoluționară cu rol determinant (a fost o deosebită perioadă din viața mea anul 1989).

În prezent, sunt psiholog clinician, psihoterapeut specializat în psihoterapii cognitiv-comportamentale (2004), certificată de A.P.C.C. România, Albert Ellis Institute, New York și de Federația Română de Psihoterapie, licențiată și în Drept, master în ambele domenii, cursuri postuniversitare și de specialitate în psihoterapie CBT și Expertiza psihologică judiciară, am cabinetul meu din anul 2007.

Am avut onoarea să fiu membru fondator Con Brio, la propunerea doamnei Ana-Maria Dragoș, Președintele Con Brio; împreună cu alte șase doamne, toate de o înaltă ținută profesională, avem ca deziderat promovarea performanței în domeniile de competență ale membrilor fondatori ai Con Brio. Toate membrele Con Brio suntem unite prin performanță, credință, loialitate, meritocrație, patriotism etc; sunt profund recunoscătoare și mândră că sunt în asociație.

Psihologia și psihoterapia sunt căile spre auto-cunoaștere personală și creșterea performanței în toate domeniile, astfel sunt recunoscătoare doamnei prof. univ. dr. Lizica Mihuț, Președinte al Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze, că a primit la masa performanței și profesia mea.

China este Patria Tainelor, o coloană a psihologiei: a-i cunoaște pe ceilalți înseamnă înțelepciune, spunea Lao-Tze, iar a te cunoaște pe tine însuși înseamnă înțelepciune superioară; pentru toate acestea și pentru multe alte prețioase contribuții ador China, respect poporul ei conștiincios și conștient de patria sa, prețuiesc civilizația chineză, sunt

mereu însetată intelectual și emoțional de Marele Zid al cunoașterii de sine pe care-l reprezintă China.

În prezent sunt multe proiecte la care mă gândesc, am în atenție două mari proiecte; mă ajută fundamental în îndeplinirea dezideratului meu, pregătirea mea în drept și ca psiholog; probabil se știe că sunt expert psiholog, menționez că nu aș fi putut altfel să exercit această nobilă „chemare”, deoarece ea presupune atât vocația de psiholog, cât și cea de jurist. Expertiza este o muncă de cercetare, o lucrare științifică, implică asumarea unor mari responsabilități fiindcă munca expertului este expusă contextului judiciar, iar subiecții (minori sau adulți) expertizați fiind persoane în situații dramatice de viață.

Am în lucru un Ghid de bune practici în expertiza psihologică și o carte de specialitate, care să cuprindă dubla dimensiune pe care o am și pe care o consider destul de rară ca experiență.

Pot să-i mulțumesc lui Dumnezeu că m-a adus pe un teritoriu care înseamnă practic, nu numai o satisfacție intelectuală, una emoțională, ci una de certă opțiune, care este dincolo de firescul cotidian.

VIORICA POPESCU, scriitor, avocat

Am absolvit Facultatea de drept din cadrul Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca.

Încă din liceu sunt pasionată de scris, colaborând la revista „Laboremus” al prestigiosului Colegiu Național „Moise Nicoară”.

Ocazional, am continuat să scriu și în facultate, dar, în mod serios, am început să scriu mai târziu, astfel că în anul 1995 mi-a apărut primul roman intitulat „Senioria țărănească”.

Au urmat, apoi, alte romane și o piesă de teatru, jucată pe scena Teatrului din Arad, în regia lui Laurian Oniga.

Inspirația pentru operele mele vine din întâmplări trăite de familia mea, dar și în sala de judecată, din experiența de peste 40 de ani ca avocat.

Pentru mine Tribunalul este o „carte deschisă de unde poți citi durere, înțelepciune, mizerie”.

Obosită fiind de munca la Tribunal, mi-am găsit întotdeauna „refugiul” în cărți și în scris, mărturisind că „dragostea de oameni” constituie o constantă a întregii mele vieții, la care nu am renunțat nicicând.

Am o familie frumoasă. Cei doi băieți sunt, de asemenea, avocați în cadrul Baroului Arad.

Am apreciat întotdeauna performanța, de aceea sunt și membră a Asociației „Con Brio”.

Și pentru mine, cultura și civilizația chineză constituie o fascinație, de aceea am și participat la lucrările Simpozionului Internațional „Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno chineze” cu lucrările: „Câteva aspecte privind poezia româno-chineză în epoca modernă”; „Mo Yan una dintre cele mai puternice voci ale literaturii contemporane” și „Teatrul chinezesc contemporan”.

Sunt membră a Uniunii Scriitorilor din România și am scris 10 cărți, pe care, îmi face plăcere, să le amintesc: *Senioria țărănească* - roman, Editura Mirador, Arad, 1997; *Între Paști și Crăciun* - roman, Editura Mirador, Arad, 1999; *Altarul de gheață* - roman, Editura Mirador, Arad, 2001; *Alexandru* - roman, Editura Hartman, 2005; *Maica Anghelina* - roman, Editura Marineasa, Timișoara, 2007; *Pădurea din Biserică* - roman, Editura Dacia, 2011; *Teatru*, Editura Ecou Transilvan, 2013; *Pași pierduți* - roman, Editura Brumar, Timișoara, 2017; *Cimitirul istoriei* - roman, Editura Tiparnița, Arad, 2019; *Iov și. .. Iova și. ..* (2021).

Menționez, nu în ultimul rând, că am primit Premiul pentru excelență (2007), și Premiul pentru proză (2011), acordate de Uniunea Scriitorilor din România, filiala Arad.

c. *IN MEMORIAM*

MIHAI BOȚAN

Era bolnav de câțiva ani. Îl urmăream, cu imensa admirație. Nu se plângea niciodată, ci demn își ducea o cruce, numai el știa cât de grea. Doamne, cât de dură poate fi viața! Vlăduț se însănătoșise, dar el trebuie sa plece... Când m-a anunțat Delia, eram în China. Și era ora trei noaptea.

Până spre dimineață, am rememorat frânturi ale colaborării și prieteniei noastre. Orice, dar absolut orice aș spune, mi se pare neavenit acum. O cascadă de calități ale lui Mihai îmi vin acum în minte. Sunt consternată și profund mâhnită. Sunt sigură că distinsa și preaiubita lui soție îi va vorbi lui Vlăduț despre tatăl lui. Somn lin, Mihai. Dumnezeu sa te odihnească în pace!

(20 Noiembrie 2017)

IOANA FĂLCUȘAN

Scriu aceste rânduri cu profundă durere. Îmi vin în minte multe momente, ce au avut o ca protagonistă pe Ioana Fălcușan. O vreme am fost foarte apropiate dar, retrăgându-se cu familia la Sinte Mare, ne am văzut mai puțin, în ultimele două decenii, cu toate că mi-aș fi dorit enorm să ne reîntâlnim. Vă mărturisesc însă, adâncă mea ADMIRAȚIE, dintotdeauna, pentru IOANA.

Întâlnești rar, într-o viață, oameni precum IOANA. Studentă excepțională și profesoară de vocație IOANA, originară din Galați, și-a urmat soțul, pe care l-a iubit și l-a prețuit enorm. Mulți ani inspector școlar, Ioana Fălcușan s-a impus, neostentativ, prin competență și corectitudine, dar și prin rigurozitate și verticalitate morală. A fost și va rămâne pentru mine, un MODEL. Nu o voi rememora nicicând la timpul trecut, pentru că modelele rămân dincolo de privirile severe ale timpului. Mai mult ca oricând, avem nevoie, în prezent, de modele autentice și nu impuse de circumstanțe și ierarhii administrative sau politice. Și aceste veritabile modele sunt rarissime astăzi, iar IOANA a fost și rămâne un punct de reper pentru foarte mulți dintre noi. SOMN LIN, dragă IOANA FĂLCUSAN !

(13 iunie 2018)

RODICA GHIDĂU

Sâmbătă la amiază, unul dintre cei mai emblematici profesori arădeni, profesor de Limba și literatura română, Rodica Ghidău s-a stins din viață, după o lungă suferință. Vestea a circulat rapid în mediile on-line din Arad și tot așa rapid s-a răspândit și tristețea. Iubita profesoară fusese mentor pentru sute, mii de elevi arădeni.

Născută la 20 octombrie 1936, prof. Rodica Ghidău și-a pus amprenta pe zeci de generații de elevi ai Colegiul Național „Elena Ghiba Birta” (unde a predat aproape toată cariera), tineri pe care i-a făcut să se îndrăgostească de cuvinte și de sensul lor. A scris cărți de gramatică, a predat cu sufletul limba română și a meditat sute de elevi.

Înmormântarea va avea loc marți, la Cimitirul Pomenirea, iar stâlpul – slujba de priveghere – luni, de la ora 19:00, la Casa Funerară Kuki de pe strada Cocorilor. Cei care doresc să își ia rămas bun de la profesor Rodica Ghidău o vor putea face de luni seara, când trupul ei va fi depus la Casa Funerară Kuki. Unele dintre cele mai frumoase cuvinte de despărțire au fost deja postate de prof. Lizica Mihuț, pe rețeaua de socializare Facebook: „IN MEMORIAM: RODICA GHIDĂU Am avut șansa de a colabora sau de a cunoaște, de-a lungul anilor, în Arad, mulți, chiar foarte mulți, profesori de limba română. Fac această precizare spre a sublinia că regretata RODICA GHIDĂU era mai mult decât un profesor de limba română. Era ea însăși o INSTITUȚIE, rarismă, construită cu înalt profesionalism, dar fără ostentație. S-a născut în una din cele mai respectabile familii de intelectuali arădeni, dar RODICA GHIDĂU era o ARISTOCRATĂ, nu doar prin origine, ci prin ELEGANȚĂ ȘI RAFINAMENT, construindu-se, astfel, prin profunde lecturi și prin raportare la marile valori ale umanității. Când am avut privilegiul de a elabora împreună o carte de gramatică, i-am admirat rigoarea, preocuparea pentru detaliu, temeinicia abordării. RODICA GHIDĂU rămâne pentru generații de elevi și pentru toți cei ce au cunoscut-o un INTELCTUAL de ANVERGURĂ, un PROFESOR UNIC, un MODEL

UMAN AUTENTIC. Drum bun la CER, printre îngerii, dragă DOAMNĂ a ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ARĂDEAN, Dragă RODICA GHIDĂU!"

(17 octombrie 2021)

TEO MORAR

Nu am fost printre prietenii apropiați ai lui Teo, dar de mulți ani și în varii împrejurări am colaborat excelent și nici nu am apucat să-i spun cât de mult îl apreciez. Îl voi evoca mereu și mereu la prezent și nicicând la trecut! Teo Morar a făcut averea pe care o are prin inteligenta și vocație și niciodată „călcând pe cadavre”. Nu s-a impus cu ostentație ca prosper om de afaceri, precum fac atâția alții, ci a rămas un bonom și un generos, manifestând o reală

înțelegere față de cei din jur.

Teo Morar era profund interiorizat. Probabil a închis în el, inerente nemulțumiri și decepții, care, sensibil și delicat fiind, l-au măcinat implacabil. Teo Morar avea un zâmbet unic ce venea dinlăuntru, dintr-o adâncă și superioară înțelegere a oamenilor, căroră, în mod evident, s-a dăruit fără rezerve, devenind un reper uman inconfundabil! DORMI ÎN PACE TEO MORAR! Dumnezeu să te însoțească și „dincolo”! Eternă pomenire !!!

(16 octombrie 2017)

MIHAI TAKACS

Nu cunosc un pictor arădean, care să fi fost atât de dăruit orașului nostru.

La împlinirea a 60 de ani, am participat în marea Sală „Ovidiu Maitec” a Complexului muzeal arădean, la o Retrospectivă MIHAI TAKACS.

Întotdeauna discret, cu o modestie asumată, ca mod de

raportare la ceilalți, dar cu har dublat de hărnicie, fapt rarisim, când ne referim la artiști, în general, Mihai Takacs mărturisea atunci, public, cu o minunată sinceritate: „... *munca mea de peste 30 de ani este răsplătită cu aplauze*”. Nu se întâmplă des ca un artist, în general, să fie recunoscut în timpul vieții. De obicei, aducem laude după „marea trecere”, cum o numea Lucian Blaga.

Mă bucur că Mihai Takacs a avut acel frumos moment aniversar, deoarece nu peste mult timp, o boală, numai de cei foarte apropiați știută, s-a dovedit a fi necruțătoare. Apreciem că a fost omagiat de Consiliul județean, care i-a finanțat un bust, ce a fost amplasat la Șilindia, locul său natal. Dar Mihai Takacs A IUBIT CU PASIUNE, dincolo de satul de obârșie, ARADUL, promovându-l, prin picturile sale în expozițiile organizate în mari orașe din țară și din străinătate (Germania, Franța, Italia, Spania, Ungaria).

Nu cunosc un pictor arădean, care să fi fost atât de dăruit orașului nostru, pictând-i, nu numai spații publice, clădiri istorice, personalități, ci și locuri inedite, aproape necunoscute, pe care ochiul de artist (pictor, dar și sculptor) le-a valorizat în opere artistice, ce vor dăinui, credem, prin timp.

A iubit cu pasiune Aradul. Dar și-a adorat, deopotrivă, și familia. Și prietenii. Un artist plastic, care nu trebuie uitat. MIHAI TAKACS.

(2 martie 2022)

CAPITOLUL III

APRECIERI ALE AMBASADEI R.P. CHINEZE ÎN ROMÂNIA

**DISCURSUL E. S. XU FEIHONG, AMBASADOR
EXTRAORDINAR ȘI PLENIPOTENȚIAR AL R. P.
CHINEZE ÎN ROMÂNIA, ÎN CADRUL
SIMPOZIONULUI INTERNAȚIONAL „CULTURĂ ȘI
CIVILIZAȚIE CHINEZĂ. DIALOGURI
INTERCULTURALE ROMÂNNO-CHINEZE”**

Stimate domnule Iustin Cionca, Președintele Consiliului Județean Arad,

Stimate domnule Cosmin Pribac, Prefectul Județului Arad,
Domnule Călin Bibarț, Viceprimar al Municipiului Arad,
Doamnă Lizica Mihuț, Președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad,

Doamnelor, domnilor și prietenilor,

Sunt deosebit de încântat să particip astăzi la Simpozionul Internațional „Cultură și Civilizație Chineză, Dialoguri Interculturale Româno-Chineze”. Doresc să transmit felicitări sincere din partea Ambasadei Chinei în România pentru organizarea acestui simpozion și îi urez mare succes.

În ultimii ani, sub sprijinul și eforturile guvernelor și comunităților celor două țări, schimbul cultural a devenit un pod al promovării înțelegerii și prieteniei, cu un rol din ce în ce mai mare în dezvoltarea relațiilor chino-române. Putem evidenția: organizarea în fiecare an a spectacolului de Anul Nou Chinezesc, prin care românii pot gusta din „aroma” Chinei, expozițiile de comori, film și fotografii din ambele țări, funcționarea cu succes a Institutului Cultural Român de la Beijing și pregătirea activă a deschiderii Institutului Cultural Chinez la București, ce au consolidat deja baza socială a Parteneriatului amplu de prietenie și cooperare dintre China și România. Simpozionul Internațional „Cultură și Civilizație Chineză, Dialoguri Interculturale Româno-Chineze” organizat astăzi este un alt eveniment important pentru schimbul cultural bilateral și am certitudinea că această activitate va adânci inevitabil înțelegerea reciprocă, stimulând un deosebit interes față de China în vestul României.

Civilizația chineză are o istorie lungă și profundă, având contribuții însemnate în dezvoltarea Asiei și chiar a întregii lumi. Operele marilor filozofi chinezi precum Confucius, Sun Tzu ș.a. au devenit deja subiecte obligatorii în multe facultăți din Occident. Cele Patru Mari Invenții ale

Chinei antice au influențat adânc evoluția civilizației globale, punând bazele istorice pentru Revoluție Industrială. China pledează pentru o civilizație diversă și egală, concept agreat de majoritatea membrilor comunității internaționale.

Și România are o lungă tradiție de cultură națională. George Enescu, Constantin Brâncuși, Mihai Eminescu și alți maeștrii talentați ale căror muzică, sculpturi, poezii etc. sunt universal apreciate și au un loc permanent în analele culturale mondiale. Chinezii din generația mea sunt familiari cu arta română, de mici ascultând muzică și privind filme românești. Imaginile din filme precum „Valurile Dunării”, „Zile Fierbinți” și „Ștefan cel Mare” sau melodia „Ciocârlia” încă rezonază în inimile poporului chinez.

Chinezii au o vorbă străveche ce spune că prietenii rămân apropiați și la mii de mile distanță. China și România deși sunt separate de munți și ape, istoria și circumstanțele le-au adus împreună. În urma cercetărilor istorice, oamenii de știință au găsit modele extrem de similare între obiectele de ceramică de la Cucuteni și vasele din perioada Statelor Combatante (475-221 î. HR.). În secolul 17, diplomatul român Nicolae Milescu Spătarul a scris „Descrierea Chinei”, deschizând calea relațiilor chino-române pentru epocă modernă. În noua perioadă istorică, relațiile bilaterale au ajuns la un nivel înalt și au oferit noi oportunități schimbului cultural, mai ales în contextul proiectului „centura și drumul” și „Cooperarea Chinei cu Europa Centrală și de Est”, China și statele relevante promovează activ o comunitate a responsabilităților și destinelor, caracterizată prin încrederea reciprocă politică, integritatea economică și incluziunea intereselor culturale, urmărind o reîntinerire comună.

În prezent, tinerele generații trebuie să prindă oportunitatea de a succeda și continua tradițiile generațiilor trecute, să întărească schimburile, să adâncească înțelegerea reciprocă, continuând prietenia chino-română de la generație la generație. Tinerii chinezi trebuie să descopere, pe lângă deja cunoscutele rock și disco, hora românească. Tinerii români la rândul lor, trebuie să afle că în afară de Mc Donald's și Coca-Cola, mai există și colțunașii și ceaiul chinezesc. Doar prin adâncirea înțelegerii reciproce poate prietenia tradițională dintre cele două popoare să devină mai fermă, mai legată sufletește, pentru a impulsiona cooperarea pe toate nivelele în domeniile politicii și economiei. Am speranța ca acest simpozion să dobândească rezultate

substanțiale. Ambasada Chinei va depune mari eforturi alături de toți partenerii pentru a promova armonia culturală chino-română, spre înflorirea magnifică a prieteniei dintre cele două.

Vă mulțumesc!

(9 noiembrie 2016)

**E. S. XU FEIHONG, AMBASADOR EXTRAORDINAR
ȘI PLENIPOTENȚIAR AL R. P. CHINEZE ÎN
ROMÂNIA, „CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ.
DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE” (volumul I)
PREFAȚĂ**

În perioada 8-10 noiembrie 2016, am răspuns la invitația de a participa la Simpozionul Internațional „Cultură și Civilizație Chineză, Dialoguri Interculturale Româno-Chineze” organizat de Casa Româno-Chineză-Filiala Arad. În cadrul simpozionului, oaspeții români au vorbit fără nici o rezervă, aducând numeroase sugestii și propuneri valoroase pentru intensificarea schimburilor culturale chino-române și a relațiilor bilaterale. Am fost inspirat de acest eveniment și am încredințat Filialei Arad a Casei Româno-Chineze sarcina de a publica o carte ce va conține discursurile tuturor participanților. Constituind rezultatele simpozionului, această carte va avea în primul rând rolul de a păstra valoroasele opinii de pe ambele părți. În al doilea rând, va putea oferi mai mult sprijin pentru a înțelege și studia relațiile chino-române.

Mă folosesc de această ocazie pentru a mulțumi în mod special Filialei Arad a Casei Româno-Chineze. De la înființarea sa în 2014 și până acum, a răspândit pe scară largă cultura chineză, a sprijinit puternic schimburile culturale bilaterale și învățarea limbii chineze, jucând un important rol în promovarea înțelegerii reciproce dintre cele două popoare. Publicarea cu succes a acestei cărți este inseparabilă de contribuțiile remarcabile ale autorilor săi. Printre ei se numără specialiști și cărturari în vârstă, dar și tineri talentați plini de dinamism și vitalitate. Toate eseurile au fost scrise bazându-se pe subiecte de cercetare solide. Este o introducere sistematică a splendidei civilizații chineze, precum și o recenzie a relațiilor bilaterale prin prisma diferitelor domenii precum istoria, filozofia, economia, cultura, educația și sănătatea. Conținutul

eseurilor este academic sau științific și s-au făcut eforturi în ceea ce privește modul de exprimare pentru a fi pe înțelesul tuturor, atât specialiștilor, cât și amatorilor. Am încredere că această culegere va inspira oricare cititor interesat de China și de relațiile chino-române.

Între cele două țări există o adâncă relație de prietenie tradițională. De la stabilirea relațiilor diplomatice de acum 68 de ani, relațiile chino-romane s-a dezvoltat constant, încrederea politică mutuală este în creștere neîntreruptă, cooperarea economică se extinde, schimburile științifice și culturale cresc pe zi ce trece, iar cooperarea și schimburile la nivel local au dobândit rezultate bogate. Relațiile chino-române sunt un excelent exemplu de cooperare interstatală în pofida diferențelor privind cultură și regimul politic. Dezvoltarea acestor relații la un atât înalt nivel nu poate avea loc fără înțelegerea culturală reciprocă a celor două popoare. Putem spune că schimbul cultural este un izvor nesecat al dezvoltării relațiilor chino-române, având o mare importanță în consolidarea prieteniei tradiționale și înțelegerii reciproce dintre cele două țări. În prezent, în contextul proiectelor „centura și drumul” și „Cooperarea Chinei cu Statele Europei Centrale și de Est”, China a promovat activ cooperarea cu Europa Centrală și de Est pentru a dobândi un câștig mutual. În acest nou context, poporul chinez și poporul român trebuie să întărească schimburile, înțelegerea și să-și unească strategiile de dezvoltare, pentru perpetuarea prieteniei chino-române de la o generație la alta.

China are un proverb antic: „Cine seamănă primăvara semințe, culege toamna grâne”. Această carte este primăvara în care se vor planta în România semințele culturii chineze și a prieteniei chino-române. În viitor, aceste semințe sigur vor germina, oferind roade bogate, sporind relațiile chino-române în noua eră istorică. Eu, alături de Ambasada Chinei în România, vom lucra împreună cu toți prietenii români în continuarea promovării prieteniei și cooperării pentru a obține noi rezultate, realizând dezvoltarea comună a celor două țări.

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în România Xu Feihong

(ianuarie 2017)

**E.S. XU FEIHONG, AMBASADOR EXTRAORDINAR ȘI
PLENIPOTENȚIAR AL R.P.CHINEZE ÎN ROMÂNIA,
„CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ. DIALOGURI
ROMÂNNO-CHINEZE” (volumul II)
PREFAȚĂ**

Sunt bucuros că s-a desfășurat cu succes cel de-al III-lea Simpozion Internațional „Cultura și civilizația chineză - dialoguri româno - chineze” care a avut loc în județul Arad. Felicit Casa Româno - Chineză - Filiala Arad care a organizat evenimentul și a publicat discursurile seminarului într-o carte care va fi publicată drept document valoros pentru studiul relațiilor dintre China și România.

Ceea ce semeni, aceea alegi. Simpozionul „Cultura și civilizația chineză - dialoguri româno - chineze” s-a desfășurat timp de trei ani consecutivi și a devenit o platformă importantă pentru prezentarea cuprinzătoare a Chinei în România, în special în județul Arad și celelalte județe din regiunea vestică a României. Cu sprijinul viguros al administrației locale din Arad și promovarea entuziastă din partea Casei Româno - Chineze - Filiala Arad, personalități arădene au elaborat studii aprofundate despre China în mai multe aspecte: politic, economic, cultural, științific, tehnologic și istoric, propunând la acest seminar, mai multe strategii valoroase pentru dezvoltarea pe termen lung a relațiilor chino-române. Valoarea acestei cărți este de a colecta și armoniza punctele de vedere ale tuturor părților și de a oferi referințe pentru ca tot mai mulți oameni să înțeleagă relațiile dintre China și România.

O dată cu stabilirea relațiilor diplomatice, în urmă cu 69 de ani, relațiile dintre cele două țări au progresat continuu, datorită înțelegerii reciproce dintre cele două popoare. Legăturile dintre popoare, reprezintă una dintre principalele componente ale proiectului Belt and Road și o bază importantă pentru cooperarea dintre două părți, în toate domeniile. În prezent, China se află într-o etapă decisivă în construirea unei societăți moderat prospere într-un mod atotcuprinzător, iar socialismul cu caracteristici chineze a intrat într-o nouă eră. Cea de-a 100-a aniversare a Marii Uniri a României coincide cu o dezvoltare economică rapidă. Relațiile dintre China și România au un mare potențial și perspective cuprinzătoare. Sperăm ca prin această carte, cât mai mulți prieteni români să înțeleagă China și să găsească punctele de cooperare comune, dintre China și România, pentru promovarea și dezvoltarea relațiilor bilaterale.

astfel încât prietenia tradițională dintre cele două țări să înflorească continuu în noua eră.

Xu Feihong (semnătura)

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar
al Republicii Populare Chineze în România

(februarie 2018)

**E.S. JIANG YU, AMBASADOR EXTRAORDINAR ȘI
PLENIPOTENȚIAR AL R. P. CHINEZE ÎN ROMÂNIA,
„CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ. DIALOGURI
ROMÂNNO-CHINEZE” (volumul III)
PREFAȚĂ**

Sunt foarte onorată să fiu invitată să particip la Lansarea cărții privind ediția a patra a Simpozionului Internațional „Cultura și Civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze”, organizat de Filiala Arad a Casei Româno-Chineze. Sunt foarte încântată să văd că discursurile și lucrările invitaților pot fi compilate și publicare într-o carte, devenind un document valoros pentru cunoașterea și cercetarea relațiilor chino-române.

Timp de 4 ani de zile au fost depuse eforturi pentru a atinge aceste rezultate de succes. Simpozionul Internațional „Cultura și Civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze” a avut timp de 4 ani consecutivi și a devenit o punte importantă pentru oamenii din România, inclusiv pentru cei din regiunea vestică a României, inclusiv Arad, pentru a înțelege China și a spori schimburile culturale și conexiunea inimilor popoarelor celor două țări. Cu sprijinul puternic al administrației locale din Arad și al Filialei Casei Româno-Chineze din Arad, poporul din Arad din toate categoriile sociale prezintă China și relațiile chino-române dintr-o perspectivă multiplă: politică, economică, culturală, medicală, științifică, geografică și de altă natură.

Modul de prezentare a Chinei și a relațiilor chino-române este simplu și ușor de înțeles, obținând rezultate bune. Valoarea aceste cărți constă în colectarea și organizarea opiniilor valoroase ale tuturor părților și oferirea de referințe pentru tot mai mulți oameni să înțeleagă China și relațiile dintre China și România.

Anul acesta marchează aniversarea a 70 ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre China și România și cea de-a 15 aniversare a înființării Parteneriatului amplu de prietenie și cooperare dintre China și România. În ultimii 70 ani, relațiile de prietenie dintre cele două țări au continuat să se dezvolte într-o manieră sănătoasă și durabilă, parcurgând mii de kilometri.

Proverbul românesc “apa trece, pietrele rămân” este cea mai vie descriere a acestor relații. Practica a demonstrat că relațiile dintre cele două țări care s-au dezvoltat continuu de-a lungul timpului, sunt inseparabile de un flux continuu de schimburi culturale chino-române. Cele două părți au desfășurat în mod continuu învățarea reciprocă a civilizației, sporind în continuare înțelegerea reciprocă și prietenia dintre cele două popoare, consolidând baza de opinie socială și publică a relațiilor bilaterale și promovând dezvoltarea rapidă a cooperării pragmatice în diferite domenii.

În prezent, relațiile chino-române intră într-o etapă importantă de moștenire a succeselor trecute pentru a ne avansa în continuare cauza. Eu personal și Ambasada Chinei în România suntem dispuși să colaborăm cu prietenii români din toate categoriile sociale pentru a continua să îmbunătățim înțelegerea reciprocă, să promovăm conectivitatea spirituală, să susținem legătura destinului poporului chinez cu cel al poporului român, să lucrăm împreună pentru a deschide un nou capitol în cooperarea prietenoasă dintre China și România și a promova dezvoltarea cuprinzătoare, durabilă și profundă a relațiilor bilaterale.

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar
al Republicii Populare Chineze în România

(București, mai, 2019)

**DISCURSUL E.S. JIANG YU, AMBASADOR
EXTRAORDINAR ȘI PLENIPOTENȚIAR AL
R. P. CHINEZE ÎN ROMÂNIA, ÎN CADRUL
SIMPOZIONULUI INTERNAȚIONAL
„CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ. DIALOGURI
ROMÂNNO-CHINEZE”**

Doamnelor și domnilor,

În numele Ambasadei Republicii Populare Chineze în România, aș dori să mulțumesc organizatorilor pentru invitația amabilă la cea de-a patra ediție a Dialogurilor România-China despre cultura și civilizația chineză. Am văzut pe lista vorbitorilor de astăzi, toți sunt experți și cercetători care au realizări academice pe teme chinezești, iar conținutul de astăzi este legat de istoria, filosofia, medicina, matematica, literatura chineză și așa mai departe. De aceea, sunt aici să învăț de la dumneavoastră și să schimb idei cu prieteni români, mai ales să învăț.

Anul acesta marchează cea de-a 40-a aniversare a reformei și deschiderii Chinei și a 5-a aniversare a inițiativei „Belt and Road”. Schimburile din China în ultimele decenii au fost bine recunoscute. Sunt realizări și probleme, precum și experiențe și lecții. Sperăm întotdeauna să discutăm cu alte țări din lume pentru a căuta o cale comună de dezvoltare și cooperare. Urmărind această intenție inițială, în 2013, președintele Xi Jinping a prezentat inițiativele de cooperare a „Centura economică a mătăsii” și a „drumului de mătase maritimă din secolul 21” cu principiul „consultării intensive, a contribuției comune și a beneficiilor tuturor” pentru o lume de „pace și cooperare, deschidere și includere, învățare reciprocă, beneficii reciproce și câștiguri tuturor”. Peste 100 de țări sunt implicate în prezent. În calitate de consilier cultural al Ambasadei Chinei în România, voi introduce câteva cuvinte despre cooperare culturală bazată pe inițiativa „Belt and Road”.

În cadrul inițiativei „Belt and Road”, Târgul Cultural Internațional al Drumului de Mătase și Festivalul Internațional de Artă a Mătăsii se organizează anual, iar Liga Internațională a Teatrelor de Mătase, Muzeul Alianței Muzeelor Internaționale de Mătase, Alianța de Artă Festivală, Alianța Bibliotecilor, Art Galleries Alliance sunt înființate acum. De exemplu, „Liga Internațională a Teatrelor de Mătase” a fost înființată oficial în octombrie 2016. Ea are 87 de organizații membre, care cuprinde 29 de teatre naționale și 58 de teatre din 32 de țări și regiuni și 2

organizații internaționale de teatru. Teatrul Național „Vasile Alecsandri” și Teatrul Masca din România s-au înregistrat în Liga Teatrelor. Aceste alianțe de mătase creează oportunități de schimburi și de dezvoltare în domeniul culturii și artelor pentru țările de pe Drumul de mătase, oferind străvechiului Silk Road o nouă vitalitate și aducând noi căi de legături mai strânse pentru importante instituții culturale și artistice din Asia, Europa și Africa, promovând dezvoltare și cooperare culturală la un nou nivel.

În plus, cooperarea China – CEEC (sau „16 + 1”) este o nouă platformă de cooperare creată în 2012 de China și 16 țări din Europa Centrală și de Est. Datorită eforturilor comune ale tuturor participanților, în cadrul cooperării „16 + 1”, un mecanism de summit și platforme de cooperare au fost înființate privind coordonarea politicilor, economia și comerțul, cultura, educația, agricultura, transportul, turismul, știința și tehnologia, grupurile de reflecție, schimburile locale și tinerii. Au fost realizate remarcabile realizări și au rezonat pozitiv atât oamenii din China, cât și cei din țările din Europa Centrală și de Est.

În 2013, a avut loc la București cel de-al doilea Summit al Chinei și al țărilor din Europa Centrală și de Est, în cadrul căruia au fost elaborate linii directoare pentru cooperarea dintre cele două părți. În 2015, China a semnat un Memorandum de Înțelegere interdepartamentală privind construirea în comun a Centurii Economice de Mătase cu România. În cadrul cooperării China – CEEC, s-au înființat Uniunea Academiei de Muzică „16 + 1” Uniunea de bibliotecă, Uniunea culturii dansului, Centrul de creație și cercetare de artă, Centrul de formare și practică pentru talentele artistice tinere, Centrul de schimb și cooperare din domeniul culturii și creației. Au avut loc numeroase evenimente și programe: forumul Think Tank „16 + 1”, Forumul de cooperare în domeniul artelor și Forumul de dezvoltare națională. Forumul patrimoniului cultural „16 + 1”, Forumul culturii și creației, Forumul literaturii, Sezonul cultural, Târgul de turism, Conferința specială de promovare a turismului, Vizita Directorilor de festivaluri artistice în China, tabără de vară muzicală, tabără de vară pentru dans, vizita compozitorilor în China etc. Reprezentanții publici și privați din România s-au implicat în unele dintre ele. De exemplu, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu s-a înregistrat în Uniunii Culturale a Dansului „16 + 1”. Universitatea Națională de Muzică București s-a înregistrat în Uniunii Academiilor de Muzică „16 + 1”. Reprezentanții

Institutului Cultural Român au participat anul acesta la al treilea Forum ministerial privind cooperarea culturală dintre China și țările din Europa Centrală și de Est, iar reprezentanții Asociației Scriitorilor din România au participat anul acesta la Forumul de Literatură „16 + 1”.

China și România sunt într-adevăr prieteni buni și parteneri buni. Relațiile chino-române au rezistat testului vicisitudinilor din arena internațională și reprezintă un lucru valoros pe care îl împărtășim. China se angajează să aprofundeze în mod activ relațiile bilaterale. Suntem bucuroși să vedem că România plasează China într-o poziție importantă în politica sa externă. De la începutul acestui an, relațiile chino-române s-au menținut la un nivel bun. Reprezentantul special al președintelui Xi Jinping, membru al Biroului Politic al Comitetului Central al CPC, secretarul Comisiei pentru Afaceri Politice și Juridice al Comitetului Central al CPC Guo Shengkun, vicepreședintele Adunării Naționale Populare a Republicii Populare Chineze, Cao Jianming și Shen Yueyue, au vizitat România consolidând în continuare încrederea politică reciprocă. În prima jumătate a acestui an, volumul comerțului dintre China și România a ajuns la 3,26 miliarde USD, o creștere de 27% față de anul trecut, în care exporturile României au crescut cu 32%. Comisia de Dezvoltare și Reformă a Chinei și Ministerul Comunicațiilor din România au semnat un memorandum privind cooperarea în domeniul transporturilor și infrastructurii. Întreprinderile celor două țări și-au intensificat cooperarea în infrastructura de transport, energie, sănătate, comunicații și alte domenii și au făcut progrese pozitive. Turismul, tineretul, cooperarea locală și schimburile interumane au devenit din ce în ce mai apropiate, iar prietenia dintre cele două popoare a continuat să se aprofundeze.

Indiferent de schimbarea situației internaționale și interne, schimburile culturale dintre cele două țări nu s-au oprit niciodată. În ultimii ani, pe lângă schimburile oficiale, schimburile neguvernamentale au devenit mai frecvente. Am venit în România cu mai puțin de un an în urmă și am participat la o serie de evenimente culturale între China și România. Potrivit statisticilor incomplete, în acest an au fost înregistrate în total 360 de persoane din 20 de grupuri culturale chineze în România și 115 persoane din 11 grupuri românești în China. De exemplu, în acest an au participat 4 trupe de artă chinezești la Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu; Săptămâna Festivalului de Film de Vest China și China Zhejiang Film Week au avut loc în România în colaborare cu

Festivalul Internațional de Film Transilvania; Departamentul de redacție literară chineză a fost înființat în România; și diferite grupuri de performanță chineze au participat la Festivalul Internațional de Folclor București din Parcul Cișmigiu, la Festivalul Corului de Tineret Iași, la Festivalul Internațional de Dans al Argeșului și la Festivalul Internațional de Animație de la București etc. Este de remarcat faptul că în acest an doi sculptori tineri din China au participat la tabăra de creație a sculptorului „Brâncuși” din Târgul Jiu datorită sprijinul Primăriei Târgu Jiu. Cele două lucrări de sculptură pe care le-au creat în tabără vor fi expuse permanent în Parcul Sculpturii Municipale din Târgu Jiu. Între timp, expoziția faimosului pictor Corneliu Baba a deschisă în Hangzhou, China, pe data de 11 a acestei luni și va vizita și alte cinci orașe din China. Jurnaliștii de la Televiziunea Națională din România (TVR) s-au deplasat în China pentru a filma un documentar despre Hangzhou în luna iulie a acestui an și au fost difuzate 3 episoade pe TVR 2. Dna Luminița Bălan, directorul Departamentului de limbă chineză al Universității din București, a primit „Premiul Special la cea de-a XII-a ediție SS1300k of China”. Domnul Constantin Chiriac, președintele Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, domnul Magheru Gheorghe, consultant al ministrului de externe al României, precum și persoane și grupuri din asociații ale Scriitorilor din România, coruri pentru copii, sinologiști s-au deplasat în China pentru a participa la o varietate de schimburi culturale în acest an.

În același timp, am primit de asemenea multe intenții atât din partea Chinei, cât și din partea României pentru a consolida schimburile culturale și cooperarea. Pentru sărbătorirea celei de-a 70-a aniversări a stabilirii relațiilor diplomatice dintre China și România anul viitor, diverse evenimente sunt planificate. Ambasada Chinei în România va organiza o expoziție de lucrări de pictura ale artiștilor renumiți chinezi care au studiat cu pictorul și profesorul român Eugen Popa, care a predat pictura europeană în China în jurul anului 1960. De asemenea, vom organiza: „Festivalul Fericit de primăvară”, spectacol de dans al Academiei de Dans din Beijing, Simpozionul privind schimburile de cultură România-China, Expoziția de artă contemporană chineză în colaborare cu Art Safari, Panorama cinematografică chineză, Festivalul de artă chineză, Conferința de promovare a turismului și multe alte evenimente.

Prietenia dintre popoare așază fundația relațiilor de stat-la-stat, iar comunicarea inimă-cu-inimă contribuie la o prietenie mai profundă a popoarelor. Sperăm să colaborăm cu guvernul și oamenii români pentru a continua prietenia tradițională dintre China și România și să aducem o contribuție reală pentru un viitor luminos al celor două popoare.

Astăzi, cartea „Dialogurile România-China: cultura și civilizația chineză” va fi lansată oficial. Aici, în numele Ambasadei Chinei, aș dori să exprim felicitările calde. Aștept cu nerăbdare să ascult și să Învăț de la vorbitorii de astăzi despre înțelegerile și opiniile lor despre cultura chineză.

(2019)

E.S. JIANG YU, AMBASADOR EXTRAORDINAR ȘI PLENIPOTENȚIAR AL R. P. CHINEZE ÎN ROMÂNIA SCRISOAREA DE FELICITARE ADRESATĂ DE CĂTRE AMBASADA REPUBLICII POPULARE CHINEZE ÎN ROMÂNIA

Stimată doamnă Lizica Mișu,

Cu ocazia deschiderii Simpozionului Internațional „Cultura și Civilizația Chineză, Dialoguri Româno-Chineze”, permiteți-mi în numele Ambasadei Chinei în România și în numele meu personal să vă acord sincere felicitări cu ocazia deschiderii acestui eveniment! Aș dori să-mi exprim sincera recunoștință și bun venit tuturor oaspeților și prietenilor care au avut grijă de dezvoltarea Chinei și au contribuit la prietenia dintre China și România.

Anul acesta sărbătorim cea de-a 70-a aniversare a stabilirii relațiilor diplomatice dintre China și România precum și a parteneriatului amplu de prietenie și cooperare Româno-Chineză. Cele două țări au menținut tema cooperării prieteniei și au intensificat cooperarea în domeniul economici, comerțului, culturii și altele, creând o atmosferă favorabilă

pentru marea sărbătoare a stabilirii relațiilor diplomatice dintre cele două țări. În prezent, în contextul inițiativei „Belt and Road” și Formatul de cooperare dintre țările Europei Centrale și de Est, China, împreună cu România și alte țări din Europa Centrală și de Est caută în mod activ diverse modalități de promovare a cooperării și a obținerii rezultatelor de tip câștig-câștig. Cu ocazia „dublei aniversări”, schimburile culturale și cooperarea dintre China și România au culminat și au atins un nou nivel, injectând un impuls puternic în consolidarea și dezvoltarea relațiilor tradiționale de prietenie dintre cele două țări și în consolidarea prieteniei dintre cele două popoare.

La un moment istoric atât de important, Simpozionul Internațional „Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri Româno Chineze” care a avut loc la Arad, este deosebit de important pentru îmbunătățirea înțelegerii reciproce a celor două popoare și consolidare a prieteniei tradiționale dintre cele două părți, acesta fiind un cadou cultural pentru sărbătorirea a 70 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice cele două țări. Eu personal și Ambasada Chinei în România, ne exprimăm sincera recunoștință față de Dumneavoastră și de toți invitații, pentru eforturile de a promova prietenia și de a aprofunda înțelegerea reciprocă dintre cele două popoare. Sperăm să colaborăm cu comunitatea română pentru a continua să răspândim prietenia și să aprofundăm cooperarea, să impulsionăm noi realizări în relațiile China-România și să realizăm dezvoltarea comună a celor două țări.

Îi doresc Simpozionul Internațional „Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri Româno-Chineze” un succes pe deplin! Urez ca prietenia dintre China și România să dureze pentru totdeauna!

Ambasadorul Republicii Populare Chineze în România

Jiang Yu

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar
al R. P. Chineze în România

(2019)

E. S., YU JIANG, AMBASADOR EXTRAORDINAR ȘI PLENIPOTENȚIAR AL R. P. CHINEZE ÎN ROMÂNIA, „CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ. DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE” (volumul IV) PREFAȚĂ

Încă din cele mai vechi timpuri, chinezii spuneau „O carte citită adăugă înțelepciune” și România are zicala „Cine citește merge înainte, cine nu, dă înapoi”, ceea ce arată pe deplin că China și România au popoare care apreciază înțelepciunea. În primul rând, aș dori să-mi exprim sincerele felicitări pentru publicarea cu succes a „Dialogului româno-chinez despre cultură și civilizație” și mă bucur să văd că schimburile culturale dintre China și România au dat rezultate fructuoase.

Pentru mulți români, teritoriul vast al Chinei este îndepărtat și misterios. Impresia multor oameni despre China se limitează doar la dezvoltarea rapidă a economiei, dar puțini oameni pot înțelege cu adevărat China și cultura chineză în profunzime. La „Dialogul româno-chinez despre cultură și civilizație” de anul trecut, toți invitații distinși au vorbit liber și au explorat profund diverse domenii ale culturii chineze, prezentând de asemenea, multe idei și sugestii pline de înțelepciune despre dezvoltarea schimburilor culturale China-România și dezvoltarea relațiilor bilaterale. Activitatea Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze se regăsește în această carte, care reprezintă un omagiu adus celei de-a 70-a aniversări a stabilirii relațiilor diplomatice dintre cele două țări, prezentând o imagine tridimensională a Chinei din diferite aspecte. Fie ca această carte să devină o punte de legătură, astfel încât oamenii de peste hotare să poată vedea prin ochii altora și Vă invităm cu drag în China pentru a experimenta și a simți farmecul său unic.

Schimburile umaniste reprezintă randamentul dezvoltării pe termen lung a relațiilor de stat, sporind înțelegerea reciprocă dintre cele două popoare, consolidând baza unei cooperări întregi dintre cele două țări și creând condiții pentru un dialog politic și o cooperare economică și comercială mai strânsă. China și România se bucură de o prietenie tradițională, iar popoarele celor două țări au condus la o prietenie profundă în schimburile lor pe termen lung. În timpul recentului focar al noii pneumonii de coronavirus, autoritățile române au trimis scrisori de condoleanțe liderilor chinezi, iar poporul și prietenii români au donat materiale de urgență pentru China, ideea tradițională de „Prietenul la nevoie se cunoaște” fiind din nou confirmată.

În ultimii ani, odată cu dezvoltarea în profunzime a „Cooperării dintre China – țările din Europa Centrală și de Est” și a inițiativei „Belt and Road”, cooperarea bilaterală în diverse domenii s-a extins și dorința celor două popoare de a se înțelege reciproc a fost consolidată. Sper ca în viitor în România să fie publicate mai multe cărți care reflectă cultura chineză și mai multe cărți care reflectă cultura română să fie publicate în China, astfel încât mai mulți prieteni să poată beneficia de schimbul cultural dintre China și România, pentru ca oamenii din cele două țări să se înțeleagă și să se aprecieze reciproc, pentru a consolida și mai mult prietenia, a aprofunda încrederea reciprocă și a construi împreună un viitor mai bun pentru China și România. Să lucrăm împreună pentru a crea o nouă eră de mare comunicare dintre cele două popoare și o nouă eră de mare fuziune culturală!

(2020)

E.S. JIANG YU, AMBASADOR EXTRAORDINAR ȘI PLENIPOTENȚIAR AL R. P. CHINEZE ÎN ROMÂNIA, SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL „CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ. DIALOGURI ROMÂNNO- CHINEZE”, DESFĂȘURAT LA ARAD SCRISOARE SPECIALĂ

La data de 4 noiembrie 2020, la Arad, județul Arad din vestul României a avut loc cel de-al 6-lea Simpozion „Dialog România-China privind cultura și civilizația”. A fost găzduită de Forumul Prieteniei și Colaborării Româno - Chineze, eveniment la care au participat

Președintele CJ Arad Cionca Iustin-Marinel, Prefectul județului Arad Gheorghe Stoian, Primarul municipiului Arad Călin Bibarț, Primarul orașului Pecica, Petru Antal și alți peste 30 de reprezentanți locali din domeniul culturii, educației, economiei,

comerțului și tratamentelor medicale. Multă presă locală a urmărit evenimentul.

*Președintele C.J. Arad, Cionca Iustin;
Prefectul județului Arad, Gheorghe Stoian;
Primarul municipiului Arad, Călin Bibarț;
Primarul orașului Pecica, Petru Antal*

Ambasadorul Jiang Yu a trimis o scrisoare specială de felicitare cu ocazia deschiderii oficiale a simpozionului. Ea a menționat că în fața epidemiei de Covid-19, o criză comună pentru întreaga omenire, China și România au lucrat împreună pentru a depăși dificultățile și a demonstra că prietenul adevărat la nevoie se cunoaște. În situația epidemică, politicienii din cele două țări au schimbat

scrisori de condoleanțe, județele și orașele înfrățite și-au donat reciproc materiale anti-epidemice și au desfășurat o bună cooperare în multe domenii, cum ar fi domeniul anti-epidemic, economic și comercial, umanist și afaceri internaționale. După lupta cu epidemia, oamenii din China și din România se prețuiesc reciproc, iar prietenia a devenit și mai puternică.

Ambasadorul Jiang a menționat că prin căldură culturală risipim ceața epidemiei. „Dialogul România-China privind cultura și civilizația” va contribui la depășirea dificultăților, fiind piatra de temelie a înțelegerii și prieteniei dintre cele două țări prin schimburi și învățare reciprocă între cele două civilizații. În ultimii șase ani, Simpozionul a reunit din ce în ce mai mulți experți și erudiți români în aspectele Chinei, practicieni ai schimburilor culturale chino-române din toate categoriile de viață, spunând povestea Chinei prin ochii și percepția lor, relatând poveștile chineze prin prisma sentimentelor sale adevărate. Acest fapt a jucat un rol pozitiv în înțelegerea reciprocă a celor două popoare și, în același timp, a transmis ecoul prieteniei și al energiei pozitive dintre China și România.

Președintele CJ Arad Cionca Iustin-Marinel a declarat în discursul său că, cu ajutorul Ambasadei Chinei din România, județul Arad a primit

materiale anti-epidemice din provinciile Hainan și Fujian ale Chinei, aceasta fiind o puternică dovadă a prieteniei dintre China și România, iar arădenii nu vor uita niciodată adevărata dragoste a poporului chinez. Evenimentul de astăzi este o mărturie a relațiilor de prietenie dintre cele două țări. În calitate de susținător al prieteniei dintre cele două țări, sunt dispus să depun eforturi pentru a continua parteneriatul dintre China și România și împreună cu experți în domeniul cultural să dezvoltăm noi idei de cooperare.

În cadrul simpozionului, reprezentanți din toate categoriile de viață au făcut brainstorming și au vorbit liber, exprimându-și punctele de vedere cu privire la literatura chineză, istorie, artă, turism, medicina tradițională chineză, cooperarea în mass-media și multe alte subiecte, admirând civilizația antică a Chinei și realizările actuale ale dezvoltării, fiind dispuși să picteze împreună viitorul strălucit al dialogului civilizației și culturii chino-române.

Ambasada Republicii Populare Chineze în România
(5 noiembrie 2020)

E.S. JIANG YU, AMBASADOR EXTRAORDINAR ȘI PLENIPOTENȚIAR AL R. P. CHINEZE ÎN ROMÂNIA, SCRISOARE DE FELICITARE

Pe 25 februarie, cu participarea activă a prietenilor din diferite categoriile sociale din România, inclusiv și dvs., am organizat briefing-ul pentru Summitul liderilor din China și țările din Europa Centrală și de Est și seminarul despre relațiile chino-române. Dorim să vă exprimăm sincerele noastre mulțumiri. Participanții au oferit părerile și sfaturile inspirate asupra dezvoltării relațiilor chino-române și a cooperării pragmatice, de asemenea, suntem încurajați de interesele și entuziasmele lor pentru relațiile bilaterale.

Vă mulțumesc pentru contribuțiile solide aduse în timp îndelungat la aprofundarea prieteniei dintre cele două țări. Ambasada Chinei în România este dispusă să depună eforturi împreună cu dvs. pentru a pune în aplicare în mod activ consensul la care au ajuns toți participanții, pentru a urmări oportunitățile de dezvoltare prin formatul de cooperare dintre China și țările ECE, să moștenească prietenia, să promoveze

cooperarea și dezvoltarea continuă a parteneriatului amplu de prietenie și cooperare dintre China și România.

Festivalul Lanternelor fericite și toate cele bune!

Jiang Yu
Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al
Republicii Populare Chineze în România

Lu Yuxun (Lucian)
Atașat, Ambasada Republicii Populare Chineze

(25 februarie 2021)

**SCRISOARE DE FELICITARE ADRESATĂ
FORUMULUI PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII
ROMÂNNO-CHINEZE DE CĂTRE E. S. JIANG YU,
AMBASADOR EXTRAORDINAR ȘI PLENIPOTENȚIAR
AL R. P. CHINEZE ÎN ROMÂNIA, CU PRILEJUL
MOMENTULUI ANIVERSAR: RELAȚIILE
ROMÂNNO-CHINEZE LA ARAD (7 ANI)**

中华人民共和国驻罗马尼亚大使馆
EMBASSY OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA IN ROMANIA

București, 19 martie 2021

Stimată Doamna Președinte Lizica Mișuț:

În primul rând, permiteți-mi ca, în numele Ambasadei Republicii Populare Chineze în România, să adresez felicitări călduroase municipiului Arad cu ocazia celei de-a 7-a aniversare a activităților de prietenie China-România.

În acești 7 ani, oamenii prietenoși din toate categoriile de viață din Arad au reușit să prezinte și interpreteze societății românești cultura chineză, povești chinezești, și înțelepciunea chineză, astfel încât poporul român să poată avea o înțelegere autentică și mai profundă a Chinei și să păstreze o relație mai strânsă între cele două popoare. În acești 7 ani, Aradul a stabilit și îmbunătățit treptat mecanismul de schimb cu China prin

înființarea Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze, care a devenit treptat „marca de aur” pentru schimburi și inspirație reciprocă dintre oamenii din toate categoriile de viață din China și România, reprezentând și o platformă pentru oamenii de perspectivă din ambele țări pentru a oferi sfaturi privind cooperarea China-România, precum și o platformă unică de forță. Acest forum a construit o punte de prietenie între cele două popoare și a adus contribuții importante la promovarea schimburilor culturale și interumane între cele două țări. Mă bucur foarte mult să văd la Arad s-a cunoscut dezvoltarea remarcabilă a prieteniei dintre România și China.

Aș dori să-mi exprim sincerul respect față de doamna Președinte Mihaela Mihai și prietenii din toate categoriile sociale pentru eforturile lor extraordinare în acest sens.

Fiind un hub în Europa Centrală și de Est și un oraș important din nord-vestul României, Arad se bucură de un transport convenabil și de avantaje unice în dezvoltarea cooperării cu China. Recent, județul Arad și provincia Fujian au semnat un acord pentru stabilirea relațiilor de înfrățire, care va aduce beneficii semnificative celor două părți pentru a promova schimburile culturale și a aprofunda cooperarea locală. Suntem încrezători că prin eforturile comune ale ambelor părți, municipiul Arad va cunoaște o dezvoltare nouă și mai mare în cooperarea cu China și cauza prieteniei dintre cele două țări. China și România au un parteneriat amplu de prietenie și cooperare. În ultimii ani, poporul chinez și cel român au lucrat împreună pentru a căuta o dezvoltare comună, mai ales de la izbucnirea epidemiei de COVID-19, cele două popoare s-au susținut reciproc, au fost împreună la bine și la greu și au continuat să înscrie noi capitole de prietenie.

Prietenia tradițională dintre China și România este tezaurul comun al celor două popoare. Aprofundarea schimburilor în toate domeniile de activitate și extinderea cooperării reciproc avantajoase este alegerea fermă a celor două popoare și se conformează intereselor fundamentale ale celor două țări și ale popoarelor lor. Indiferent de schimbările drastice în situația internațională, relațiile noastre bilaterale trebuie să se concentreze întotdeauna pe linia principală a prieteniei

tradiționale, iar punct de plecare fundamental și punct de sprijin să fie respectarea voințelor popoarelor noastre și servirea intereselor poporului.

China a început o nouă călătorie de construire în ansamblu a unei țări socialiste moderne. România este, de asemenea, activ angajată în revitalizarea economică, iar cooperarea pragmatică China-România are parte de perspective largi și un potențial imens. Ambasada R. P. Chineze în România este dispusă să lucreze cu toți prietenii cărora le pasă și susțin cauza prieteniei dintre China și România, depunând eforturi neîncetate pentru a promova dezvoltarea durabilă și stabilă a relațiilor bilaterale. Fie ca arborele prieteniei dintre China și România să rămână veșnic verde!

Jiang Yu

*Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al R. P. Chineze în România
(19 martie 2021)*

FELICITĂRI, CU PRILEJUL ZILEI NAȚIONALE A ROMÂNIEI, ADRESATE DE EXCELENȚA SA, DOAMNA JIANG YU, AMBASADOR EXTRAORDINAR ȘI PLENIPOTENȚIAR AL R. P. CHINEZE ÎN ROMÂNIA

中华人民共和国驻罗马尼亚大使馆

EMBASSY OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA IN ROMANIA

Add: Sos. Nordului Nr2, Sector 1, Bucharest, 014101. Tel:0212328858 Fax:0212330684

Doamnei Univ. Prof. Lizica Mihuş

Preşedintele Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze

Bucureşti, noiembrie 2021

Stimată Doamnă Preşedinte,

Cu ocazia celei de-a 103-a aniversări a Zilei Naționale a României, aş dori să Vă adresez în numele Ambasadei Chinei în România și al meu personal, calde felicitări și urări de pace, prosperitate și succes întregului popor român.

China și România au o tradiție profundă de prietenie. De la izbucnirea pandemiei COVID-19, poporul chinez și poporul român se ajută și se sprijină reciproc, iar cooperările noastre pragmatice de diverse domenii au depășit impactul factorilor nefavorabili precum pandemia și s-a aprofundat constant. Privind spre viitor, sunt dispusă să lucrez împreună cu dvs., să adăugăm energie relațiilor chino-române post-pandemice, să dezvoltăm relațiile bilaterale bazându-se pe respectul reciproc, beneficii comune și câștig comun, și să promovăm Parteneriatul Amplu de Prietenie și Cooperare dintre China și România la un nou nivel, aducând beneficii celor două țări și ambelor popoare.

Vă urez multă sănătate și toate cele bune!

Jiang Yu

**Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al
Republicii Populare Chineze în România**

(noiembrie 2021)

DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE LA ARAD

Fără îndoială China este una dintre cele mai puternice țări ale lumii de azi, cu o strălucită istorie de 5000 de ani, cu o cultură și o civilizație, care au contribuit, în mod fundamental, la evoluția umanității.

Prietenia Chinei cu țara noastră ne onorează, în mod deosebit, și chiar o putem numi tradițională, împlinindu-se șapte decenii de relații diplomatice din anul 1919, dar calea relațiilor chinezo-române a fost deschisă în secolul XVII-lea de către diplomatul Milescu Nicolae Spătaru prin lucrarea *Descrierea Chinei*. Ca un arc peste timp, în anul 1949, România a fost a treia țară din lume care a recunoscut Republica Populară Chineză (China Nouă), militând pentru reîntoarcerea acesteia, ca membru cu drepturi depline, în Organizația Națiunilor Unite. China a demonstrat în repetate rânduri că, „nu își uită prietenii vechi”, așa cum sublinia Excelența Sa Jiang Yu, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al R.P. Chineze în România.

Justin Cionca, președintele C. J. Arad; Toth Csaba, prefectul județului Arad; Călin Bibarț, primarul municipiului Arad; Lazăr Faur, viceprimarul municipiului Arad; Lizica Mihuț, președintele Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze; Ana Maria Dragos, președintele „Con Brio”

Am apreciat cultura și civilizația chineză încă din timpul liceului, când citeam la Biblioteca Județeană din Arad informații despre „miracolul chinezesc”, așa încât am hotărât, cu sprijinul Ambasadei Chinei în România, să demarăm un proiect pe care îl considerăm ambițios, și anume, un Simpozion Internațional, care să se materializeze într-o carte,

cu același generic *Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri română-chineze*. Paralel au apărut, de fapt, șase cărți, iar una se află sub tipar, cărți care înfățișează nu numai lucrările Simpozionului, ci și un frumos Album despre Arad în limba română, chineză și engleză, precum și traducerea unei cărți în limba română despre *Medicina Tradițională Chineză* și traducerea în limba chineză a cărții de poezie *Toate acestea* a scriitorului arădean Ioan Matiuț.

Am inițiat, în anul 2015, prima ediție a Simpozionului Internațional, cu intenția mărturisită de a realiza o ediție în fiecare an, astfel că, în noiembrie 2020, va avea loc ediția a VI-a.

Este evident că în era informațional-comunicațională, vorbim prea puțin unii cu alții, dar multe prea mult unii despre alții, de aceea considerăm dialogul interuman o necesitate, iar Simpozionul, un cadru adecvat desfășurării unui autentic dialog intercultural.

Tematica Simpozionului este generoasă, având o abordare din varii perspective: culturală, politică, economică, științifică, istorică, tehnologică.

Participanții au luat act de *Drumul Mătăsii*, realizat în urmă cu 2000 de ani, ca rețea de rute comerciale, care facilita schimburi economice, politice și culturale între Asia, Africa și Europa și care, astăzi a devenit *Noul Drum al Mătăsii (Belt and Road)*, cu aceeași funcție, ca rețeaua de drumuri noi și infrastructuri modernizate, care să faciliteze comerțul, investițiile, dar, implicit, să promoveze respectul față de cultură și protejarea proprietății intelectuale.

Revenind la Simpozionul Internațional, toate cele cinci ediții au ca trăsătură dominantă o mare libertate de exprimare, atât în ceea ce privește alegerea temelor, cât și ca modalitate de abordare a problematicii alese și a tipului de discurs.

Precizăm că Simpozionul în discuție nu se adresează specialiștilor, ci și-a propus familiarizarea publicului larg cu una dintre cele mai vechi și mai vaste culturi ale umanității, cultura chineză.

Desfășurarea Simpozionului Internațional, încă de la prima ediție, în cea mai importantă clădire a Aradului - Palatul Administrativ - un spațiu cu o încărcătură simbolică pentru partea de vest a țării, i-a conferit o importanță, pe care o binemerită.

Prezența oficialităților Aradului - Președintele Consiliului Județean, Prefectul, Primarul, Consilierii locali - a constituit expresia susținerii demersului nostru, în toate cele cinci ediții ale Simpozionului.

Finanțarea atât a Simpozionului, cât și a celor patru cărți *Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze* de către Primăria Arad și Centrul Municipal de Cultură, prin votul Consilierilor locali, deopotrivă de dreapta și de stânga eșichierului politic, relevă susținerea celor două proiecte în întreaga lor desfășurare, din anul 2015 până în prezent.

Simpozionul Internațional și-a propus să reunească lucrări ale celor mai importanți intelectuali arădeni, lideri de opinie, astfel că la prima ediție a Simpozionului au fost prezentate 15 aspecte relevante din viața de ieri și de azi a Chinei, pentru ca, la ediția a V-a, 27 de autori, din Arad și Timișoara, să înfățișeze un tablou inedit, ce relevă preocupări ale acestora pentru cunoașterea unei mari culturi care a modelat existența umanității.

Tipul de discurs și stilistica aleasă de autorii prezenți la Simpozion au fost diferite: de la cel cu caracter științific, cu rigoare academică, la cel eseistic, cu caracter impresionist (subiectiv), însă, toate, fără excepție, au înfățișat domeniul de competență și expertiză a celor mai importanți lideri locali și regionali: istorici, medici, profesori din învățământul preuniversitar și universitar, studenți, elevi, jurnaliști.

Este dificil să exemplificăm câteva titluri din cele peste o sută prezentate în cele cinci ediții ale Simpozionului și în a șasea, al cărei program a fost elaborat, nedorind să facem ierarhizări, ci doar să precizăm că cele mai multe dintre lucrări sunt semnate de autori cu experiență în filozofie, istorie, filologie, psihologie, pedagogie sau de către medici, scriitori, jurnaliști, studenți, manager, ingineri.

Apreciem contribuția, la două dintre edițiile Simpozionului, a elevilor de la Colegiul Național „Moise Nicoară”, „o instituție – precum precizează directorul ei, prof. dr. Diana Achim – de elită, cu academicieni, cercetători, scriitori, oameni care au schimbat cursul istoriei”, de fapt, o școală de real prestigiu național și internațional.

Invitați la Simpozion, elevii Colegiului, coordonați de profesorii lor, au prezentat, oral și cu proiecții video, din perspectiva unor discipline: geografie, matematică, literatură, filosofie, pictură, muzică, un *Portret de suflet al Chinei*. La următoarea ediție a Simpozionului – a IV –a - elevii Colegiului, coordonați de profesorii lor, au avut în atenție *Teme și motive din folclorul chinezesc și român. Abordare comparativă*, referindu-se la ființe fabuloase din basmele chinezești și românești, la tradiții, la simboluri și la mentalități, subliniind neașteptate asemănări, dar și elemente specifice, care le conferă unicitate și particularizează

folclorul celor două popoare: chinez și român. Lucrările prezentate de elevi au constituit aproape 80 de pagini ale cărții *Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze*, volumul al III-lea.

Cei mici, elevi la Grădinița Furnicuța, au impresionat prin cele 10 ateliere de creație, exprimând, cu sinceritate, emoții și sentimente față de *China*, marea noastră prietenă (genericul activității), prin cântece, dansuri, desene, obiecte specifice: steagul Chinei, lampioane, evantaie, dragoni.

Să reținem expozițiile de fotografie, prezentate, cu prilejul Simpozionului, cu temele: *Guizhou-China* (2016), *China, o țară, două sisteme* (2017), *Hainan, insula tropicală a Chinei* (2018), *China, istorie și contemporaneitate* (2019). Aceste expoziții de fotografie au fost elaborate de către Asociația Fotografilor Profesioniști FOTOCLUB PRO ARAD și au avut loc la Complexul Muzeal Arad, secția de artă, precum și la Galeria Clio, a aceluiași prestigios Complex Muzeal.

Să precizăm în finalul demersului nostru că cele cinci ediții ale Simpozionului Internațional (ediția a VI-a va avea loc în noiembrie 2020) și cele șase cărți apărute, la care se adaugă a șaptea aflată, în prezent, la tipar, au promovat, credem cu succes, valorile Chinei prin lideri de opinie, personalități locale și regionale, beneficiind de sprijinul generos a nouă ziare, care au consemnat în zeci de articole *Relațiile arădene româno-chineze*, care au fost incluse în cărțile apărute, constituind o prețioasă mărturie despre o activitate, devenită tradiție, pe care o dorim continuată, în viitor.

(2020)

CAPITOLUL IV
CONVORBIRI PROVOCATE
INTERVIURI

CHINEZII NE DAU O LECȚIE DE PRAGMATISM

Despre realizările Casei Româno-Chineze de anul trecut, despre planurile de viitor, dar mai ales despre oportunitățile pe care arădenii le au în relația lor cu China și pragmatismul acestui popor.

J.A. – Doamnă Lizica Mihuț, vă invit să faceți un rezumat al anului 2016 pentru Casa Româno-Chineză, filiala Arad.

Lizica Mihuț: A fost un an foarte greu, așa zice, și lung pentru noi. Este relativ simplu să fac un bilanț pentru că, în decembrie, s-a desfășurat la Ambasada

Republicii Populare Chineze la București un bilanț al activității pe 2016 a forurilor îndrituite, în prezența Excelenței Sale domnul Ambasador al Republicii Populare Chineze la București, Xu Feihong, împreună cu toți oficialii implicați în relațiile cu China. Un moment numai bun pentru a sublinia implicarea Chinei în economia lumii, dar și a o plasa în contextul strategiei pentru viitor. A fost, practic, o întâlnire la care participăm în fiecare an, la sfârșit de decembrie, tocmai pentru că bilanțurile se realizează nu doar la Arad, ci pretutindeni unde se obișnuiește să se tragă o linie și să se stabilească plusurile și minusurile anului. Pentru noi a fost o surpriză extraordinară, deși așa putea spune că îmi este jenă puțin să mă laud, cu toate că în general nu sunt un om modest, dar tot voi puncta acest fapt: din toate zecile de manifestări la care a participat ambasadorul și care au avut loc în relația cu ambasada, evenimentele noastre și noi am fost unicii menționați. Mai mult, Excelența Sa Xu Feihong a fost prezent la toate activitățile pe care le-am organizat noi, aici, în cadrul simpozionului Cultură și civilizație chineză.

Și spunând acest fapt, folosesc prilejul să apreciez oficialitățile din Arad, de la CJA, la prefect, la viceprimar, pentru că primarul era plecat la București. Oficialitățile din Arad s-au pregătit excelent pentru această

vizită (cea din iarna lui 2016 – n.r.), față, de pildă, de anul 2015, când a fost o participare și o prezență inconsistentă a oficialităților. Mai mult, de data aceasta, au fost propuneri concrete, iar Excelența Sa a și spus la București, la analiză, că Aradul se află pe harta de interes a ambasadei.

J.A. – După cum vă știu, sunt sigură că aveți planuri mari pentru acest an. Ne deconspirați câteva dintre ele?

Lizica Mihuț: Sigur că ne interesează foarte mult anul care a trecut, dar deja suntem cu toate armele în acest an. Însă, înainte să vă spun ce planuri avem, vreau să apreciez foarte mult colaborarea pe care o avem cu Ambasada de la București și cu Casa Româno-Chineză din București. Este exact relația pe care eu o apreciez. Una promptă, directă, profesionistă, așa zice. Dacă în 2015, a fost o vizită a CJA în China, Consiliul prezentând, în fapt, România la o întâlnire la Beijing, alături de consilii județene din 16 țări, sperăm că și în acest an să se continue cu o invitație a CJA. Sunt singură că acest lucru se va întâmpla, în fapt. Nu sunt doar vizite de documentare, ci vizite care își propun să lege parteneriate viabile între România și China pe mai multe domenii. Și, fac aici o acoladă, spunându-vă că ambasadorul Republicii Populare Chineze la București a și apreciat propunerile care s-au făcut, pentru că la Arad, la o întâlnire cu peste 40 de oameni de afaceri, s-au propus parteneriate interesante de către arădeni, care s-au trimis deja în China. Urmează doar ca acestea să fie viabile ca să găsim partenerii, care să concretizeze relațiile bune dintre noi nu doar în plan cultural, ci și în cel al afacerilor.

Revenind la prezent, pot să vă spun că suntem unica Casă Româno-Chineză care are o editură, iar anul acesta vom publica la editura noastră o carte despre județul nostru. Anul trecut am publicat *Aradul* (municipiul -n.r.) în limbile română, engleză și am adăugat și chineza. Anul acesta ne propunem să publicăm și județul. Toate aceste cărți le trimitem în China. Nu este interesul Chinei să se promoveze aici, ci este interesul nostru să ne promovăm acolo. Cred că Aradul are disponibilități, așteptări pentru asemenea parteneriate, iar abordarea este pragmatică prin excelență. Această editură a noastră își trece deja la activ un volum despre Arad, o carte de poezii în limba chineză, o carte despre China. De asemenea, simpozionul nostru despre cultură și civilizație chineză ajunge în acest an la ediția a III-a, care va fi o ediție de anvergură. Nu va fi doar un simpozion, ci o suită de manifestări culturale sub egida „Cultură și civilizație chineză, dialoguri interculturale româno-chineze”. Ne propunem, mai mult, să avem întâlniri cu oameni de afaceri care sunt

interesați de o relație cu China și de asemenea ne propunem să facem propuneri de parteneriate culturale. Este o șansă pe care Aradul nu are voie să o rateze. În fond, vedeți, noi organizăm astfel de evenimente, l-am invitat pe Excelența Sa Ambasadorul Xu Feihong, delegația Ambasadei și nu numai. Nu depinde decât de arădeni ca această relație să continue. Propunerile pe care le fac să fie viabile. Pentru că deschiderea am făcut-o. Pe 24 ianuarie, au venit, de pildă, reprezentanți foarte importanți ai Ministerului Culturii din China, are au fost prezenți la spectacolul prezentat de Academia de dans tradițional din Beijing (finanțarea este chiar a Ministerului Culturii din China). Au fost prezenți peste zece oficiali chinezi împreună cu Academia. Depinde de noi, arădenii, ca să propunem un schimb cultural viabil.

Revenind la spectacol, primul eveniment din acest an, acesta a avut loc numai în trei orașe din țară – la Ateneul Român, la Sibiu și la Arad – de unde s-au dus la Viena și Budapesta. Dar vedeți, și revin cu sublinierea, așteptările sunt ale tuturor dar propunerile care se fac trebuie să fie îndelung elaborate, riguros articulate și foarte pragmatice. Vă spun încă o dată: chinezii ne dau o lecție de pragmatism. Este o abordare cu care poate noi nu suntem întotdeauna obișnuiți dar mie îmi place foarte mult, pentru că stilul meu este mai riguros.

J.A. – Vorbim aici, să înțeleg, de o șansă?

Lizica Mihuț: Vă spun, dacă noi pierdem această facilitate, cine știe când mai vine. Punctez încă o dată faptul că, noi, Casa Româno-Chineză, doar intermediem. Nu putem să ținem locul oficialilor și nici nu ne propunem acest lucru. Este clară, însă, aprecierea deosebită de care se bucură Aradul și trebuie să marșăm pe aceasta. Eu o văd însă ca o deschidere pentru viitor, nu doar o apreciere a ceea ce am făcut până acum. Noi am făcut niște lucruri care mă gândesc că trebuiau făcute, dar aprecierea vine ca un temei, ca o bază pentru viitor. Iar viitorul a început deja pentru noi toți cu evenimentul din 24 ianuarie, care s-a bucurat de un real succes. A fost prima șansă pentru cultura din Arad, pe care noi am oferit-o. E momentul să demonstreze, să vină cu o propunere conturată, cu ce vor să facă, la cele mai mici detalii, așa cum au venit chinezii aici.

„Este clară aprecierea deosebită de care se bucură Aradul și trebuie să marșăm pe aceasta”

(Consemnează: Andreea Pinteș, J.A., 8 februarie 2017)

CIFRELE SUNT CELE MAI ELOCVENTE

De vorbă cu Lizica Mihuț despre realizările sale în mediul universitar, politica și refuzul de a intra în această sferă, dar mai ales despre planurile româno-chineze.

J.A. – Ce a însemnat experiența din Universitatea „Aurel Vlaicu” din perioada 2000 – 2015?

Lizica Mihuț: Aș propune să răspund la această întrebare prin cifre, deoarece consider că este mult mai elocvent. Voi spune cifrele pe care le-am găsit când am venit în anul 2000 la UAV și cele pe care le-am lăsat când am plecat în 2015. Specializări de licență în 2000 erau

14, în 2015 erau 38. Facultăți am găsit trei, am lăsat nouă. Finanțări guvernamentale și internaționale: de la unu la... 400 proiecte. Spații de învățământ ale UAV: de la 1.700 mp la 48.000 mp! În ceea ce privește fondurile, când am plecat am lăsat 5 milioane de euro pe depozite, respectiv 1,5 milioane euro cash. Cât privește cadre didactice și personal, în anul 2000, erau aproximativ 100 de angajați și am lăsat peste 300 în 2015.

J.A. – De ce Casa Româno – Chineză acum și nu alt proiect, poate unul politic?

Lizica Mihuț: Pe de-o parte încă din perioada liceului am fost fascinantă de cultura chineză, o civilizație cu o istorie de peste 6.000 de ani, iar de cealaltă parte nu mi-am dorit sub nicio formă să intru în sfera politică. Asta deși mi s-a propus să fiu cap de listă și la deputați și la senatori, la partide și de dreapta și de stânga, dar eu nu am acceptat. În ce privește Casa Româno – Chineză, este pentru prima dată când am acceptat invitația fără să mai mă gândesc.

J.A. – Casa Româno – Chineză are peste trei ani de existență. Care este obiectivul principal al filialei?

Lizica Mihuț: În primul rând, obiectivul Casei Româno – Chineze este acela de a facilita o legătură directă, la cel mai înalt nivel, între

partea Chineză prin Excelența Sa Xu Feihong, ambasadorul Republicii Populare Chineze în România, și oficialitățile arădene precum primarul Aradului, președintele Consiliului Județean Arad etc., tocmai pentru a promova atât municipiul, cât și județul Arad în China. Aici vorbim și de posibili investitori, dar mai ales dezvoltarea turismului arădean.

J.A. – Putem să trecem în revistă realizările de până acum a Casei Româno – Chineze?

Lizica Mihuț: Editura Casei Româno – Chineze a publicat prima carte „Medicina tradițională chineză” – în limba română, carte care a fost și lansată în condiții grafice excepționale. A urmat apoi o carte de poezie, scrisă de Ioan Mătiuș și intitulată „Toate acestea”, carte ce a fost tradusă în chineză și care s-a bucurat de aprecierile părții chineze. De asemenea, am tradus „Albumul monografic al Aradului”, în limbile engleză și chineză, tocmai pentru a promova municipiul nostru. Ne dorim să lansăm pe mai departe „Albumul monografic al județului Arad”, pentru a promova turismul din județ. De asemenea, am realizat întâlniri cu oameni de afaceri români interesați să investească în China, dar și întâlniri cu oameni de cultură interesați de parteneriate concrete cu partea chineză. Am participat și la „Festivalul filmului chinezesc”, desfășurat la București. Am reușit să aducem la Arad „Academia de Dans din Beijing”, care a urcat pe scena Teatrului Clasic „Ioan Slavici” din Arad și, nu în ultimul rând, am facilitat accesul la bursă al tinerei Dan Daiana, care va pleca în China să studieze pentru patru ani de zile. Dar poate cel mai important, am organizat simpozionul.

J.A. – Ce înseamnă de fapt simpozionul?

Lizica Mihuț: Simpozionul nu este doar o reuniune științifică, ci înseamnă o sumă de activități sub genericul „Cultura și Civilizația Chineză – Dialoguri interculturale româno – chineze”. Prima ediție din noiembrie 2015 a însemnat reprezentarea României de către Arad la întâlnirea Consiliilor Județene din 16 țări ale Europei de Est și a însemnat vizita de documentare în China a unui ziarist arădean care va scrie și o carte despre experiența trăită. Ediția a II-a, din noiembrie 2016, a reunit nouă activități sub genericul simpozionului ce au constat în întâlniri cu președintele CJA, prefectul județului Arad, viceprimarul Aradului (primarul era plecat din localitate), expoziție de fotografie, prezentarea drumului vinului ca posibilă atracție pentru investitori și cele 17 lucrări prezentate de istorici, filozofi, pedagogi, avocați, manageri, traducători, de la tineri până la generația a III-a. Toate acestea vor fi introduse într-o

carte care va fi lansată în cadrul ediției a II-a a simpozionului ce va avea loc în noiembrie 2017. Iar viitorul sună bine atât în ceea ce privește Casa Româno Chineză, filiala Arad, cât și planurile pe care ni le-am făcut legate de simpozion, dezvoltarea și cunoașterea Aradului și a turismului și culturii de aici.

(Consemnează: Andreea Pinteș, J. A., 17 mai 2017)

ESTE FOARTE GREU SĂ PUI LA PUNCT O ASTFEL DE ISTORIE (I)

Despre cel mai important eveniment cultural al anului 2018 și despre ce pregătește Lizica Mișu legat de acest subiect – un compendium despre Marea Unire – puteți citi în rândurile de mai jos. Partea I.

J.A. – Ne spuneți ce pregătiți pentru anul acesta?

Care este surpriza Lizicăi Mișu pentru 2018?

LIZICA MIȘU: După cum bine se știe, anul acesta este Centenarul – 100 de ani de la Marea Unire, iar eu ocupându-mă de istoria teatrului transilvănean și, în general, de istoria culturii în Transilvania, având și patru cărți la Editura Academiei Române, directorul editurii m-a contactat propunându-mi să elaborez o carte cu acest prilej. Sigur că pentru mine era destul de dificil pentru că, publicând aproximativ 3.000 de pagini despre istoria culturii în Transilvania, am cam epuizat subiectul, dar Aradul trebuia să fie prezent la o editură precum cea a Academiei Române – prima editură, în fond, din România –, ca recunoaștere națională și internațională. Așa încât m-am gândit să elaborăm o carte, care să fie un compendium, privind reperele iconografice ale Aradului prin raportare, desigur, la evenimentul Marii Uniri. Eu scriind doar despre istoria culturii în Transilvania, am apelat la un istoric și un istoric din Arad specialist în istorie modernă este domnul Cornel Pădurean. Așa că aceasta este surpriza pe care o pregătesc în acest an. Vreau încă de la început, pentru a-mi justifica alegerea, să citez opinia unui important istoric, Ioan Aurel Pop, care spunea că despre

problema Unirii ar trebui să vorbească istorici specialiști în această temă. Fără îndoială, așa am decis să procedez și eu, apelând la o colaborare cu domnul Pădurean. El face partea de istorie iar eu voi face partea de istoria culturii.

J.A. – De ce ar fi un compendium, acum, o carte necesară chiar dacă vorbim despre Marea noastră Unire?

LIZICA MIHUȚ: Pentru că se vorbește atât de mult despre personalități, evenimente, instituții, structuri instituționale, fără să se cunoască de fapt date esențiale cu privire la ele. De exemplu, Țichindeal. Toată lumea vorbește despre Țichindeal. Cine a fost, în fapt? Nimeni nu știe multe amănunte, de aceea este important. Revenind la acest compendium, vreau să punctez faptul că volumele mele la Editura Academiei, trei dintre ele, au fost toate despre Transilvania și Teatrul arădean, în context transilvănean, pe urmă o carte de aproximativ 1.500 de pagini, sinteza-sintezelor, așa numi-o, despre Aradul teatral în context național și transilvănean. Poate ar fi de subliniat faptul că în cărțile mele, la care m-am referit – am o colecție iconografică și, de asemenea, am un „mic dicționar” despre personalități și structuri instituționale – nu le-am coroborat pe acestea și nici nu am mers până acum pe ideea de compendium. Ca atare, ar fi vorba acum despre o carte care ar valorifica fișele pe care le-am adunat de-a lungul anilor, peste 20.000 de fișe. O concluzie a informațiilor adunate.

J.A. – Dar cum ați ajuns aici: să scrieți despre Transilvania și istoria teatrului? Sunteți la baza profesor de gramatică.

LIZICA MIHUȚ: Eu am fost toată viața profesor de gramatică, și am ajuns un istoric al teatrului, dar oricum gramatica a rămas vocația mea. Existența mea intelectuală a fost, însă, între vocație și aspirație. Vocația mea a fost de profesor și, ca atare, toată viața mea am făcut această vocație, cea de profesor (am, cum s-ar spune nouă cărți de gramatică la activ), dar aspirația mea a fost spre istoria culturii. Totul, dublat de microbul presei, dobândit în studenție. Am cochetat și îmi place enorm presa, am microbul acesta al presei pe care îl știu foarte bine – și mai bine nu îl aveam. Dar, în anul doi de facultate, am început să scriu la revista Orizont, care era o revistă culturală din Timișoara (20 de ani am avut cronică dramatică la Orizont). Iar, ca să scrii la o revistă culturală atunci trebuia să ai în spate o documentare extraordinară. Și am venit în Arad iar aici nu am avut nicio carte de istorie a teatrului, mai nimic despre teatru, am căutat la bibliotecă, unde nu cred că se știe acest lucru

dar tot ce e despre teatru sunt decupaje din ziar, nu poți să reconstitui nimic. Am avut, însă, șansa să-l întâlnesc pe Iosif Sîrbuț, un colecționar de teatru, am apelat la colecția sa și am cumpărat foarte multe din colecția lui. A fost un om în serviciul tehnic al teatrului. Îl admir enorm și îi port o vie recunoștință pentru faptul că ne-a pus la dispoziție anumită documentare despre începuturile mișcării teatrale.

Am ajuns, ca atare, la istoria teatrului pentru că nu poți scrie într-o revistă literară fără să știi cine l-a regizat, unde s-a mai jucat, care e elementul de originalitate. Din aproape în aproape, mi-am dat și un doctorat pe această temă. Și vreau să precizez că doctoratele înainte de 89 se dădeau pe teme absolut originale, iar tema asta, a istoriei teatrului transilvănean, chiar nu a fost abordată de nimeni. Este limpede că 35 de ani am făcut numai această poveste. Este foarte greu să pui la punct o astfel de istorie.

„M-am gândit să elaborăm o carte care să fie un compendium privind reperele iconografice ale Aradului prin raportare, desigur, la evenimentul Marii Uniri”.

(Consemnează: Andreea Pinteș, J. A., 22 ianuarie 2018)

ESTE FOARTE GREU SĂ PUI LA PUNCT O ASTFEL DE ISTORIE (II)

Despre cel mai important eveniment cultural al anului 2018 și despre ce pregătește Lizica Mișuț legat de acest subiect – un compendium despre Marea Unire – puteți citi în rândurile de mai jos. (Partea a II a).

J.A. – Cum ați reușit să sintetizați atâtea date?

LIZICA MIȘUȚ: Am scris trei cărți înainte de sinteza de 1.500 de pagini, pentru că nu am fost în stare să găsesc un liant de sinteză. Știi când am găsit acest liant? În momentul în care a început campania dură împotriva mea. Prima dată când a început campania, mi-am dat seama că este una pe termen lung. Și mi-am scos toate fișele și toate cărțile și, la

început, nu reușeam să sintetizez munca mea. Marea mea descoperire a fost această triplă: memoria arhivelor, memoria media și memoria afectivă. Înainte nu reușeam să leg cu arhivele, ce am găsit în presă și mai apoi cu opiniile altora. Mi-a venit ideea asta doar când am ajuns într-o situație limită. Se poartă foarte mult astăzi memoria afectivă, ce zice „x” despre ce a făcut „y” și, crede-mă, e foarte importantă. La noi, până la Occident, era doar memoria arhivelor. Dar e importantă și memoria afectivă, ce gândește omul, ce scrie omul, ce exprimă el prin raportare la alții. Asta înseamnă, practic, adevărata istorie de mâine.

Așa am reușit și, pe acest model, pe această abordare, am făcut o carte cu George Enescu, exact la fel, memoria arhivelor, cea păstrată în presă (Enescu a fost cetățean de onoare al Aradului, orașul nostru fiind primul care i-a dat acest titlu marelui compozitor), și rapid memoria afectivă, a celor care lucrează în Filarmonică, care sunt legați, într-un fel, prin afinități personale de muzică și de Enescu. Aceste direcții, împreună – cele trei memorii – creează portierul unor instituții, unor istorii, unor abordări mai cuprinzătoare.

J.A. – Ne întoarcem la compendiumul la care lucrați. De când ați început lucrul și când credeți că va vedea cartea lumina tiparului?

LIZICA MIHUȚ: Cartea aceasta – în care eu fac partea cu presa – adică Românul, Tribuna, Gura Satului, Speranța și Lumina, mă ocup de personalități și tot ce ține de cultură, iar ce ține de istorie face domnul Pădurean, avem obligația să o predăm la Editura Academiei în primăvară și o vom termina până atunci. Am înțeles că Aradul are 40 de propuneri pe temă. Eu ce subliniez, însă, este faptul că este foarte important ca tot ce scriem despre Arad să apară la o editură importantă în București. De ce? Eu nu am publicat nimic despre Arad în Arad. Prima carte a fost la Editura Eminescu, care a fost una dintre cele mai importante înainte de 1989. Toate celelalte cărți au apărut în București pentru că sunt convinsă că Aradul trebuie plasat într-un anumit context, iar dacă publici la o editură oarecare, nu are vizibilitate, lipsește contextul. Mai ales astăzi, când apar enorm de multe cărți. Fiecare poate să-și facă azi o editură, fără a avea o relație cu scrisul.

În acest context poate ar fi bine să spun că CLM prin Centrul Cultural Municipal și CJ prin Centrul Cultural Județean ar trebui să finanțeze în Anul Marii Unirii, Anul Centenar, cărți la edituri importante recunoscute, abilitate, pentru că nu avem voie să cădem în derizoriu. Aradul a făcut o lansare foarte frumoasă la teatru, unde primarul a vorbit

despre centenar și despre ce-și propune Aradul ca și capitală politică a Marii Uniri, dar ar fi bine ca finanțările care se fac să fie pe măsura evenimentului și să meargă spre edituri recunoscute. Practic în România nu sunt mai mult de trei mari edituri. Numai în felul acesta, Aradul se poate impune în calitate pe care a avut-o cu adevărat: de centru politic al Marii Uniri.

J.A. – Orice carte nou tipărită ar trebui să aducă totuși ceva nou cititorului. Care e cheia compendiumului la care lucrați acum?

LIZICA MIHUȚ: Nu mă gândeam să mai scriu ceva, pentru că m-am gândit că am epuizat fișele, dar cred că este extrem de important, totuși, să avem un compendium. Așa îmi spune mie experiența. Dar ce înseamnă compendium? O prezentare pe scurt, sintetică a unui eveniment, instituții, a unei structuri instituționale din care noi am avut foarte multe în Arad la acea vreme. De ce e important să abordăm acest subiect? Pentru că unica carte despre istoria teatrului arădean a apărut în 1989 și este una tendențioasă și subiectivă, unde noi nu ne regăsim deloc. Cărțile mele sunt în primul rând cărți polemice față de cărți apărute în domeniu, cu documente și argumente. Pentru ca să-mi apară prima carte, am așteptat câțiva ani, pentru că a fost o carte polemică. Mie îmi este acum relativ ușor să fac acest compendium pentru că am deja documentația, la care deja m-am referit în cele 3.000 de pagini, adunate de-a lungul anilor și muncii mele. Iar pentru cel care citește va fi mai ușor să străbată prin miile de informații despre acea perioadă. Iar acest fapt e pentru mine cheia reușitei unui volum de acest gen.

„Cărțile mele sunt în primul rând cărți polemice față de cărți apărute în domeniu, cu documente și argumente”

(Consemnează: Andreea Pinteș, J. A., 25 ianuarie 2018)

CUM A REUȘIT SĂ-ȘI ÎNVINGĂ CONDIȚIA ȘI SĂ DEVINĂ FEMEIA PUTERNICĂ DE ASTĂZI

Femeie nativ - puternică, dr. Lizica Mihuț a cunoscut succesul încă din adolescență, când a început să aibă mai multe locuri de muncă și să câștige bani. Lizica Mihuț este una dintre femeile cele mai cunoscute din Arad, o persoană influentă în urbe și nu numai.

Fostul rector al Universității „Aurel Vlaicu”, actualmente președintele Casei Româno-Chineze, Filiala Arad, a avut o copilărie destul de grea, dar frumoasă în același timp, după cum declară ea însăși. Fiind o fire ambițioasă, acest lucru a ajutat-o mereu, urcând încet și sigur pe treptele succesului.

„Eram o fetiță extrem de ambițioasă, eram teribil de motivată ca să îmi depășesc oarecum condiția, părinții mei fiind chiaburi. Ni s-a naționalizat tot ce aveam. Eu am prins perioada un pic mai bună, dar ceilalți doi frați ai mei au trăit chiar perioada cea mai dificilă a contemporaneității noastre. Le-a fost extrem de greu să se descurce, am ajuns să stăm patru într-o cameră iar eu dormeam cu mama și cu sora mea într-un pat. Tatăl meu a murit când aveam opt ani, nu a putut rezista faptului că familiei i s-a luat absolut totul. Avea doar 38 de ani. A fost o perioadă destul de grea, dar nu am simțit-o chiar așa deoarece, în fond, eram copil. Îmi rămăseseră părinții mamei și ai tatălui, dar și fratele meu mai mare cu nouă ani, pe care l-am simțit ca pe un adevărat tată și sora mea, care era cu șapte ani mai mare”, povestește Lizica Mihuț.

Spune despre ea că era tocilară, nu foarte deșteaptă, iar când a dat examenul pentru liceu din postura de premiantă a reușit să-i surprindă pe toți, deoarece ea împreună cu o fată de protopop au picat examenul și nu au intrat din prima la liceu. „Exista și atunci un mod de a fenta sistemul. Mama s-a dus la Alexandru Roz, care era atunci director adjunct al liceului, ca să îl roage să îmi elibereze diploma să susțin examenul de admitere la liceul din Ineu și apoi să mă transfer la Arad. Directorul a spus: «dacă ea nu intră la liceu, eu trebuie să îmi pun diploma de profesor în cui, ea trebuie să facă liceul». Nu a vrut să elibereze diploma și nu m-am putut înscrie la liceul din Ineu, așa că am

susținut în toamnă și am reușit. Astfel că pe profesorul Roz nu o să-l uit niciodată. L-am admirat și prețuit și sunt în stare să mă bat cu toată lumea pentru asta. Deci au fost și atunci profesori adevărați, profesori care s-au opus abuzurilor. Chiar eu am fost sprijinită de regretatul Alexandru Roz”, mai adaugă arădeanca.

Probleme cu cei din Cermei

Președinta Casei Româno-Chineze spune că cei din comuna arădeană Cermei, unde s-a născut dar nu a locuit, dar familia ei avea prăvălie și proprietăți, au cerut să fie dată afară din facultate, deoarece era copil de chiabur. Nu a putut uita acest lucru niciodată și în urmă cu câțiva ani când autoritățile locale din comună au dorit să-i ofere titlul de cetățean de onoare l-a refuzat tocmai din acest motiv.

„Și când eram în anul I de facultate, ambițioasă și tocilară fiind, am trăit cu teama că o să mă dea afară din școală pentru că eram copil de chiabur. Frații mei au trăit drama aceasta, iar eu fiind mai mică am asistat la momente, uneori dramatice. La un moment dat primesc o notă telefonică de la decan prin care mă invita să vorbească cu mine. Eram sigură că s-a întâmplat ceva. Ajunsă acolo îmi arată o listă cu peste 300 de persoane din Cermei, care au semnat să mă dea afară din facultate pentru că eram fată de chiabur. Norocul meu că acea scrisoare pe mine m-a ajutat foarte mult. Decanul era cel mai mare profesor din Timișoara și anume Eugen Todoran, care după Revoluție a fost înscăunat de toată Timișoara rectorul Universității de Vest din Timișoara, era o somitate extraordinară. Eu la 17 ani habar nu aveam că profesorul Todoran fusese în cercul de la Sibiu cu Lucian Blaga, cu Radu Stanca și Ștefan Augustin Doinaș.

Decanul nu numai că nu m-a dat afară, dar a rupt și scrisoarea. Tatăl meu fiind copil sărac a făcut școala la București, iar mama nu a făcut școală, dar era foarte bogată. Tatăl meu ca și toți copiii săraci avea nebunia să-și scrie numele pe o tablă aurie, pe care o așeza pe toate proprietățile. Cei din Cermei au fotografiat această placă pe care scria „Proprietatea mea - Mihuț Dimitrie” și au trimis-o apoi la facultate, cerând să fiu dată afară. Decanul nu numai că nu m-a dat afară dar m-a întrebat dacă am acasă bibliotecă. Eu, pe atunci, luam cărți de la biblioteca județeană. I-am spus că am doar câteva cărți, că nu am încă o bibliotecă și atunci mi-a promis că îmi va aduce în fiecare săptămână câte o carte pe care apoi să o discutăm. Era o șansă uriașă de a mă forma cu acest mare profesor. Aceste frustrări din adolescență te marchează, în

sensul că acum am trei camere cu patru pereți de cărți. Am cumpărat mereu”, a mai mărturisit Lizica Mihuț.

Prima mașină a avut-o la 26 de ani

După ce a terminat facultatea și chiar în timpul facultății a început să scrie în presa literară, deoarece un articol în presa respectivă era plătit cu echivalentul a jumătate din salariul de profesor.

„Am început să scriu încă din facultate la revistele Tribuna din Cluj și Orizont din Timișoara despre teatru. La 26 de ani munceam foarte mult, atât în învățământ, cât și la ziar și am început lungul șir de meditații la gramatică. Așa am reușit să am propria mașină la acea vârstă. Lucram zilnic cel puțin 12 ore, deoarece voiam să îmi depășesc condiția și am reușit foarte repede acest lucru, dar prin adevărate sacrificii. Tatăl meu a avut studii de comerț, pe care, probabil, eu le-am moștenit. În prezent, se vehiculează tot mai mult ideea că antreprenorialul îl ai în sânge, dar este important să-l și cultivi. Recunosc că mi-am dorit să recuperez proprietățile care ne-au fost luate pe nedrept și mi-am dorit să am o situație financiară stabilă”, mai dezvăluie profesorul Lizica Mihuț.

La 22 de ani voia copil, nu doctorat

Lizica Mihuț ne mai vorbește și despre refuzul ei de la 22 de ani de a se înscrie la doctorat.

„Când am terminat facultatea, marele profesor Eugen Todoran m-a invitat la doctorat și mă jenez și acum de faptul că l-am refuzat, spunându-i că îmi doresc mai întâi un copil și numai după aceea un doctorat în filologie. Profesorul m-a sunat și a doua zi spunându-mi că-mi va fi greu sau chiar imposibil să mai susțin un doctorat, deoarece cele zece locuri de la doctorat însemnau de fapt și primele doctorate în România la universitățile din București, Timișoara, Iași și Cluj.

Profesorul a rămas surprins de atitudinea mea, dar era genul de dascăl care nu conversa, limitându-se strict la problemele academice. Acesta a venit și cu o propunere de temă pentru doctorat și anume o temă cu privire la: «Permanența lui Eminescu în literatura română». Atunci i-am spus că aceasta e o temă la care poți să-ți aduci contribuția o întreagă viață, dar eu îmi doream o teză despre care nu a scris nimeni, fapt pe care i l-am și mărturisit profesorului. În plus, am subliniat că prioritatea mea, atunci, era să am un copil. Așa s-a întâmplat că m-am căsătorit cu gândul că voi avea un copil și mai apoi o să am timp și de doctorat și de carieră. Nașterea copilului a fost o mare bucurie. Iar când am vrut să susțin doctoratul mi-am dat seama cât este de dificil.

Cine spune că în timpul lui Ceaușescu trebuia să fii membru de partid pentru a realiza ceva, spune o aiureală. Eu am dat doctoratul, în acele vremuri, fără să fiu membru de partid și am reușit chiar să propun o teză: „Contribuții la o istorie a teatrului în Transilvania”, teză pe care am și publicat-o înainte de 1989 la editura Eminescu, una dintre cele mai importante edituri din România. Admiterea la doctorat era destul de dificilă, iar eu nu aveam la București susținerea nimănui. Am reușit, deci, fără să fiu membru de partid.

În timpul campaniei împotriva mea, în urmă cu câțiva ani, m-au reclamat până și faptul că nu am doctoratul și atunci am aflat că la Universitatea din București susținuseră în acel an doar cinci doctorate”, mai adaugă profesoara.

Lizica Mihuț spune că nici acum nu se consideră o femeie de succes, ci doar o femeie care toată viața a muncit foarte mult și că niciodată nu a făcut disocierea între femeie și bărbat.

„Deopotrivă femeia și bărbatul pot avea succes memorabil, individual, cu condiția unei implicări profunde și de durată. Ce mi-a adus mie munca foarte serioasă pe care am făcut-o? Am publicat peste trei mii de pagini în Editura Academiei Române despre istoria teatrului în Arad și Transilvania. Munca mi-a adus dreptul a spune da sau nu. Mi-am câștigat acest drept. Spun în fața tot, direct, de aceea a fost și campania împotriva mea, deoarece sunt un om incomod. Sunt un om care spune tot ce gândește. Nu am suportat niciodată minciuna, duplicitatea, impostura. Niciodată nu am fost atentă la răutăți, cu toții avem răutăți, atât bărbații, cât și femeile. Atitudinea pe care am adoptat-o întotdeauna a fost cea de a mă situa deasupra micilor bârfe și micilor/marilor răutăți. Niciodată nu privesc înapoi. Campania împotriva mea nici nu mă mai interesează, nu mă mai deranjează. Au plătit toți, dar nu mă las, trebuie să plătească toți, trebuie să fim responsabili pentru gestul pe care îl facem. Nu regret nimic din tot ceea ce am făcut, asumându-mi fiecare gest și atitudine.

Lizica Mihuț mai spune că este împlinită cu viața pe care o are, băiatul ei este medic stomatolog și are o nepoțică de 12 ani, Iarina, care este elevă a Liceului German. „Sunt conștientă că modul Iarinei de a spune lucrurilor pe nume produce seism, însă nu mă deranjează, deoarece doresc să se formeze ca personalitate puternică, cu totul remarcabilă”, mai spune profesoara.

În ceea ce privește politica, nu este nici de dreapta, nici de stânga.

„Am culoarea mea politică care este România, îmi asum calitatea de cetățean al unei patrii de unde nu am putut concepe să plec tocmai pentru că am dorit să rămân și să scriu istoria teatrului. Credeam că am terminat cu istoriile, că am pus punct, dar iată că mai urmează încă o carte în anul acesta centenar. Ceea ce îmi propun ca femeie este să merg înainte tot așa cum am fost, fără să privesc înapoi. Cu foarte mult optimism, cu foarte multă încredere în Dumnezeu, în primul rând. Sunt un om foarte credincios. Mi se solicită mereu părerea deoarece întotdeauna spun ceea ce gândesc și fac ceea ce spun. Sunt sigură că trădătorii, mai devreme sau mai târziu, vor da socoteală în fața lui Dumnezeu, dar și în fața oamenilor. Uneori sufăr dacă nu am polemici, dar asta nu înseamnă că nu privesc cu încredere astăzi dar și mâine”, afirmă Lizica Mișuț.

Apreciază evoluția personalității primarului

În ceea ce privește Aradul, aceasta spune că dorește să fie un oraș civilizată și prosper. Este conștientă că personalitatea omului este alcătuită din lumini și umbre, dar nu ia în calcul întotdeauna doar „umbre”.

„Sunt unicul arădean care un an de zile am fost în polemică cu primarul Falcă, aproape zilnic. A adus gardienii în universitate, am avut bătălii serioase și de durată. Vreau să spun că nu pot să nu recunosc evoluția uriașă pe care a suferit-o personalitatea lui. Cel de astăzi nu mai seamănă cu cel care era. Pe Falcă oricât de tare nu l-ai iubi, eu nu sunt fanul nimănui, nu pot să nu recunosc faptul că s-a instruit, că a acumulat, a citit, s-a format. Nu mai seamănă nici pe departe cu cel care, la festivitățile de absolvire, le spunea studenților «nu învățați că nici eu nu am învățat și am ajuns primar». A ajuns să țină alocuțiuni inteligente, elaborate și consistente. Gheorghe Facă a evoluat, indiferent cine ce spune, eu sunt dispusă să văd și partea bună a lucrurilor. Mi-a plăcut foarte mult că la festivalul de științe umaniste, cu personalități invitate să țină prelegeri, primarul a stat la două comunicări cu telefonul închis fără să se uite pe el. A urmărit cu interes, ceea ce este un fapt apreciabil. Asta nu înseamnă că mâine nu pot face o polemică cu el”, încheie Lizica Mișuț.

(Consemnează: Claudia Untaru, Ziar de Arad, 24 mai 2018)

TEATRUL ARĂDEAN LA UN SECOL DE LA MAREA UNIRE

Ioan Matiuc: Cum s-a schimbat teatrul arădean în cei 100 de ani de la Marea Unire?

Lizica Mihuc: Abordând cei o sută de ani din perspectiva teatrului, subliniez, dintru început, strădaniile entuziaste și neconținute ale arădenilor de a instituționaliza actul teatral. Până la Marea Unire, înainte cu un secol, de la Preparandia

înființată în 1812, continuând cu societățile și asociațiile culturale, dar și după înfăptuirea acesteia, în întreaga perioadă interbelică, s-a desfășurat un admirabil militantism pentru împlinirea unui deziderat ardent și fundamental, și anume, înființarea la Arad a unui teatru românesc instituționalizat. În sfârșit, în 4 noiembrie 1948, „Teatrul Românesc de Stat din Arad își deschide porțile”, fapt consemnat cu bucurie de ziarul „Patriotul” din 8 octombrie 1948. De atunci, au urmat șapte decenii de existență, cu stagiuni permanente, ce au avut înscrise, în programul lor artistic, piese de rezistență din dramaturgia românească și universală. Teatrul arădean s-a impus, treptat, ca o prezență activă în viața culturală arădeană, precum și în conclavul teatral românesc, bucurându-se de aprecierile publicului, întotdeauna vibrant la reprezentațiile de calitate ale acestuia. Să reținem inițiativa de a se desfășura anual trei Festivaluri Internaționale („Teatru Clasic” – 24 de ediții; „Teatru Nou” – 6 ediții; „Teatru de Animație, Euromarionete” – 19 ediții”), Aradul având, în mod sigur, unicul teatru din România, care găzduiește trei Festivaluri Internaționale (cu sublinierea că nici în capitală un singur teatru nu găzduiește anual trei Festivaluri), ceea ce demonstrează binevenita susținere financiară a Teatrului arădean din partea Consiliului Municipal și a Primăriei Arad.

Ioan Matiuc: Cum vedeți viitorul teatrului arădean?

Lizica Mihuc: Referindu-ne, în continuare, la teatru, ne dorim Aradul de mâine, din această perspectivă, cu următoarele deziderate:

- *Teatrul să se impună printr-un PROGRAM ESTETIC, elaborat cu rigoare și temeinicie artistică și nu „din mers”, care să înscrie în repertoriu, deopotrivă, piese clasice și contemporane, din dramaturgia românească și universală.*

- *DIRECTORUL DE TEATRU să fie nu doar un manager (fapt, foarte important și de neeludat), dar și un intelectual preocupat de propria-i „devenire” culturală. În același timp, să iubească teatrul, dăruindu-i-se fără rezerve, și să promoveze valorile autentice, străduindu-se să ocolească abordarea subiectivă, „dictată” de interese de grup sau amiciții extraartistice.*

- *REGIZORI ȘI SCENOGRAFI, cu palmares, și nu de conjunctură, care să propună spectacole incitante și originale, nu la modul formal, ci susținute prin lecturi profunde și creative, în plan teatrologic, care „să îmbogățească” textul dramatic.*

- *ACTORI, care să fie prezenți în viața teatrului și a urbei, nu doar atunci când interpretează un rol într-un spectacol, ci să manifeste un real interes spre a se „instrui” continuu, neratând șansa de a urmări festivalurile de teatru și spectacolele importante, aflate în turneu la Arad.*

- *Continuarea celor trei Festivaluri Internaționale de Teatru, dar credem că dobândirea calității de COMPETIȚIE TEATRALĂ i-ar conferi un plus de „greutate” în viața teatrală românească.*

- *Preluând o strălucită tradiție interbelică, ar fi bine, credem, să se realizeze o STAGIUNE DE IARNĂ, precum și o STAGIUNE DE VARĂ, în stare să confere o certă vizibilitate instituțională și să mențină, viu, interesul iubitorilor de teatru.*

- *Teatrul să-și construiască și să-și onoreze STATUTUL DE INSTITUȚIE DE CULTURĂ, căreia să-i fie străine spectacolele ocazionale, de factură artistică îndoielnică.*

- *PREMIILE ȘI NOMINALIZĂRILE, în vederea conferirii acestora, să fie corecte, bazate pe criterii strict estetice, astfel încât să dobândească un prestigiu indubitabil.*

Doresc, nu în ultimul rând, „VIAȚĂ FĂRĂ DE SFÂRȘIT” Teatrului arădean și izbânzi artistice, care să-l plaseze între marile Teatre europene.

*(Consemnează Ioan Matiuș,
în publicația „Arad-inima Marii Uniri”, 15 noiembrie 2018)*

MI-AM CÂȘTIGAT DREPTUL DE A SPUNE ADEVĂRUL ÎN FAȚĂ

Despre compendiumul realizat cu ocazia Centenarului Marii Uniri, despre modele și personalități, prezența și absența lor, despre ce va urma și despre puterea de a zice exact ceea ce gândești, cu Lizica Mișuț.

J.A. – Anul centenar nu a trecut nemarcat de către dumneavoastră, doamnă Lizica Mișuț. L-ați marcat într-un fel anume. Ne detaliați un pic decizia dvs. de a sărbători printr-o carte („Aradul și Marea Unire. Repere ideografice”) 100 de ani de România?

Lizica Mișuț: Într-adevăr, Centenarul constituie pentru fiecare dintre noi un moment cu totul special. Nu pot să spun că e doar un moment istoric special, ci, deși sună festivist, este și un moment de inimă și de minte. De inimă pentru că românii au luptat enorm de mult să împlinească acest vis al tuturor, dar pe de altă parte este și un moment de minte, de elaborare, pentru că elitele sunt cele care au realizat pregătirea Marii Uniri.

Am scris cartea prilejuită de acest moment la solicitarea directorului Editurii Academia Română, având patru cărți publicate deja la Editura Academiei. Atunci am aflat și eu că am scris 3.176 de pagini aici. Am aflat acest număr când am fost invitată de către Editura Academiei să scriu un articol prilejuit de aniversarea lor. Articolul meu, parafrazând o cunoscută proză scurtă a lui Eminescu, a avut titlul „La o aniversare”. Tot cu acea ocazie am fost invitată să scriu a cincea carte, pentru că Aradul nu avea nicio carte editată de Editura Academia Română cu acest prilej. Eu întotdeauna mi-am dorit (și am și reușit, pentru că mi-am dorit cu adevărat) ca toate cărțile despre Arad să le public la București, la o editură importantă. Sigur, primul meu gând a fost la Editura Academiei Române, pentru că toate cărțile de aici intră direct în catalogul mondial. Am dorit să nu blochez Aradul într-o zonă marginală, ci să-l așez în galeria marilor orașe, pentru că aici s-a gândit

Unirea. Aradul a fost și este, se știe, capitala politică a Marii Uniri. Așa se întâmplă că mi s-a solicitat a cincea carte. Plecând de aici, nu pot să nu-l citez (știu că eu sunt un om incomod, știu că foarte mulți nu mă înghit pentru faptul că spun direct adevărul, dar nu pot să nu fac această precizare) pe Ion Aurel Pop care spunea că despre Marea Unire trebuie să scrie numai istoricii, dar nu arheologii, nu medievaliștii, ci cei care sunt specialiști în domeniu. Și atunci am abordat Marea Unirea dintr-o perspectivă culturală, unde eu eram acasă, aveam cărțile (eu în fond am făcut sinteze mici la cărțile respective), iar de partea de istorie, nu foarte amplă, am apelat la un istoric.

J.A. – Chiar doream să vă întreb pe dvs., care sunteți destul de individualistă, de ce ați scris o carte în coautorat?

Lizica Mihuț: Probabil că este prima și ultima carte pe care o scriu așa, tocmai pornind de la ideea aceasta că nu pot să accept ca biologii, chimiștii, fizicienii, matematicienii, arheologii, toți să scrie despre Marea Unire. Poți să ai o ierarhie socială dar, dacă nu ai competență, nu ai nimic. Competența într-un domeniu e extrem de importantă. Pentru a putea fi recunoscut trebuie neapărat să demonstrezi competența. Și eu puteam să fac o compilație despre Marea Unire, puteam să fac o privire istorică despre Arad, Slavă Domnului. Dar nu asta am vrut să fac, ci l-am invitat pe domnul Pădureanu să colaboreze cu mine și chiar îi mulțumesc. Ceea ce am făcut noi este, de fapt, o idee pe care ne-au dat-o arădenii, care se întreabă, foarte mulți dintre ei, cine a fost Țichindeal, cine a fost Moise Nicoară, cine a fost Vasile Goldiș, cine a fost Cicio Pop? Și atunci am făcut un dicționar al personalităților. 29 de personalități și contribuția fiecăreia la Marea Unire. În partea de cultură, eu am elaborat instituțiile arădene, tot eu am elaborat structurile instituționale și, de asemenea, eu am elaborat, cum era și firesc, partea despre turneele teatrale cu valoare de simbol. De ce sunt foarte importante aceste turnee: gândiți-vă că, timp de 150 de ani, limba română nu a fost auzită pe scenă. După 150 de ani, Mihail Pascaly a fost cel care a adus limba română pe scenă. Țăranii au venit să audă la teatru limba română, din toate satele din jur, chiar de departe. A fost o sărbătoare extraordinară. Aceste turnee teatrale nu au fost doar niște spectacole în sine de teatru, ci au reprezentat practic un mod de a pregăti prin cultură, în fapt, Marea Unire. Eminescu spunea un lucru foarte mare: teatrul în Transilvania trebuie să folosească și apoi să placă.

J.A. – Cartea pe care ați scos-o de Centenar are la bază zeci de alte cărți pe care le-ați publicat...

Lizica Mihuț: S-a ivit greu, să știi: uneori am preluat din alte cărți ale mele repere iconografice, alteori am elaborat unele fișe noi, dar în mare am preluat ce deja scrisesem pentru că nu poți să ai alte puncte de vedere decât cele de dinainte, adică nu poți fi mai adevărat decât atunci când ai fost adevărat. În plus, e foarte greu să fii scurt, să te exprimi esențializat, să încerci să sintetizezi evenimente, personalități, strădanii, bucurii, eșecuri. Asta am făcut. În prefață am spus că nu este o carte ocazională. Noi nu am scris o carte ocazională, ci o carte care se dorește chiar să rămână. De aceea și fac apel către Biblioteca Județeană, dacă ar fi posibil ca 40 de cărți, pentru că am înțeles că sunt 40 de filiale ale bibliotecii, să se găsească acolo.

A fost un an îngrozitor de greu pentru mine pentru că am făcut și volumul al doilea despre cultura și civilizația chineză, care este o carte într-o ediție foarte frumoasă din punct de vedere tehnic. În plus, am avut foarte multe activități. Am scris pe mai departe despre cultură, spectacole, evenimente culturale. Ar trebui poate să mă opresc, dar nu pot. Am început să scriu din studenție, pentru că aveam o situație foarte dificilă în plan financiar ca familie, și atunci am început să scriu pentru bani. Erau atunci foarte bine plătite articolele la ziare literare. Era 500 de lei un articol, iar bursa era 300 de lei pe lună. Dar, pentru ca să publici un articol la o revistă literară, trebuia să citești o săptămână, să te documentezi o săptămână. A fost important, însă, pentru mine, pentru că, în felul acesta, m-am format. Am avut mari profesori, mari modele. Mă gândesc la generația tânără și foarte tânără, mă gândesc la cine se raportează ea. De multe ori mă gândesc că le reproșăm mult prea mult generațiilor tinere, care duc lipsă de modele.

Eu aveam niște profesori uluitori. Atunci nu cred că eram conștientă că erau fantastici. Când am terminat facultatea, de pildă, unul dintre cei mai mari profesori pe care i-a avut Timișoara, Eugen Todoran, mi-a dat telefon să merg la doctorat! Ți dai seama ce destin aveam eu la 22 de ani. I-am spus nu, pentru că eu vreau un copil înainte și după am timp să-mi dau doctoratul. Mi-am dat seama după aceea ce lipsită de modestie eram și cât de fin era profesorul care mi-a spus că va fi foarte greu să mai dau doctoratul după. Am dat după doctoratul, la București, că mi-a fost rușine să mă mai întâlnesc cu profesorul. Dar la 22 de ani știam ce vreau să fac și presa m-a ajutat foarte mult în acest sens.

J.A. – Vorbeați de modele. Ne puteți spune dacă a existat un model pentru dumneavoastră, pe care ați dorit să-l urmați, pe care l-ați apreciat?

Lizica Mihuț: Nu există un model, există fășii de personalități care împreună au format un model pentru mine, o aspirație. Știți ce înseamnă, în fond, modelul, dincolo de toate plusurile pe care le are un model? Înseamnă o aspirație. Aspirația ta spre a ajunge undeva. Când mă gândesc ce puțin am făcut eu față de alții, pe care îi admir. Îmi place ce scrie în Biblie: că mândria merge înaintea căderii. Când o luam câteodată razna și mă gândeam că nimeni nu-i ca mine, ce grozavă sunt eu, cum nimeni nu mă întrece, întotdeauna reveneam la mândria care merge înaintea căderii pe de o parte și pe de cealaltă mă gândeam la modelele pe care le-am avut eu, ce au făcut ele și ce mică sunt eu. Când eram la început, în studenție, nu credeam că pot avea o opinie critică.

J.A. – Între timp v-ați format o foarte puternică opinie critică...

Lizica Mihuț: Modelele ne-au ajutat să depășim condiția de supermediocritate în timpul comunismului. Și noi chiar am avut modele. Modele care te inspiră, care te fac să vrei neapărat să scrii într-un domeniu, de pildă, în care nu s-a mai scris deloc. Asta e ambiția pe care trebuie să o aibă un intelectual și pe care am avut-o și eu.

J.A. – Și încă o mai aveți. Și de aceea îmi permit să vă întreb: ce urmează?

Lizica Mihuț: Eu la bază sunt profesor de gramatică. Dar microbul de presă mi-a intrat din facultate în sânge și nu pot să renunț la presă pentru nimic în lume. Presa a fost toată viața mea o constantă. Dar viața unui om e mereu prinsă între vocație și aspirație. Vocația mea a fost de profesor, iar aspirația mea a fost să fac mai multe decât învățământ. Ca ordonare a materialului elaborat, ca mod de gândire, ca structură, eu sunt un om exact, precis, fără efuziuni sentimentale prea multe. De aceea am și scris nouă cărți de gramatică. Cea mai importantă, despre care puțină lume știe, este după părerea mea, „Corectitudine în vorbire și scriere”, publicată la Editura Dacia din Cluj. Sunt cărțile mele ca profesor. Apoi, când eram la universitate, s-au întâmplat atât de multe lucruri în perioada în care am fost rector, 2000-2015, așa că, vreme de 15 ani, istoricul culturii din mine s-a gândit și, tot el, microbul presei m-a făcut să adun într-o carte tot ce s-a întâmplat în anul respectiv, ce mi-am propus, ce am reușit, ce nu am reușit, tot ce s-a scris despre instituție. De aceea am și elaborat, pe managementul acesta universitar, 16 volume. Dacă vrei să știi ce s-a întâmplat la universitate într-un an vei găsi în volumul dedicat

acelui an. Toate acestea le-am „condimentat” însă cu mult, foarte mult teatru. Ce îmi propun în continuare? Cum nu pot scăpa de microbul presei, voi scrie în continuare despre ceea ce îmi doresc. Vă mai spun doar un singur lucru: ca urmare a muncii mele de o viață, a strădaniilor mele, mi-am câștigat un drept pe care nu am voie să-l abandonez, acela de a spune adevărul în față. Indiferent cine e în față: ministru, președinte de patrie sau planetă. Eu voi spune întotdeauna ce gândesc pentru că e unicul drept pe care l-am câștigat definitiv prin munca mea. Și nu am voie să renunț la el. Ar fi o abdicare. Așa încât voi face ce am făcut până acum: presă culturală.

(Consemnează Andreea Pinte, J. A., 28 decembrie 2018)

ÎN ROMÂNIA DE ASTĂZI, DIPLOMELE ȘI-AU PIERDUT CREDIBILITATEA

J.A. – Ca un om care a activat mulți ani în învățământul preuniversitar, iar mai apoi alți zeci de ani în cel universitar, cum vedeți situația învățământului în aceste vremuri?

LIZICA MIHUȚ: Cred că niciun alt minister din

România nu a avut 27 de miniștri din anul 1989 încoace, miniștri, fără excepție, mânați de ambiția de a face reformă și de a elabora legi în domeniu, fără a avea în atenție ideea de continuitate. În sfârșit, după multe propuneri de reformă, cele mai multe lipsite de coerență, în anul 2011 a fost elaborată/votată așa numita „Lege Funeriu”, lege merituosă din multe puncte de vedere, dar modificată, cu sau fără temei, de cele mai multe ori, din pricina unor apăsări venite din partea politicului. Consider că este grav faptul că învățământul românesc nu are, în prezent, o strategie pe termen lung, cu ținte stipulate clar și cu o finalitate profund definită, așa încât măsurile care se iau sunt, în mod regretabil, conjuncturale, producând efecte, uneori dezastruoase, pe termen imediat sau pe termen lung.

J.A. – Suntem o țară plină de oameni cu studii universitare, mulți dintre noi ne lăudăm cu două, ba chiar trei universități la activ, cu studii post-universitare, ba chiar cu doctorate. Cum vedeți abundența aceasta de diplome și titluri?

LIZICA MIHUȚ: Probabil, nicăieri în lume nu există această „goană” după diplome, nu doar una ci mai multe, de licență și de masterat și chiar mai multe doctorate. S-a ajuns în situația hilară de a susține un doctorat într-un domeniu fără a avea studii de licență și de masterat, precum se întâmplă, în prezent, în cazul unui cunoscut arădean. Există și o inflație a diplomelor de excelență și a medaliilor (zeci, sute) oferite de oficialități în varii momente, care, desigur, bagatelizează decernarea lor și chiar le acoperă de ridicol. Apreciez faptul că dl. Gheorghe Falcă acordă, anual, puține diplome de Cetățean de Onoare al Aradului, ceea ce le conferă un statut de onorabilitate prin raportare la un sistem axiologic autentic.

J.A. – Unde ar trebui să căutăm recunoașterea, dacă nu în învățământ și în diplome? Unde stă dovada valorii unui om, a cunoștințelor acumulate?

LIZICA MIHUȚ: În mod regretabil, în România de astăzi, diplomele, în marea lor parte, și-au pierdut credibilitatea și, implicit, recunoașterea lor de către comunitate. Va fi, cred, un proces de lungă durată, spre a recredibiliza o diplomă, oricare ar fi aceasta. Aceste probleme au fost discutate încă în anul 2000, la primul Consiliu Național al Rectorilor, organizat de Universitatea „Aurel Vlaicu” la Arad și Gyula, probleme ce vizează deopotrivă învățământul universitar și preuniversitar. Cred că valoarea unui om nu se mai certifică prin diplome sau prin cărți, mai mult sau mai puțin plagiate, ci prin competențe, prin abilități intelectuale, prin pragmatism, prin ceea ce probează că știe să elaboreze sau să facă într-un anumit domeniu.

J.A. – Ce reguli credeți că ar trebui impuse pentru a schimba modul în care evoluează educația în România? În câți ani s-ar putea vedea o schimbare? Care credeți că ar putea fi un model demn de urmat și copiat sută la sută?

LIZICA MIHUȚ: Pledez pentru elaborarea unui proiect, pe termen mediu și lung, privind educația în România, care să abordeze învățământul, în mod sistematic, de la ciclul primar la universități, cu obiective și finalități, riguros elaborate (fără a eluda așteptările venite dinspre piața forței de muncă), cu politici educaționale, raportate la buna

tradiție a învățământului românesc, dar și la bunele practici din învățământul românesc și din străinătate. Un învățământ care să probeze și să recunoască valorile autentice. Și mai presus de toate, trebuie să reținem cu toții, dar mai ales politicienii, că precaritatea învățământului constituie un factor de risc major pentru viitorul națiunii noastre.

Consemnează: Andreea Pinteș, J.A., 27 martie 2019

MODUL DE A DOMINA AL FEMEII ESTE MULT MAI SUBTIL

Extrem de scurtă poveste despre femeii cu una dintre cele mai tari femeii din Arad: Lizica Mișu.

J.A. – Ce credeți că definește o femeie puternică?

LIZICA MIȘU: Am refuzat întotdeauna, în interviuri sau cu alte prilejuri, să fac disocierea între bărbați și femeii, crezând cu fermitate că diferența este strict fiziologică. De aceea zic că o femeie puternică este, prin excelență, independentă financiar și nu numai. EA se impune prin faptul că se raportează la un sistem de valori autentice. Este dinamică și eficientă, ambițioasă și responsabilă, harnică și meticuloasă, curajoasă și sensibilă. EA trebuie să se impună fără a dori să pară bărbat, nici ca atitudine, bătând cu pumnul în masă, și nici ignorându-și, în mod deliberat, feminitatea. Modul de a domina a femeii este mult mai subtil dar adevărul este că EA trebuie să și demonstreze, fără ostentație, mereu și mereu competența.

J.A. – Cum s-a împăcat și se împacă omul puternic, care a condus una din cele mai mari instituții din Arad, cu femeia/mama care sunteți?

LIZICA MIȘU: Nu am considerat, nicicând, dificilă funcția de conducere. Am observat și îmi place să cred că nu greșesc afirmând că raportarea la mine a colaboratorilor/angajaților se făcea nu la femeia care eram/sunt, ci la competență și, mai ales, la rezultate. Am avut șansa să am o mamă care m-a ajutat mult în creșterea fiului meu, dar am avut șansa, în primul rând, de a avea un copil care nu mi-a creat mari probleme. Desigur, aș fi dorit, adesea, să stau mult mai mult cu el, dar

declar acum, precum am declarat întotdeauna, că fiul meu, respectiv, în prezent, nepoata mea, au reprezentat și reprezintă puncte de reper fundamentale în existența mea, dincolo de funcții, de premii, de scrierea unor cărți etc.

J.A. – Credeți că mai putem vorbi în momentul acesta despre mișcarea feministă sau am depășit acest moment?

LIZICA MIHUȚ. Nu am aderat și nu aș adera la o mișcare feministă, deoarece cred că fiecare femeie trebuie să lupte pentru drepturile și libertățile ei. În primul rând, o femeie trebuie să-și propună o stabilitate financiară, care se obține prin multă muncă și strădanii, în oricare dintre domeniile pentru care a optat. Nu trebuie să fii, neapărat, om de știință, dacă nu ai competență, crezând că prin plagiat sau prin funcție dobândești o calitate pe care nu ai probat-o, la modul profund. Important este ca femeia, precum bărbatul, să fie profesionistă/profesionist. Și să vădească verticalitate morală.

J.A. – Aveți, totuși, un model feminin?

LIZICA MIHUȚ: Am apreciat dintotdeauna adevăratele valori, fără să am un model anume. Consider că numai Dumnezeu constituie modelul nostru absolut, punctul de sprijin în toate împrejurările și, având Credință, Nădejde și Dragoste, reușim să rămânem în picioare, în ciuda „valurilor și vânturilor”, uneori extrem de puternice. Important este să ne construim personalitatea pe dinlăuntru, raportându-ne la modele autentice, pe care să le preluăm, nu în totalitate, ci doar prin „felii” ale personalităților lor de excepție.

J.A. – Sunt curioasă să aflu, pentru că în general femeile sunt cele care invocă adesea decepțiile: ați avut mari decepții, de-a lungul timpului?

LIZICA MIHUȚ: Pare destul de surprinzător dar mărturisesc că nu am avut mari decepții, pentru că nu am avut mari așteptări. Mă pot decepționa oamenii, deopotrivă femei și bărbați, cărora le-am acordat credit și nu meritau. Dar acest credit, pe o scară de la 1 la 10, putea fi 4 sau 5 sau 6 și să nu ajungă la sufletul meu. Familia și prietenii mei adevărați nu m-au decepționat nicicând. Restul este doar tăcere, ca să-l parafrazez pe marele Will.

(Consemnează: Andreea Pinteș, J. A., 8. martie 2019)

VA VENI MOMENTUL CÂND FALSELE VALORI VOR FI MARGINALIZATE

De vorbă cu Lizica Mihuț pe un subiect care pune pe jar de ceva vreme mediul academic: doctoratele în România.

J.A. – Am observat, de la ultima noastră discuție, că tema educației prinde printre cititorii noștri, așa că voi reveni la ea. Mai exact, la un subiect care a redevenit de actualitate: subiectul doctoratelor în România. Cum vedeți dvs. astăzi problema doctoratelor în România? Suntem o țară plină ochi de doctori? E o situație normală?

LIZICA MIHUȚ: Aș dori să vă răspund prin cifre, cred, edificatoare. Aproape 100 de ani, mai exact, în perioada 1900-1989, în România au fost acordate sub 1.500 de titluri de doctor în științe. În Arad, până la evenimentele din decembrie, erau 4 și anume doctori în pedagogie, istorie, biologie și filologie. În perioada 1900-1999, numărul de doctori în științe a trecut de 1.000, iar în prezent cele 57 de universități de stat și universitățile private, prin cele 448 de programe de studii doctorale din cadrul celor 232 de școli doctorale, au acordat aproximativ 70.000 de titluri de doctor. Etimologic, cuvântul provine din latinescul „doceo, docere”, în traducere liberă: „cel ce știe ceva”, „cel învățat”. Problema gravă, dincolo de numărul mare de doctori în științe, este că doctoratul, în sine, și-a pierdut scopul inițial de înaintare în cunoaștere. Altfel spus, doctoratul nu a plasat România printre locurile fruntașe privind cercetarea științifică ci, dimpotrivă, țara noastră se află pe ultimul loc privind publicarea de lucrări științifice în reviste de prestigiu internațional. Îmi amintesc că eram 13 înscriși la concursul de admitere la doctorat pe doar două locuri, iar examenul a fost foarte dur, obligativitatea fiind, în afară de pregătirea temeinică în domeniu, o contribuție personală ca problematică și cercetare științifică.

J.A. – Există o mișcare care prinde tot mai mult contur în țara noastră: oameni importanți sunt decizi să renunțe la titlurile de doctor pe care le-au obținut cu multă muncă și sudoare din cauza doctoratelor (altora) obținute peste noapte și a lentorii justiției în a se pronunța în

problema plagiatelor, așa cum este cazul fostului premier Victor Ponta. Cum vedeți această mișcare?

LIZICA MIHUȚ: Începând cu anul 2005, prin aderarea la procesul Bologna, România a deschis, larg, porțile doctoratelor, ajungându-se să se acorde, potrivit datelor statistice, în medie, peste 4.000 de titluri anual. M-aș bucura să existe o mișcare de renunțare la titlul de doctor dar nu o sesizez ci, spre surprinderea și revolta mea, se acordă, astăzi, titlu de doctor, fără a avea facultate și master în domeniu, fapt pe care îl consider inadmisibil. În calitate de conducător de doctorat, am propus și au fost aprobate de CNADTCU, 19 titluri de doctor în filologie în 14 ani, ceea ce înseamnă o medie de 1-2 doctorate într-un an, dar precizez că reușita la examenul de admitere la doctorat nu însemna și finalizarea acestuia, fiind mulți exmatriculați.

J.A. – Ați fi dispusă să renunțați la titlu dvs. de doctor pentru a încerca să schimbați mentalități în această chestiune?

LIZICA MIHUȚ: Problema nu este de mentalitate, ci eventuala mea renunțare la doctorat nu ar fi percepută ca o atitudine de frondă, deoarece „piața” doctoratelor este, în continuare, atractivă. Doctoratul este considerat de mulți drept „o floare la butoniera” carierei publice și nu mai constituie o consacrare, o înaltă recunoaștere a competenței într-un anumit domeniu. Desigur, nu generalizăm, ci subliniem că sunt contribuții științifice excepționale, dar, în mod regretabil, sunt și numeroase plagiate, care au condus la relativizarea doctoratului. Fără îndoială, este foarte important conducătorul de doctorat. Dacă el însuși a plagiat și are sau nu o sancțiune pentru plagiat, cum să impună standarde de corectitudine și cum să coordoneze doctorate într-un domeniu pentru care nu are o minimă competență științifică, facultatea și doctoratul fiind susținute într-o altă specialitate? Problema este gravă iar propunerea Ministerului ca plagiatul să fie stabilit în justiție, printr-o sentință definitivă și irevocabilă, NU a fost promulgată de către Președintele României.

J.A. – Dacă nu, atunci cum s-ar putea reveni la normalul din trecutul României, când doctoratele se obțineau muncind zi de zi, ani de zile, studiind fără oprire, iar facultățile le numărai și pe ele pe degete? S-ar mai putea reveni la situația în care nu vei mai putea susține un doctorat decât în domeniul în care ai obținut diploma de licență (astăzi, din câte am văzut, poți să devii doctor și într-un alt domeniu de interes decât cel studiat până atunci)?

LIZICA MIHUȚ: Redobândirea credibilității științifice a doctoratelor va fi, cred, un proces dificil și de lungă durată. Evaluarea celor peste 200 de școli doctorale din universitățile românești, făcută de experți români și străini, prin finanțarea Băncii Mondiale (10.000-15.000 de euro/școală doctorală) este binevenită, dacă nu va fi politizată (ceea ce îmi vine greu să cred că nu se va întâmpla) și dacă nu se va renunța la formalism și „contexte” de amicitie și varii interese. Optimistă fiind, ca structură, îmi place să cred că, dincolo de evaluări, mai mult sau mai puțin subiective, valorile se vor impune. Românii nu vor accepta, sper, la nesfârșit, ca titlurile și ierarhiile să fie dobândite de impostori. Cunoscutul personaj literar Dinu Păturică, dacă ar fi „adaptat” zilelor noastre, ar avea, în mod sigur, titlu de doctor sau, eventual, ar putea fi conducător de doctorat. Dar, sper că va veni momentul când falsele valori vor fi marginalizate și când vom înțelege câtă dreptate are Președintele Academiei Române, dl. Ioan-Aurel Pop, când sublinia că „fără intelectuali și elite, o națiune nu poate exista”.

(Consemnează: Andreea Pinteș, J.A., 2 mai 2019)

UN PRILEJ DE A NE APROPIA DE DUMNEZEU, ACUM ȘI PENTRU TOTDEAUNA

De vorbă cu Lizica Mihut despre tarele care au adus societatea românească acolo unde este ea astăzi, despre măsurile drastice și exemplul Chinei, dar și despre ajutorul pe care China vrea să-l dea acum Aradului.

J.A. – Cum vedeți actuala criză prin care trece România?

LIZICA MIHUȚ: România trece prin momente grele. S-au spus și s-au scris multe și e greu să nu ai o opinie a ta, mai mult sau mai puțin aplicată. Din

punctul meu de vedere, lumea se va schimba după această pandemie. Mă refer aici, în mod special, la impostura care aproape a pus stăpânire pe societatea românească. Acesta este adevărul, indiferent dacă vrem sau nu

să îl recunoaștem. Promovarea nonvalorilor este aproape generalizată, ceea ce este inadmisibil. Cum să cataloghezi o comunitate care aplaudă un arădean care, în doar doi ani și jumătate, a scris o carte de istorie (1.600 de pagini), în condițiile în care avea serviciul zilnic de opt ore și multe deplasări în străinătate? Cum să nu iei atitudine împotriva plagiatelor? Cum se poate accepta ca un profesor universitar, conducător de doctorat, să facă greșeli de ortografie, fapt „pedepsit” încă din clasele primare? Cum este posibilă susținerea unui doctorat fără a avea licență și master în domeniu? Cum să acceptăm această impostură? Îmi place să cred că nu vor avea viitor în politica românească cei care nu demonstrează că au spirit organizatoric și inițiativă și că sunt cu adevărat aproape de oameni. Dacă clasa politică este atât de „subredă”, nu este de mirare că se întâmplă aceste situații de neimaginat. Rămân, însă, un om optimist, pentru care, dincolo de ideologii, de dreapta sau de stânga politicii românești, importanți sunt oamenii de valoare, pe care îi apreciez indiferent de sigla partidului din spatele lor.

J.A. – Sunteți președintele Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze și ați dezvoltat, prin implicare și multă dăruire, un parteneriat strâns cu Republica Populară Chineză. Cum am putea, acum, să cerem ajutor din partea poporului chinez?

LIZICA MIHUȚ: China a fost prima încercată de acest virus. Acum, când alte țări au ajuns în această situație, Republica Populară Chineză și-a arătat sprijinul. A trimis avioane cu echipamente medicale și echipe de medici în Italia, Cehia, Polonia, Serbia sau Spania. Știindu-se că promovez de câțiva ani cultura și civilizația chineză, au fost mulți arădeni care m-au întrebat „cum poate România să beneficieze de sprijin din partea Chinei?”. Vorbind în mai multe rânduri la Ambasadă, am înțeles că deschiderea spre sprijin este deosebită, China fiind un adevărat prieten al poporului român. Se dorește trimiterea unui avion cu echipamente și tehnică medicală, atât de necesare în aceste momente. Am discutat cu președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, pentru care am doar cuvinte de apreciere privind modul în care s-a implicat și a dezvoltat relația Arad – România - China. I-am explicat situația comunicată de cei de la Ambasadă, ajutorul din China fiind disponibil cu o singură condiție: ca România să asigure transportul. Statul român ar trebui să trimită un avion în China pentru transportul ajutoarelor. Această problemă poate fi rezolvată doar de premierul României, iar domnul președinte Cionca și-a arătat disponibilitatea de a discuta cu dl. Ludovic

Orban spre a perfecta acest acord. Ajutoarele ar fi nu numai pentru Arad, ci și pentru România. Desigur, Aradul va avea beneficii importante. Ambasada Chinei a dovedit o extraordinară disponibilitate și ne-a indicat pașii pe care trebuie să îi urmăm. Este foarte important ca, în aceste momente dificile, de profundă criză, partidele politice de stânga și de dreapta să renunțe la campanii electorale, cu gândul la elaborarea unor strategii comune pentru salvarea nației noastre.

J.A. – Revenind la proiectele Forumului Prieteniei și Colaborării Româno - Chineze, în acest an ar trebui să se desfășoare cea de a șasea ediție a Simpozionului Internațional despre cultura și civilizația chineză.

LIZICA MIHUȚ: Este un eveniment care s-a impus prin seriozitate și a devenit un reper în ceea ce privește implicarea României și a Aradului în relaționarea cu China. Acest Simpozion Internațional se desfășoară cu participarea directă a unora dintre cei mai importanți intelectuali arădeni și este sprijinită de politicienii arădeni, deopotrivă de dreapta și de stânga, precum și de către presă, iar lucrările susținute apar într-o carte, care va rămâne ca mărturie prin timp, despre o activitate culturală de prestigiu. Anul acesta suntem la cea de a șasea ediție, care a primit finanțare din partea Primăriei Municipiului Arad prin Centrul Municipal de Cultură. Nu pot, totuși, să nu remarc că o altă asociație nou-înființată, care își are sediul într-un apartament de la etajul 4 al unui bloc, a primit aceeași finanțare. Surpriza a fost că această asociație, prin numele său, poate crea o confuzie, știut fiind faptul că la Pecica s-a înființat primul Club Pro China din România, inaugurat chiar în prezența Ambasadorului Republicii Populare Chineze în România. Este normal că, pe de o parte, se dorește o promovare și o deschidere cât mai mare spre China, dar consider că această finanțare nu este una echitabilă, având în vedere experiența și recunoașterea de care se bucură Simpozionul Internațional pe care îl organizăm an de an. Dincolo de orice, există loc pentru toată lumea, dar problema cea mai mare este că trebuie să dăm dovadă, cu toții, de rigurozitate. Apreciem inițiativa Primăriei de a sista finanțarea tuturor proiectelor, pentru ca fondurile să fie direcționate spre spitalele arădene, care se află în dificultate în acest moment.

J.A. – Ce ar trebui să învețe România din experiența Chinei în ceea ce privește combaterea pandemiei și reorganizarea societății pe care o impune un asemenea moment?

LIZICA MIHUȚ: Sunt numeroase scenarii. Problema este că virusul este un pericol uriaș pentru întreaga planetă. Ar trebui să învățăm

că atitudinea dură pe care a luat-o China (regiunea care include și Wuhanul este de 4 ori mai mare decât România, cu o populație de peste 22 de milioane) a fost cea care a salvat o tragedie a umanității. Dacă guvernul chinez nu ar fi luat această atitudine drastică, ar fi fost o nebulie în întreaga lume. Învățăm lecția de a fi riguroși și serioși, de a fi extrem de coerenți în strategia pe care o abordăm și China este un exemplu. Ar fi bine să ne uităm la Italia și la Spania și să reținem strădaniile și erorile. Este important acum să ne propunem o introspecție, în propriul nostru univers, să vedem tarele pe care le avem, să încercăm, în această izolare acasă, să ne regăsim pe noi înșine. Să nu uităm că este un prilej de a ne apropia de Dumnezeu, acum și pentru totdeauna.

Consemnează: Andreea Pinteș, J.A., 30 martie 2020

AM CANDIDAT PENTRU FUNCȚIA DE RECTOR, DEOARECE MI-A FOST FRICĂ SĂ NU ÎMI PIERD LOCUL DE MUNCĂ

Timp de trei mandate a condus Universitatea de stat din Arad și a reușit să o dezvolte încă din primele luni, de când a fost aleasă rector, cu un număr covârșitor de voturi. Vorbim despre prof. univ. dr. Lizica Mișuș. De ce a candidat pentru postul de rector? Cum a reușit să dezvolte Universitatea, cine i-a fost alături, ce parteneriate a realizat și mai ales ce regretă sau nu, puteți citi în interviul

de mai jos.

Prof. univ. dr. Lizica Mișuș a avut trei mandate de rector și trei ani a fost președintele Consiliului Academic al Universității „Aurel Vlaicu”, iar câteva luni a fost directorul școlii doctorale.

Ziar de Arad – În ce an ați fost aleasă rector al Universității „Aurel Vlaicu”? Ce v-a determinat să candidați?

Lizica Mișuș: În ziua de 15 februarie 2000 am fost aleasă rector, candidând împreună cu alți trei colegi, care au luat obținut 3, respectiv 4,

5 voturi, eu 19. Nici nu îmi trecea prin cap să candidez. În perioada aceea, eu scriam despre Universitate, deci eram practic jurnalistul care consemna evenimentele Universității. Eram titulară la Universitatea „Aurel Vlaicu”, la Facultatea de Teologie, fiind în conducerea acesteia. Am candidat la funcția de rector, pentru că decanul, de atunci, de la Inginerie, a propus ca un coleg să fie dat afară, pentru că nu a mers la ore. Mi-a fost teamă în acel moment. Mă gândeam că se poate întâmpla, nemaiaivând titulatura la Liceul „Ghiba Birta”, să rămân fără loc de muncă. Poate nu mă duc la ore, că cine știe ce se întâmplă și cu toată experiența... Așa am gândit atunci. De aceea am candidat, de frică să nu îmi pierd locul de muncă. Eu habar nu aveam ce se întâmplă, cu adevărat, în Universitate. Presa percepe faptele doar din exterior.

Fiind aleasa rector, la întâlnirea CNR de la Brașov, am înțeles că eram unica femeie rector din România după anul 1989. Îmi amintesc discursurile fulminante, pe care le-am susținut atunci. Am făcut propunerea de a organiza Consiliul Național al Rectorilor la Arad, neștiind ce spații aveam, deci a fost primul meu impuls să invităm rectorii la Arad. Au fost de acord, prin vot, deoarece au existat și alte propuneri. Când am venit acasă și am înțeles care este patrimoniul real al UAV, am rămas siderată. Nu aveam decât un sigur spațiu al nostru (1700 mp), cel de la Facultatea de inginerie de pe Calea Aurel Vlaicu, iar toate celelalte spații erau cu contracte expirate. Adică căminul de pe Ursului nu avea nici măcar CF-ul, la fel și cantina. A trebuit practic să le înscriem în CF și după aceea să fie atribuite universității. Fostul sediu al rectoratului avea contractul expirat și în imobil erau încă 4 instituții, iar actualul spațiu al rectoratului și al Facultății de științe economice era ocupat de încă 5 instituții: Primăria cu biroul de impozite, birouri ale Direcției de Finanțe, Crucea Roșie, biroul corespondentului media din București și largi spații pentru învățământul preuniversitar. A fost foarte greu. A fost o bătălie uriașă să determinăm toate cele 5 instituții să părăsească imobilul. Spațiul UAV al fostului rectorat nu mai avea contract de doi ani cu Consiliul Județean. Astfel, venind acasă de la Consiliul Rectorilor, m-am trezit că aveam o situație dificilă.

Ziar de Arad – Ce demersuri ați făcut după această constatare?

Lizica Mihuț: I-am mărturisit acest fapt regretatului arhitect Miloș Cristea, care ne-a sprijinit, în sensul că a acceptat să coordoneze restaurarea Aulei „Iuliu Maniu”. Sala arăta extraordinar și participanții la Consiliul Rectorilor au fost impresionați. Întâlnirea a avut loc seara,

evitând astfel să se mai întâlnească cu angajații de la celelalte instituții, ce aveau sediu în clădire. A doua zi, am invitat rectorii la Gyula, la o întâlnire cu românii din Ungaria, iar în final, a avut loc festivitatea pe scena Teatrului arădean.

Ziar de Arad – Vă amintiți un moment de atunci?

Lizica Mihuț: Da. Trezindu-mă fără spații și cu doar 2154 de studenți, în data de 7 aprilie 2000 a venit ministrul Învățământului de atunci, Andrei Marga, la Arad. Nu uit niciodată data de 7 aprilie 2000; eram la Prefectură și fără să zică ministrul «bună ziua» măcar, mi-a spus că ne va absorbi Universitatea Goldiș, asta de față cu rectorul de la Goldiș. Mi-a spus că: «doamna Mihuț, sunteți în fond o femeie rector și o femeie poate oricând să piardă o universitate; dacă ați fi fost un bărbat era mai dificil». Au participat atunci la întâlnirea din biroul prefectului mulți invitați, inclusiv doamna Pașcalău, ca inspector general.

Am organizat o ședință cu cadrele didactice din toată Universitatea, de față cu ministrul Marga, pledând pentru viitorul instituției noastre. Atunci mi-am spus să demonstrez că «o femeie nu numai că „nu pierde” Universitatea, dar chiar poate să facă performanță».

Ziar de Arad – Cum ați reușit să obțineți spațiile?

Lizica Mihuț: Acreditările presupuneau un număr de metri pătrați de proprietăți; primul gând a fost să intrăm în legalitate cu toate spațiile noastre. Nu știam că secția de Textile de la Facultatea de inginerie avea spațiu în căminul de la Liceul Textil. Însoțind o comisie de autorizare, am rămas trăsniță. Mi-a fost atât de jenă că, colegii noștri de la Textile aveau sediu acolo și fără să spun la nimeni, mi-am propus, în acel moment, să construim un spațiu demn de o Universitate. A început bătălia pentru clădirea nouă; era un spațiu de liceu; era mare, dar avea mai multe coridoare decât săli, astfel că a trebuit să o modificăm în totalitate, imobilul fiind gândit pentru învățământul preuniversitar. Primii pe care i-am mutat la parter și le-am oferit cabinete au fost colegii de la Textile, deoarece m-au impresionat enorm de mult, unde au stat 10 ani.

Toată perioada mea de la Universitate a fost una de bătălii teribile pentru că era foarte greu să construiești în condițiile în care nu aveam un sprijin politic. Asta cred că este unicul meu merit că nu am intrat în politică. Doar presa ne sprijinea și miniștrii învățământului, care au văzut că ne zbatem. Ne-au vizitat 11 miniștrii ai învățământului, dar bătăliile pentru spații au fost teribile, ajungând de la 1700 mp la 48.000 mp.

Desigur, ne-a preocupat concomitent și partea de învățământ și de cercetare științifică

Ziar de Arad – Câți ani ați fost la Universitate?

Lizica Mihuț: Când am fost aleasă cetățean de onoare al Aradului am elaborat o sinteză privind activitatea pe care o desfășuram. Am fost cu totul 25 de ani la Universitate, întotdeauna am avut funcții de conducere.

Când am realizat sinteza, mi-am amintit că George Enescu, la festivitatea de conferire a titlului de cetățean de onoare al Aradului a fost invitat să susțină o prelegere și toată asistența era emoționată dar marele muzician a spus doar un «mulțumesc». Având exemplul lui George Enescu, toată prelegerea mea a fost de câteva minute, prezentându-mi sintetic activitatea.

Ziar de Arad – Câte facultăți erau în cadrul universității când ați preluat conducerea?

Lizica Mihuț: Când am fost aleasă rector erau trei facultăți: Teologie, Inginerie și Științe Economice. Când am plecat erau 9 facultăți. Aveam 14 specializări, la plecare 38. De la niciun program de master, am ajuns la 26. Nu exista școală doctorală, apoi am avut două, eu însămi fiind conducător de doctorat. De la un sigur proiect Tempus, am ajuns la 400 de proiecte, finanțate prin programul cadru de cofinanțare, prin fonduri structurale, prin competiții guvernamentale.

UAV nu avea departamente, nu avea laboratoare de cercetare, nu avea un institut de cercetare, dar s-a înființat Institutul de Cercetare, Dezvoltare, Inovare în Științe Tehnice și Naturale. UAV a cunoscut o dezvoltare fulminantă în timp, meritul fiind al întregii comunități academice.

Am avut mereu în minte că încă din anul 1855, intelectualii arădeni pledau în Parlamentul de la Pesta pentru o Universitate la Arad, dar nu am avut-o decât după anul 1989. Universitatea continuă Institutul de subingineri. A primit un nume care a devenit un brand: Aurel Vlaicu, ca simbol al aspirației spre înălțimile științei și culturii.

Universitatea trebuia să se dezvolte, nu doar ca patrimoniu, ci și ca structură educațională, cercetarea științifică reprezentând dimensiunea fundamentală a învățământului superior.

Ziar de Arad – Cine v-a fost alături?

Lizica Mihuț: Am dorit să accesăm fonduri, dar nu aveam expertiză în acest sens. Trebuie să subliniez că Dumnezeu ne-a ajutat enorm.

Am avut inspirația de a invita 14 tineri cercetători străluciți, care lucrau în universități din străinătate, fiind specializați pe proiecte.

Acești tineri cercetători români au revenit din străinătate, stabilindu-se în Arad, și au obținut pentru Universitate, prin concurs, proiecte cu importante finanțări. Mărturisesc că îmi era frică și îmi este frică, gândindu-mă la situația unei universități partenere.

În anul 2000, neavând laboratoare, Universitatea Tehnică din Sannbruchen ne-a oferit trei, fiindu-ne de mare sprijin. Când am vizitat-o prima dată, era prosperă și plasată ultra central, dar când am mers în zonă a doua oară, am văzut că universitatea s-a închis, practic falimentase pentru că nu mai avea fonduri. Desigur, m-am gândit imediat la Universitatea noastră, în sensul că trebuia să atragem finanțări prin programe și proiecte de cercetare sau prin studenți cu taxe, pentru că aveam mereu spectrul acesta, al falimentului. Nu puteam să cred că o universitate, cu un spațiu uriaș și prosperă și-a închis porțile.

Așa se explică faptul că la UAV am adoptat o politică austeră; au câștigat bani în plus la salar colegii, care dobândeau prin concurs proiecte, ceea ce i-a nemulțumit pe ceilalți, care aveau doar activitate didactică. Acum Universitatea are altă politică: de se pupă „pe față” cu toți, de a-i numi pe „gălăgioși” în mici posturi de conducere și de a finanța mai multe norme, la plata cu ora. Universitatea „Aurel Vlaicu” va avea viitor atâta timp cât va avea fonduri de susținere, deoarece finanțarea de către Minister a Universității este de, aproximativ, 50 la sută, iar restul reprezintă fonduri proprii. Este clar că în momentul în care nu vor mai fi fonduri proprii, UAV nu va mai avea viitor. Acum, cu pandemia, studenții nu mai merg la alte universități și rămân aici și acum este bine, dar în momentul în care se relaxează cu pandemia și cu economia, studenții vor căuta iar universitățile bune și foarte bune.

Ziar de Arad – Ce oferați colegiilor, ce exemple?

Lizica Mihuț: Am încercat să ofer modele colegilor noștri; am invitat la universitate, conferind înaltul titlu academic de Doctor Honoris Causa la peste o sută de mari personalități: regele Mihai, președinți ai României, președintele Uniunii Executive de Finanțare a Cercetării, prim viceguvernatorul Băncii Naționale, Florin Georgescu, alți oficiali și savanți, cu merite deosebite în cercetare, dar și în activitatea didactică.

Președintele Consiliului Național al Cercetării Științifice a acceptat să predea un semestru la Universitatea noastră ca să ne sprijine instituțional. Sunt nemulțumită că acum în loc să susținem colaborarea și să elaborăm proiecte cu mari universități din America, China, Canada, Germania, Franța, Italia, Spania, Portugalia, Belgia, Olanda, Portugalia, vizita actualei conduceri este în Brazilia, Venezuela, Columbia, Indonezia, Vietnam, Mexic, în Bangladesh, una dintre cele mai sărace țări ale lumii, cu peste 70 la sută analfabeți. Să reținem că Universitatea a conferit DHC la doi președinți ai Academiei Române și la doi vicepreședinți, la alte mari personalități, și a fost vizitată de către trei ambasadori (SUA, China și Israel), dar și de personalități la vârf ale Uniunii Europene: președinta comisiei de învățământ și cercetare, tineret și sport din Parlamentul European, comisari pentru cercetare, și vicepreședinta Bundestag-ului din Germania.

Au venit la UAV savanți din mari Universități din SUA, Canada, Israel, Franța, Italia, Spania, Portugalia, Belgia, Olanda, Austria, Germania, Ungaria, Universitatea având protocoale și relații de colaborare /proiecte cu mari universități din Europa. Unele din fondurile, pe care UAV le-a adus pe cercetare, erau cu participarea acestora. Am invitat și conducători la vârf în masonerie, de rit scoțian și de york, cu scopul de a sprijini Universitatea.

Am fost atentă și cu foștii rectori, eu am fost al șaptelea. Le-am adus un omagiu, au participat trei care erau în viață, le-am oferit titlul de Doctor Honoris Causa.

Ziar de Arad – Regrețați faptul că nu mai sunteți rector?

Lizica Mihuț: Nu regret, pentru că vine un moment al vârstei și trebuie să te oprești, dar este important să crească ca vizibilitate națională și internațională. Dacă am câștigat ceva este tocmai dreptul de a spune adevărul în față, în general, nu numai despre Universitate, chiar dacă am deranjat și deranjez pe foarte mulți.

În momentul în care am plecat din Universitate, m-am detașat, dar urmăresc ce se întâmplă, pentru că am muncit zi și noapte două decenii și jumătate și Universitatea, la unica evaluare efectuată de minister s-a clasat pe locul I la una din cele trei categorii ale clasamentului. Se discuta mult în conclavul academic și în presă despre Universitatea „Aurel Vlaicu”. Acum mă deranjează că rectorul declara că «cercetarea este un hobby», în condițiile în care cercetarea reprezintă dimensiunea fundamentală a unei universități.

Ziar de Arad – Nu credeți că supărați cu aceste cuvinte?

Lizica Mihuț: Nu trebuie să se supere nimeni, nu este vorba despre ură și înverșunare, deoarece am o liniște și o seninătate interioară profundă, neavând niciun resentiment față de cineva, iar comentariile sunt întotdeauna „pe față și nu pe la colțuri”. Eu spun ce gândesc. Sunt împotriva plagiatelor și doresc sancționarea acestora. Sunt și voi fi împotriva celor care nu acordă importanță dezvoltării universității și care o „trag în jos”. Având o situație grea financiară, am fost mereu sprijinită de oameni, care au crezut în mine și cărora le port o vie recunoștință. Eu chiar credeam sincer că o secretară poate să ajungă rector, dacă este cu o pregătire temeinică.

Nu am niciun resentiment, dar sunt nemulțumită de plagiate, de care nu știam. Ramona îi ruga pe colegi să o pună coautor pe cărțile lor, și astfel a ajuns un specialist, în peste 30 de domenii de cercetare. Nu poți avea contribuții în mai mult de două, trei domenii conexe, dar ea a procedat astfel.

Ziar de Arad – Știu că în mandatul dumneavoastră ați avut foarte multe reclamații, controale, ANI, campanii de presă, DNA, denigrări ...

Lizica Mihuț: Așa este. Am fost unica universitate din România controlată de ANAF (8 luni), de ANI (6 ani), DNA (de 2 ori), de 17 organisme fiscale, inclusiv SRI internațional fiscal. Curtea de Conturi din Arad ne-a controlat în fiecare an, dar de când am plecat de la UAV nu a mai venit în control, ANI nu controlează actualul rector, deși suntem în octombrie și nu și-a depus declarația de avere pe anul trecut, nu sunt articole critice în Arad, cu mici excepții...

Ziar de Arad – De ce credeți că ați fost atât de controlată ?

Lizica Mihuț: Probabil, din cel puțin două motive: refuzul meu categoric de a intra într-un partid politic și dezvoltarea noastră instituțională care a deranjat profund cercuri de interese, instituții.

Vă spun sincer că m-au bucurat aceste numeroase controale, pentru că s-a demonstrat astfel că nu mi se poate reproșa «nici măcar un ac în plus sau în minus», neprimind nicio atenționare sau sancțiune, privind încălcarea legilor în vigoare. Am publicat 16 volume /anuale ale Universității și o carte de 903 pagini, în care se găsește întreaga noastră activitate.

(Consemnează Claudia Untaru, Ziar de Arad, 28 octombrie 2020)

PROPUNERI CONCRETE DE COLABORARE ALE CHINEI CU ARADUL

Președintele Forumului Prieteniei și Colaborării Româno - Chineze prezintă oportunitățile pe care Aradul le are în relația cu R.P. China.

J.A. – Ne apropiem de final de an. Cum apreciați a fi 2020 pentru Forumul Prieteniei și Colaborării Româno - Chineze Arad?

Lizica Mihuț: A fost un an dificil, pentru toți, dar am continuat să fim activi, nedorind să existe un hiatus în activitatea noastră. Am continuat Conferințele de presă și le mulțumim ziariștilor arădeni, care au fost și în acest an, alături de noi, consemnându-ne activitatea.

J.A. – Referiți-vă, vă rog, în mod concret, la aceasta.

Lizica Mihuț: În primul rând, ediția a VI-a a Simpozionului Internațional „Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri Româno - Chineze”, desfășurată în Sala „Regele Ferdinand”, cu participarea oficialităților arădene, cărora le mulțumim pentru alocuțiunile rostite, cu acest prilej. Păstrând rigorile impuse de pandemie, importanți lideri de opinie ai Aradului: profesori (învățământul preuniversitar și universitar), economiști, medici, psihologi, istorici, scriitori, ingineri, ziariști, studenții, au susținut lucrări de real interes, ce vor fi publicate în volum, precum în anii precedenți. Desigur, ne-a bucurat SCRISOAREA SPECIALĂ DE FELICITARE (citită în cadrul Simpozionului), ce ne-a fost adresată de către E.S. Jiang Yu, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în România.

J.A. – Știm că ați publicat un articol în cartea elaborată, recent, de către Ambasadă, privind dialogurile româno-chineze între civilizații și schimburi culturale.

Lizica Mihuț: Sunt onorată că mi-a apărut un articol în această prestigioasă carte, apărută în condiții grafice excepționale, care se referă la relațiile, din ultimii cinci ani, ale Aradului cu China, fără îndoială, una din marile puteri economice ale lumii.

J.A. – Știu că ați exprimat, în mai multe rânduri, regretul de a nu fi apărut, în acest an, volumul al IV-lea al cărții „Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri Româno - Chineze”.

Lizica Mihuț: Am înțeles că numai din pricina pandemiei, Primăria, prin Centrul Municipal de Cultură nu a finanțat proiectul privind tipărirea acestui volum, dar sperăm în apariția sa anul viitor, pentru ca această frumoasă tradiție să nu se stopeze, cu brutalitate.

J.A. – Ați declarat că anul 2021 vine cu vești bune...

Lizica Mihuț: Da. Sunt câteva propuneri concrete pentru Arad din partea Ambasadei, personal a Doamnei Ambasador. Pe lângă interesul economic, comercial, cultural, instituțional prin „înfrățirea” dintre Consiliul Județean și bogata regiune Fujian (o delegație a acesteia va face o vizită oficială la Arad, după pandemie), este exprimat dezideratul de a contribui direct la dezvoltarea turismului și, implicit, a județului nostru. Știind că ziařiști, de la postul național de televiziune și radio, cu peste 10 MILIARDE de privitori/ ascultători vor veni în România spre a o promova, i-am propus Doamnei Ambasador ca aceștia să vină și la Arad. Excelența Sa nu numai că a aprobat această propunere, dar și-a reiterat sprijinul pentru dezvoltarea pragmatică, profitabilă, pentru ambele țări, a relațiilor româno-chineze. Depinde de Consiliul Județean, viitorul în acest sens. Va trebui elaborat un program de identificare a posibilelor atracții turistice din Arad și județ, inclusiv pachete turistice de o zi pe trasee turistice noi, cunoscute amatorilor de drumeții, deoarece hotelurile, pensiunile, restaurantele, terasele, serviciile comerciale au nevoie „ca de aer” de numeroși turiști. De asemenea, a fost făcută propunerea de a se realiza investiții în aeroportul arădean, în vederea efectuării unor curse directe cu Beijingul, atât pentru Arad, cât și pentru Ungaria (zona dinspre România). Credem că, în cadrul vizitei la Arad, a oficialilor din regiunea Fujian, Consiliul Județean are oportunitatea de a prezenta propuneri concrete și profitabile de colaborare și cooperare. Să reținem că toate țările puternic industrializate din Uniunea Europeană au numeroase schimburi comerciale cu Republica Populară Chineză, iar noi, în loc să fim preocupați de propriul nostru interes, facem referiri, în mod artificial, la doctrine, neavând în atenție propria noastră dezvoltare economică, comercială, culturală, învățământul, cercetarea cu una din marile puteri ale lumii, care este China.

(Consemnează Andreea Pinteș, J.A., 17 decembrie 2020)

NU MI-AM TRĂDAT NICICÂND VOCAȚIA DE PROFESOR

O discuție cu prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Forumului Prieteniei și Colaborării Româno Chineze, despre „fapte” mai puțin știute.

J.A. – Vă invit la un dialog despre „fapte” mai puțin cunoscute, dar înainte, cred, că ar fi important să sintetizați

informații pe care le considerați fundamentale despre activitatea dumneavoastră.

Lizica Mihuț: Fără îndoială, cele privind activitatea mea de rector, în sensul că universitatea sa dezvoltată de la 3 la 9 facultăți, de la 14 la 38 de specializări de licență, de la niciun program de master la 26, de la nicio școală doctorală. la 2, de la un singur proiect (Tempus) la aproape 400, de la 1.700 mp, ca patrimoniu, la peste 48.000 de mp. De asemenea, cred că este important să precizez că am publicat 5 cărți (peste 3.700 pagini) la Editura Academiei Române și recent a apărut volumul la IV-lea privind „Cultura și civilizația chineză. Dialoguri Româno - Chineze”.

J.A. – Nu se cunoaște aproape deloc când ați debutat editorial.

Lizica Mihuț: Debutul meu sa produs în ianuarie 1989, la prestigioasa Editură Eminescu, cu „Mișcarea teatrală arădeană până la înfăptuirea Marii Uniri”, lansată de cunoscutul ziarist Ion Cristoiu, atunci redactor-șef al revistei „Teatru”. Când l-am reîntâlnit pe domnul Ion Cristoiu, cu prilejul premierii noastre din partea Masoneriei, mi-a spus că „fără excepție, a avut mână bună când a debutat pe cineva”.

J.A. – Ce a urmat, în plan editorial, după debut?

Lizica Mihuț: În cifre, aș putea rezuma activitatea mea editorială în nouă cărți de gramatică și șapte câți de istoria culturii, dintre care 10 sunt prezente în WorldCat (Catalogul Mondial), 11 cursuri universitare, 17 cărți de management universitar, peste 1000 de studii și articole publicate în volum și în presă.

J.A. – Se știe foarte puțin despre începuturile dumneavoastră în mediul universitar.

Lizica Mihuț: În perioada 1991-2003 am fost profesor de limba română contemporană (gramatică și lexicologie) la Facultatea de Teologie, aflată atunci la început de drum, iar apoi am predat aceleași discipline la Facultatea de Științe Umaniste și Sociale. Probabil puțin sunt cei care știu că sunt coordonator a 16 teze de doctorat, toate confirmate de Comisia de specialitate din MEN, teze elaborate de cadre didactice din universități din București, Oradea, Reșița, Arad, precum și din învățământul preuniversitar, care au obținut calificativele 1– excelent, 14 – foarte bine, 1 – bine.

J.A. – Chiar dacă ați rămas fidelă carierei didactice, în paralel ați desfășurat sau activitate continuă în presa culturală și nu numai.

Lizica Mihuț: Da. Este adevărat că trădat nicicând vocație, care este prima aceea de profesor de gramatică, dar în paralel am publicat numeroase studii și articole teatrale și critice teatrale, care au determinat prima mea în Uniunea Scriitorilor din România, secția Dramaturgie, precum și în UNITER, secția de Critică teatrală.

J.A. – Ați primit de-a lungul anilor numeroase premii și distincțe. Vă rog să vă referiți la două dintre ele, pe care le considerați cele mai prestigioase și mai puțin cunoscute publicului larg.

Lizica Mihuț: În primul rând, Ordinul Național „Serviciul credincios” în grad de cavaler, un Ordin cu număr limitat și cu însemne distincte pentru civili și militari, precum și de război, instituit de regele Carol I în anul 1878, acordat până în 1947 de către regele României, iar din anul 2000 a fost reinstituit de către președintele României. Mi-a acordat această distincție „...în semn de apreciere pentru contribuția deosebită la dezvoltarea învățământului românesc, pentru întreaga activitate didactică și de cercetare”. Precizez că „toți cavalerii Ordinului Național «Serviciul credincios» în grad de cavaler sunt asimilați gradelor din armată și primesc onoruri militare cuvenite”. Și nu în ultimul rând, mi s-a decernat, în anul 2009, la Roma, ca urmare a unor colaborări importante în plan științific și cultural, prestigiosul Premiu Internațional Profesional „Rocca D’oro. Europa lider”.

Consemnează Andreea Pinteș, J.A., 20 decembrie 2021

ARADUL POATE FI UN PUNCT DE REPER CULTURAL

Prof. univ. dr. Lizica Mihuț face un scurt rezumat al anului 2021 și vorbește despre viitoarea carte pe care o semnează și care va vedea lumina tiparului, la București.

J.A. – Suntem în februarie și totuși, la început de an. Considerați că anul 2021 a fost un an bun pentru dvs.?

Lizica Mihuț: Pandemia constituie un examen dificil pentru umanitate. Sunt „voci” care susțin că nimic nu va mai fi ca înainte. Eu, optimistă, ca întotdeauna, gândesc pozitiv, învăluind în speranță, chiar și nemulțumirile. Este important să precizez că anul trecut a avut loc un eveniment cultural și anume Lansarea volumului al IV-lea al cărții „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno - Chineze” (468 de pagini) în Sala Ferdinand a Primăriei, cu participarea Președintelui Consiliului județean, a Prefectului, a Primarului, a Viceprimarului, fapt ce ne onorează, demonstrând susținerea pentru cultură a oficialităților arădene.

J.A. – Dar simpozionul?

Lizica Mihuț: Regret că ediția a VII-a a Simpozionului Internațional, care trebuia să se desfășoare la Pecica, s-a amânat din cauza pandemiei. Primarul orașului, Petru Antal, a gândit o ediție deosebită, prin organizarea unor evenimente culturale de excepție. Subliniez că este vorba despre o amânare, urmând ca spre final de pandemie sau în toamnă, să se desfășoare programul, pregătit riguros și cu multă dedicare, la Pecica.

J.A. – Sunteți foarte activă. Publicați articole și eseuri în presă, participați la activități culturale din urbe.

Lizica Mihuț: Îmi place să fiu conectată și chiar să comentez public cotidianul cultural, spre exemplu participarea mea la o interesantă Conferință la Universitatea din Timișoara. Dar, în prezent, lucrez la elaborarea unei cărți: „ATITUDINI ȘI CONFESIUNI”, care adună între copertile ei, aproape tot ceea ce am scris din 15 septembrie 2015 (în plus

fiind incluse câteva articole apărute înainte de această dată, dar republicate) până în prezent.

J.A. – Ce v-a determinat să adunați într-o carte articolele publicate în ultimii ani?

Lizica Mihuț: Fiind prezentă în presă, de mulți ani, am avut, mereu, teama de a nu „se acoperi” de uitare texte care exprimau nu numai gânduri și sentimente, ci și atitudini, uneori polemice, alteori elogioase, pe care, doresc în acest fel să le feresc de „privirile” severe ale timpului.

J.A. – Știu că întotdeauna ați publicat cărțile despre Aradul cultural la București, cinci dintre acestea la Editura Academiei Române. Unde vă propuneți să publicați această carte, care este opțiunea dvs. editorială?

Lizica Mihuț: Mi-am propus, dintotdeauna, să realizez, prin modesta mea contribuție, o deschidere a Aradului „în afară”, deoarece dezavuez cantonarea într-un spațiu strict local, oricât de valoros ar fi acesta. Opțiunea mea este spre o editură din București, după știința mea, unica editură premiată de Academia Română.

J.A. – La modul concret, ce cuprinde această carte, la care lucrați în prezent?

Lizica Mihuț: Cartea reunește articole și eseuri, „risipite” în mai multe publicații, ordonate în 10 capitole, între care amintim: REMEMORĂRI REVERENȚIALE; ARĂDENI CE NU TREBUIE UITAȚI; CONVORBIRI PROVOCATE; TEATRU; VARIA; RECEPTARE CRITICĂ, ca să menționez doar câteva nume, iar un ALBUM FOTO va încheia cartea, înfățișând selectiv oaspeți importanți ai Aradului, personalități de anvergură, dorind să probez, prin imagini, că Aradul poate constitui un punct de reper al învățământului și al culturii.

(Consemnează Andreea Pinteș, J. A., 22 februarie 2022)

CAPITOLUL V
BISERICĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, CULTURĂ

CORUL FACULTĂȚII DE TEOLOGIE ORTODOXĂ, 25 DE ANI DE EXISTENȚĂ

Precum bine se știe, a devenit o frumoasă tradiție ca toate evenimentele academice de anvergură (deschiderea anului universitar, conferirea titlului de DOCTOR HONORIS CAUSA, vizita unor oaspeți importanți) să înceapă și să se încheie cu binecunoscutele **Gaudeamus Igitur, Tatăl nostru, Cu noi este Dumnezeu**. În interpretarea Corului Facultății de Teologie Ortodoxă, aceste cântări au însemnat întotdeauna **momente de înălțare spirituală și de puternică vibrație emoțională**. Pentru că „mărturisirea” făcută de Cor prin cântare devenea și un prilej pentru propria noastră „mărturisire”. Nu întâmplător, Corul Mixt al Facultății de Teologie Ortodoxă a preluat numele patronului Capelei din curtea Facultății și anume: **Sfântul Maxim Mărturisitorul**.

Și ani la rând, Corul Mixt al Facultății a constituit un adevărat „laborator” în care viitorii preoți dobândeau cunoștințe muzicale sinequa-non pentru o asemenea „misiune”. Pentru că preoția nu este o profesie ci o înaltă vocație, iar activitatea misionară a Corului în cei 25 de ani de existență a însemnat enorm: formarea generațiilor de absolvenți ai facultății.

Urmărind prin timp activitatea corului, prestația sa în foarte multe împrejurări, am înțeles mereu și mereu cât de important a fost și este **PROFESORUL MIRCEA BUTA**. Desigur, i-am admirat prin ani, entuziasmul, dar și profesionalismul. S-a dăruit fără rezerve până la sacrificiu chiar, activității de formare muzicală a studenților teologi. **Profesorul Mircea Buta** are meritul de a fi elaborat un repertoriu pentru „răspunsurile” la Sfânta Liturghie a corului, el însuși scriind compoziții în acest sens, dar și apelând la cele mai consacrate semnate de Gavriil Muzicescu, Nicolae Lungu, pr. Ioan Șerb, Cornel Danielescu, pr. Constantin Drăgușin.

PROFESORUL MIRCEA BUTA „sufletul în sens anatomic” ca să-l parafrazez pe un mare critic, al activității muzicale didactice și extra didactice (misionare) a studenților teologi – vorbește întotdeauna cu modestie despre sine, neuitând să amintească începuturile Corului Mixt, în anii 1990-1991, când o parte din tinerii practicanți la Sfânta Liturghie de la Bisericuța de pe Str. Mihai Eminescu, la îndemnul părintelui **Traian Micoroi** și cu binecuvântarea **IPS TIMOTEI**, au devenit studenți ai Facultății de Teologie. Și astfel a început și activitatea

Corului Mixt, sub bagheta, aş zice magică, a **profesorului Mircea Buta**. Dar spre a se ajunge la lansarea a trei CD-uri, cu repertoriu despre Naşterea Domnului şi a susţine anual un **Concert de Colinde**, care aduna şi adună laolaltă în Sala de Concerte, întreaga urbe, trebuia şi trebuie o muncă uriaşă, ore şi ore de repetiţii, neîntrerupte „căutări” şi rafinament artistic în drumul spre o înaltă artă interpretativă. **Profesorul Mircea Buta** a probat nu numai profesionalism, ci şi o profundă credinţă în Dumnezeu şi în colaboratori, desfăşurând o „lucrare” de multe ori de pionierat. A înfiinţat **Corul Bărbătesc în anul 1993**, devenit apoi **Corul Atanasie Lipovan al dirijorilor masteranzi** pe care l-a condus până în acest an universitar, când cu generozitate a fost de acord să-l preia fostul nostru student, **doctorand şi asistent universitar, arhidiaconul Tiberiu Ardelean, o voce excepţională, dar ca dirijor, sunt sigură, va confirma în viitor.**

Să reţinem că sub bagheta profesorului Mircea Buta, Corul Bărbătesc a obţinut locul I în anul 2013 la Concursul Internaţional al Corurilor Ortodoxe din Europa şi nu numai.

Dar profesorul Mircea Buta a înfiinţat nu numai **Corul Mixt, Corul Bărbătesc**, ci şi **Corul Trifon Lugojan, un cor bărbătesc bizantin**, ce îşi propune să cerceteze şi să promoveze vechile maniere de interpretare a repertoriilor de colinde şi cântări bisericeşti, vechi de peste o sută de ani, aducându-ne astfel în „minte şi în suflet” frumuseţea şi parfumul sonor al colindelor moşilor şi strămoşilor noştri din această parte de ţară!

În mod regretabil, la Concertul de colinde, **părintele Decan, pr. Prof. univ. dr. Ioan Tulcan** a „expediat” în doar câteva cuvinte activitatea de două decenii şi jumătate a Corului Facultăţii, uitând să amintească că, de fapt, sunt **trei** şi nu **două** coruri, precum a precizat.

Desigur, importantă este activitatea prodigioasă a celor trei coruri ale Facultăţii de Teologie Ortodoxă din cadrul Universităţii „AUREL VLAICU”. Şi iarăşi **în mod regretabil, Rectorul Universităţii RAMONA LILE** nu a adresat nici măcar un cuvânt de apreciere, cu acest prilej aniversar.

Să reţinem însă, strădaniile excepţionale ale coriştilor, actuali şi foşti studenţi ai Facultăţii de Teologie Ortodoxă, care au demonstrat printr-o admirabilă dăruire şi înaltă interpretare artistică, că muzica bisericească poate constitui – aşa cum spunea mentorul lor, **profesorul Mircea Buta** – cu adevărat, „pâinea noastră cea de toate zilele şi

modalitatea cea mai de seamă în mărturisirea credinței noastre strămoșești în contemporaneitate”.

În rest, să auzim numai de bine !

(20 ianuarie 2016)

EVENIMENT LA CONSILIUL JUDEȚEAN

Vă aduc mulțumiri tuturor celor foarte numeroși, care ați fost prezenți la Lansarea de carte de astăzi, dar și celor care, de asemenea foarte numeroși, ne-ați adresat gânduri bune cu acest prilej, urându-vă tuturor zile răcoroase, cu dorite împliniri!!!

Europarlamentarul Gheorghe Falcă, președintele C. J. Arad, Iustin Cionca

(11 iulie 2017)

CONCERT EXTRAORDINAR DEDICAT UNIRII PRINCIPATELOR ROMÂNE. FELICITĂRI FILARMONICII ARĂDENE

Mă grăbesc să scriu câteva rânduri deoarece doresc să împărtășesc cu Dvs./ voi bucuria de a fi participat la un Concert excepțional, ce a reușit să ne unească în „cuget și simțiri”, sub cupola muzicii, pe toți cei prezenți în sala arhiplină a Teatrului arădean, cu acest prilej. Alocuțiunea consistentă și emoționantă a d-lui GHEORGHE FALCĂ, primarul Aradului, dar și aceea a vicepreședintelui Consiliului județean, SERGIU BÂLCEA, au prefațat un concert simfonic sub bagheta distinsului dirijor DORIN FRANDEȘ, cu participarea unei admirabile soliste, CLAUDIA DIACONU IORDACHE, elevă și colaboratoare a lui Gheorghe Zamfir.

Dirijorul DORIN FRANDEȘ și directorul Filarmonicii, DORU ORBAN, au fost deosebit de inspirați, propunându-ne să ascultăm Rapsodia Romană, de Constantin Bobescu, Intrarea în Alba Iulia, de Tiberiu Oláh, și Balada pentru vioară a lui George Enescu.

Au urmat, în aceeași „cheie” a unei puternice emoții, cântece populare binecunoscute, interpretate de soliștii orchestrei RAPSOZII ZĂRANDULUI, conduse de PETRICĂ PASCA, cântece însuflețite de un profund sentiment al iubirii de neam și de țară. În finalul concertului, întreaga asistență, în picioare, a aplaudat HORA UNIRII, ce a reușit un fapt rarism astăzi și anume, să ne adune laolaltă, arădeni, cu opinii de dreapta și de stânga, sine ira et studio, într-un singur „glas”, al minții și al sufletului, „glasul” UNIRII.

BRAVO FILARMONICA ARĂDEANĂ!

(25 ianuarie 2018)

BERNSTEIN ȘI GERSHWIN ÎN INTERPRETAREA FILARMONICII ARĂDENE

O seară (26 aprilie a.c.), cu FILARMONICA ARADEANĂ, în care ne-am lăsat purtați de capodoperele lui BERNSTEIN (Uvertura Candide și West Side Story), precum și de nemuritoarea Rapsodie albastră a lui GERSHWIN, având sentimentul că ne aflăm pe Broadway sau într-o mare sală de concerte din New York.

Orchestra a fost dirijată cu pregnanță de către dl. CRISTIAN NEAGU, iar PERCUȚIA și SUFLĂTORII binemerită FELICITĂRI!

Rapsodia albastră a fost interpretată cu patos de cunoscutul pianist SORIN DOGARIU, care are meritul de a fi simțit dinlăuntru jazz-ul simfonic, dar și jazz-ul ritmic al cluburilor din Harlem.

Nota bene pentru CORUL dirijat de dl. ROBERT DANIEL RĂDOIAS, care a creat atmosfera de Psalmi, dezvăluind o „fațetă” mai puțin cunoscută a marelui LEONARD BERNSTEIN.

Contratenorul ALIN BURUIANĂ a convins mai puțin dar, tânăr fiind, la început de carieră solistică, îi urăm succes în drumul lung ce va avea de parcurs până la consacrare. Ar fi bine, însă, ca directorul FILARMONICII ARĂDENE, dl. DORU ORBAN, să-și elaboreze riguros alocuțiunea ce prefațează concertul, spre a evita precara și defectuoasa „punere în pagină” a gândurilor, dar, mai ales, a emoțiilor sale.

(27 aprilie 2018)

DUMINICĂ, LA VATICAN

Dragi prieteni, în 12 august am participat la slujba duminicală de la Vatican, alături de peste 70.000 de tineri și nu numai, slujbă desfășurată a doua zi după întâlnirea de la „Circo Maximo” a Papei Francisc cu tinerii pelerini veniți din 200 de dieceze ale Italiei.

INVITATIA adresată de Papa Francisc la CONCILIERE și la PACE, la TOLERANȚĂ și la DRAGOSTE poate constitui un MEMENTO și pentru noi, românii de pretutindeni. O conciliere bazată pe VALORILE MORALE CREȘTINE. Să reflectăm acum, când, mai

mult ca oricând, suntem dezbinați și când minciuna și impostura, ura și intoleranța par modus vivendi.

Și totuși, ROMANIA, ÎNCOTRO?!

(28 august 2018)

CATEDRALA VECHE A ARADULUI. INIȚIATIVE EXCEPȚIONALE

Fără îndoială, BISERICA a constituit un factor fundamental în „bătălia pentru înfăptuirea MARII UNIRI”. Nu întâmplător, Sfântul Sinod a hotărât ca anul 2018 să fie declarat „Anul Omagial al unității de credință și de neam și Anul Comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918”.

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop dr. Timotei Sevcicu, Catedrala Ortodoxă Veche a Aradului a gândit trei zile (9-11 noiembrie a.c.) de manifestări cultural-bisericești de anvergură, anunțate printr-un așa numit Caiet-program, care onorează, prin elaborare și ținută grafică, evenimentele rememorate.

Discutăm în primul rând despre lansarea, la sediul Consiliului Județean, a volumului „CATEDRALA ORTODOXĂ VECHE, centru spiritual liturgic și misionar-cultural al Aradului” – o carte-eveniment, prin ampla documentare și prin elaborarea, cu rigoare științifică și impecabilă tehnoredactare, a rolului Catedralei Ortodoxe Vechi a Aradului în afirmarea unității de credință și de neam. Volumul monografic este elaborat de prof. univ. dr. Cristinel IOJA și de lector univ. dr. Nicole TANG.

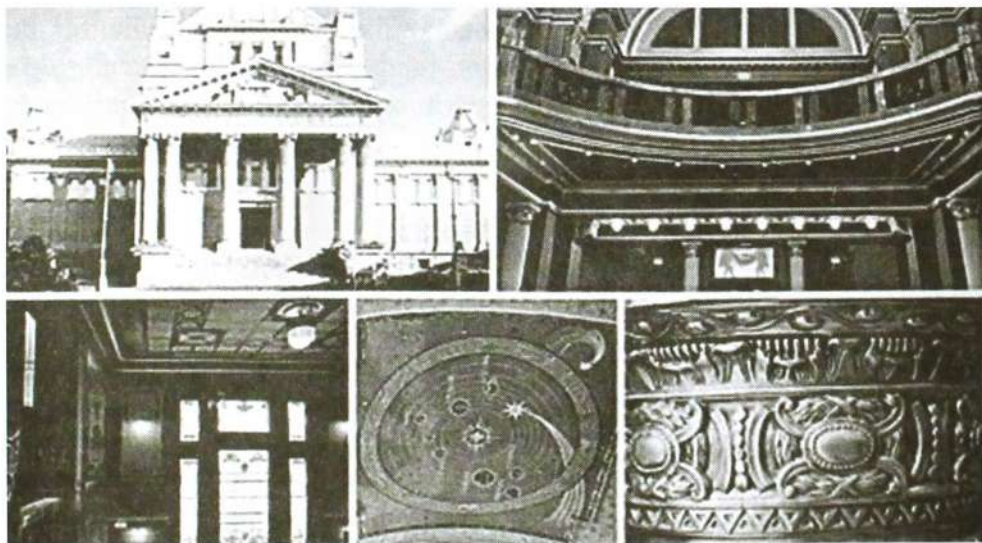

A urmat, apoi, un program susținut de entuziaștii copii ai parohiei și un copleșitor film documentar proiectat în Sala de festivități a Parohiei Arad-Centru, un film emoționant despre implicarea și jertfa preoților într-o împlinire a marelui deziderat al românilor de pretutindeni: Unirea cu Țara. Nu în ultimul rând menționăm Concertul de muzică corală „NU UITA CĂ EȘTI ROMÂN”, susținut de Corurile Parohiei Arad-Centru în Sala „Regele Ferdinand” a Palatului Administrativ.

În concluzie, binemeritate FELICITĂRI părintelui paroh Traian MICOROI și prof. univ. dr. Cristinel IOJA, decanul Facultății de teologie ortodoxă care, printr-o conlucrare generoasă de minte și de suflet au înscris, alături de toți cei implicați în derularea acestor manifestări cultural-bisericești, o pagină VIE și PILDUITOARE în Anul Centenar 2018.

(11 noiembrie 2018)

PALATUL CULTURAL, O BIJUTERIE ARHITECTURALĂ RECENT RESTAURATĂ

Fără îndoială, una din cele mai importante izbânzi ale ultimelor luni este finalizarea restaurării Palatului Cultural, construit între anii 1911-1913, care aștepta, de o bună perioadă de timp, repunerea în

circuitul artistic românesc și nu numai. Reabilitarea acestui monument istoric s-a realizat cu fonduri de la bugetul local, valoarea lucrărilor de construcție fiind de 17,3 milioane de lei, potrivit Comunicatului de presă al Primăriei arădene. Dincolo de cifre, desigur, important în sine, PALATUL CULTURAL TREBUIE VĂZUT spre a-l ADMIRA și a ne BUCURA de această superbă capodoperă arhitecturală. și totuși, construcția, oricât ar fi de maiestuoasă, rămâne inertă dacă nu ar fi însuflețită de concertele Filarmonicii – CAMERAL SIMFONICE, VOCAL SIMFONICE, CORALE și, uneori, de către spectacolele de OPERĂ.

Doru Orban, director al Filarmonicii arădene

Director interimar timp de 4 ani, devenit titular în urmă cu un an ca urmare a unui concurs de proiecte manageriale, Doru Orban se dorește un „om de echipă, care să aducă pacea și liniștea“ în colectivul Filarmonicii arădene, colectiv atât de „biciuit“ prin scandaluri și procese ce păreau interminabile. În cadrul unei convorbiri, recunosc, prima pe care am avut-o, cu toate că îl cunosc de mulți ani, Doru Orban mi-a vorbit cu un entuziasm temperat despre responsabilitatea asumată de a conduce Filarmonica în această superbă locație, de înaltă tradiție arhitecturală. Precum mulți arădeni, nici eu nu îi cunoșteam biografia artistică. Aflu acum, că s-a născut într-o familie modestă de muncitori, cu dragoste față de muzică și cu dorința profundă de a-și determina copiii în a urma o carieră în domeniu. Mă bucură mult evocarea sa cu privire la Liceul de muzică și, mai ales, admirația și recunoștința manifestate față de profesoara și directoarea acestuia, dna Silvia Demian, pe care o consideră „fondatorul culturii muzicale arădene“.

Faptul că, într-un singur an, 16 din cei 21 de absolvenți ai Liceului de muzică „Sabin Drăgoi” din Arad, pregătiți gratuit de către dna Silvia Demian, au reușit la prima încercare să devină studenți ai Conservatorului din Cluj, grăiește, prin argumente puternice, despre profesionalismul de excepție al distinsei doamne, căreia Aradul îi datorează enorm deoarece, printr-o strategie de înalt manageriat dar și printr-o dăruire până la sacrificiu, a construit la Arad o „școală de muzică” apreciată la nivel internațional. Am făcut această acoladă referindu-mă la distinsa doamnă Silvia Demian, apreciată de generații de absolvenți, între care și domnul Doru Orban, elev, cu mulți ani în urmă, al acestui liceu, unde a studiat, la început vioară iar apoi, viola – instrument pe care l-a simțit, întotdeauna „foarte aproape de inima“ sa.

De altfel, Doru Orban face parte dintr-o familie de muzicieni: sora, violonistă; cumnatul, prim trompetist; nepotul, prim flautist. Dar marea familie a lui Doru Orban este chiar Filarmonica, întregul colectiv căruia i se dedică „cu sinceritate și imensă responsabilitate“, precum însuși mărturisește, hotărât fiind să abordeze „o poziție de parteneriat pe orizontală și nu pe verticală“, manifestând o reală deschidere spre arădeni, pe care îi dorește, întotdeauna, prezenți în somptuoasa sală a Palatului Cultural, fiind mândru de cele 400 de abonamente și de succesul Concertelor de joi, devenite puncte de reper în viața culturală arădeană.

Precizându-ne că în ziua de 19 decembrie va avea loc un concert de colinde în eleganta Sală de Festivități a Palatului de Justiție, iar în ziua de 20 decembrie, un concert aniversar (120 de ani de la fondarea Complexului muzeal arădean), ne despărțim, vremelnic desigur, de Doru Orban, cu sentimentul că, fără a avea strălucirea marilor profesioniști, este profund implicat ca manager și artist în activitatea Filarmonicii arădene, cu gândul de a-i conferi, împreună cu întregul colectiv, un plus de vizibilitate artistică.

(10 decembrie 2018)

SEARĂ DE COLINDE DE NEUITAT. FELICITĂRI FACULTĂȚII ARĂDENE DE TEOLOGIE ORTODOXĂ

Poate nicicând, nu am simțit, precum în această seară, acea rarisimă „unire în cuget și simțiri“ a tuturor celor prezenți în somptuoasa Sală a Filarmonicii arădene. O vibrație puternică, de o factură specială, determinată de Concertul tradițional de colinde susținut de Corul bărbătesc „Atanasie Lipovan” și de Corul mixt „Sfântul Maxim Mărturisitorul”. Urmăresc de peste două decenii Concertele de colinde ale Facultății de teologie și am scris de foarte multe ori despre ele. Pentru prima dată, au putut fi auzite colinde tradiționale atât de iubite de românii de pretutindeni. Binemerită aprecieri dirijorul Corului bărbătesc și, în final, al celor două coruri, lector univ. dr. TIBERIU ARDELEAN, o voce excepțională, dar și un remarcabil și entuziast formator, în plan muzical, al tinerilor teologi. APLAUZE și FELICITĂRI pentru Facultatea de teologie, pentru Decanul ei, prof. univ. dr. CRISTINEL IOJA, pentru moderatorul Concertului, lector univ. dr. NICOLAE TANG și, nu în

ultimul rând, pentru STUDENȚII acesteia, protagoniști ai unei seri cu profundă încărcătura duhovnicească.

(11 decembrie 2018)

PROGRAM CULTURAL DENS LA NEW YORK

EXPOZIȚIE GRANDIOASĂ CONSTANTIN BRÂNCUȘI LA MOMA (MUZEUL DE ARTĂ MODERNĂ)

Anunțată încă de la intrare, cu 11 din cele mai cunoscute SCULPTURI, cu 10 TABLOURI CU FOTOGRAFII ale marelui artist și ale operelor sale, dar și cu o CARTE editată cu acest prilej (pe care nu am rezistat să nu o cumpăr), care prezintă 10 lucrări bineștiute (Măiastra, 1910-12; Mlle Pogany, 1913; Endless Column, 1918; The Newborn, 1920; Socrates, 1922; The Cock, 1924; Young Bird, 1928; Fish, 1930; Blond Negress II, 1933; BIRD in Space, 1941), cu un CATALOG oferit gratuit, care prezintă succint viața și opera marelui sculptor, dar și cu DOCUMENTE INEDITE, pe care rar ai prilejul să le vezi: Catalogul din 1913 al Asociației Pictorilor și Sculptorilor la prima Expoziție Internațională de artă modernă și o Fotografie a acesteia, în care poate fi

văzută Domnișoara Pogany; Aforisme ale lui Brâncuși; Scrisori și Adrese originale. Un rarism privilegiu de a rămâne multă vreme pironiți întru venerația marelui sculptor, care a marcat un moment istoric în dezvoltarea artei moderne.

PIESE DE TEATRU

Încă din studenție scriu neîntrerupt despre teatru, așa că nu a fost o problemă să optez pentru 3 reprezentații din cele 105 Teatre de pe Broadway:

REGELE LEAR (Cort Theatre), cu Glenda Jackson, deținătoare a 2 premii Oscar, interpretându-l copleșitor, la cei 82 de ani, pe Lear, într-un spectacol de 3 ore și jumătate, ce ar trebui studiat în Universitățile de teatru, ca lecții „pe viu” despre arta actorului;

Este interesant să urmărești aceeași piesă, interpretată la București (Teatrul Național) și la New York (Roundabout Theatre Company). Este vorba despre piesa TOȚI FIII MEI de Arthur MILLER. Când ești un mare actor NU are importanța țara sau Teatrul, ci doar înalta vibrație în plan artistic. Și totuși o mențiune specială pentru actrița Annete Bening, deținătoare a 2 Globuri de aur și de 4 ori nominalizată la premiile Oscar;

Piesa HILLARY ȘI CLINTON (cu o durată de 1 oră și 20 de minute), foarte la modă și extrem de aplaudată la Golden Theatre, cu Laurie Metcalf și John Lithgow, în rolurile principale.

SPECTACOLE DE MUSICAL

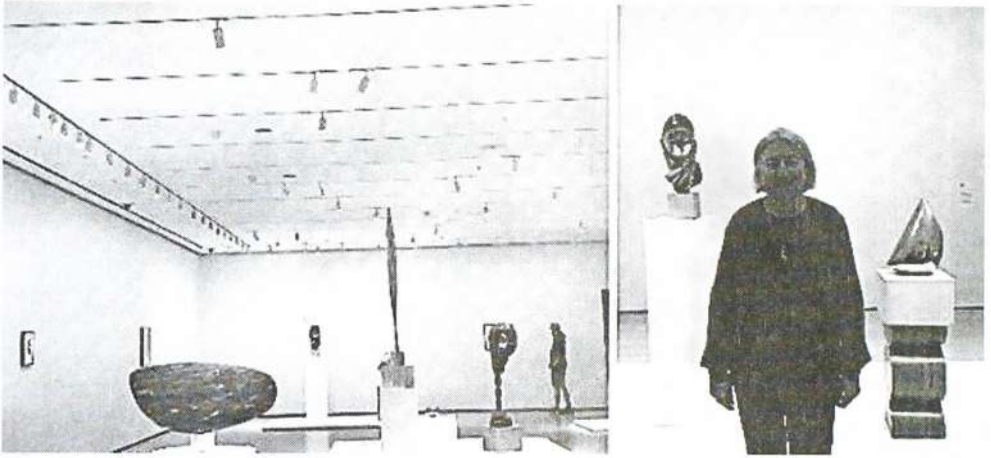
Chicago (Ambassador Theatre) și Pretty Woman (Nederlander Theatre), spectacole în manieră tradițională, cu dans, cu siropoase cântece, cu mult „sclipici” și cu ingrediente, care au consacrat acest gen ce nu trebuie considerat facil, ci un ALTFEL de teatru.

THE METROPOLITAN OPERA

DON GIOVANNI, un spectacol monumental, de aproape 4 ore, care a fost gândit de regizor ca o desfășurare pe trei nivele, într-un context scenografic excepțional, în care muzica lui W. Amadeus Mozart, ne învăluia într-un mod special;

TRAVIATA, unul din cele trei spectacole, care îl omagiază pe PLACIDO DOMINGO la 50 de ani de colaborare cu această prestigioasă instituție. O expoziție „Placido Domingo, 50 de ani la Met Opera” reunește fotografiile din spectacolele interpretate de marele artist, de-a lungul anilor, expoziție prefătată de un uriaș tablou în ulei al acestuia. Un omagiu adus unui uriaș artist al scenei lirice!

În mod sigur, ar trebui și noi să ne elogiem continuu marile valori, care înfruntă, întotdeauna, privirile severe ale timpului. Când ne referim la valorile de anvergură nu are importanță nici țara și nici continentul. Este important să le considerăm puncte de reper ale patrimoniului artistic universal.

(9 aprilie 2019)

INVITAȚIE LA FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FILM DOCUMENTAR (FARAD) 2-6 octombrie, Cinema ARTA

Ne-am obișnuit, în mod inexplicabil, și chiar nici nu mai protestăm, că evenimentele de anvergură culturală au o scurtă existență. Festivalul în discuție este o excepție, aflându-se la a șasea ediție, constituindu-se drept un cadou artistic prețios (intrare gratuită), ce **NU TREBUIE RATAT DE ARĂDENI!** Binemerită **FELICITĂRI, PRIMĂRIA ARAD** (primarul **CĂLIN BIBARȚ** a rostit o inspirată alocuțiune la deschiderea de seară a festivalului), **CENTRUL MUNICIPAL DE CULTURĂ ARAD** (doamnele **DANA ANDREICA PĂDUREAN** și **RAMONA CREȚU VĂRȘĂNDAN**) și, nu în ultimul rând, **ASOCIAȚIA FILM ETC.**

Este important să precizăm că **FARAD**, de la prima ediție până în prezent, beneficiază de consilierea doamnei **CORINA ȘUTEU**, o personalitate de primă mărime a culturii noastre și nu numai. Această ediție a Festivalului o are chiar președintă pe distinsa doamnă Corina

Șuteu, iar prin tematică HARTA și TERITORIILE ne propune să vizualizăm, apropiindu-ne de Kinema Ikon, spații foarte diferite, de la New York și Madrid la Siberia și Sahara, de la Havana și Roma la Kinshasa, prin abordări cinematografice insolite, incitante, prin excelență. Și aceste rânduri, ușor patetice, se doresc o invitație la Festivalul Internațional de film documentar, desfășurat în aceste zile la Cinema Arta.

(3 octombrie 2019)

FILARMONICA ARĂDEANĂ. CONCERT DE COLINDE, LIPSIT DE STRĂLUCIRE

Particip la al doilea Concert de Colinde, în acest decembrie 2019. Mărturisesc că l-am așteptat cu interes, gândindu-mă la magia creată de Concertul susținut anul trecut. De astă dată, doar o oră și jumătate (cam puțin!), Corul și Orchestra Filarmonicii arădene, reunite sub genericul CÂNTECE DE CRĂCIUN.

Desigur, am regăsit în interpretarea Corului condus de dl. ROBERT DANIEL RĂDOIAȘ binecunoscute COLINDE, pe care le-am ascultat cu mare plăcere, dar a lipsit vraja, care să ne unească, protagoniști și ascultători, într-o singură „simțire”, în Marele Praznic al Nașterii Mântuitorului. Nici Orchestra Filarmonicii arădene, dirijată de dl. CRISTIAN NEAGU, nu a avut o zi de grație interpretativă, evoluând,

uneori, cu stângăcii, nereușind să confere repertoriului universal de Crăciun înaltă vibrație artistică.

Mă gândesc dacă acest Concert a fost pregătit „pe repede înainte” sau vina este doar a mea, că am optat pentru Concertul de după amiază și nu pentru cel de la ora 19, când, îmi place să cred, prestația artistică a fost, cu totul, alta, de certă calitate artistică, precum ne-a obișnuit Filarmonica arădeană.

(23 decembrie 2019)

CONCERTUL DE COLINDE AL FACULTĂȚII DE TEOLOGIE „ILARION V. FELEA”. O SEARĂ DE NEUITAT

La fiecare final de CONCERT, timp de peste 20 de ani, fără excepție, am scris laudativ și pe bună dreptate, despre corurile bărbătești mixte și dirijorul lor.

Dar FACULTATEA arădeană de TEOLOGIE ORTODOXĂ înseamnă mult mai mult decât un Concert anual de Colinde, oricât de extraordinar ar fi acesta. FACULTATEA DE TEOLOGIE reprezintă în acest moment, una din cele mai prestigioase din țară, cu o școală doctorală, care s-a impus printr-un demers în care știința teologică se întâlnește cu vocația pentru o abordare profund duhovnicească. CONCERTUL DE COLINDE din această seară ne-a produs, precum frumos spunea Părintele Arhiepiscop, dr. TIMOTEI SEVICIU, lacrimi de emoție.

Arhidiaconul și lectorul univ. dr. TIBERIU ARDELEAN are nu numai o voce extraordinară, ci și un har special spre a-i conduce pe studenți, desigur, cu multă trudă și dăruire, spre o zonă de înaltă vibrație spirituală, o zonă în care cuvântul și cântul se întâlnesc, în chip fericit, în marele Praznic al Crăciunului. FELICITĂRI, FACULTATEA DE TEOLOGIE!

(10 decembrie 2019)

GEORGE ENESCU ȘI ARADUL

ASTĂZI, 19 august (n.1881) este ziua de naștere a inegalabilului GEORGE ENESCU.

Cartea, pe care am publicat-o la EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE (2012), reunește documente inedite privind prezența MAESTRULUI în urbea noastră, cu prilejul mai multor concerte, dar și a conferirii titlului de CETĂȚEAN DE ONOARE. În carte, semnează evocări emoționante, muzicieni importanți ai Aradului, între care menționăm: DORIN FRANDEȘ, SILVIA DEMIAN, MIHAELA TĂLMACIU, HUGO HAUPTMANN.

(19 august 2020)

FESTIVALUL FILMULUI DOCUMENTAR fARAD, EDIȚIA A VII-A

Așteptăm de câteva luni revenirea în sala de cinema și nici nu se putea un prilej mai bun decât Deschiderea Festivalului de film documentar fARAD, un festival prestigios, care reunește filme laureate la concursuri naționale și internaționale. Meritul este al Centrului Municipal de Cultură, care prin strădaniile doamnei RAMONA CREȚU VĂRȘĂNDAN a reușit, chiar în condițiile dificile de pandemie/post-pandemie să organizeze și să asigure, în depline condiții de securitate, continuitate Festivalului și să păstreze colaborarea cu personalități de primă mărime în domeniu. Ediția din acest an, cu o tematică sugestivă și de mare actualitate -ACASĂ- reunește șapte pelicule românești, deja consacrate prin premii la concursuri cu vizibilitate internațională, ce pot fi urmărite la CINEMATOGRAFELE ARTA și GRĂDIȘTE. Și această ediție a Festivalului beneficiază de selecția realizată de cunoscutul critic de film, MIHAI CHIRILOV, constituind, precum sublinia distinsul director al fARAD 7, doamna CORINA ȘUTEU, „unul din puținele evenimente din România, care dorește să reafirme importanța relației directe dintre spectator și experiența artistică, acordând un loc meritat documentarului românesc“.

Amintindu-vă, dragi prieteni, că vineri și sâmbătă (25 și 26 septembrie) pot fi urmărite filmele înscrise în Festival, vă adresez INVITAȚIA de a nu rata oportunitatea de a le urmări și de a dialoga cu realizatorii acestora: regizori, producători, dar și cu protagonistul filmului „Superhombre”, Horia Colibășanu.

(25 septembrie 2020)

FILARMONICA ARĂDEANĂ. DESCHIDERA STAGIUNII. O SEARĂ MAGICĂ

Se bineștie că nu m-am pronunțat/ comentat nicicând cu privire la lucruri/ fapte pentru care nu am competență. Așa încât mă voi referi la opera CARMEN, ca spectacol, regizat de intelectualul fin care este NICOLAE-MIHAI BRÂNZEU. Bunicul lui, NICOLAE BRÂNZEU, inaugurasе Filarmonica de Stat în urmă cu 72 de ani, continuându-se atunci, prestigioasa Societate Filarmonică, Aradul având o tradiție muzicală, care „urcă” până în anul 1834 prin Conservatorul de muzică.

Directorul Filarmonicii, dl. DORU ORBAN, care a și rostit un „Cuvânt de BUN VENIT”, a avut ideea excelentă de a Deschide stagiunea cu opera CARMEN de Georges Bizet (cu un libret după nuvela lui Prosper Mérimée), celebra operă, devenită de peste un secol, o atracție pentru melomani și nu numai. Directorul Orban a fost inspirat și când l-a invitat pe NICOLAE-MIHAI BRÂNZEU, absolvent al Academiei de muzică din Cluj, secția regie teatru muzical, să gândească

acest spectacol dificil, având în vedere că este un demers artistic fără decor, cu o minimă recuzită și în condiții de pandemie.

Regizorul are meritul de a fi gândit un spectacol rotund, introducând un povestitor, o idee îndrăzneță dar necesară, având în vedere că Academicul Cor al Filarmonicii și-a asumat un rol pasiv „țintuit“ fiind locul, având doar rolul de a comenta

anumite evenimente ale acțiunii, cu toate că l-am fi dorit cu o altă atitudine în desfășurarea demersului artistic.

Povestitorul interpretat de îndrăgitul actor ZOLTAN LOVAS, a început și a încheiat spectacolul, introducându-ne în poveste, cu „A fost odată... CARMEN“. Evident, povestea lui Carmen și a lui Don José este eterna poveste a iubirii pătimase, dincolo de rigori. Este iubirea, care nesocotește glasul datoriei. Și conveniențele sociale. Este o iubire tragică, ce nu poate sfârși decât prin moarte.

Regizorul a rezolvat bine scena finală, ferind-o de o posibilă melodramă, inovând prin plasarea împreună a celor doi protagoniști, pentru prima dată în interpretarea operei lui Bizet, în situația dramatică a morții, sub semnul iubirii absolute, acoperindu-i, printr-un superb gest al povestitorului, cu o mantie roșie de mătase.

Ca neprofesionist, am apreciat mult dirijorul (HERMANN SZABOLCS, Ungaria) și interpreta Michaelei (VALMOSI CATALIN, Ungaria). Dar să reținem și interpreții lui Carmen (HEITER MELINDA, Ungaria) și a lui Don José (YANNIS BEDABDALAH, Franța).

În concluzie, un bun augur pentru Filarmonica arădeană și aprecieri pentru eleganta idee de distanțare și de siguranță a spectatorilor într-o sală monumentală, admirabil restaurată.

(5 octombrie 2020)

COLEGIUL NAȚIONAL „MOISE NICOARĂ”, MEDALIE DE AUR

Semnalăm un rezultat UNIC în ULTIMILE DECENII în ARAD. Șeful de promoție din acest an, TUDOR LILE, clasa a XII-a, a obținut MEDALIA DE AUR la OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ de CHIMIE, CĂLIN TĂMAȘ (premiul I) și RAUL FLOREA (premiul al II-lea) sunt tineri, de care, în mod sigur, vom mai auzi. Sunt posibillii oameni de știință de anvergură din anii, ce vor veni. APECIERI PROFUNDE. FELICITĂRI !!!

ȘI NU UITAȚI NICICÂND COLEGIUL „MOISE NICOARĂ” și minunații voștri dascăli.

LAUDE PĂRINȚILOR voștri.

COLEGIUL NAȚIONAL „MOISE NICOARĂ” ARAD

Informaticienii Colegiului Național „Moise Nicoară”, Călin și Raul: Premiul I și II la etapa internațională a Concursului AcadNet, secțiunea Rețele.

Rețeliștii noștri, Călin-Ștefan Tămaș, din clasa a XII-a B, și Raul-Andrei Floarea, din clasa a X-a B, ne-au adus din nou emoția și bucuria în suflete prin rezultatele excepționale obținute la faza internațională a Concursului AcadNet (OLIMPIADA de INFORMATICĂ APLICATĂ AcadNet 2021).

Călin-Ștefan Tămaș s-a clasat pe prima treaptă a podiumului, iar Raul-Andrei Floarea pe poziția secundă! Bravo băieți!

Am fost încrezători și voi ne-ați demonstrat, încă o dată, dacă mai era cazul, că rezultatele obținute pe parcursul derulării acestei competiții, începând de la faza județeană, trecând prin regională și națională, atât în acest an școlar, dar și în anii anteriori, apoi și calificarea la etapa internațională, din acest an, nu au fost întâmplătoare.

Băieții de la info-intensiv au avut de rezolvat atât o parte teoretică, cât și o parte practică, fiecare fiind notată separat. Atât Călin, cât și Raul au obținut cel mai mare punctaj la proba teoretică față de toți concurenții și la o diferență notabilă față de ceilalți.

Concursul Acadnet se desfășoară, începând cu anul 2008 (informatica este o disciplină mai „tânără” între disciplinele școlare), cu secțiunile Calculatoare și Rețele, iar faza internațională se desfășoară o dată la doi ani.

În spatele acestor rezultate stă multă pasiune, dar și multă muncă (parcurgerea unei curricule care depășește cu mult programa școlară, dar care, sigur, le va deschide pe viitor multe oportunități de studiu și angajare).

Lui Călin îi urăm succes la bacalaureat și să îi meargă bine în noua postură de student IT-ist (normal!). Îl așteptăm, oricând, la o poveste, mai ales pentru a-i stârni pe colegii lui mai mici, informaticieni, pentru a le transmite și lor microbul pentru Concursul AcadNet. Lui Raul îi dorim să se bucure de vacanța care vine, să-și refacă forțele pentru anul viitor!

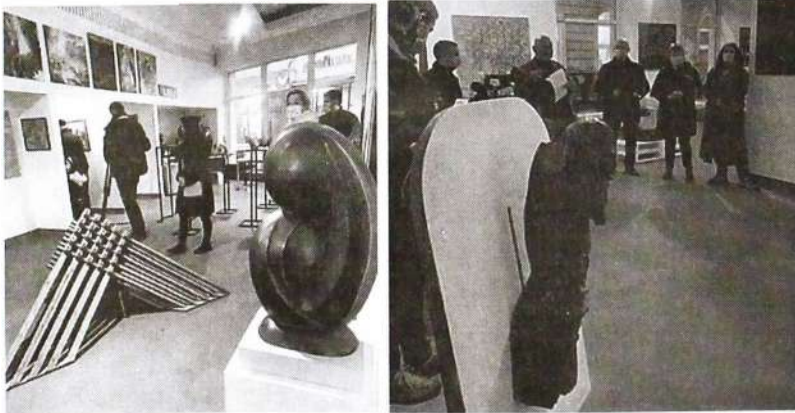
Felicitări, băieți! Sunteți, ca de obicei, de nota ZECE!

(15 iunie 2021)

EXPOZIȚIE DE ANVERGURĂ LA GALERIA NAȚIONALĂ DE ARTE „DELTA” ARAD

EXPOZIȚII DE ANVERGURĂ (pictură, sculptură, grafică) la BIENALA Uniunii Artiștilor Plastici din România, filiala ARAD, la Galeriile DELTA și ALFA, precum și la SALA „OVIDIU MAITEC” a Muzeului județean.

Moderator: entuziastul și laboriosul DUMITRU ȘERBAN.

Invitat: Decanul Facultății de design din cadrul UNIVERSITĂȚII de VEST din TIMIȘOARA.

Efortul organizatorilor este uriaș. BINEMERITATE FELICITĂRI TUTUROR !!!

(13 noiembrie 2021)

FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ. MOMENT ANIVERSAR DE EXCEPȚIE. FELICITĂRI

Concertul de colinde de ieri (duminică, 19 decembrie) nu seamănă cu niciunul din cele precedente. Aniversarea a 30 de ani de la primul concert din decembrie '91 a prilejuit Facultății de Teologie Ortodoxă organizarea unui **EVENIMENT SPIRITUAL ȘI CULTURAL EXCEPȚIONAL**, întâia dată desfășurat în Catedrala Veche în prezența unui public numeros.

MOMENT ANIVERSAR de EXCEPȚIE. FELICITĂRI, Facultatea de Teologie Ortodoxă!

Este important să subliniem că „Momentul aniversar” a avut trei părți: Colinde interpretate de Corul bărbătesc „Atanasie Lipovan” și de Corul mixt „Sfântul Maxim Mărturisitorul”, iar între acestea rememorarea personalității aproape necunoscute a lui **ILARION FELEA**, mentorul spiritual al Facultății arădene de Teologie Ortodoxă. Arestat de trei ori, sfârșind în temnița de la Aiud, în anul 1961, în chinuri groaznice, Ilarion Felea este un martir al credinței, ce va fi canonizat în anul 2025. Astăzi, într-o lume măcinată de impostură și înșesată la vârf de non-valori, avem nevoie, mai mult ca oricând, de modele autentice, la care să ne raportăm, spre a nu ne pierde în apele călduțe ale mediocrității. Prezentarea sobră și profund documentată, realizată de prof. univ. dr. **C. IOJA**, decanul Facultății, s-a referit la Ilarion Felea, „preotul, teologul, mărturisitorul”. Astfel, au fost înfățișate, cu admirație și emoție, date

biografice definitorii, dar și contribuția lui Ilarion Felea, ca teolog, precum și profesiunea de credință, „mărturisirea” sa, ce poate constitui un memento pentru noi toți, și anume „de a ne ține făgăduința”, de a nu trăda credința în Dumnezeu, asumându-ne oricare dintre sacrificii, și chiar sacrificiul suprem. Lecția copleșitoare de slujire a lui Dumnezeu oferită

prin rememorare personalității lui Ilarion Felea s-a îngemănat, într-un mod cu totul special, cu Concertul de colinde ale Corurilor bărbătesc și mixt, desfășurat sub genericul „COLIND STRĂBUN”, colinda fiind, precum remarca părintele decan, „un patrimoniu bisericesc și cultural al poporului român”.

Conf. univ. **MIRCEA BUTA** trebuie aplaudat nu numai pentru cele trei decenii de trudă pentru realizarea Concertelor de colinde ale Facultății de Teologie Ortodoxă, ci și pentru că a identificat un

continuator de vocație și anume lector univ. dr. TIBERIU ARDELEAN, un tânăr nu numai hărăzit pentru muzică bisericească, prin vocea sa „de aur”, dar care trebuie apreciat și pentru modul interesant, întotdeauna cu elemente de noutate, dar, în același timp, riguros, calități probate prin elaborarea predicilor duminicale, la Catedrala Veche.

Prezența celor doi ierarhi ai Arhiepiscopiei Aradului, ÎPS TIMOTEI (care a susținut o alocuțiune) și PS EMILIAN au conferit greutate evenimentului, relevând, mai mult ca oricând susținerea Facultății de Teologie, ceea ce înseamnă enorm pentru profesorii și studenții teologi, dar și pentru instituția în sine, ce s-a impus, prin înaltă ținută academică, în conclavul învățământului teologic românesc. FELICITĂRI TUTUROR celor implicați, dar, în special, părintelui decan C. IOJA și, nu în ultimul rând, inimosului lector univ. dr. ALBU FILIP, cu merite incontestabile în organizarea impecabilă a acestui eveniment, ce va rămâne neșters în memoria noastră afectivă.

(21 decembrie 2021)

LA FILARMONICA ARĂDEANĂ. COLINDE ȘI CÂNTECE DE CRĂCIUN, ÎN ARANJAMENTE VOCAL-SIMFONICE DE SABIN PĂUTZA

Cele două concerte organizate de FILARMONICA ARĂDEANĂ au umplut până la refuz somptuoasa Sală a Palatului Cultural, o bijuterie arhitectonică, admirabil restaurată. Arădenii își doresc Filarmonică la Arad și au așteptat cu mare interes Concertul de colinde și cântece de Crăciun, dovadă că au fost, în final, două reprezentații, în 22-23 decembrie și nu una, cum se preconiza inițial.

La FILARMONICA ARĂDEANĂ. COLINDE și CÂNTECE de CRĂCIUN, în aranjamente vocal-simfonice de SABIN PĂUTZA

Filarmonica arădeană are meritul de a-l fi invitat pe SABIN PĂUTZA, o personalitate de anvergură a vieții muzicale internaționale, cu o carte de vizită impresionantă: autor al peste 70 de compoziții și al unor importante lucrări de muzicologie, publicate în țară și în străinătate, laureat cu Premiul Academiei Române și al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, cu două doctorate (la Londra și la Cluj-Napoca), profesor universitar la New Jersey și la New York, precum și la Universitatea „Emanuel” din Oradea, dirijor pe mari scene din SUA, Europa și Australia. Am subliniat succint personalitatea de mare vizibilitate internațională a dlui SABIN PĂUTZA, spre a preciza șansa arădenilor de a asculta orchestra și corul sub bagheta unui important muzician.

Ne-au bucurat enorm cunoscutele colindele din repertoriul național și internațional. Dar să nu uităm că sărbătoarea Crăciunului înseamnă și inefabil și magie, dincolo de semnificația profund religioasă, presupunând o unitate de „suflet” a protagoniștilor și a publicului. Or, Concertul de colinde și cântece de Crăciun din acest an, pe care l-am urmărit în ambele reprezentații, a fost sobru și strict tehnic, dar i-a lipsit sensibilitatea, vibrația interioară și vina nu este a marelui invitat, ci în mod regretabil, o parte din membrii orchestrei și ai corului au pierdut „legătura” cu muzica, generând conflicte, prin contestarea nu numai a tuturor directorilor din ultimii ani, ci și a oricăror inițiative de reîntorcere la studiul muzicii, la perfecționarea propriului act artistic.

Ne dorim noi, arădenii, o Filarmonică prestigioasă, dar atitudinea de contestare, cu sau fără acoperire în „fapte”, ne este teamă că va duce la diluarea nepermisă a interpretării instrumentale și vocale. Să reținem că prima parte a Concertului l-a avut ca dirijor pe ROBERT DANIEL RĂDOIAȘ și a fost prefațat printr-o scurtă alocuțiune de către DORU ORBAN, directorul Filarmonicii arădene. Nu în ultimul rând, menționăm prestația artistică cu totul remarcabilă a mezzo-sopranei DACIANA RĂDOIAȘ și a tenorului DAVID BUZGĂU în a doua seară a Concertului, distinșii soliști aproape neauzindu-se în prima seară a acestuia.

În concluzie, să aplaudăm Concertul de colinde și cântece de

Crăciun, ca semn de normalitate în condițiile dificile ale pandemiei și să urăm Filarmonicii arădene un real succes în anul 2022!

(24 decembrie 2021)

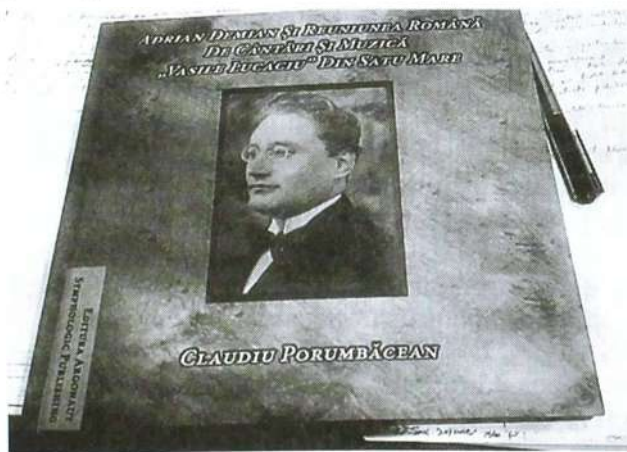
EVENIMENT CULTURAL. LANSARE DE CARTE

Cartea semnată de Claudiu Porumbăcean are meritul de a însoți relatarea prin cuvânt, cu cea prin imagini (Album fotografic, Album documentar, Anexe documentare), la care adaugă, o necesară Bibliografie, precum și Indice de Nume și Indice de localități.

Avea dreptate vicepreședintele Consiliului județean, Ionel Bulbuc, când lansa întrebarea privind oportunitatea de a se organiza o activitate

culturală în condițiile războiului crunt din Ucraina. Este adevărat, trăim vremuri dificile, dar acestea, oricât de dramatice ar fi, nu trebuie să oprească actul de cultură, mai ales, că au loc puține evenimente prestigioase în domeniu.

Lansarea cărții „ADRIAN DEMIAN ȘI REUNIUNEA ROMÂNĂ DE CÂNTĂRI ȘI MUZICĂ „VASILE LUCACIU” DIN SATU MARE, semnată de istoricul Claudiu Porumbăcean.

Complexul muzeal județean Arad, în parteneriat cu instituția „soră” din Satu Mare și cu Filarmonica arădeană a organizat în somptuosul hol al Palatului Cultural, o expoziție prilejuită de Lansarea cărții ADRIAN DEMIAN ȘI REUNIUNEA ROMÂNĂ DE CÂNTĂRI ȘI MUZICĂ „VASILE LUCACIU” DIN SATU MARE, semnată de istoricul Claudiu Porumbăcean, expoziție, ce va rămâne deschisă în lunile martie și aprilie, așa încât arădenii au oportunitatea de a urmări pagini din marea noastră

istorie, scrisă de intelectuali, pentru care demnitatea națională a constituit un mod de existență, chiar și atunci când învedera sacrificii.

Cartea în discuție, apărută în condiții grafice excepționale, are în atenție, în capitole distincte, moștenirea culturală a lui Vasile Lucaciu, dar și activitatea de excepție a lui Adrian Demian și a familiei sale, prin raportare la Reuniunea de Cântări și Muzică, dar și la Conservatorul de Muzică din Satu Mare, la Societatea Filarmonică și, nu în ultimul rând, la Asociația Corurilor Țărănești din Sătmar. Cartea semnată de Claudiu Porumbăcean are meritul de a însoți relatarea prin cuvânt, cu cea prin imagini (Album fotografic, Album documentar, Anexe documentare), la care adaugă, o necesară Bibliografie, precum și Indice de Nume și Indice de localități.

Cine este Adrian Demian?

Probabil, puțini sunt cei, care știu că a fost profesor de muzică și primul dirijor al Corului Filarmonicii arădene (unul din cei patru copii, Silvia, distinsa directoare a Liceului arădean, îi continuă pasiunea pentru muzică și activități culturale prestigioase), dar și mai puțini cunoaștem biografia unei familii, cu un destin special.

Adrian Demian, unul din cei mai mari dirijori ai Sătmarului în perioada interbelică, director al Conservatorului de Muzică și organizatorul unor „sărbători cultural-naționale” memorabile, este fiul unor țărani înstăriți, tatăl, participant la Marea Adunare de la Alba Iulia, iar soția, aparținând unei familii nobiliare românești, fiica lui Ilie Carol Barbul, un lider al românilor sătmăreni la 1918, primul subprefect român din județul Satu Mare (apoi, prefect: 1921-1926), deputat în Parlamentul României și fondator al primului periodic românesc laic din Satu Mare. Să reținem că la Arad, unde s-a retras pentru o vreme, Ilie Carol Barbul a avut importante proprietăți, confiscate după nedreapta naționalizare comunistă. Subliniem pentru prezentul intolerant, lecția oferită de Ilie Carol Barbul, care a încuviințat căsătoria fiicei sale cu „alesul” ei, cele două familii fiind din partide potrivnice, iar nașii au fost Octavian Goga și Veturia.

CORUL ACADEMIC al Filarmonicii arădene, condus de Robert Daniel Rădoiaș, îndelung aplaudat pentru impecabila sa prestație, a început și a încheiat LANSAREA DE CARTE și EXPOZIȚIA, care ÎMPREUNĂ, au materializat, ideea admirabilă a unei rememorări inedite a istoriei noastre din perspectivă contemporană.

(4 martie 2022)

CAPITOLUL VI
TEATRU

ARTĂ, regia SZABO K. ISTVAN

Teatrul clasic „Ioan Slavici” a deschis stagiunea 2015/2016 cu două premiere, ceea ce constituie un fapt cu totul lăudabil. O deschidere în forță, as zice, deoarece cele doua premiere au avut loc aproape în același timp, la doar o săptămână distanță una față de cealaltă. Un fapt, pe care țin să-l elogiez, deoarece, în general, premierele se lasă mult așteptate și ele urmează un program nu întotdeauna stabilit dintru început de stagiune.

Semnez spectacolul **Săptămâna luminată** după Mihai Săulescu, în regia lui Nicolae - Mihai Brânzeu, pe care, din păcate, nu l-am văzut (mi l-a lăudat Zoltan Lovas) și mă voi referi la cealaltă premieră **Artă** de Yasmina Reza, regia Szabo K. Istvan, traducerea Violeta Popa, scenografia Cosmin Ardeleanu.

Yasmina Reza, premiată în Franța, Marea Britanie și SUA, este autoarea unor cunoscute piese jucate pe marile scene ale lumii. Piesa în discuție, tradusă în peste 30 de limbi și laureată cu importante premii, a avut premiera absolută în anul 1994 la Paris, fiind apoi reprezentată cu succes la Berlin și Londra.

Un text, recomandat prin spectacole jucate ani la rând cu casa închisă, dar dincolo de acest detaliu, important în sine dar nu definitiv, reținem pledoaria discretă dar profundă pentru o prietenie în stare să treacă dincolo de încercări și dificultăți, dincolo chiar de o criză neașteptată ce amenință să o năruie. Textul este de actualitate și credibil prin problematica sa omniștiută. Un medic, Serge, iubitor și colecționar de artă, achiziționează un tablou cu 35000 de euro. Nimic surprinzător, atâta doar că tabloul este o pânză alba, traversată de câteva linii, de asemenea albe. Snob fiind, Serge nu este interesat de pânza achiziționată, ci de autorul ei, un pictor în vogă, dovadă că și plătește o sumă impresionantă de bani. Cumpărarea tabloului de către Serge, îl exasperează însă pe Marc, un inginer, pragmatic ca formație intelectuală și cinic prin reproșurile acide pe care le face prietenului său medic dar și lui Yvan, un lucrător la papetărie, un om echilibrat și tolerant dar el însuși cu numeroase probleme dificile în familie și la serviciu. Ei bine, cele trei roluri sunt interpretate cu vădită plăcere histrionică de către trei dintre cei mai buni actori ai Teatrului arădean. Bogdan Costea revine după 2 - 3 ani pe scenă, abandonându-și măcar pentru o scurtă vreme, managementul, ce-i drept, tracasant și uneori paradoxal, spre a aborda

rolul medicului Serge, interpretându-l nuanțat, arătându-se a fi, când rece când autoritar, când plin de înțelegere față de prietenul său, cinicul Marc. Fără îndoială, Zoltan Lovas este unul dintre cei mai buni actori ai generației sale. Mereu l-am urmărit cu speranța de a nu se pierde în prezentări de tot felul. Cu ani în urmă, actorii Ion Caramitru, Valeria Seciu și regretatul Ovidiu Iuliu Moldovan îmi relatau într-o discuție, că au constituit Comisia care l-a promovat pe Zoltan Lovas la Teatrul Național din București. A rămas foarte puțin timp la București, repet la Teatrul Național, întorcându-se la Arad, simțindu-se probabil foarte legat de prieteni, de familie, de urbe, în general. Cu un foarte bun regizor, Zoltan Lovas se arată a fi un actor de excepție, în stare să releve nuanțe nebănuite, impresionând printr-un talent special. Și Yvan, în interpretarea lui Ioan Peter (remarcabil și prin încercările literare și vag regizorale) a dobândit consistență, caligrafiind scenic, cu un dramatism bine dozat, destinul tulburător al unei familii ca atâtea altele, aici și pretutindeni.

Regizorul Szabo K. Istvan, unul dintre cei mai valoroși ai generației sale, a propus o lectură scenică impresionantă prin acuratețe dar și printr-o gândire scenică unitară și elaborată în detaliu, fiind sprijinită de scenografia inspirată semnată de Cosmin Ardeleanu. Dar finalul

spectacolului pare a fi superficial și expeditat fără o rezolvare salutară. Cum, de altfel, îi reproșăm regizorului și faptul ca autorii nu au relaționat în spectacol ci fiecare dintre ei au interpretat, cu dăruire, propria-i partitură, fără să se întâlnească nici măcar în final, în superba pledoarie pentru regăsirea unei prietenii aflată în criză. O criză a unei posibile pierderi și, mai apoi, regăsiri a rarisimului sentiment al prieteniei autentice. Spectacolului, altminteri, inteligent elaborat, demonstrând o filosofie profundă în abordarea textului, îi lipsește o anume vibrație interioară, în stare să emoționeze. Dacă regizorul s-a ferit de sentimentalism, ne-am fi așteptat să găsească varii soluții pentru implicarea spectatorului, spre a nu reprezenta două „lumi” paralele, care nu se întâlnesc nici chiar în final.

În rest, să auzim numai de bine! Lizica Mihuț

(14 octombrie 2015)

CÂTEVA OPINII LA FINAL DE FESTIVAL

Ediția a XXI-a Festivalului de teatru clasic s-a încheiat în urmă cu câteva zile, dar ecourile sale nu se vor stinge prea curând. **Cu siguranță, este extraordinar că acest festival continuă.** Poate puțini au fost cei care, credeau în ideea de continuitate. Trebuie să recunoaștem că noi, românii, suntem întotdeauna entuziaști la început, dar treptat, admirabilele intenții se subțiază și, adesea, renunțăm cu seninătate la proiecte ce păreau a se materializa pe termen lung. **Apreciez faptul că acest festival a devenit o tradiție și chiar un brand pentru un Arad** angajat într-un proiect de anvergură și anume, candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2021. Meritul este cel al **Consiliului Local Municipal**, care finanțează acest festival, demonstrând că „dreapta” poate să fie alături de „stânga” și „stânga” poate coexista cu „dreapta” spre a susține această prețioasă idee de a aduce la Arad, spectacole ale Teatrului din România și din Ungaria, în stare să demonstreze că avea dreptate „divinul critic” (l-am numit pe George Călinescu), când susținea, cu argumente, desigur, că „a fi clasic înseamnă a crea durabil și esențial”.

Încercând o sinteză a Ediției a XXI-a a Festivalului, subliniem că acesta, prin abordări scenice insolite sau chiar prin eșuări în plan teatrolitic, au adus pe scena arădeană:

a) **mari dramaturgi ai literaturii universale:** Shakespeare (*Mult zgomot pentru nimic*), Molière (*Violențele lui Scapino*), Cehov (*Platonov*), Ibsen (*Rața sălbatică*);

b) **spectacole actuale**, cele mai multe au avut premiera în acest an (10 din 13 spectacole!). Doar un singur spectacol se joacă cu succes din anul 1993, iar două din anul 2014!

c) **o diversitate teatrolitică:** piese de teatru în „cheie” clasică sau modernă; monolog dramatic; un excepțional recital; teatru coregrafic; musical;

d) **importanți regizori:** Alexandru Dabija (*Astă seară: Lola Blau*); Gigi Căciuleanu (*Vivaldi și anotimpurile*); Dragoș Galgoțiu (*Casanova*); Alexander Hausvater (*Mult zgomot pentru nimic*); Kokan Mladenović (*Opera cerșetorilor*);

e) **actori de excepție**, unii deja consacrați sau alții care „bat” la porțile consacrării, astfel i-am urmărit pe scena arădeană pe Ion Caramitru, Victor Rebenciuc, Maia Morgenstern, Dorina Lazăr, Cristian

Iacob, dar și unii din admirabilii actori ai Teatrelor din Târgu Mureș, din Oradea și din Piatra Neamț;

f) **Teatrul Național din Pécs** (oraș înfrățit cu Aradul și Capitală Culturală Europeană în urmă cu câțiva ani) și **Teatrul „Csiky Gergely” din Kaposvar**, cu piesa *Beznă de mină* de Székely Csaba, în regia lui Bérczes László;

g) **adaptări ale unor texte binecunoscute** (*20 de ani în Siberia*, de Anita Nandriș-Culda, adaptarea, regia și scenografia Sorin Misirianțu); *Casanova*, după Memoriile lui J. Casanova de Seingalt, scenariul, regia, decorul, coloana sonoră: Dragoș Galgoțiu sau *Opera cerșetorilor* după textul omonim al lui John Gay, regia Kokan Mladenović.

Teatrul arădean are meritul de a fi deschis a XXI-a ediție a Festivalului de Teatru Clasic cu Shakespeare și nici nu se putea gândi o mai bună opțiune, ca profesiune de credință afirmată în mod programatic. Este important și riscant în același timp, să-ți propui a reprezenta scenic oricare din piesele marelui Will. Este de fapt a treia premieră a Teatrului arădean, în această stagiune, fapt cu atât mai remarcabil cu cât a reușit să-l convingă pe Alexander Hausvater să semneze regia piesei *Mult zgomot pentru nimic*. Regizorul se află la a patra colaborare cu Teatrul arădean după *Gheață și orhidee* de Robert McDonald (2003), „*Amoc*” de Stefan Zweig (2008) și „*Orchestra Titanic*” de Hristo Boytchev (2011).

De această dată, Alexander Hausvater propune o **lectură scenică superficială, lipsită de substanță și coerență**. Ne aflăm, de fapt, la o lectură scenică a unui text de Shakespeare, fără Shakespeare!!! Oricât s-ar părea de ciudat nu regăsim și nici măcar nu auzim, în spectacol, textul marelui dramaturg, ci asistăm la o abordare superficială, vulgară, zgomotoasă la propriu și nu în subtext, cu îngroșări supărătoare, cu un „desen” care nu le unește într-un „tot” profund articulat ci le „aruncă” într-un joc gratuit și neinspirat în plan regizoral.

Ceea ce m-a impresionat în spectacol a fost interpretarea celor mai mulți dintre actori, care **continuau să creadă sau poate mimau foarte bine**, într-un „story” teatrologic, urmând cu obstinație „indicațiile” regizorului Ovidiu Ghiniță, un actor special, cu mare deschidere intelectuală, se amuza, cred, de propriile-i „nebunii” histrionice, ca de altfel, și **Dorina Darie**, admirabilă în câteva scene din spectacol, demonstrând a fi ceea ce știam de mulți ani și anume că este o actriță cu vocație și nu construită artificial. Am reținut, de asemenea, pe **Bogdan**

Costea (John), Zoltan Lovas (Benedick), Sorin Calotă (Conrad), Oltea Blaga (Dogberry), Mariana Tofan (Antonia). Este regretabil că o actriță, precum Angela Petrean-Varjasi nu a fost distribuită într-un rol pe măsura talentului său bine știut. Beatrice nu numai că nu a convins în interpretarea lui **Carmen Vlaga Bogdan**, dar a avut stângăcii pe care nu le-am identificat în alte spectacole, probabil vina fiind și a regizorului care a distribuit-o în mod eronat. Actrița are forță scenică și aplomb, dar în tandem cu **Zoltan Lovas** (ea, scundă; el, înalt) păreau un cuplu umoristic și nu unul de amorezi. Nici **Andrei Elek (Claudio), Ionel Bulbuc (Borachio), Cecilia Lucanu Donat (Hero), Roxana Sabău Nica (Ursula)** nu au convins, ci dimpotrivă.

În concluzie, un spectacol zgomotos, lipsit de originalitate, cu dese „căderi” în derizoriu, un spectacol în care l-am auzit nepermis de puțin pe Shakespeare, dar care rămâne o posibilă viitoare provocare pentru Alexander Hausvater, un regizor important, în care continuăm să credem, în ciuda acestui eșec evident.

În rest, să auzim numai de bine! Lizica Mihuț

(2 decembrie 2015)

SĂPTĂMÂNA LUMINATĂ, **regia NICOLAE-MIHAI BRÂNZEU**

Văd pentru a doua oară spectacolul lui **Nicolae-Mihai Brânzeu**, după Mihail Săulescu și deslușesc o meditație profundă asupra vieții și morții. O meditație coerentă și unitară, elaborate în detaliu, cu un fin gust al detaliului edificator. În primul moment ești tentat să-ți spui că este prea mult nisip și că acesta este, cu ostentație, covârșitor.

Dincolo și prin scena încadrată de nisipul care devine **cadru și personaj deopotrivă**, ne apropiem de o simbolică învederată de mitul iertării de păcate a celor care mor în săptămâna luminată, chiar dacă păcatele lor sunt „multe și grele”. Constantin, un tâlhar violent care dă foc caselor și a omorât o întreagă familie (cinci „suflete nevinovate”) este rănit și se află în „anticamera” morții. Mama lui Constantin conștientizează mărturisirea Bătrânei, un personaj bine construit în spectacol, și anume că fiul ei ar putea primi iertarea păcatelor, dacă moare până la miezul nopții în ultima zi a Săptămânii luminate, pentru că apoi cerurile se închid și judecata este cea omniștiută.

Acest mit devenit story în spectacol este doar un pretext pentru regizor de a elabora un demers artistic alcătuit din secvențe organice legate între ele, care ne induce mereu și mereu **ideea morții** dar și **ideea mântuirii**. Aserțiunea „Amintește-ți că vei muri” se întâlnește într-un plan superior cu o alta: „Amintește-ți că poți obține mântuirea” dar în anume condiții. Nu oricând! Și nu fără asumarea unui destin.

Nu cunosc textul lui Mihail Săulescu (de obicei, citesc textul înainte de a scrie o cronică) dar fiind vorba despre o „adaptare după...”, regizorul are meritul de a fi dat consistență dramei mamei, pentru care tâlhar sau nu, criminal sau nu, copilul rămâne tot copilul său și dragostea-i este infinită, inefabilă.

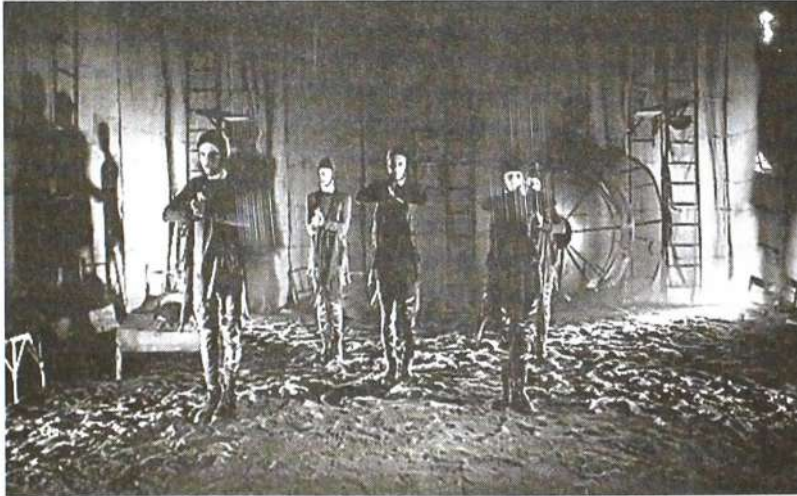
Pentru prima dată într-un rol de compoziție, **Carmen Butariu** este o Mamă credibilă, care trăiește intens, dramatic chiar, situația funestă în care se află fiul său. Poate, uneori, cu o gestică prea bogată, **Carmen Butariu** reușește un rol admirabil, interpretat cu credință și cu o disponibilitate pentru varii modalități de expresie, nebănuite de cei mai mulți dintre noi. „Jocul de v-ați ascunselea” cu fiul ei (în spectacol Bolnavul – **Marian Parfeni**) este un joc grav și tulburător, dincolo de aparența voioșiei. Actorul **Marian Parfeni** în rolul lui Constantin se zbate continuu între viață și moarte dar, urmând probabil indicațiile regizorului și având el însuși datele personajului, realizează un rol memorabil. Există mereu pericolul de a-l îngroșa prin tușe mult prea întunecate, dar **Marian Parfeni**, cu foarte puține excepții se menține într-o zonă de autentică „întruchipare” artistică. **Mariana Tofan** a fost Bătrâna, care-i mărturisește Mamei posibila salvare a fiului ei Constantin de „păcatele multe și grele”, dacă va muri până la miezul nopții, când se va și încheia Săptămâna luminată. **Mariana Tofan** își elaborează rolul cu austeritate și subtilitate, ferindu-l de capcanele stridențelor și a unui posibil dramatism sforăitor. Să-l reținem și pe **Răzvan Oroian** (Paznicul).

Regizorul **Nicolae-Mihai Brânzeu** are meritul de a fi introdus în spectacol două personaje cu greutate: Dansul și Muzica sau Muzica și Dansul; care potențează desfășurarea acestui „story” dar, mai ales, îi conferă un tragism autentic.

Să-i reținem pe **Maura Cosma** (coregrafie și mișcare scenică) și pe **Dan Simion** (Muzica), cu sentimentul de a fi izbutit să confere pregnanță și vizibilitate artistică, încadrându-se, prin modalități proprii de exprimare, în spectacolul coerent și unitar al lui **Nicolae-Mihai Brânzeu**.

Scenografia este remarcabilă, cu mult, cu foarte mult nisip, cu roata vieții, cu cercurile de foc ale Iadului foarte inspirat sugerate, cu o posibilă clepsidră imaginată prin nisipul ce „curge” neîncetat, amintindu-ne „că pământ suntem și în pământ ne vom întoarce”, cu zăbrelele care treptat uniformizează spre finalul vieții, destinul tuturor („prinț și cerșetor”) și, nu în ultimul rând, cu un desen al costumelor în tonuri sobre, puternic nuanțate.

În concluzie, un spectacol grav, copleșitor, de care avem nevoie, dincolo de actul artistic în sine, spre a ne întoarce la origini și spre a ne redescoperi ca oameni. Cu un destin tragic dar și înălțător. Un spectacol deci, ce trebuie văzut și, credem, planificat mai des, în programul de reprezentații a Teatrului arădean.

(19 februarie 2016)

BULL, regia BOBI PRICOP

Ideea de a-l invita pe **Bobi Pricop** să regizeze un spectacol la Arad este lăudabilă, și cu atât mai salutară cu cât propunerea a constituit-o un text al lui **Mike Burtlett**, reprezentat întâia dată în România, la trei ani de la premiera sa din Sheffield. Tânărul autor al piesei (născut în 7 octombrie 1980, la Oxford) este unul dintre cei mai în vogă dramaturgi contemporani, jucat cu succes la Londra dar și la New York sau la Sidney. Spectacolele pieselor lui **Mike Burtlett** sunt consemnate pe

spații largi în importante publicații de pe trei continente, iar Premiul *Laurence Olivier Award*, primit în anul 2002, îl consacră definitiv ca unul dintre cei mai importanți dramaturgi contemporani.

Piesa sa, *Bull*, este foarte bine scrisă, plasându-și acțiunea în actualitate, într-o zonă ce putea să devină o melodramă (reducerea de personal într-o companie!) dar autorul o ferește, în mod deliberat, de această posibilă capcană, problematizând cu franchețe situații limită ale lumii de azi, de pretutindeni: pierderea locului de muncă și incertitudinea de a găsi un altul, în viitor; eliminarea „celui mai bun” prin uneltirea colegilor de muncă, minându-se, în acest fel, meritocrația; hărțuirea și victimizarea practică între colegi; supunerea înaintea unui singur „zeu”, și anume instinctul de conservare; eșuarea în viața de familie și, nu în ultimă instanță, alienarea omului aflat sub amenințarea unui șef sau a unor colegi cinici și necruțători.

Am citit cu reală plăcere textului lui **Mike Burtlett** și ceea ce mi se pare foarte important de semnalat este că acesta a fost gândit nu numai ca literatură dramatică - deci Cuvânt, ci și ca spectacol - Acțiune, respectiv Combustie Interioară - marcate prin replici scurte și aparent simple, prin dialog sacadat, prin numeroase puncte de suspensie, prin tăceri și prelungiri silențioase după replici aparent banale dar încărcate de varii înțelesuri, și prin o anume presiune ce domină scena în dialogul între personaje.

Regizorul **Bobi Pricop** nu a optat pentru această posibilă combustie interioară, ci a gândit un spectacol de o admirabilă austeritate, propunând un desen teatral (sprijinit de inspirata scenografie a **Velicăi Panduru**) elaborat cu migală și rigurozitate. **Bobi Pricop** știe „să ridice” și să facă un spectacol „să stea în picioare”, izbutind cu un minim de mijloace teatrale să creeze o lume, ce are ca puncte de reper cinismul, delatiunea, trădarea. Mărturisesc că mi-ar fi plăcut ca regizorul să își propună să găsească „calea spre inimi”, desigur, nu spre melodramă, ci măcar cu vagi trimiteri emoționale. Or, spectacolul este rece, auster, cu o discutabilă teatralitate.

Cele patru personaje ale piesei întruchipează în „cheia” propusă de regizor, destine aflate în situații limită, chiar dacă impresia este de liniaritate a „construcției scenice”. **Ovidiu Ghiniță** este, cu evidență, cel mai bun „interpret” în spectacol, realizându-și rolul de boss (**Carter**), cu inteligență și franchețe, reușind să fie, prin atitudine și subtile nuanțe, un cinic „în afară de orice concurs”, ca să îl parafrazez pe **Titu Maiorescu**.

Bine distribuită în rolul Isobel, actrița **Carmen Vlaga Bogdan** a fost convingătoare, reușind să pară un „sloi de gheață” (cum o consideră

Thomas) și să domine scena, mai puțin însă „să comunice” ceea ce semnala Carter, și anume că „se folosește de felul cum arată ca să-și ascundă o doză de nesiguranță”. Isobel,

împreună cu Tony, uneltesc împotriva lui Thomas, impunând în cele din urmă eliminarea acestuia. **Andrei Elek**, în rolul lui Tony, a fost personajul „buldozer”, de fapt, „Tony buldozer”, cum îl numea Thomas, poate un Carter în devenire dar, din punctul meu de vedere, actorul nu a reușit să transmită decât în parte cinismul celui care își elimină „colegul”, fără să mimeze măcar câteva umbre de regret. În sfârșit, rolul lui Thomas a fost interpretat (la premiera de sâmbătă) de către **Alex Mihăescu**, aflat la prima colaborare cu Teatrul arădean, în calitate de actor, dar cunoscut publicului nostru ca regizor al spectacolului *Tăietura*, de **Mark Ravenhill**. Să reținem că interpretul lui Thomas (la premiera de duminică) a fost actorul **Alex Mărgineanu**, pe care nu l-am văzut încă în spectacol. Astfel, Thomas, în interpretarea lui **Alex Mihăescu**, a fost un personaj complex, alcătuit dintr-un „aluat” în care se amestecă, nu fără dificultate, umilința cu revolta, naivitatea cu dezamăgirea, suspiciunea cu necruțătoarea trădare de către cei doi „colegi”. Credem că i-au reușit mai puțin scenele din final, de vină fiind, nu știm, dacă regizorul sau interpretul, scenele în discuție probând o teatralitate îngroșată și neavenită.

În concluzie, o propunere regizorală - la care nu subscriem în totalitate dar care este profund articulată și interesantă în sine - a unui dramaturg, pe care îl dorim, în continuare, reprezentat pe scena Teatrului arădean și anume, **Mike Bartlett!**

(19 aprilie 2016)

VÂRFUL AISBERGULUI, regia THEODOR-CRISTIAN POPESCU

Tradus în mai multe limbi, tânărul dramaturg Antonio Tabares, venit la premiera Teatrului arădean tocmai din Insulele Canare, unde își are reședința (fapt, cu totul laudabil!), se înfățișează întâia dată publicului din România, cu o piesă ce își propune să surprindă, după cum însuși mărturisește, „relațiile interpersonale, într-o lume competitivă și ostilă”, relații binecunoscute tuturor.

Este a doua oară în această stagiune când Teatrul arădean propune o piesă despre companii multinaționale, de această dată, autorul pornind chiar de la un caz real, petrecut într-o cunoscută fabrică din Franța și anume sinuciderea a trei angajați în cinci luni! Desigur, prin extrapolare, și nu numai, se înțelege că drame asemănătoare pot fi întâlnite deopotrivă în companii mici și mari, naționale și multinaționale!

Cum scrie tânărul Antonio Tabares? O întrebare pe care mi-am pus-o neconținut citindu-i textul, iar răspunsul mi-a apărut fără echivoc și anume că dramaturgul își vizualizează textul, elaborându-l în imagini, dând chiar indicații nu numai cu privire la mișcarea personajelor în cadrul scenelor ci și la stările acestora și anume: „fumează gânditoare” sau „jumătate nervoasă, jumătate neîncrezătoare” sau „oftează” sau „tăcere” sau „ridică din umeri” și multe altele.

Este bine că regizorul Theodor-Cristian Popescu nu a urmat întocmai „sfaturile” autorului cuprinse în parantezele din text, ci a gândit un spectacol unitar, cu detalii edificatoare, în fond, o radiografie a lumii de azi, dominată de preocuparea de a realiza un profit, cu oricare dintre sacrificii. Regia se sprijină mult pe scenografie, așa zice chiar că este un spectacol, prin excelență, de scenografie. Nu știu dacă a fost ideea regizorului Theodor-Cristian Popescu sau a scenografului Cosmin Ardeleanu sau dimpreună au propus un labirint ca loc de desfășurare a întregii acțiuni, un labirint care, precum viața sau viața, precum un labirint, are zone libere și zone blocate, ceea ce poate însemna izbânzi dar și eșecuri, mici bucurii dar și ratări definitive. Din punctul nostru de vedere, regizorul a ratat finalul și, în acest fel, a probat o înțelegere limitată a textului lui Antonio Tabares. Nu Gabriela este numele persoanei ce constituie a patra sinucidere, precum în spectacol, ci oricare dintre angajați puteau sfârși tragic, fapt precizat chiar de autor: „Încă nu știm despre ce-i vorba. Am găsit pe cineva mort într-unul dintre lifturi.

Se pare ca și-a tras un glonț în tâmplă”. Desigur, putea fi Gabriela dar și un altul sau o alta! Credem că regizorul a fost neinspirat, nesocotind admirabila idee a dramaturgului privind „opera aperta” despre care vorbea Umberto Eco, ceea ce conferea textului o largă deschidere spre o necesară reflecție cu privire la omul contemporan, cu dramele sale existențiale, ce par a se acutiza în viitor!

Actrița DORINA PETER DARIE aștepta de prea mult timp un rol principal, precum al Sofiei Cuevas, un rol complex, solar așa zice, nu doar pentru faptul că în jurul său gravitează toate celelalte personaje. O urmăresc pe DORINA PETER DARIE de când, elevă fiind, însoțită de draga ei mamă, cea dintâi care a crezut în harul ei actoricesc, se pregătea să susțină examenul de admitere la Facultatea de teatru. Desigur, are talent cu carul. Nu am înțeles niciodată de ce a stat în umbră atâția ani. A întruchipat, ce-i drept, varii personaje, dar nu personajul fundamental al unei distribuții. Iată-o acum, în rolul Sofiei Cuevas, dovedindu-și reala vocație, evoluând credibil și nuanțat dar într-un ritm prea lent, probabil impus de regizor, deoarece este ritmul lipsit de nerv al întregului spectacol.

Mă bucur că în ultimul timp BOGDAN COSTEA este nu numai managerul ci și actorul, ce s-a reîntors la „uneltele”-i histrionice, care l-au consacrat. În spectacolul în discuție este un lider de sindicat (Alejandro Garcia), precum atâția astăzi, care au renunțat la lupta pe

baricade și la aruncatul cu pietre pentru un post de birou, care înseamnă nu doar completarea și ștampilarea unor formulare ci, de fapt, renunțarea la înaltele-i aspirații de altădată.

În rolul lui Carlos Fresno, actorul IOAN PETER evoluează puțin crispat și inflexibil dar, în ansamblu, construiește limpede un rol destul de dificil, al managerului, pentru care succesul presupune strivirea colaboratorilor, cu bunăștiință, și chiar sacrificii profunde pentru îndeplinirea Planului impus de conducerea Companiei respectiv a prototipurilor Aisberg, Argos și Osiris.

Dacă regizorul îi conferă personajului Gabriela Benassar o altă consistență decât aceea din textul lui Antonio Tabares, atunci și actrița CECILIA DONAT LUCANU trebuia să infățișeze o altă dimensiune a personajului or ea a evoluat stingher, într-o ușoară notă de superficialitate. Ne întrebăm dacă de vină este regizorul sau actrița?

Remarcăm evoluția corectă, dar lipsită de strălucire a actorilor ȘTEFAN STATNIC (Jaime Salas) și CĂLIN STANCIU (Carmelo Luis), onorându-și rolurile ce le-au fost încredințate de regizor.

În concluzie, un spectacol cu un text în premieră pe țară, ce a deschis Festivalul Internațional de Teatru Nou, un Festival ce a reunit reprezentării teatrale în varii „chei” teatrologice, cu regizori și actori consacrați sau care „bat” cu tăria talentului lor la porțile consacrării. Felicitări lui CLAUDIU GROZA, selecționar al FITN.

Notă: Articolele publicate din octombrie 2015, precum și unele apărute anterior, vor constitui pagini ale unei viitoare cărți.

În rest, să auzim numai de bine!

(17 mai 2016)

ECARISAJUL PENTRU TOȚI, regia TUDOR LUCANU

Debutul stagiunii 2016-2017 prilejuiește întâlnirea cu Boris Vian, binecunoscut scriitor francez, deopotrivă romancier, dramaturg, poet, scenarist, critic literar și scriitor, compozitor și chiar trompetist. Apreciem opțiunea pentru un text al lui Boris Vian, dar ne-am fi dorit o altă piesă, deoarece ne vine greu să acceptăm că războiul, cu marile și micile sale drame, poate deveni subiectul unui „vodevil paramilitar”,

adică o comedie ușoară, cu o intrigă bazată pe răsturnări de situații, pe confuzii omniștiute dar și pe un vag comic de limbaj.

Intenția declarată a lui Boris Vian a fost de a stârni râsul „cu ceva care nu-i deloc hazliu: războiul” și de a eluda, cu bună știință, profunzimile temei. Astfel, debarcarea în Normandia din 6 iunie 1944, care a determinat o întreagă literatură eroică, devine acum un fapt oarecare deoarece familia unui ecarisor își ducea existența cu trimiteri la război doar în ceea ce privește propria-i familie, marea preocupare a *Tatălui* fiind nunta uneia dintre fete și să știe dacă aceasta este sau nu însărcinată. Sunt sigură că războiul a însemnat, uneori, situații absurde, personaje tragicomice, patriotism epidermic, confuzii hazlii, democrație de paradă dar numai în cazuri particulare, pentru că, altminteri, știm prea bine ceea ce înseamnă cu adevărat războiul și care pot fi marile sale drame.

Într-un sens mai larg, chiar războiul poate fi considerat o groapă de ecarisaj, unde își pot găsi sfârșitul oameni și animale, având în vedere că spre final aproape toate personajele sfârșesc prin a se arunca sau a fi aruncate în această groapă, urât mirositoare. Dramaturgul demitizează războiul. Chiar dacă, aparent, *Tatăl* este preocupat doar de familia sa, aflăm că „americani trag cu gloanțe adevărate” și că „distrug tot”, că unitățile militare ale nemților au fost decimate, astfel din 920 au rămas numai doi, *Căpitanul* și *Heinz* (precum și telefonul!), dintr-o altă unitate, din 100 de militari, au supraviețuit doar zece, iar democrația americană este doar o propagandă, datorită faptului că „superiorii i-au trimis pe americani să se bată cu nemții” dar nu le-au spus adevărul, din pricină că „operațiunile se fac în mod discret”. Dar Boris Vian aruncă în derizoriu și alte posibile aspecte ale războiului, căroră le conferă valoare de simbol: soldații nemți și soldații americani își schimbă uniforme în timpul unei partide de cărți; eschivarea *Tatălui* de a pleca la luptă și chiar „tăierea în bucăți” a celui care a adus convocarea pentru că „unul în plus, ce contează?”; învoirea soldatului *Heinz* și motivarea întârzierii sale printr-un bilet de voie ce trebuia dat *Căpitanului*; rechiziționarea de către Rezistență a două mașini: una nouă, proprietatea *Vecinului*, iar pentru soldat, o alta, mai modestă, *Delage*, chiar dacă nu are tracțiunea pe față cum și-ar fi dorit ș.a.

Am insistat asupra textului nu doar pentru faptul că este surprinzător prin viziunea sui-generis asupra războiului, pentru că regizorul TUDOR LUCANU „transcrie” textul într-o lectură scenică

aproape ad litteram, fără să probeze o minimă inventivitate, urmând cu fidelitate indicațiile cuprinse în paranteze, cu privire la mișcarea scenică (intrările și ieșirile personajelor, poziționarea lor pe scenă, gestica personajelor etc.) dar și cu privire la stările personajelor, precizate de autor, de asemenea în parantezele textului și anume: „furioasă”, „înnebunită”, „vexată”, „rânjește diabolic”, „voce frântă”, „oftează nostalgic” ș.a.

Regizorul TUDOR LUCANU – aflat la prima colaborare cu echipa Teatrului arădean în calitate de regizor, după ce interpretase câteva roluri ca actor și semnase scenografia a două spectacole montate în anul 2009 – nu a reușit să creeze un spectacol unitar, în care actorii să evolueze cu credință și aplomb, ci impresia a fost că fiecare își interpretează propria-i partitură fără să creadă prea mult în virtuțile textului și fără să relaționeze cu celelalte personaje. OVIDIU GHINIȚĂ, un actor de excepție așa zice, pare a-și fi construit rolul de unul singur, alunecând, uneori, prin inflexiunile vocii, spre un alt personaj (*Ianche*), binecunoscut dintr-o anterioară premieră a Teatrului arădean. *Vecinul* în interpretarea lui IOAN PETER, de altfel un actor lucid și ambițios, nu a avut, în opinia noastră, greutatea din text. Personajul este aproape continuu pe scenă, trăiește drama celorlalți dar și propria sa dramă (i s-a dărâmat casa, căzându-i „tavanul pivniței în cap”) iar în final îl împușcă pe *Căpitan*, trage și-n *Locotenent* dar sfârșește tragic fiind împușcat de către acesta. Salutăm prezența ADRIANEI GHINIȚĂ pe scena arădeană, o actriță pe care o apreciem în mod deosebit, dar în rolul *Mamei* i-au reușit mai puțin replicile savuroase ale textului: „nu poate mulge vacile fără fier de călcat” sau „vacile ocupă mai puțin loc după ce le-a călcat” sau „am lăsat fierul în priză. Mă duc să scot priza din perete”. A convins însă ADRIANA GHINIȚĂ ca *Mamă*, tandă cu fiul ei Jacques, dar și puternică când îl lovește pe *Tatăl* în pânțele, impunându-se prin tăria pumnului. Aproape că nu am recunoscut-o pe CARMEN VLAGA-BOGDAN în rolul *Marie*, fiica ecarisorului, actriță, altminteri, vulcanică și credibilă, a evoluat de această dată monoton și prozaic, în aceeași notă fadă și fără relief precum Cecilia Lucanu-Donat în rolul *Marie* sau *Cyprienne*. Am aplaudat-o în repetate rânduri pe actrița ANGELA PETREAN VARJASI, dar în rolul *Catherine* a vădit o oarecare stânjenală, probabil din pricina faptului că a fost eronat distribuită de către regizor. Din punctul meu de vedere, cele mai inspirate roluri ca interpretare, cu sublinierea unor varii nuanțe, au fost cele ale

lui *André, ucenic*, (ALEX MĂRGINEANU), *Poștărița și Colonelul Lorient* (DORINA DARIE PETER), *Pastorul american* (IONEL BULBUC), *Soldații germani* (ROBERT PAVICSITS, COSMIN BLAGA), *Soldații americani* (MARIAN PERFENI, IONEL BULBUC), *Două călugărițe* (ROBERT PAVICSITS, COSMIN BLAGA), *Künsterlich, căpitan german* (CĂLIN STANCIU). Cât îi privește pe ȘTEFAN STATNIC (*Jacques, fiul ecarisorului*) și ERIC TUȚUIANU (*Heinz, soldat german*) au evoluat tern și anemic, defectuos, credem, distribuiți de regizor.

Cu o scenografie descriptivă, strict funcțională, lipsită de subtilități și profunzimi, semnată de regizor, ne aflăm în fața unei reprezentări la care spectatorii sunt dornici să se amuze dar spectacolul este mult prea

cuminte și fără strălucire.

Felicitări pentru Caietul-program. Și o apreciere deosebită pentru strădaniile neostenite ale lui CARMEN ISPAS.

În rest, să auzim numai de bine!

(14 octombrie 2016)

***IUBIREA LA OAMENI*, regia VLAD MASSACI**

Apreciem dintru început includerea în repertoriul Teatrului Clasic „Ioan Slavici” a piesei lui Dmitri Bogoslavski, *Iubirea la oameni*, autorul fiind nu numai un tânăr dramaturg, (născut în anul 1985), dar și regizor și actor, o personalitate complexă, apreciată în patria sa, Belarus, dar nu numai.

Este interesant chiar titlul piesei, și anume „iubirea la oameni” și nu „iubirea de oameni”, aceasta din urmă putând fi urmărită într-o amplă bibliografie teologică, pentru că „atât de mult a iubit Dumnezeu lumea încât a dat pe unicul Său fiu” să moară și să învie apoi, spre iertarea păcatelor umanității.

Așadar, iubirea la oameni, din varii perspective, iubire ce poate însemna dramă și crimă chiar, dar și superba dragoste maternă, dublată de o dăruire până la sacrificiu a soției pentru bărbatul ei, pentru că, așa precum spunea Lidia Fiodorovna, „...omului numai o singură iubire îi e dată. Pe toată viața. Numai una. Așa zicea bunica mea și mama mea.”, idee accentuată de autor prin reluarea ei de către un alt personaj (Serghei): „Iubirea adevărată îi este dată omului o singură dată în viață”.

Așadar, iubirea la oameni înseamnă patimă până la crimă, viciu, violență, dar și afecțiune sinceră ce presupune devotament, imense renunțări și chiar asumarea unui destin limită. Textul este dificil în sine prin problematica abordată dar și pentru că este alcătuit din 21 de „tablouri”, fiecare dintre acestea având numele unui personaj care devine emblematic pentru respectiva secvență. Nu întâmplător, autorul conferă personajelor un număr inegal de secvențe (Kolia – patru; Liuska – șase; Serghei – patru; Ivan, Nastia, Ciubasov – câte două fiecare; Valiunic – una singură), ci pentru a ne călăuzi în întortocheatele cărările „iubirii la oameni”.

Având în vedere abordarea secvențială a subiectului de către Dmitri Bogoslavski, regizorul avea o specială misie, și anume de a găsi un liant unificator, de a-și proba inventivitatea și forța creatoare, or regizorul VLAD MASSACI a preferat să urmeze textul, gândind cu profesionalism un spectacol corect, din acest punct de vedere, dar frustrându-l de o necesară emoție. Oricât ne-am dori să părem, uneori, cinici sau să mergem pe trendul de azi al spectacologiei, nu trebuie să uităm că teatrul va fi etern și pentru că înseamnă vibrație interioară, o atingere fină a coardei sensibile a fiecăruia dintre noi, ca spectatori sau ca cititori fideli, dar rari, ai textelor dramatice.

VLAD MASSACI și-a propus, precum însuși mărturisește, să înfățișeze „fărâme de viață” dar, din punctul nostru de vedere, este mult prea puțin, deoarece impresia este că ne aflăm în fața unui film căruia îi lipsește chiar regizorul, în stare să construiască din interior spectacolul și să-l însuflețească prin forța sa artistică, altminteri totul este sec iar dramatismul pare simulat.

Se știe că VLAD MASSACI este un regizor care îi lasă pe actori să-și interpreteze rolurile, fără să-i preseze să meargă într-o direcție sau alta, așa că spectacolul este alcătuit din tablouri „desenate” în chei artistice diferite și, pe deasupra, multă violență și neavenite stridentțe.

Șase din cele 11 personaje ale piesei sunt apelate cu diminutive spre a sugera, credem, sentimentul de intimitate, de o anumită legătură afectivă dincolo de aparențe. Kolia (Kolian, Kolerca, Kolka), în interpretarea lui ZOLTAN LOVAS domină scena, nu doar prin înălțime, fiind mai înalt decât toți ceilalți, ci prin faptul că reușește să confere personajului o construcție artistică elaborată cu talent și subtilitate, izbutind să creeze un personaj straniu, omniprezent. CARMEN VLAGA BOGDAN realizează unul dintre cele mai bune roluri din ultimii ani, fiind Liuska (Liusia, Lius', Linska), soția care trăiește drama eșecului în iubire și în familie, actrița reușind să întruchipeze un personaj complex, tulburător ca destin și situație limită. Actorul ANDREI ELEK a avut șansa de a primi un rol dificil, acela al polițistului Serghei (Seriojka, Serioj', Serioaga, Seriojenka), ce impunea o abordare riguroasă și nuanțată, cu o puternică trăire interioară, or, întruchiparea propusă de actor este, din punctul nostru de vedere, exterioară și de aceea puțin credibilă, în ciuda strădaniilor sale evidente de a conferi greutate personajului său. În roluri de compoziție OLTEA BLAGA (Olga Borisovna) și LILIANA BALICA (Lidia Fiodorovna) sunt mame, una a Liuskăi și cealaltă a lui Serghei, actrițe cu har, care și-au elaborat rolurile cu credință și dăruire, dar pe care le dorim interpretând partituri artistice de anvergură.

Actorii ALEX MĂRGINENANU (Ivan), CECILIA DONAT LUCANU (Nastia), MARIANA TOFAN (Mașka), ROBERT PAVICSITS (Ciubasov), ROXANA SABĂU (Olga) evoluează cu

sinceritate și adevăr în rolurile lor, mai puțin în unele scene devenite supărătoare prin stridente și atitudini fără acoperire în text.

Nu în ultimul rând, menționăm scenografia și light design-ul semnate de ANDU DUMITRESCU. Proiecțiile video sunt nelipsite și în acest spectacol, înscriindu-se în trendul cvasigeneral al spectacologiei actuale.

(13 decembrie 2016)

ORAȘUL NOSTRU, regia CRISTIAN BAN

Dramaturg și romancier, laureat cu trei Premii Pulitzer, Thornton Wilder declara că se consideră, în primul rând, profesor. Și îl înțeleg foarte bine, nu doar dintr-o solidaritate de breaslă, păstrând proporțiile de rigoare, ci pentru că realmente avea vocația de „dascăl”, în cel mai bun sens al cuvântului. În mod sigur, și-a surprins publicul în anul 1938, cu *Orașul nostru* (piesă pentru care i s-a decernat unul din cele trei Premii Pulitzer) prin faptul că îi propunea o altă raportare față de spectacol, obligându-l să participe din interior la reconstituirea unei „felii” de viață. Și de istorie. Ca oricare dascăl cu har, Thornton Wilder știa că nu toți spectatorii acceptă o scenă goală, fără niciun element de decor (să nu uităm că discutăm despre deceniul al patrulea al secolului trecut!), de aceea, după cum însuși mărturisește, a introdus „câteva obiecte pentru spectatorii care chiar au nevoie de decor”.

Apreciez faptul că regizorul Cristian Ban, în adaptarea „după” textul lui Thornton Wilder, a păstrat această subliniere privind decorul, urmând totodată „indicațiile” autorului referitoare la mimarea sprijinită de o interesantă și agreabilă complementaritate de sunet. Este bine, din punctul nostru de vedere, că regizorul Cristian Ban nu l-a trădat pe Thornton Wilder, în sensul că a subliniat cu franchețe perioada „reconstituită”, chiar dacă aceasta este diferită de la text la spectacol: 1901-1913 în textul dramaturgului; 1910 până în prezent, în adaptarea semnată de regizorul Cristian Ban. De fapt, Thornton Wilder își considera piesele de teatru ca fiind „cecuri în alb, semnate de regizori și actori”. Să reținem că modernitatea în plan teatrologic a piesei lui Thornton Wilder este esențială iar „liniile” trasate de dramaturg au făcut istorie și continuă să surprindă contemporaneitatea teatrală.

Regizorul Cristian Ban nu a propus o lectură scenică a piesei lui Thornton Wilder prin câteva din „punctele” sale de susținere, mult prea puține, credem, ci a preferat să transleze subiectul, elaborând pe baza consultării unei singure cărți și a unor interviuri (fără să precizeze ale cui și cu cine!) un scenariu, pe care l-am citit cu real interes pentru că regăseam o „felie” din istoria urbei noastre. Nu trebuie să facem eroarea considerând adaptarea semnată de Cristian Ban drept un documentar, o restituire a unor pagini inedite de istorie locală. Dacă totuși regizorul și-a propus acest proiect ambițios, atunci trebuia să fi renunțat la un mod superficial de abordare și trebuia să-și fi motivat, prin argumente solide, opțiunea pentru „reconstituirea” ca scenariu și lectura scenică a devenirii

prin timp a urbei noastre, prin trei momente/ ani: 1910, 1920, 2017. În plus, gustul discutabil pentru anecdotic a șubrezit spectacolul prin eludarea unei problematici fundamentale învederate de textul lui Thornton Wilder.

Este evident că spectacolul este o provocare pentru actori. Nu le cunosc anturajul, dar par a fi din același grup de prieteni și joacă cu vădită plăcere. Cu dezinvoltură. Actorul Ioan Peter realizează, probabil, cel mai bun rol al său de până acum, întruchipându-l pe Regizor (rol interpretat de regretatul mare actor Paul Newman), un rol care presupune calitatea de povestitor dar și pe aceea de personaj (vindea înghețată, oficia căsătorii), impunând flexibilitate și minuțiozitate în abordare. Ioan Peter nu a mai fost tot atât de bun și inspirat în al doilea spectacol dar, probabil, în spectacolele următoare va regăsi „calea” inițială spre personaj. Mi-a plăcut foarte mult scena nunții, gândită de regizor prin efect stroboscop dar, prin insistența asupra ei, a îngroșat neavenit ideea de petrecere, aceeași dintotdeauna, la început sau sfârșit de secol, oricare ar fi acesta!

Familia doctorului Marton și a lăptarului Istvan au pregnanță în spectacol. Angela Petrean Varjasi este o actriță inteligentă și cu evident talent, probând în rolul Celinei, soția Doctorului și mama Margaretei, o anume sensibilitate, subtilă și adâncă, mai ales, în dialogul scenic cu Doctorul și cu Margareta, dar și în scena în care își hrănește puișorii!

Actrița Roxana Sabău a avut haz în rolul Lăptăresei, interpretându-l cu un umor de bună calitate. Nu știu ce s-a întâmplat, dar în spectacolul al doilea nu a mai avut strălucirea artistică a celei de la premieră. Soții din spectacol ai celor două actrițe, Ștefan Statnic și Robert Pavicsits, au realizat roluri remarcabile, evoluând cu aplomb și cu umor rafinat în rolurile Doctorului, respectiv al lăptarului Istvan. Actorul Ștefan Statnic a realizat, credem, unul dintre cele mai bune roluri din ultimii ani. Actrița Dorina Daria Peter a fost Maria Braun, o femeie puternică și independentă, care a avut curajul să divorțeze (în primele decenii ale veacului trecut!) pentru că nu își mai iubea soțul, dar care a demonstrat a fi o mamă iubitoare, gândindu-se continuu la fiul său, Eugen, chiar și atunci când cânta în corul Bisericii.

Am crezut întotdeauna în talentul actorului Călin Stanciu dar, din păcate, nu a realizat, până în prezent, un rol mare pe scena arădeană. De această dată, a fost boemul filosof, cârciumar, care visa la început de secol trecut, la un Arad care peste 100 de ani va avea parcări subterane,

aeroport internațional, ambarcațiuni pe Mureș și care chiar va deveni Capitală Europeană a Culturii!

Intenționat i-am lăsat, în final, pe cei doi tineri, Margareta și Eugen, care în scenariul elaborat de Cristian Ban, nu mai au greutatea ideatică din textul lui Thornton Wilder. Menționăm faptul că spectacolul, cu aceeași piesă, montată cu succes pe scena unui alt teatru din România, se construiește pe partiturile celor două personaje, ceea ce conduce spre o cu totul altă abordare a textului dramaturgului american.

Actrița Cecilia Donat Lucanu a făcut eforturi evidente de a o întruchipa pe Margareta, cea mai bogată femeie din Aradul rememorat, și cea dintâi care a condus un automobil. Strident dezavantajată fiind de costumele-i imaginate de scenografa Cristina Milea, a evoluat fără a fi credibilă. Și fără anvergură artistică. Prietenul, devenit soț al Margaretei, Eugen, interpretat de Alex Mărgineanu, a fost inadecvat în spectacol, cu toate că rolul îi permitea vizibilitate artistică. Poate, de vină a fost și faptul că nu a crezut în rolul său și în ideea de cuplu, cu valoare de simbol, alături de Cecilia Donat Lucanu.

Precum se poate lesne observa nu m-am referit la textul lui Cristian Ban despre Arad. L-am citit și l-am urmărit pe scenă, cu mare atenție, deoarece eu însumi am publicat patru cărți la Editura Academiei Române (peste 3000 de pagini) despre Aradul cultural în context transilvănean.

Utilizând, în mod regretabil, o singură carte despre Aradul de altă dată, Cristian Ban a oferit o imagine incompletă și trunchiată despre un oraș care nu a fost „mic mic”, cum subliniază în text, dar nici o metropolă, un oraș, care poate deveni subiectul unui text dramatic, interesant în sine și nu numai ca „adaptare după...”, chiar dacă autorul este un mare dramaturg.

(6 martie 2017)

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU NOU (FITN), ediția a V-a, 6-14 mai 2017

1. Aradul este, probabil, unicul oraș din România care găzduiește anual trei festivaluri internaționale de teatru: clasic, nou și de marionete. Aprecieri pentru conducerea Teatrului Arădean dar și pentru Consiliul Local Municipal și pentru Primărie, care au finanțat aceste adevărate evenimente culturale.

2. Directorul Teatrului arădean are și meritul de a fi apelat la un selecționar profesionist și anume teatrologul Claudiu Groza, un profund cunoscător al vieții teatrale românești și nu numai.

3. FITN nu a însemnat doar un maraton teatral, o sumă de 23 de spectacole preluate de la instituții teatrale (mari teatre din capitală și din țară) și de la binecunoscute companii independente de teatru ci, fapt cu totul remarcabil, a avut, în mod evident, un program, în jurul căruia s-a construit întregul Festival. Un program ce a reunit conceptul de MicROmania, adică spectacole ca text și stilistică aflate în proximitatea vieții noastre și spectacole (patru!) dedicate unei tinere personalități a teatrului românesc (Andreea Gavrilu).

4. Pe scena FITN, spectatorii arădeni au avut șansa unor mari „întâlniri” teatrale, deopotrivă cu regizori consacrați, poate cei mai importanți în acest moment, dar și cu tineri regizori, ce au surprins printr-un discurs spectacular incisiv, bogat în simboluri și în rafinament.

5. Aprecieri și pentru faptul că spațiul de desfășurare a FITN a fost nu numai Sala Mare și Sala Studio ci Festivalul s-a dorit o „ieșire” a teatrului în comunitate prin propunerea a încă trei spații teatrale (platforma din fața Primăriei, Teatrul de Marionete, Clubul Flex), ceea ce a facilitat accesul la actul teatral, nu numai a publicului avizat sau a iubitorilor de teatru.

6. FITN a impresionat prin diversitatea estetică a lecturilor scenice, printr-un sincretism sui-generis, astfel au fost spectacole în care regizorii au semnat și textele și/sau scenografia și/sau mișcarea scenică și/sau coregrafia și/sau muzica teatrală.

7. Protagonistii celor 23 de spectacole au fost actori consacrați, celebri chiar, dar și actori ce „bat” cu entuziasm și dăruire la porțile înguste ale consacrării sau studenți ai facultății de teatru sau dansatori profesioniști.

8. Evident, în Festival au fost montări care contează și chiar au făcut istorie în spectacologia românească dar au fost și spectacole-sușe, spectacole care, în mod firesc, nu-și găseau locul într-o asemenea ambițioasă construcție culturală.

9. Desigur, selecționarea spectacolelor aflate în Festival nu poate evita o notă de subiectivism, dar ar fi de dorit pentru edițiile viitoare o mai severă și riguroasă selecție, în sensul non multa sed multum.

10. FITN s-a încheiat. La revedere și nu adio! Să visăm deja la ediția anului viitor.

11. În perioada 16-20 mai a.c. se desfășoară FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU DE ANIMAȚIE (FITA), a XVIII-a ediție a deja tradiționalelor EUROMARIONETE. Să le urăm SUCCES!

(14 mai 2017)

COMPLEXITATEA APARTENENȚEI, regia RADU NICA

Viața din proximitatea noastră se regăsește la modul profund, cu înălțările și căderile ei, dar, mai ales, cu angoasele și paradoxurile cotidiene, în recentul spectacol *Complexitatea apartenenței*, regizat de RADU NICA, laureat cu Premiul pentru debut al UNITER.

Autorul, traducătorul și regizorul FALK RICHTER (unul dintre cei mai importanți dramaturgi contemporani, tradus în peste 30 de țări) a înghesuit în textul său – ca urmare a confesiunilor actorilor, protagoniști în spectacol, text definitivat apoi prin talentul său indiscutabil – o problematică majoră privind omul de azi, un solitar, în ciuda unor tot mai avansate mijloace de comunicare virtuală. Textul lui FALK RICHTER este foarte bun, prilejuindu-ne o radiografie autentică și severă a lumii de astăzi. Cine suntem de fapt? La cine și la ce ne raportăm? Care este relaționarea noastră privind apartenența tuturor și a fiecăruia dintre noi? Regizorul RADU NICA (nominalizat de trei ori la Premiul UNITER) are, din punctul meu de vedere, cel puțin câteva merite, care-l onorează ca profesionist. În primul rând, a lăsat textul lui FALK RICHTER să se audă în spectacol, nu l-a trădat, nu l-a amputat, cu toate că, pe alocuri, este neteatral. A știut, însă, să pună accente sau să estompeze anume tablouri, privind într-o viziune cinematografică un spectacol ce reunește „felii” de viață, fără să-și propună (fapt meritoriu!)

să le unească printr-o abordare programatică. Pentru că însăși viața este bogată în diversitatea ei, iar cele șapte personaje ale piesei, deși au istorii personale, se raportează la aceeași, dar complexă, idee de identitate. Și de apartenență. Un „fir” unificator ar fi conferit spectacolului, credem, un neavenit tezism. Regizorul RADU NICA, pe care publicul arădean îl cunoaște din lectura scenică a Reunificării celor două Corei, de JOEL POMMERAT (2014), are rigoare. Își elaborează spectacolul cu minuție și în detaliu, astfel nimic nu este marginal și are o motivație adâncă, unitatea fiind conferită de franchețea și clamarea, uneori dureroasă, a adevărului, un adevăr exprimat prin varii mijloace estetice de către cele șapte personaje ale piesei.

Apreciez și faptul că regizorul RADU NICA a păstrat, credem, toate tablourile propuse de text (dăm doar câteva exemplificări: Improvizatie filosofică; Părinți penticostali; Nu sunt un bărbat australian adevărat; Moștenirea aborigenă; Skype; Confesiuni; Spirala), găsind o modalitate de a le încadra în spectacol, chiar dacă sunt de întindere și pregnanță diferite, deoarece ele, tablourile, își au locul lor în acest puzzle, care înseamnă, de fapt, umanitatea de astăzi. RADU NICA este, evident, un regizor cu vocație, care are meritul de a nu-și lăsa apetitul inventiv „să zburde” pe câmpiile histrionice, și își elaborează, cu acuratețe și adâncime, lectura scenică a unui text dificil, admirabil în sine, dar care putea eșua printr-o abordare derizorie.

Meritul lui RADU NICA este și de a fi invitat-o pe IRINA MOSCU să elaboreze o scenografie, pe care o considerăm excepțională, care nu numai că sprijină spectacolul, dar îl înalță în plan estetic. Prin Poarta sărutului și Masa tăcerii, cele două binecunoscute capodopere ale lui Constantin Brâncuși, scenografa IRINA MOSCU trimite la un citat al marelui sculptor care subliniază, cu expresivitate, ideea de solitudine, dublată de aspirația spre ÎMPREUNĂ, într-un singur trup, dincolo de timp și spațiu. Din punctul nostru de vedere, Poarta sărutului putea să însemne nu numai o pledoarie pentru iubire, ci și o posibilă întoarcere, printr-o imaginară și foarte personală „ușă” spre propria noastră natură, în fond, o tentativă de a ne cunoaște pe noi, înșine. Australia lui Eloise poate fi considerată o „zonă” de forare a personajului în propriul său univers, pentru că, urmărindu-i pe ceilalți, ajunge să înțeleagă, în final (un final bine elaborat frazeologic), că „a trăi pentru tine” poate fi o soluție, dar, prin metafora „închiderii caietului”, putem

înțelege că oricând este posibil un nou început, o nouă cale spre cunoașterea de sine, prin raportarea la ideea de apartenență.

Meritul regizorului RADU NICA este și de a fi apelat la VLAICU GOLCEA, care a elaborat o muzică anume pentru acest spectacol (și un sound design) complementară textului lui FALK RICHTER, și nu ilustrativă. Rareori am avut sentimentul, precum în spectacolul în discuție, că „muzica răspunde la întrebări ce nu au fost puse niciodată”, confirmând superba definiție dată de NICHITA STĂNESCU acestei inefabile arte. DORINA DARIE PETER a avut un rol greu, cel al lui Eloise, franțuzoaica plecată în Australia, „înarmată” doar cu un cec în dolari australieni și un bloc de desen gol, hotărâtă, însă, să se redefiniească, printr-un demers sociologic și antropologic, dar, în primul rând, artistic, convinsă fiind, precum însăși mărturisește, că „nu este scriitoare, nu este mamă, nu este iubită altruistă, nu are nimic interesant de spus, nu spune adevărul, nu-i plac cinele-n familie, iar la film se implică emoțional”. Și, totuși, Eloise are varii fațete, fiind, în mod paradoxal, mereu alta, dar, în fond, aceeași, în relația cu celelalte personaje ale piesei. Actrița a evoluat cu vădit talent, conferind pregnanță personajului complex întruchipat, dar îi recomand cu sinceritate DORINEI DARIE PETER să se ferească de pericolul evident, de a relua mereu și mereu aceleași mijloace de expresivitate artistică. Actrița ANGELA PETREAN – VARJASI a fost în spectacol Lauren, o femeie singură, cu apetente ușor ciudate, pentru pietre semi-prețioase, pentru reyki, pentru yoga, admirabilă prin așa-numita sa „Listă”, de fapt, 176 de puncte, ce alcătuiesc profilul bărbatului ideal, la care nu conținește să aspire. Ne-am fi dorit ca această „Listă”, care reunește toate calitățile unui bărbat dorit de Lauren, dar și de femeile de pretutindeni, să fie rostită și nu citită. Probabil, regizorul nu a vrut să renunțe la niciuna dintre caracteristicile sine-qua-non ale unui ipotetic iubit, utopic, prin tumultul calităților sale. Actrița ANGELA PETREAN – VARJASI a conferit personajului său tocmai ceea ce și-a propus, adică: Iubire, Adevăr, Dăruire și Speranță.

La sfârșit de spectacol, la bineștiutele aplauze, l-am urmărit, involuntar, pe actorul IOAN PETER. Avea ochii plini de lacrimi. Era nu doar emoție, ci și o bucurie, determinată, probabil, de interpretarea în spiritul textului, a lui Josh, tânărul web-designer, foarte singur, în ciuda faptului că este specialist în rețelele de socializare, fiind chiar în stare „să

scrie un jurnal de călătorie foarte personal, deși nu a ieșit niciodată din Australia”.

Aprecieri speciale pentru actrița CECILIA LUCANU – DONAT, care, efectiv, s-a reinventat, elaborând cu rafinament artistic și profunzime scenică o tânără terapeut, specialistă în „încredere și traume din copilărie”, dar aflată și ea, pe de o parte, în căutarea unei reale comunicări, fiind în stare să urce ore întregi etaje, cu liftul, spre a găsi pe cineva cu care să vorbească, dar, pe de altă parte, rămânând surdă la emoționanta declarație de iubire, făcută pe o rețea de socializare.

Cu totul remarcabilă a fost interpretarea actorului ALEXANDRU MĂRGINEANU, în tablourile: Nu din dragoste; Doi frați; Furia lui Stephen și Demonul, actorul reușind să comunice nuanțat drama tânărului care și-ar dori „un plan”, care să-i schimbe viața și care să nu mai includă „scenele pline de singurătate” și de „nefericire”.

Actorul SORIN CALOTĂ are în spectacol un rol de mică întindere, dar memorabil, prin strădania de a-l întruchipa cu credință pe Alya, un dansator ușor retardat, care lucrează pentru Eloise, o „instalație. De artă” și care, știindu-și tatăl „foarte trist și singur”, deoarece „părinții nu-și vorbesc”, îi reproșează fratelui său, Stephen, că nu vine niciodată acasă. De fapt, în condițiile globalizării, ce înseamnă acasă? Ce înseamnă familie? Ce înseamnă limbă sau cultură sau ideologie sau identitate sexuală? Cum ne raportăm la tipul tradițional de religie?

Josh și Joel sunt un cuplu de homosexuali, pentru că aceasta este decizia lor. Joel, în interpretarea credibilă a actorului CĂLIN STANCIU, precum partenerul său Josh, își dorește o familie și un copil, chiar dacă acesta va fi un „copil surogat internațional”.

Și, totuși, dezideratul de a aparține cuiva „funcționează”, chiar și în condițiile globalizării, chiar dacă sentimentele sunt exprimate pe skype, prin e-mail sau prin mesaje-text, chiar dacă relația familială sau de cuplu se consumă la distanță, chiar dacă job-ul este extenuant, chiar dacă „acasă” dobândește alte conotații!

Un text, deci, interesant, devenit un spectacol, ce trebuie văzut, poate cel mai bun spectacol, după Săptămâna luminată, din septembrie 2015.

(8 iunie 2017)

TEATRUL CLASIC „IOAN SLAVICI”. DESCHIDEREA STAGIUNII 2017-2018.

***FLORI DE MINĂ*, regia ȘTEFAN IORDĂNESCU**

Sunt sigură că regizorul ȘTEFAN IORDĂNESCU a propus această piesă, ce aparține Trilogiei Minelor, nu pentru că autorul ei a luat premiul pentru scenariu radiofonic din partea prestigioasei instituții de presă BBC. Și nici pentru faptul că, în august 2012, Asociația Criticilor de Teatru din Ungaria i-a acordat autorului ei distincția „Piesa anului”, la Festivalul Național de Teatru de la Pécs. Și nici pentru că a avut, fapt rarism, aproape numai elogii în presa culturală, deopotrivă ca text și lectură spectacologică. Sunt sigură, zic, că nu considerațiile de mai sus l-au apropiat pe ȘTEFAN IORDĂNESCU de această piesă, apărută în limba română, în colecția „Teatru de buzunar”, și în traducerea lui Sandor Lászlo și Székely Csaba, ci faptul că textul în sine reprezintă o provocare, chiar și pentru un regizor cu palmares, precum ȘTEFAN IORDĂNESCU. Textul lui SZÉKELY CSABA este consistent și profund, aducând pe scenă o problematică tragică: suicidul, ca mod de existență. În comunitatea secuilor, numărul de sinucideri este de două ori mai mare ca în restul țării. Specialiștii pot elabora râuri de studii care să explice sau să încerce să explice această realitate dramatică, binecunoscută autorului din satul mureșan al bunicilor săi. Tema este gravă, dar impregnată de un umor negru, dureros chiar, cu deschideri spre alte zone de meditație: închiderea minelor, șomajul, sărăcia, eșuarea în profesie, dar și în viața personală, migrația spre oraș, violența fizică, dar și verbală în cuplu și în comunitate. Așadar, sinuciderea, ca mod de existență într-o comunitate, este abordată complex, dezvăluind dincolo de primul strat al textului o neostentativă meditație, cu privire la fragilitatea omului în situații limită.

Regizorul ȘTEFAN IORDĂNESCU are meritul de a fi propus un eseu scenic coerent și expresiv, care nu trădează textul, ci, dimpotrivă, îi potențează atmosfera, adesea cehoviană, relativizând „indicațiile” autorului, uneori supărătoare, precum: „liniște”; „... suspină”; „... zâmbește”; „... posomorât”; „... voios”; „...adulmecă aerul” ș.a.. În mod regretabil, din punctul nostru de vedere, regizorul nu atenuează și vulgaritățile și violențele de limbaj și chiar fizice, de cele mai multe ori supărătoare.

Apreciem faptul că ȘTEFAN IORDĂNESCU a gândit, în mod programatic, un spectacol unitar, introducând la începutul și la sfârșitul acestuia, câte o emisiune de știri – în care îl revedem pe cunoscutul jurnalist de televiziune Kristian-Ivan-Varjasi – discutabilă prin trimiterea la Soros, dar subtil elaborată, prin sublinierea amară și cinică a faptului că în comunitatea secuilor, viața se desfășoară potrivit tradițiilor, precum notează Ivan, personajul principal al piesei: „... în fond, noi suntem fericiți aici. Muncim, trăim, nu ne plângem ... și păstrăm tradițiile.”

Desfășurarea spectacolului într-un spațiu marcat, cu ostentație, într-un „chenar” rigid și bine trasat, simbolizează, cu evidență, situații limită, fără ieșire la liman. Cu eșuări de un tulburător tragism. Ideea regizorului se întâlnește în chip fericit cu aceea a scenografului DORU PĂCURAR (întotdeauna, colaborator inspirat al lui Ștefan Iordănescu!), care materializează această idee de claustrare într-un spațiu apăsător și grav. Sugestivă este, în acest sens, muzica propusă de Dorothea Iordănescu.

Spectacolul lui ȘTEFAN IORDĂNESCU prilejuiește afirmarea unui actor – IONEL BULBUC – care se află pentru prima dată într-un rol principal, dificil ca scriitură, rol pe care l-a elaborat cu o vădită dăruire, ceea ce a condus la un fapt rar, și anume la transfigurarea sa până la identificare cu personajul. Actorul IONEL BULBUC este chiar Ivan, personajul tragic, pentru care singurele tradiții în sat – precum însuși mărturisește – sunt alcoolul, bătaia, furatul lemnului și sinuciderea. O „tradiție” tragică, rostită cu simplitate sugestivă de către IONEL BULBUC, memorabil în replica: „de doi ani, taică-meu zace în pat și îmi dă numai comenzi, îs legat cu lanțuri de el, îs singur, n-am de lucru, n-am bani, n-am viață personală, în rest, radiez de fericire”.

OVIDIU GHINIȚĂ este, fără îndoială, un mare actor, pe care, din păcate, l-am văzut uneori reluându-și aceleași „instrumente” artistice, care l-au consacrat. În acest spectacol, OVIDIU GHINIȚĂ are un moment magistral, puternic interiorizat, de un tragism adânc, pe care numai un actor dintre cei „puțini aleși” îl pot elabora. Este momentul când Mihály, doctorul care visa să se realizeze profesional, dar care a rămas „felceru' de la oraș”, nereușind să se integreze în comunitate, își rostește replica, devenită profesiune de credință: „nu există viață normală... Nu e decât viață.”

Actrița ROXANA SABĂU interpretează pentru prima dată un rol, deopotrivă, important și greu, rolul femeii rămasă văduvă după spânzurarea soțului ei, dar care continuă să creadă în iubire. Această

aspirație a Ilonkăi „de a i se descoperi feminitatea înainte de a îmbătrâni”, dar și de a evada din „pușcăria” în care se afla alături de fratele său vitreg Ivan, dobândește nuanțe de autentic relief teatral, în interpretarea ROXANEI SABĂU.

Irma îi duce de câteva ori pe săptămână compot vecinului său, Ivan, iar, când i se termină proviziile, îl cumpără de la oraș, punându-l, însă, în borcane proprii. Căsătorită fiind, compotul

devine, așadar, liantul care o leagă, într-un fel, de bărbatul iubit. Nu întâmplător am relatat acest story al compotului, deoarece, aparent banal, are o încărcătură simbolică în text. Personajul dobândește vizibilitate artistică în interpretarea ADRIANEI GHINIȚĂ, care, nu doar în scenele cu compotul (foarte bine „lucrate”), ci, și în dialogul cu celelalte personaje, impresionează prin jocul ei auster, sobru, puternic emoțional.

Singurul din sat care nu bea niciodată alcool, Illés, își asumă ratarea în plan familial, optând pentru sinucidere. Este adevărat, rolul nu este atât de generos ca al celorlalte personaje, dar actorul FLORIN COVALCIUC îl abordează fără profunzime, convingând mai puțin în demersul său artistic, cu toate că actorul are real talent, probat în alte roluri interpretate cu ani în urmă pe scena arădeană.

În concluzie, un text consistent, foarte bine scris, devenit un eseu scenic, interpretat cu personalitate și evidentă plăcere de către ACTORI, care poartă semnătura unui regizor inteligent și cu har (poate puțin cam leneș!): ȘTEFAN IORDĂNESCU.

(25 septembrie 2017)

COMPANIA DE TEATRU „ARADI KAMARASZÍNHÁZ”, UN DECENIU DE EXISTENȚĂ

Cu ani în urmă am văzut un spectacol al Companiei „Aradi Kamaraszínház” și surprinsă fiind de abordarea deopotrivă entuziastă și profundă, i-am urmărit devenirea prin timp.

Multe, foarte multe premii pentru regie și interpretare și participări la festivaluri de la care nu s-au întors niciodată cu mâna goală, dimpotrivă, au primit de regulă laurii consacării artistice.

Desigur, aş putea scrie o cronică dramatică pentru fiecare dintre cele două spectacole vizionate, Decalogul după Hess și Tündéri (Feeric sau Zeldă n-a fost aici) după un text de Theo Herghelegiu, care, împreună cu cel de al treilea spectacol, Sex drogs, gods and rock’n’roll, s-au constituit în celebrarea pe scenă a unui deceniu de existență a Companiei.

Dar nu ne propunem o radiografie a celor două spectacole, chiar dacă fiecare dintre ele ar merita o abordare specială, ci dorim să semnalăm, sine ira et studio, strădaniile unei companii de teatru care, timp de un deceniu, a întreținut vie flacăra unui admirabil entuziasm.

Rar mi s-a întâmplat să văd o trupă de teatru care evoluează într-o viziune atât de unitară, cu credință și cu o dăruire impresionantă.

La finalul aniversării și, implicit, al spectacolului Tündéri (Feeric sau Zeldă n-a fost aici) au fost pe scenă deopotrivă actorii și personalul artistic și tehnic, constituindu-se într-o veritabilă „familie”, alcătuită din personalități distincte dar unite prin nevăzute, dar ușor perceptibile, “fire” ale unui teatru de o remarcabilă factură artistică.

Regizorul și „sufletul” Companiei de teatru „Aradi Kamaraszínház”, Tapasztó Ernő, a prezentat cu căldură și evidentă emoție fiecare membru al acesteia, impresionându-ne nu doar prin entuziasm și râvnă, ci, poate, îndeosebi prin faptul că a reușit să unească sub o singură cupolă remarcabile personalități actricești.

În primul rând Harsányi Attila, poate unicul cetățean maghiar devenit cetățean de onoare al Aradului, un actor de anvergură cum rar am avut ocazia să văd în ultimii ani, un actor care știe să trăiască convingător fără să se sprijine pe limbajul nonverbal, care-și construiește rolurile cu minuțiozitate de ceasornic, atent fiind la provocarea spectatorului în plan intelectual și poate mai puțin al afectului. Un actor prin excelență cerebral, în stare să dezvăluie varii fațete ale unui personaj, printr-un firesc extrem de greu de întruchipat pe scenă.

Sunt remarcabili și ceilalți actori, Éder Enikő și Tege Antal, care susțin Compania de Teatru „Kamaraszínház” și care deopotrivă sunt unii și compozitori, ilustrând perfect ideea de sincretism al artei, îngemănând teatrul și muzica într-o atmosferă molipsitoare.

Fără îndoială „sufletul” Companiei este Tapasztó Ernő, actor, regizor, scenarist și director, oricând în stare să se implice în plan administrativ, fără morgă și fără a fi pedant precum atâția alți directori, conducători ai unor companii sau instituții teatrale.

Tapasztó este regizorul care știe să abordeze un text dificil precum Decalogul după Hess al Alinei Nelega, dar și un musical, operând modificări în text, care slujesc ideii de abordare unitară și edificatoare. Dar Tapasztó are și meritul de a fi susținut, sunt sigură, din convingere de Nótáros Lajos, un intelectual autentic cu reale apetențe histrionice (fapt probat, credem, în presă, la catedră si, fără îndoială, în teatru).

Apreciez faptul că Tapasztó își propune să se adreseze iubitorilor de teatru maghiari, dar și români, spectacolele Companiei fiind subtitrate în limba română, ceea ce demonstrează că Aradul este cu adevărat un oraș multicultural, care ar binemerita instituționalizarea acestei companii de teatru, care a demonstrat prin fapte și nu la modul declarativ că este cu adevărat profesionistă.

(8 noiembrie 2017)

BRAVO, DORU PĂCURAR !

În această seară, în cadrul GALEI UNITER, un prestigios juriu i-a conferit PREMIUL PENTRU ÎNTREAGA ACTIVITATE - SCENOGRAFIE lui DORU PĂCURAR, pe care l-am aplaudat, de a lungul anilor, pentru expresivitatea și profesionalismul demersului său artistic. FELICITĂRI !!!

(7 mai 2018)

TATĂL, regia RADU IACOBAN

În această seară, pe scena Teatrului clasic „Ioan Slavici”, UN SPECTACOL CE TREBUIE VĂZUT: TATĂL, de Florian Zeller, din cel puțin câteva considerente, pe care le așez, într-o ordine, prin excelență, subiectivă:

Întâlnirea cu un mare actor, OVIDIU GHINIȚĂ, într-un rol, (Andre), foarte bine construit de tânărul dramaturg francez și întruchipat, TULBURĂTOR, în VARIII NUANȚE, de la luciditate amară la demența senilă, de la rememorarea copleșitoare a unor personaje și situații, din „cercul strâmt” al familiei până la introspecția, cu valoare de simbol, în „lumea” dinlăuntru a tatălui bolnav de Alzheimer. BRAVO, OVIDIU GHINIȚĂ!!! Bine-meriți acest rol complex, pe măsura talentului tău inconfundabil! FOARTE BUNI și ceilalți doi actori, ROXANA SABĂU NICA (Anne) și ANDREI ELEK (Pierre), în roluri mai puțin generoase, dar interpretate cu emoție autentică și cu o admirabilă dăruire. Să le urăm succes IULIEI DINU și OANEI SECARĂ, tinere actrițe, venite recent în colectivul Teatrului arădean.

Șansa de a urmări un tânăr DRAMATURG (francez), laureat cu zece premii (inclusiv trei premii Molière și un premiu Tony) și jucat pe marele scene ale lumii.

Bucuria de a aplauda un tânăr REGIZOR, RADU IACOBAN, care, sunt sigură, are anvergură artistică, probabil, venită pe linie genetică!

Aprecieri pentru expresiva scenografie semnată de TUDOR PRODAN și pentru light designul elaborat de LUCIAN MOGA.

Sunt doar câteva considerente „la cald”, suficiente, cred, spre a vă adresa INVITAȚIA de a vedea acest spectacol!

FELICITĂRI, Teatrul Clasic „Ioan Slavici”!!!

(11 mai 2018)

UN SPECTACOL MONUMENTAL LA GYULA ȘI, ÎN CURÂND, LA ARAD

Dramaturg, scenarist, traducător, comandor al Ordinului Imperiului Britanic, laureat al numeroase și prestigioase premii, între care un Oscar pentru cel mai bun scenariu original și un Tony Award, TOM STOPPARD și piesa sa, „Rosencratz și Guildenstern sunt morți”, constituie recenta premieră montată în coproducție de către Gyulai

Várszínház și Teatrul Clasic „Ioan Slavici” din Arad, desfășurată pe scena din Cetate, în orașul vecin și prieten Gyula. Cunoscuta piesă a lui TOM STOPPARD a devenit pretextul unui scenariu semnat de LAJOS NÓTÁROS, în colaborare cu ERNŐ TAPASZTÓ, care reunește și așează „în pagină” scene ale celebrei piese, aduse în actualitate dar și îmbogățită cu fragmente din Hamlet. Iată, deci, un temei serios pentru ca farsa filosofico-tragică a lui TOM STOPPARD să devină un posibil spectacol important, mai ales că se desfășoară în cadrul celei de-a 55-a stagiuni și celei de-a 16-a ediții a Festivalului Shakespeare.

Apreciem dintru început inițiativa acestei coproducții, ca de altfel, și opțiunea pentru un scenariu original gândit de LAJOS NÓTÁROS, un spirit histrionic, împătimit de teatru, ale cărui articole, aproape întotdeauna polemice, devin scenarii „montate” cu abilitate de către autorul lor.

Dar scenariul spectacolului în discuție este semnat și de ERNŐ TAPASZTÓ, de fapt regizorul acestuia. ERNŐ TAPASZTÓ are cel puțin câteva merite. În primul rând, curajul de a fi realizat acest spectacol cu o piesă celebră, cu un scenariu interesant, cu protagoniști remarcabili și într-o locație specială. Este limpede că ERNŐ TAPASZTÓ are „chemare” pentru teatru și simte „vibrația” scenei, gândind un spectacol, care, chiar dacă nu este în totalitate coerent, dobândește monumentalitate prin plasarea lui într-un spațiu deschis, în maiestuoasa Cetate din Gyula. ERNŐ TAPASZTÓ a știut foarte bine să realizeze acest spectacol, apelând la o scenografie inspirată (ALBERT ALPÁR) și la admirabile și sugestive costume (PAPP JANÓ), ce binemerită elogiilor distincte. Considerăm că „jocul” de lumini (IOAN HORGA) a susținut foarte bine

viziunea regizorală, creând o atmosferă de profundă magie scenică. Meritul lui ERNŐ TAPASZTÓ este și de a fi invitat în spectacol o trupă muzicală celebră, TIGER LILLIES (din Londra) care, prin profesionalismul ei, domină scena, neostentativ, oferind momente de reală frumusețe artistică. ERNŐ TAPASZTÓ este un om de teatru pe care îl apreciem în mod deosebit și îl așteptăm în viitoare producții teatrale, dar, de această dată, nu a reușit să impună interpreților o abordare stilistică unitară și în aceeași „cheie” teatrologică, astfel că impresia este că fiecare actor își susține rolul în manieră proprie, potrivit talentului mai mult sau mai puțin, nerelaționând și neavând o caligrafie ce trebuia impusă de regie. Remarcabili, ca interpretare (nuanțată și sugestivă), sunt: TEGE ANTAL (Rosencrantz), ÉDER ENIKŐ (Gertrude) și ZOLTÁN LOVAS (Polokius), ce are un rol dificil, și anume de a fi mereu pe scenă ca un alter-ego al regizorului și ca un „maestru de ceremonii”, dar cu puțin text, ceea ce îi pune în valoare talentul autentic. Mai puțin elaborat în spectacol, considerăm că este rolul Opheliei, deopotrivă, ca așezare într-o cadă/sicriu (cu apă), și ca mișcare scenică, dar și cu neadecvate și stridente rostiri, în interpretarea ALEXANDREI GÎRLAN.

Având în vedere că spectacolul este o coproducție transfrontalieră, îl așteptăm în toamnă la Arad, în cadrul Festivalului de Teatru Clasic, în multe alte reprezentații (sperând ca el să nu „moară”), pentru că regizorul ERNŐ TAPASZTÓ are toate „datele” unui profesionist, în stare să transleze reprezentația în aer liber, din Cetatea Gyulei, în Sala Mare a Teatrului Clasic „Ioan Slavici” din Arad.

(18 iulie 2018)

MANAGEMENT DEFECTUOS AL TEATRULUI CLASIC „IOAN SLAVICI”

Urmăresc de mulți ani, așa zice chiar de câteva decenii, activitatea teatrului arădean și am publicat până în prezent peste 3000 de pagini, la Editura Academiei Române, despre istoria acestuia, în context transilvănean. Fac această precizare, nu întâmplător, ci spre a sublinia faptul că sunt profund interesată de activitatea instituției în discuție. Cu toate că m-am exprimat în varii momente despre activitatea prezentă a

Teatrului Clasic „Ioan Slavici”, exprimându-mi nemulțumirea privind spectacole aflate în repertoriu, cred că este de datoria mea să semnaliez managementul defectuos al conducerii teatrului arădean, aducând următoarele argumente:

1. Teatrul arădean nu are o strategie pe termen mediu și nici la nivel de stagiune, ci se improvizează „din mers”, la modul superficial și spontan. Managerul teatrului nu își respectă nici măcar programul managerial susținut la concursul de numire pe post, astfel, ca să dăm un singur exemplu, *Cabaretul cuvintelor* de Matei Vișniec nu s-a jucat nici până în prezent.

2. Coproducțiile, care reprezintă un titlu de glorie pentru directorul Teatrului, nu pot ține locul unui proiect repertorial coerent și nu se justifică ca investiție, chiar și financiară, dacă nu pot fi vizionate numeroase reprezentații și pe scena teatrului arădean. Astfel, spectacolul cu *Disputa* de Pierre de Marivaux, în regia lui Vlad Massaci, elaborat în colaborare cu Teatrul Nottara, s-a jucat numai de trei ori la Arad și fără a avea AFIȘ și CAIET PROGRAM, fapt inadmisibil. De asemenea, spectacolul *Rosencranz și Guildenstern sunt morți* de Tom Stoppard, cu participarea celebrei trupe londoneze „Tiger Lillies”, în colaborare cu Teatrul din Gyula (Ungaria) a însemnat o investiție de aproximativ 20.000 de euro pentru Teatrul Clasic „Ioan Slavici”. Un spectacol foarte bun, care nu s-a jucat încă la Arad, cu toate că a avut premiera la Gyula, în luna iulie. Îl vom urmări, însă, în cadrul Festivalului de Teatru Clasic, dar spectacolul trebuie programat mult mai mult, ca să justifice cei 20.000 de euro finanțați din bugetul Consiliului Local. O altă coproducție (*Ne știm de 100 de ani*) cu teatrele din Râmnicu Vâlcea, Reșița, Piatra Neamț și cu Asociația „Ataraxia” din Râmnicu Vâlcea își așteaptă premiera la Arad. Mă întreb, nu neapărat retoric, de ce nu a fost montat acest spectacol, prilejuit de Centenar, în principal, la Arad?

3. Teatrul se numește „Clasic” dar are înscrise mult prea puține piese clasice de anvergură, preferându-se montări „peste noapte” fără o motivație solidă, ca text și abordare teatrologică.

4. Managerul Teatrului nu urmărește ritmicitatea reprezentațiilor teatrale, astfel spectacolele *Ecarisajul pentru toți*, *Bull*, *Exit*, *Parcul*, *Minotaurul* s-au jucat extrem de puțin, în timp ce *Orașul nostru* și *Să ne cunoaștem mai bine* sunt promovate preferențial.

5. Nu trebuie să ne „împănăm” excesiv cu nominalizarea spectacolului *Orașul nostru*, deoarece această nominalizare a UNITER în

mandatul actualului manager vine după 10 ani și este departe de succesul obținut în mandatul managerial al lui LAURIAN ONIGA, când spectacolul *Iubirea Fedrei* a fost nominalizat de UNITER, în anul 2007, la categoriile: cel mai bun spectacol, cea mai bună actriță în rol principal, cel mai bun actor în rol principal, cea mai bună scenografie, iar, un an mai târziu, în anul 2008, actorul OVIDIU GHINIȚĂ a primit premiul UNITER pentru cel mai bun actor în rol secundar în spectacolul *Vis. Toamna* în regia lui Radu Afrim.

6. Urmărind afișul Teatrului arădean, publicat în format mare, la intrarea în Teatru, descoperi numeroase spectacole, fiind trecute și reprezentații care au loc la București și Satu Mare, ceea ce determină confuzii, spectatorii crezând că pot fi vizionate în Arad și chiar dorind să le vadă. Este un fapt ce mi-a fost semnalat în numeroase rânduri de către iubitori ai teatrului arădean.

7. Directorul Teatrului arădean nu este preocupat de promovarea colegilor săi în spectacole, pretextând, credem nejustificat, că nu sunt „potrivii” în rol sau că respectă opțiunea regizorilor. Și totuși, cum se explică, că ACTORI precum VALENTIN VOICILĂ (apare numai în montarea proprie *Al tău, vechi, Caragiale* din anul 2012); SORIN CALOTĂ (a „șomat” o lungă perioadă de timp, din anul 2013, de la spectacolul *Zero* în regie proprie și *Revizorul* din 2014, până la *Complexitatea apartenenței* în anul 2017); DORU NICA (de la spectacolul în regie proprie *Freud și bunul Dumnezeu* în anul 2014 nu a mai fost distribuit în nicio reprezentație teatrală); MARIAN PARFENI (a avut ultima premieră în anul 2016, *Ecarisajul pentru toți*, cu doar cinci reprezentații); CARMEN BUTARIU (a jucat doar în *Mult zgomot pentru nimic* în anul 2015 și în *Don Juan se întoarce de la război* în anul 2017); FLORIN COVALCIUC (de la *Minotaurul* în anul 2013 a așteptat patru ani până la rolul din *Flori de mină* din anul 2017); OLTEA BLAGA, o actriță foarte bună, a avut partituri minore, nevalorificându-i-se potențialul artistic; OANA KUN (nu a avut niciun rol principal între *Jocul dragostei și al întâmplării* în anul 2004 și *Gaițele* în anul 2016). Să reținem și faptul că talentatul scenograf DORU PĂCURAR a avut ultima producție teatrală în octombrie 2017 (*Geniul crimei*); coregrafa MAURA COSMA nu s-a mai regăsit pe afișul Teatrului din anul 2015 cu *Săptămâna luminată*, iar OANA VĂRAN nu a mai „lucrat” de la *Tache, Ianche și Cadâr* în anul 2016.

8. Directorul Teatrului ar trebui să elaboreze un repertoriu cu gândul la actori și nu numai la aceiași știuți actori. În mod inexplicabil, un actor, precum ZOLTAN LOVAS, este distribuit puțin și în roluri minore sau de mică întindere, or el, un actor excepțional, ar putea deveni protagonist al unor mari reprezentații teatrale. În cadrul unei întâlniri la care am participat alături de marii actori VALERIA SECIU, ION CARAMITRU și regretatul OVIDIU IULIU MOLDOVAN, toți trei, membri ai comisiei de concurs al actorului ZOLTAN LOVAS la Teatrul Național din București, își exprimau regretul că el a părăsit teatrul bucureștean și s-a întors acasă, la Arad. Și totuși, în ultimii ani nu a fost distribuit în niciun rol important din dramaturgia românească și universală.

9. În mod regretabil, nu se află în repertoriul Teatrului arădean montări cu basme și producții pentru tineri, pe segmentul 12 – 16 ani, și nici chiar la Teatrul de Marionete.

10. Spectacolele lectură ale Teatrului arădean nu au nicio miză pentru elevi, deoarece ele nu au în vedere programa școlară, cum ar fi firesc. Și atunci, ne întrebăm, cu îndreptățire, care au fost considerentele „superioare” ce au determinat plasarea lor în programul managerial al Teatrului arădean?

11. Promovarea spectacolelor celor două trupe de teatru - dramă și marionete - se află mult prea puțin în atenția managerului, astfel site-ul Teatrului este greoi și este aproape imposibil să deslușești programul spectacolelor. Așa se întâmplă că programul viitoarei ediții a Festivalului de Teatru Clasic este dificil de accesat. Am reținut că se va reprezenta de două ori *Pescărușul* de Cehov în interpretarea Teatrului Clasic „Ioan Slavici” și a Teatrului „unteatru” din București, fapt discutabil dar interesant, în sine, ca opțiune, nu numai concurențială.

12. Poate din pricină că directorul teatrului lipsește mereu din instituție, fiind plecat din varii motive, se constată pe coridoare și în sala de spectacol o incredibilă mizerie și un miros greu de exprimat în cuvinte.

13. Dacă primarul Aradului, Gheorghe Falcă personal susține în mod deosebit Teatrul și dacă Consiliul Local Municipal finanțează trei festivaluri internaționale de teatru (Clasic, Nou și Euromarionete), fapt unic în țară și, recent, a apărut informația că se va renova exteriorul Teatrului arădean, se impune luarea rapidă a unor măsuri în vederea optimizării activității manageriale.

Să subliniem și faptul că în 4 noiembrie a.c. se împlinesc 70 de ani de la înființarea Teatrului de Stat. S-a gândit, oare, managerul Teatrului Clasic „Ioan Slavici” să marcheze acest eveniment important în devenirea prin timp a instituției arădene? Ne place să credem că uitarea NU se va așterne, implacabilă, asupra eforturilor predecesorilor de a institui la Arad, după numeroase și profunde strădanii, un TEATRU pentru PREZENT. Dar și pentru VIITOR!

(28 octombrie 2018)

FESTIVALUL DE TEATRU CLASIC, ediția a XXIV-a. Câteva opinii la final

Am văzut toate spectacolele înscrise în Programul acestei ediții, cu excepția Concertului susținut de The Tango Orchestra și a premierei arădene (voi avea ocazia, sper, să o văd încă în acest an, deși distanța de programare între premieră și spectacolul următor este de aproape o lună, fapt inadmisibil din punctul meu de vedere). A fost o ediție cu succes la public, aproape toate spectacolele având săli arhipline, dovadă că arădenii iubesc teatrul și îi aplaudă reprezentațiile, chiar dacă nu sunt reperi teatrologice, dar aparțin unor teatre, mai ales, din capitală.

Nu cred că este cazul să fac cronici de spectacol, ci doar să exprim câteva opinii, la final de festival:

1. Cele mai cunoscute Teatre din ROMÂNIA (Teatrul Național din București, Teatrul de Comedie, Teatrul Nottara, Teatrul Odeon, Teatrul Mic, Teatrul Metropolis, „unteatru”) și din UNGARIA (Teatrul Național din Pecs și Teatrul Cetății „Gyula”, în coproducție cu Teatrul Clasic „Ioan Slavici”) s-au aflat în Programul Festivalului.

2. Dramaturgi importanți au fost „aduși” pe scenă, prin lecturi scenice sui-generis, dar și prin propuneri regizorale terne și neinteresante: A. P. Cehov (4 spectacole), I. L. Caragiale, Tudor Mușatescu, Tom Stoppard, Agatha Christie, adaptări după Georges Feydeau și Frații Grimm.

3. Piese binecunoscute din dramaturgia românească și universală au putut fi urmărite pe scena Festivalului: „D-ale carnavalului”, „Titanic vals”, „Pescărușul”, „Trei surori”, „Cursa de șoareci”, „Rosencrantz și Guildenstern sunt morți”.

4. Regizori de primă mărime au semnat spectacolele aflate în Festival: Andrei Șerban, Alexandru Dabija, Victor Ioan Frunză, Claudiu Goga.

5. Actori, consacrați sau mai puțin cunoscuți, au evoluat în spectacole, unele, excelente, altele, greu de urmărit, dar cu toții aplauzați de către generosul public arădean.

6. O mențiune specială pentru spectacolul lui Andrei Șerban, o strălucită reprezentare scenică a „Pescărușului” de A. P. Cehov.

7. Apreciem propunerea regizorală a lui Tapaszto Erno, care a translat spectacolul „Rosencrantz și Guildenstern sunt morți” de la Teatrul Cetății „Gyula” pe scena arădeană, propunând o reprezentație, ușor diferită, cu „rezolvări” scenice interesante și cu două roluri mult mai bine gândite regizoral și anume Ophelia și Polonius, Gropar, Actor. Au fost aproape de nerecunoscut actori care au strălucit pe scena Teatrului Cetății „Gyula” (Eder Eniko – Gertrud; Koleseri Sandor – Claudius; Gulyas Attila – Guildenstern; Lung Laszlo – Hamlet). Au evoluat în aceeași notă, admirabilă în plan artistic, Tege Antal – Rosencrantz; Megyeri Zoltan- Actor; Iulia Pop Actrită și Zoltan Lovas într-un rol de compoziție, cu puțin text, dar cu atât mai dificil de interpretat. Aprecieri pentru actrița Alexandra Gîțlan, care a realizat o cu totul altă Ophelia în spectacolul de pe scena arădeană, o Ophelia puternică și nuanțată, mai puțin inspirată, însă, în scenele de interminabile zvârcoliri din final.

8. Festivalul Internațional de Teatru Clasic, ediția a XXIV-a s-a încheiat, dar gândim, deja, la ediția jubiliară 2019.

Până atunci, să-i felicităm pe cei implicați în organizarea și desfășurarea Festivalului de Teatru Clasic, un brand al Aradului teatral ce trebuie aplaudat, dar, în același timp, abordat cu rigoare și profesionalism.

(27 noiembrie 2018)

UN SUPERB GEST EȘUAT!

Câțiva foști DIRECTORI și ACTORI ai TEATRULUI, actualmente pensionari, au fost OMAGIAȚI pe CORIDORUL de la etajul al II-lea al TEATRULUI ARĂDEAN.

În seara de miercuri, 28 noiembrie a.c., Centrul Cultural Județean a avut excelenta inițiativă de a-i OMAGIA, prin CONFERIREA Diplomei și Medaliei Centenar, pe doi foști directori ai Teatrului arădean: OVIDIU CORNEA și ION VĂRAN, precum și pe actorii DAN ANTOCI și CONSTANTIN FLOREA, toți pensionari.

În mod surprinzător și neavenit, această idee, pe care o aplaudăm cu convingere, a avut loc NU pe scena mare a Teatrului – ci pe coridorul de la etajul al II-lea. În acest spațiu s-au desfășurat, uneori, expoziții sau alte evenimente, dar cei patru directori și actori prezenți și DORU NICA (evocat printr-o emoționantă scrisoare, pe care a elaborat o cu acest prilej), credem că BINEMERITAU OMAGIUL ÎNTREGII SĂLI ARHIPLINE A TEATRULUI ARĂDEAN.

A urmat apoi un spectacol formidabil, susținut de doi mari actori: MARCEL IUREȘ și GEORGE MIHĂIȚĂ – ceea ce face această discriminare a slujitorilor THALIEI, DE IERI ȘI DE AZI, O REGRETABILĂ EROARE A ORGANIZATORILOR, și mai tristă.

(30 noiembrie 2019)

[ZĂ] PES©ĂRUȘ, regia CATINCA DRĂGĂNESCU

Am urmărit aseară spectacolul Teatrului arădean, cu bucuria inițială de a descoperi una dintre cele mai cunoscute piese din dramaturgia universală. Dar nu l-am regăsit pe Anton Pavlovici Cehov, ci un spectacol, în care textul excepțional al dramaturgului rus conta mai puțin, aflându-ne înaintea unui op de regie. Actualizarea lui Cehov a însemnat pentru regizoarea CATINCA DRĂGĂNESCU un mix, care reunește sub cupola cehoviană și sub semnul, încă din titlu, a unei dorite

anglicizări, direcții și forme teatrale în care interpreții ne trimit spre „teatru în teatru”, spre generația flower-power și rock, spre o țară ce înseamnă consumul de etnobotanice și droguri, ceea ce face ca Medvedenko și Polina să apară în variantă dublă, spre o „lume” cu microfoane pretutindeni, cu zgomot, cu lumini, cu schimbări bruște de cadre (uneori, cinematografice), încât abia mai poți urmări o idee regizorală, pentru ca o alta să îi ia locul. Fără îndoială, Catinca Drăgănescu are toate datele să devină un regizor important, care își elaborează spectacolul – și ne bazăm afirmația pe colaborări validate de montări anterioare, privind scenografia (ANDREEA SIMONA NEGRILĂ), mișcarea scenică (SIMONA DEACONESCU), muzica (CRISTIAN VIERIU).

Regizoarea are meritul de a-i fi convins pe actori să o urmeze în acest demers „nebunesc”, care schimbă perspectiva de abordare a textului cehovian, violentându-l chiar și pe spectatorul avizat. Traducerea și adaptarea realizată în urmă cu un deceniu și jumătate de către RALUCA RĂDULESCU este „încărcată” de regizoare cu forme teatrale noi, intenția urmărită fiind, evident, de a realiza un „altfel de Cehov”. Ar fi o lungă discuție, controversată și fără o finalitate unanim acceptată, despre posibilele limite privind contemporaneizarea textelor clasice.

Din punctul nostru de vedere, (Ză)Pescăruș este un spectacol, prin excelență, de regie, pe care îl urmărești ca pe un exercițiu de creativitate dusă până la ostentație, un spectacol care trebuie văzut spre a încerca să înțelegi că un text clasic poate fi lecturat regizoral fără limite. Întrebarea firească este dacă subscriem sau nu la o asemenea abordare.

CATINCA DRĂGĂNESCU este o personalitate puternică, deoarece actorii i-au urmat întocmai indicațiile privind realizarea acestui cocktail teatrologic, evoluând, cu toții, în spiritul viziunii impuse, cu obstinație, de către regie. „Misia” actorilor a fost dificilă, fiindcă personajele întruchipate de ei vedeau o altă perspectivă asupra textului cehovian. Să reținem că au excelat ZOLTAN LOVAS (Dorn), ROBERT PAVICSITS (Trepnev) și IULIA POP (Nina).

Aprecieri pentru Caietul-program, care, în sfârșit, promovează, cu profesionalitate, spectacolul Teatrului arădean.

Un spectacol insolit, în mod deliberat, un spectacol „după Cehov”, dar aproape fără Cehov!

(11 februarie 2019)

FAMILIA IBSEN, regia CRISTIAN BAN

Mărturisesc de la început că mi-aș fi dorit enorm să urmăresc pe scena Teatrului arădean oricare din celebrele piese ale lui Ibsen: PEER GYNT, NORA (O CASĂ DE PĂPUȘI), STRIGOII, STÂLPII SOCIETĂȚII sau FEMEIA MĂRII. Desigur, în lectura scenică originală propusă de regizor. Se știe că este dificil să-l reprezinți pe scenă pe Ibsen, dar istoria teatrului marchează mari spectacole cu textele dramaturgului norvegian.

Regizorul CRISTIAN BAN a preferat, însă, să elaboreze, precum în cele trei proiecte teatrale anterioare, un „scenariu colectiv” bazat pe cunoscutele piese ibsiene „Nora sau O casă de păpuși”, „Femeia mării”, Hedda Gabler” și „Strigoii”, de fapt, o formulă artistică pe care o regăsim, astăzi, ca opțiune și a altor regizori. Fără îndoială, poți sau nu subscrie la un asemenea gen de spectacol. Dar CRISTIAN BAN nu a demonstrat încă, de la angajarea sa ca unic regizor al Teatrului arădean, că știe și poate să realizeze un spectacol sui-generis pe un text important din dramaturgia universală sau românească, un spectacol profund articulat ca demers regizoral, un spectacol menit să devină reper teatralogic.

De această dată, CRISTIAN BAN reunește fragmente din piese ibsiene într-un colaj la care și-au adus contribuția și cele șapte protagoniste, precum precizează regizorul, cu sublinierea că spectacolul are o „doză mică” de improvizație, fără a afecta „structura” acestuia.

Astfel, FAMILIA IBSEN, în varianta propusă de regizor, se constituie din șapte binecunoscute personaje feminine, ce i-au adus

celebritate creatorului lor, unele dintre ele interpretând și „partituri” masculine – un fapt inedit al spectacolului.

Este limpede că tânărul regizor nu a văzut și, probabil, nici nu a auzit despre „brigăzile artistice” din cadrul „Cântării României”, în mare vogă înainte de evenimentele din 1989. Dar urmărind spectacolul, eu chiar am avut impresia că asistăm la o reprezentație a unei „brigăzi artistice” din cadrul „Cântării României” – în sensul că fiecare personaj face un pas înainte, își susține rolul din scenariul colectiv și se întoarce, apoi, pe unul din cele șapte scaune sau într-un alt loc, stabilit anume, fără ca regizorul să găsească un liant care să fluidizeze textul, conferind unitate demersului său.

Scenariul este interesant în sine: șapte personaje aduc în discuție condiția femeii din secolul al XIX-lea (precizată, ca atare, în spectacol), în fond, aceeași, precum în secolul al XXI-lea, cu drame în cuplu, cu iubiri eșuate, cu familii minate de minciună și egoism, cu aspirații niciodată abandonate spre echilibru și fericire.

Actrițele au avut o „misie dificilă”: și anume să caligrafieze, în doar câteva „linii”, personaje complexe, care să-i convingă și pe spectatorii care nu l-au citit pe Ibsen și nici cele patru piese ale sale, suport al scenariului colectiv. Se binecuvin aplauze pentru toate cele șapte protagoniste, dar, în mod special, apreciem invitația spre reflecție și întruchiparea în varii nuanțe (dramatism, ingenuitate, vibrație interioară, lacrimi, puternicie) izbutite de actrițele CECILIA DONAT LUCANU (Elida, Krogstad), CARMEN VLAGA BOGDAN (Helene, Torvald), ROXANA SABĂU (Kristine), ALINA VASILJEVIC (Hedda, Amholm).

Nu am înțeles care a fost rolul tobelor în spectacol, pentru că regizorul nu le-a conferit o semnificație evidentă, dar tânăra SARA GHEORGHE excelează, ca întotdeauna.

În concluzie, un spectacol pe care l-aș numi „de serviciu”, realizat de regizorul CRISTIAN BAN „pe repede înainte”, regizor pe care îl așteptăm cu un proiect de anvergură teatrolologică.

(20 martie 2019)

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU CLASIC: 25 DE ANI DE EXISTENȚĂ. OPINII ȘI CONCLUZII „LA CALD”

Îmi vine greu să cred că au trecut două decenii și jumătate de la prima ediție. Momentul aniversar a prilejuit rememorarea Festivalului prin ochii celor șase directori (în ordine cronologică): OVIDIU CORNEA, ALEXA VISARION, ION VĂRAN, ȘTEFAN IORDĂNESCU, LAURIAN ONIGA, ZOLTAN LOVAS, care au și răspuns la întrebările ce le-au fost adresate prin interviurile consemnate în Caietul-program: FITCA 25.

Apreciem ideea managerului actual al Teatrului arădean, BOGDAN COSTEA, de a-l fi invitat pe OVIDIU CORNEA – inițiator și director al primelor 14 ediții ale Festivalului – să rostească câteva cuvinte în Deschiderea acestei ediții jubiliare. Marginalizat în ultimii ani, invitația l-a emoționat, în mod evident, rememorând cu nostalgie începuturile acestui festival, în care, probabil, puțini credeau că va sărbători „nunta de argint”, cu gândul la cea „de aur” și „de diamant”.

Fără îndoială, Festivalul de teatru clasic s-a impus în conclavul teatral românesc nu doar prin longevitate, ci și prin faptul că a propus de la început și nu a renunțat nicicând la ideea de a realiza o radiografie a realității teatrale românești.

Referindu-ne la Festivalul din acest an, exprimăm câteva opinii, la cald, cu sublinierea că am urmărit de-a lungul anilor, cu o singură excepție, toate edițiile precedente și aproape toate spectacolele aflate în Programul acestora:

– Prezenta ediție a festivalului a reunit, prin selecția propusă de criticul de teatru, conf. univ. MARIA ZĂRNESCU, 18 spectacole, caracterizate printr-o varietate de forme artistice: de la textul dramatic, în special, adaptat de către regizor (8 spectacole) la one-man show (2 spectacole); de la musical (1 sp.) la teatrul non-verbal (1 sp.); de la spectacole realizate de studenții Clasei lui Miklós Bacs (2 sp.) la muzica teatrului – 15 ani (1 sp.), precum și reprezentații ale teatrelor naționale din Pécs (Ungaria) și din Niš (Serbia) și, nu în ultimul rând, Duo balet, susținut de doi prim-soliști ai Operei din Dortmund (Germania).

– Repertoriul spectacolelor a cuprins piese din dramaturgia românească (5) și universală: Shakespeare (2), Jean Poiret, N.V. Gogol, A.V. Suhovo Kobalin, Ferenc Molnár, dar și commedia dell'arte – Un

anima, one-man show, musical, coregrafie, concert cu „muzica teatrului – 15 ani”.

– Ediția din acest an, aș numi-o, prin excelență, una de regie, fiind prezente în festival spectacole semnate de importanți regizori: ALEXANDRU DABIJA (Salba dracului, producător: Teatrul dramatic „Fani Tardini”, Galați și Moș Nichifor, producător: Teatrul ACT, București); VICTOR IOAN FRUNZĂ (Colivia cu nebune, producător: Teatrul Metropolis, București; Fata morgana, producător: Teatrul Dramaturgilor Români, București; Mihăiță. Reconstituirea unei vieți, producător: Teatrul de comedie, București); CRISTI JUNCU (Legături primejdioase, producător: Teatrul Mic, București); ALEXANDRU MĂZGĂREANU (Steaua fără nume, producător: Teatrul Tineretului, Piatra Neamț și Căsătoria, producător: Teatrul „Toma Caragiu”, Ploiești), precum și actori și coregrafi care semnează regia spectacolelor: MIHAI BENDEAC (Nunta lui Krecinski, producător: Teatrul de comedie, București); RĂZVAN MAZILU (Familia Addams, producător: Teatrul Excelsior, București); ȘTEFAN LUPU (Scufița verde, producător: Teatrul Clasic „Ioan Slavici”, Arad.

– Desigur, spectacolele cuprinse în programul Festivalului au avut cronici, la momentul premierei lor sau au fost prezente și în alte festivaluri. În ceea ce ne privește, am aplaudat îndelung spectacolele: Legături primejdioase (Teatrul Mic, București), Colivia cu nebune (Teatrul Metropolis, București), Moș Nichifor (Teatrul ACT, București), Familia Addams (Teatrul Excelsior, București).

– Publicul arădean așteaptă cu interes acest Festival, umplând până la refuz sala Teatrului, mai ales la spectacolele din București, dorind să îi revadă pe MARCEL IUREȘ (Moș Nichifor), FLORIN PIERSIC jr. în Legături primejdioase, GEORGE MIHĂIȚĂ (one-man show), MIHAI BENDEAC (în Nunta lui Krecinski) și SORIN MIRON (în Colivia cu nebune).

– Teatrul arădean are meritul de a fi propus o premieră absolută în Deschiderea Festivalului, Scufița verde de CLAUDIU SFIRSCHI LĂUDAT. Nu cunoaștem rațiunile superioare care l-au determinat pe managerul Teatrului arădean să invite un actor și coregraf – ȘTEFAN LUPU – să semneze regia spectacolului. Bănuiam că nici autorul și nici regizorul nu au citit Estetica basmului, dar nici nu aveau nevoie să cunoască această lucrare fundamentală a lui G. Călinescu, din moment ce și-au propus să actualizeze poveștile copilăriei până la vulgarizare.

Suntem toleranți și acceptăm opțiunile semenilor noștri, fără chiar să le comentăm, dar este „peste poate” să acceptăm că Cenușăreasa este lesbiană, că Albă-ca-Zăpada are piticii doar în creier, ea dorind o iubire pasională în stare să-i scoată „mărul din gât”, că atât Lupul din Scufița Verde, cât și cel din Capra cu trei iezi sunt homosexuali iar Căpcăunul este un transsexual, devenind Zână.

– Presupunând că acceptăm această actualizare forțată a basmului, constatăm că regizorul a elaborat un colaj al efectelor de lumină și sunet, reunind în spectacol aproape tot ceea ce văzuse sau interpretase în calitate de actor sau coregraf. Și totuși, actorii joacă cu încântare, probabil, bucuroși că partiturile lor învederează dans și o anume frenezie determinată de absența unui text consistent, absență care, probabil, potențează fantezia de mișcare și de întruchipare a personajelor de poveste. Cadrul scenografic gândit de ADRIAN DAMIAN este lipsit de originalitate, identificându-l și în alte spectacole, iar costumele semnate de BIANCA ILONCA și VERONICA TAMAS sunt neinspirate și banale. Am apreciat interpretarea actorului ZOLTAN LOVAS în rolul povestașului, un rol de compoziție, în care nu regăsim nici personajul sfântos, nici cel spumos al unei întregi tradiții despre personaj, ci o elaborare complexă, în stare să plaseze personajul într-o asumată „umbră”, cu toate că este omniprezent în spectacol. De asemenea, apreciem, în mod deosebit, interpretarea inteligentă și subtilă a actrițelor ANGELA PETREAN VARJASI și CARMEN VLAGA-BOGDAN în rolurile Cenușăresei, respectiv Bunica. Se cuvin laude tuturor interpreților pentru că dansează cu vădită plăcere, întrecându-se chiar pe ei înșiși, într-un spectacol pe care l-am fi dorit cu totul altfel ca text și elaborare regizorală.

În concluzie, o ediție a Festivalului de Teatru Clasic, admirabilă prin varietatea abordărilor în plan teatrologic. Compartimentele tehnic și administrativ au „funcționat” excelent, cu aprecieri speciale pentru CARMEN ISPAS și ION STAN. Au fost spectacole excepționale, dar și cu reprezentații grosiere, aflate la periferia actului artistic, cu interpretări magistrale, dar și cu întruchipări neinspirate și vulgare. Un mozaic teatrologic contradictoriu, precum însăși viața, dar, în esență, reprezentând un cadou oferit iubitorilor de teatru, ce s-au format de-a lungul anilor, prin cele 25 de ediții ale Festivalului, ca spectatori fideli și entuziaști ai Teatrului Clasic „Ioan Slavici”.

(19 noiembrie 2019)

RECITALUL ACTRIȚEI OLTEA BLAGA. O SEARĂ DE PROFUNDĂ EMOȚIE ARTISTICĂ

Este IMPORTANT că Teatrul clasic „Ioan Slavici” a înscris în proiectul „Luna plină de teatru”, recitalul actriței OLTEA BLAGA. Este IMPORTANT și pentru faptul că se marca, în acest fel, Ziua Națională a Culturii Române. Dar IMPORTANT și pentru că a prilejuit o seară de profundă emoție artistică. A fost nu doar o rostire a versurilor eminesciene, mai exact a Scrisorilor (II, III, I), ci o „așezare” a acestora într-un cadru spectacular, în care versul s-a întâlnit, în chip fericit, cu muzica, interpretată la violoncel și contrabas de către PEDRO NEGRESCU, un muzician cu o carte de vizită impresionantă: profesor, instrumentist, regizor muzical și contrabasist de jazz, dirijor de muzică clasică.

Actrița OLTEA BLAGA are cel puțin câteva merite certe. În primul rând, prin strădaniile proprii, a propus un recital de poezie, în condițiile în care ceilalți actori ai Teatrului, cu o singură excepție, cu toate că au timpul necesar, nu gândesc o asemenea elaborare artistică. Meritul actriței OLTEA BLAGA este și de a fi reunit trei Scrisori eminesciene într-o viziune personală, coerentă, credibilă, încărcată de sensibilitate și emoție. Apreciez rostirea nuanțată a versurilor eminesciene, cu trimiteri la contemporaneitate. Ideea de a corobora versul cu muzica nu este originală, dar admirabilă în sine, deopotrivă prin interpretarea distinct, sau ca fundal, a compozițiilor proprii ale muzicianului PEDRO NEGRESCU. Ceea ce îi reproșez, totuși, actriței este că nu a gândit existența unui pahar cu apă (dacă era absolut necesar), așezat undeva pe scenă, ci a băut, de câteva ori, apa, direct din sticlă, ceea ce frânt „curgerea” lirică a recitalului.

În concluzie, aplauze pentru ideea de realiza un recital eminescian, chiar în ziua de 15 ianuarie. Aplauze pentru actrița OLTEA BLAGA și pentru muzicianul PEDRO NEGRESCU.

Pedro Negrescu (pe numele real Petronius Aciocârlănoaei) (n. 25 aprilie 1969, Tecuci) este un profesor, instrumentist, regizor muzical și contrabasist de jazz și dirijor de muzica clasică.

A debutat la clasa ilustrului profesor Valentin Gabrielescu, unde, făcând parte din grupa specială de auz absolut, era aproape în exclusivitate câștigătorul concursului de solfegiu – dictat, iar drept

premiu era bagheta, și deci dreptul de a dirija clasa. A început studiile de orchestra ca violoncelist, încă din gimnaziu, la Liceul de Artă „G. Enescu” din București. A urmat cursurile de orchestra la Haendel Akademie – Karlsruhe – Germania în 2000, 2001, 2003, atât la secțiunea instrumentală, cât și cea de opera. În anul 2008 a beneficiat de o bursă post-universitară în S.U.A., unde a fost asistent dirijor al maestrului Larry Livingston, și a participat ca instrumentist în Orchestra Idellwild Festival, cu care a concertat la celebra Disney Hall. A asistat de asemenea la repetițiile orchestrelor Los Angeles Philharmonic, Pacific Symphony, Los Angeles Opera, U.S.C. Thornton Orchestra. În urma acestor studii, a obținut Certificate of Highest Distinction.

Ca dirijor, a susținut concerte cu orchestrele Filarmonicilor din: Arad, Timișoara, Cluj, Bacău, Botoșani, Iași, a Teatrului Muzical N. Leonard din Galați, și a Teatrului de Opereta din Kiev. Din anul 2000, se dedica aproape în întregime artei dirijorale, parcurgând etape de studiu în particular, de masterat și de doctorat, avându-i ca profesori pe Petru Andriesei, Cristian Brancuși, Dumitru Goia. A mai studiat cu maestrul: Petru Oshanitsky, Sabin Pautza, Larry Livingston, Ilarion Ionescu Galați, Valentin Doni. Ca muzician de jazz, a susținut numeroase concerte, realizând foarte multe înregistrări de radio și televiziune. Este autorul a trei albume proprii și totodată autor al unor muzici de teatru și film. După o îndelungată carieră didactică, în prezent este profesor la Universitatea de Artă Teatrală din Târgu Mureș, Facultatea de Muzică.

(20 ianuarie 2020)

TOAMNA ÎN POEZIE... LA TEATRUL DE VARĂ

FELICITĂRI ACTORILOR (nominalizați în ordine alfabetică, dar inegali ca „rostire”): Liliana BALICA, Oltea BLAGA, Carmen BUTARIU, Dorina DARIE, Adriana GHINIȚĂ, Oana KUN, Zoltan LOVAS, Marian PARFENI.

Ne era dor de teatru! Ne era dor de actorii Teatrului arădean „mânați” de admirabilul sentiment al dăruirii, prin vers, spectatorilor atât de deschiși să primească acest dar de septembrie. SĂ-I REȚINEM PE ACTORI și SĂ-I APLAUDĂM pentru această seară de poezie autentică. Desigur, a lipsit ca actor, BOGDAN COSTEA. Mă și întreb dacă mai este actor sau doar un manager desuet, sprijinit de „valori” similare.

APRECIERI și pentru INIȚIATIVA DE A ÎNSUFLEȚI UN ORAȘ, în care, cultura/teatrul NU TREBUIE SĂ MOARĂ!!!

(14 septembrie 2020)

PREMIERĂ ABSOLUTĂ, UN MUSICAL. Regia, TAPASZTÓ ERNŐ

M-am bucurat mult când am auzit că se montează pe scena Teatrului arădean un musical. Mi-au venit în memorie superbe spectacole de revistă, în care strălucea CRISTINA STAMATE, la începuturile ei artistice, actrița devenind, după experiența de la Arad, prin mutarea la București, una din cele mai importante actrițe ale Teatrului „Constantin Tănase”. Dar mi-au revenit în minte și spectacolele cu Mamma Mia! și Chicago de pe Broadway și alte două spectacole de la Carnegie Hall. Așadar, fără nici cea mai mică idee de analogie și fără niciun presentiment, am mers la premiera Teatrului arădean, premieră absolută a unui musical – Terapia de grup – regizat de Tapasztó Ernő, pe care îl apreciasem prin alte două montări teatrale. O imagine excelentă mi-a produs organizarea spectacolului, cu distanțarea de rigoare și cu asigurarea măsurilor de siguranță pentru public. Am descoperit pe scaunele din lojă personaje shakespeariene, ceea ce a fost un preambul inspirat pentru materializarea proiectului „Teatru fără frontiere”, coproducție cu Aradi Kamaraszínház și Teatrul Jókai, Békéscsaba (Ungaria); autori: Bolba Tamás – Szente Vajk – Galambos Attila; traducerea textului: Timea Laslavic; versuri: Alexandra T. Gîțlan, Tapasztó Ernő, Éder Enikő, Fekete Réka; muzica: Bolba Tamás; decor, costume: Păun Chirilă Irina – Tapasztó Ernő; regizor tehnic: Cosmin Blaga; asistent regie: Fekete Réka; lumini: Ioan Horga, Cosmin Harbei, Lucian Chîrlan; sunet: Cosmin Harbei, Lucian Chîrlan, Cosmin Lupan.

Mărturisesc dintru început că apreciez mult inițiativa de a face la Arad un musical și de a-i distribui, ca protagoniști, pe tinerii actori ai Teatrului Clasic „Ioan Slavici”. Ca de obicei, citesc textul spectacolului spre a înțelege cum regizorul a reușit „să-l urce pe scenă”. Directorul Teatrului, trimițându-mi-l pe mail, ca de obicei, mă anunță că este vorba despre varianta inițială, respectiv cea tradusă din limba maghiară dar, „pe parcursul repetițiilor” aceasta a suferit modificări sau adaptări. Citesc textul inițial dar nu și adaptările, deoarece nu le-am primit, și constat că este foarte interesant, ceea ce constituie o surpriză plăcută, deoarece musicalul are, în general, un story ce constituie doar un pretext pentru cântece și dans, musicalul este o formă de teatru care reunește dialogul vorbit, muzica și mișcarea scenică. Ideea textului este remarcabilă și anume de a reuni, în cadrul „terapii de grup”, cinci tineri și medicul

(care îl înlocuiește pe colegul său, care nu a putut veni) medic, care el însuși se va dovedi a avea probleme, asemeni celor pe care îi monitorizează.

Terapia în cadrul grupului constituie, de fapt, o modalitate de autocunoaștere, o invitație la regăsirea de sine, dincolo de problemele interioare, care „zac” undeva în adâncul oamenilor, ce nu au tăria de a le mărturisi. Complexul de inferioritate, mania persecuției, ipohondria, tulburările de personalitate, confabulația, pierderea temporară a memoriei, identitatea de gen sunt doar câteva dintre temele aduse în discuție în cadrul terapiei de grup. Spectacolul arădean având doar o singură parte, și nu două părți, precum stipulează textul, propune o neinspirată „ciuntire” a acestuia și, implicit, renunțarea, uneori, la dialogul „pro” și „contra” dintre personaje.

„Terapia de grup de joi seara, de la ora 7, în camera 6” se va dovedi a fi o posibilă „cale” spre „repararea sufletului”, așa cum spunea un personaj (Natașa): tinerii „nu s-au vindecat, dar au pornit la drum, descoperind problema pe care o au, aceasta este pe jumătate rezolvată”. Terapia funcționează. Prin recunoașterea cu sinceritate și franchețe a erorilor și „fără să-ți fie rușine să le mărturisești” poate fi descoperită „calea” spre eliberarea de angoase și agonia sufletului. Cântecel, probabil, au exemplificat/completat dialogul vorbit, chiar dacă au fost mai puține, prin renunțarea la o parte a textului, dar în mod regretabil nu le-am putut desluși, fiind acoperite de o muzică stridentă, supărătoare chiar.

Un text, nu doar ca pretext pentru cântec și dans, cum se întâmplă, de obicei, în musical, ci un demers care problematizează, fără ostentație, teme de actualitate ale tinerilor și nu numai ale lor. Și totuși, acest text a fost „șubrezit” de regizor, care nu a echilibrat spectacolul și în ceea ce privește stridența muzicii, dar și a alternanței dintre dialogul vorbit, cântec și dans. În mod regretabil, nu am deslușit versurile cântecelor, în ciuda efortului de care sunt în stare ca spectator. Nu pricep ce s-a întâmplat cu Tapasztó Ernő, un profesionist pe care l-am apreciat în alte două spectacole. Meritul regizorului este de a-i fi distribuit pe tinerii actori ai Teatrului arădean. Cu toate că evoluția acestora a fost ușor inegală, apreciem bucuria și aplombul cu care au evoluat pe scândura scenei, dialogând, cântând, dansând. Sunt actori tineri, veniți recent în colectivul Teatrului Clasic „Ioan Slavici”, cărora le urăm succes.

Să-i reținem pe toți cei șase actori – Marina Palii (Yetti); Ștefan Gheorghe Dogaru (Decebal-Traian-Mihăiță); Alex Popa (Sisi); Bogdan Neciu (Leon); Diana Ioana Licu (Trixi); Alexandra T. Gîțlan – care nu se află la primul rol pe scena arădeană – (Natașa) nu doar pentru că sunt la început de drum, ci pentru că au probat un talent autentic și, mai ales, determinare profundă în abordarea rolurilor, însuflețindu-le cu pasiune și har personal.

În concluzie, aplauze pentru tinerii interpreți, aplauze pentru inițiativa regizorului Tapasztó Ernő de a monta un musical pe scena arădeană, un gen care, sunt sigură, prinde la public. Aplauze pentru opțiunea spre un text interesant ca story și prin actualitate. Dar mari rezerve pentru stridența muzicii care a acoperit și versurile cântecelor, făcându-le aproape de neînțeles. Rezerve și pentru tăierea unor pasaje ale textului, precum și pentru renunțarea la câteva cântece din versiunea originală a acestui musical. Desigur, Tapasztó Ernő este un regizor ambițios, cu evidente disponibilități de creație scenică, pe care îl vom urmări, cu interes, în continuare.

(8 octombrie 2020)

ȘCOALA ȘI FAMILIA, regia CRISTIAN BAN

Apreciem, dintru început, ideea de a deschide stagiunea, cu public, printr-un spectacol inedit, care reunește „Momente (considerate „Monumente” de către contemporani, încă de la apariția lor, în anul 1901), schițe și alte texte ale lui Ion Luca Caragiale, sub genericul „Școala și familia”.

Trebuie să recunoaștem că, deopotrivă, școala și familia au constituit puncte de reper în această interminabilă pandemie, dobândind nebănuite conotații, modificând, în mod fundamental, viața diurnă. Meritul este al regizorului CRISTIAN BAN, de a fi elaborat acest scenariu, apelând la texte ale lui Caragiale, unele foarte cunoscute, altele puțin știute, dar considerăm discutabilă precizarea „comedie serioasă”, pentru că la Ion Luca Caragiale deslușim, precum bine se știe, dincolo de comicul de situație și limbaj, un comic de caracter, ce se constituie în satiră, uneori usturătoare a tarelor umane, dar și politice, sociale, educaționale.

Avea dreptate un binecunoscut exeget al lui Ion Luca Caragiale, când sublinia că „perenitatea operei marelui scriitor constă în permanența caracterelor, în realizarea unor tipologii umane care rămân aceleași, dincolo de trecerea ireversibilă a timpului”. Regizorul CRISTIAN BAN are meritul de a fi subliniat, în spectacolul său, tocmai aceste tipologii, mereu actuale, raportate în scenariu/ spectacol la școală și familie.

Apreciem și faptul că regizorul CRISTIAN BAN a optat pentru texte ale lui Ion Luca Caragiale (cu mici modificări) care pot fi reunite organic și nu vulgarizator, sub genericul în discuție. Este laudabilă și ideea regizorului de a-i distribui în spectacol pe tinerii actori ai Teatrului arădean, făcându-i astfel cunoscuți publicului, dar venind, în același timp, în întâmpinarea orizontului lor de așteptare a întâlnirii cu publicul, întâlnire cu atât mai profundă cu cât are loc după un simulacru de teatru („la fereastră”, „on-line”) impus de năzurosul virus.

Spectacolul lui CRISTIAN BAN este bine structurat, dar cadrul scenic, semnat de IRINA CHIRILĂ, este omniștiut, văzut fiind în varii spectacole. Este regretabil că regizorul preia, fără creativitate, scena „fotografiei de familie” din „Titanic vals” de Tudor Mușatescu, translând-o într-o fotografiere a „familiei Caragiale”.

Este neinspirat CRISTIAN BAN când insistă, la nesfârșit și supărător, asupra urcării și coborârii de pe un cal virtual, ba și la „călăritul” în sine. De asemenea, în scenariul propus de CRISTIAN BAN apare de trei ori, fără o motivație în context, întrebarea cu subtext privind existența unei legături între morală și justiție, așa încât pare grosieră, cu toate că, altminteri, este de actualitate. Considerăm neavenite, prin insistență, și scenele, unele savuroase, a primirii repetate de „atenții” de către profesor, „atenții” plimbate pe scenă de către acesta, într-o pungă mare de plastic.

Finalul spectacolului, când elevii rememorează momente emoționante din existența lor, nu este original, trimițând la cunoscutele „Jurnale de România”, dar așezarea personajelor lângă bustul lui Ion Luca Caragiale poate sugera un continuu, posibil, început de drum al „elevimii din totdeauna”. Cât privește interpreții, vă propun să-i reținem pe tinerii actori BOGDAN NECIU, ȘTEFAN GHEORGHE DOGARU, DIANA IOANA LICU, MARINA PALII, ALEX POPA, căroră le urăm succes pe scena arădeană. În roluri elaborate cu subtilitate și aplomb i-am aplaudat pe ȘTEFAN STATNIC (Bumbeș, Bumbici, Bubico) și pe ALINA VASILJEVICI, mama elevului Artur Ionescu.

Excelent AFIȘUL spectacolului semnat de LAURIAN POPA, dar nu înțelegem motivul pentru care, în ciuda unor nemulțumiri, mereu exprimate, nu se oferă spectatorilor o foaie, o singură foaie (!), plătită, cu realizatorii spectacolului, pentru o minimă, dar obligatorie informare a iubitorilor Thaliei.

În rest, să auzim numai de bine!

(1 februarie 2021)

CARMEN VLAGA VORBEȘTE CU TINE, **regia ȘTEFAN IORDĂNESCU**

Dramaturg și prozator, cu o carte de vizită impresionantă, ȘTEFAN CARAMAN a debutat editorial la Arad (Editura „Mirador”), publicând, apoi, de-a lungul anilor, peste 20 de volume de teatru și proză (roman, povestiri, proză poetică). Piese sale se regăsesc continuu, încă de la debutul din anul 1998, în repertoriul Companiilor independente și al Teatrelor din: București, Cluj-Napoca, Timișoara, Piatra Neamț, Târgu Mureș, Satu Mare, Sfântu Gheorghe, Târgoviște, Tulcea, Reșița, Teatrul

Dramaturgilor, Teatrul Național Radiofonic, Vrșac, Serbia (Teatrul Sterija).

Invitat să participe cu piesele sale la Festivalurile Naționale de Teatru de la București, Brașov, Timișoara, precum și la Festivalul Național al Companiilor Independente și al teatrului de amatori „Apostrof 49” din Praga, ȘTEFAN CARAMAN a cunoscut consacrarea prin decernarea mai multor premii, dintre care menționăm Premiul UNITER pentru „cea mai bună piesă” în anul 2006. Este anul în care ȘTEFAN CARAMAN este prezent pe scena Teatrului arădean cu piesa „Întoarcerea de acasă”, în regia aceluiași ȘTEFAN IORDĂNESCU, piesă ce va deveni „Carmen Vлага vorbește cu tine”, un spectacol nou, sui generis. Un spectacol, ce reunește realitatea cu ficțiunea, poveștile reale cu cele imaginate, fără a trăda, însă, spiritul textului, ci, dimpotrivă, intenția este de a-l însufleți cu momente din biografia lui CARMEN VLAGA, scrise de către ea însăși, în colaborare firească cu regizorul spectacolului. Așa precum ne mărturisea regizorul ȘTEFAN IORDĂNESCU, „ideile și situațiile sunt ale autorului, dar cuvintele sunt trase pe personalitatea actriței CARMEN VLAGA”.

Cei care se așteaptă să vadă un story, cu răsturnări spectaculoase de situații sau cu varii conflicte, vor fi decepționați, dar spectacolul propune mult mai mult, și, anume, o „călătorie” în interiorul nostru, spre a ne descoperi/ redescoperi propria noastră identitate. Momente din biografia actriței CARMEN VLAGA sunt posibile momente ale propriilor experiențe de viață.

Avea dreptate CARMEN VLAGA, când spunea că „ceea ce ne deosebește pe noi, oamenii, este darul de a povesti.” Este curajul de a ne confesa, uneori, cu tandrețe, alteori, cu cinism, despre propriile noastre tristeți, despre propriile noastre frustrări, despre propriile noastre experiențe de viață, unice, dar cu o posibilă valoare de generalizare, fără a le raporta, însă, la criterii de vârstă.

Textul are adâncimi, ca abordare, referindu-se la copilărie, ca prefigurare a unei vieți complicate. O copilărie, ce cuprinde în ea răspunsurile la întrebările maturității, cu violențe și consimțiri în familie, cu tăceri, dar și cu refuzul „de a orbecăi în întuneric”. O copilărie asemănată cu „un fluture, ce zboară zi de zi, precum fluturele din floare în floare”. Sunt amintite, în treacăt, drama psihologului, aflat el însuși într-o situație limită, fără ieșire, pus în situația de a opta pentru suicid, puterea rugăciunii, „care poate să întrerupă răul” și speranța, care „nu

moare”, nici chiar atunci când, la solicitarea unui sprijin, se întâmplă, adesea, ca „mulți să întoarcă privirea sau să te ignore”.

CARMEN VLAGA BOGDAN, timp de o oră și zece minute, susține un recital impresionant, uneori cu ezitări, dar un recital dificil, ce a binemeritat aplauze, nu doar la final de spectacol. CARMEN VLAGA BOGDAN este o actriță care știe să empatizeze cu publicul, arătându-se a fi, când puternică și energică, când sensibilă și delicată, dar întotdeauna convingătoare, evoluând, cu patos și curaj, într-un rol, care nu este „nici Zița, nici Ofelia, nici Medeea ori Julieta, ci chiar Carmen Vlagă”.

Confesiunea este pentru CARMEN VLAGA, „ca și cum ți-ai lăsa, în palmele cuiva, părți din suflet” și întreaga interpretare a actriței probează această profesiune de credință. „Acasă” înseamnă, pentru personajul CARMEN VLAGA, teatrul cu rolul său de catharsis, un loc al iubirii și al libertății, un loc „unde ți se permite orice”, scena fiind chiar viața, „frumoasă și împuțită în același timp”, cu micile și marile plăceri, cu bucuriile, care își au, uneori, rădăcinile în suferință, iar actoria poate deveni un „viciu” prin dăruire și ardoare.

Spectacolul lui ȘTEFAN IORDĂNESCU este original, nu numai prin momentele, ce țin de biografia lui CARMEN VLAGA BOGDAN, ci și prin muzica live și prin proiecțiile video, care nu se regăsesc în lectura scenică, pe care o propusese în urmă cu un deceniu și jumătate.

Regizorul ȘTEFAN IORDĂNESCU renunță la melodia cu Oh, My Darling, Clementine, un leitmotiv în textul dramaturgului și îl introduce în spectacol pe tânărul actor ALEX POPA, care interpretează cu

sinceritate și franchețe, muzică live și îi dă replica protagonistei, cu un text, nu foarte lung, la a cărui elaborare a contribuit el, însuși.

Apreciem, în mod special, PROIECȚIILE VIDEO, considerându-le, deopotrivă, SPAȚIU și PERSONAJ, în spectacolul lui ȘTEFAN IORDĂNESCU. Proiecțiile video au fost realizate de trei foarte buni artiști video: LAURIAN POPA (Teatrul Clasic „Ioan Slavici”), SEBASTIAN HAMBURGER (Teatrul Național din Timișoara) și ALEX FALCA (artist video, Arad), iar operatorul video este ADELIN GHEONGHIOȘAN.

Proiecțiile video delimitează spațiul scenei, conferind valoare de simbol unor pasaje ale textului, augmentând expresivitatea demersului scenic al regizorului ȘTEFAN IORDĂNESCU, precum și al mișcării scenice, semnate de MAURA COSMA. Considerăm că proiecțiile video constituie, ele, însele, un „personaj”, ce dialoghează subtil cu protagonista spectacolului, aparținând, organic, universului său interior.

Și, totuși, spectacolului i-a lipsit un fapt fundamental, pentru a fi „interactiv” și anume o sală plină de spectatori (cu respectarea măsurilor de siguranță impuse de pandemie), deoarece, în absența publicului, confesiunea actriței este dificilă, iar dialogul, aproape imposibil. Așa încât îi invităm pe arădeni la acest one-woman show al actriței CARMEN VLAGA BOGDAN, spre a participa activ la un dialog despre adevărurile vieții, rostite cu bucurie și cu lacrimi, cu tărie și cu acuitate. Un spectacol ce trebuie văzut!

(22 februarie 2021)

ZOLTAN LOVAS: 50; 25; 100

Scriu aceste rânduri la câteva minute de la încheierea spectacolului. Numerele din titlu sunt repere în „devenirea” unui ACTOR DE EXCEPȚIE, care este Zoltan Lovas. Este incredibil, dar a împlinit 50 de ani. Continuă, însă, să fie „tânăr și neliniștit”, precum în urmă cu 25 de ani, când și-a făcut debutul pe scena arădeană, interpretând de-a lungul

stagiunilor, 100 de roluri! Acest remember a fost admirabil gândit, purtându-ne, cu emoție și eleganță, de la anii facultății, la rolurile interpretate, rememorate prin scene și monologuri, prin imagini și cuvinte cheie din spectacole, prin travestiuri și cântec, toate într-un iureș artistic, în care râsul este mereu împreună cu plânsul, precum în cotidian, iar muzica a conferit unitate spectacolului, introducându-ne într-o lume, deopotrivă magică și reală, o lume fascinantă, pe care doar cei puțini „aleși” o pot întruchipa, cu credință și har.

Am scris despre multe spectacole și roluri, care îl aveau ca protagonist pe Zoltan Lovas. Am scris despre ACTORUL, dar și despre OMUL, frumos pe dinafară și frumos pe dinăuntru. Întotdeauna generos, lipsit de invidii și frustrări, iubit de spectatori și de ne-spectatori, un arădean prin fapte și nu la modul declarativ, renunțând la calitatea atât de râvnită de actor al Naționalului bucureștean spre a se întoarce „acasă”, pentru că Aradul reprezintă pentru Zoltan Lovas, așa precum ne mărturisea, locul unde respiră, cu adevărat.

LA MULȚI ANI, ZOLTAN LOVAS !!!

(10 mai 2021)

OUR LAST TERMINAL. PLATONOVKA, **regia BOTOND NAGY**

Apreciem dintru început inițiativa lui Bogdan Costea, directorul Teatrului arădean de a iniția o colaborare cu BOTOND NAGY, un tânăr regizor, inteligent și ambițios, autor al unor spectacole sui generis, spectacole, cu texte fundamentale din dramaturgia universală, dificile ca reprezentare scenică: „Nora” (Ibsen), „Hedda Gabler” (Ibsen), „Un tramvai numit speranță” (Tennessee Williams). Aceste binecunoscute capodopere au devenit spectacole de regizor, deoarece pentru BOTOND NAGY, textul constituie, credem, un pretext pentru lecturi scenice incitante, demitizante, asemeni celor elaborate de marii regizori TOMPA GABOR și RADU AFRIM, al căror asistent a fost la început de carieră.

Teatrul clasic „Ioan Slavici” - EVENIMENT TEATRAL: Our last terminal. Platonovka, un spectacol de BOTOND NAGY

Inspirat de Cehov, regizorul propune Teatrului arădean un text dramatic original, dens și reflexiv, cu privire la condiția fragilă a omului în lumea de azi și la posibilul „drum” al acestuia de la naștere la moarte, în vederea cunoașterii de sine. Această călătorie spre sine a omului se realizează în scenariul original al lui BOTOND NAGY în interior, deoarece personajele trăiesc intens, într-o lume construită pe dinăuntru. Primul strat al textului ne trimite la Anton Pavlovici Cehov prin numele personajelor, dar meritul lui BOTOND NAGY este de a fi izbutit să creeze un UNIVERS CEHOVIAN SPRIJINIT PE PROPRIUL SĂU TEXT DRAMATIC. Un univers, ce se compune din evocări, confesiuni, dialoguri tensionate și contradictorii, impregnate de un fior tragic autentic. Personajele lui BOTOND NAGY „nu au parte de fericire, dar și-o doresc”, iar căutarea acesteia se dovedește a fi o iluzie, de aceea se resemnează sau sfârșesc tragic, trăind adânc sentimentul de alienare. Aspirația personajelor lui BOTOND NAGY este spre un viitor utopic. Este o aspirație frântă, fiind posibilă doar în gând și produce traume adânci. BOTOND NAGY creează o metaforă interesantă prin analogia între fericirea la care aspiră personajele sale și Perseidele din Constelația Perseu, care lasă doar pentru o secundă o dâră luminoasă printre stele. Astfel, aspirația spre un viitor utopic este posibilă doar în gând, fiind, precum la Cehov, o expresie a imaginației, a unui vis ireal.

Scenariul dramatic al lui BOTOND NAGY este reflexiv, bogat în idei și dificil a fi „translat” în spectacol. Regizorul mărturisea că „lupta

este pierdută”, dacă spectacolul nu depășește textul, ceea ce constituie o provocare incitantă în plan teatrologic. Credem că bătălia a fost câștigată, deoarece BOTOND NAGY a realizat un spectacol coerent ca viziune regizorală, care, în mod surprinzător, nu se focusează pe cuvânt, cum ne-am fi așteptat, ci pe IMAGINE și SUNET. Probabil, regizorul cunoaște opinia unui mare filosof al limbajului, care considera că a fost inventat cuvântul, spre a ascunde gândurile. În mod sigur, imaginile sunt mult mai puternice în planul expresivității scenice.

Spectacolul lui BOTOND NAGY se desfășoară în clar-obscur, creând o atmosferă încărcată de magie, atmosferă, care sugerează prin lighting-ul video profesionist, semnat de CRISTIAN NICULESCU, că viața personajelor se desfășoară pe dinlăuntru, unde, în mod paradoxal, totul este posibil dar nimic nu se finalizează. Platonovka nu este Platonov, cunoscutul personaj cehovian, ci un spațiu închis, ce pare fără

ieșire, gândit inspirat de către scenografie (IRINA MOSCU), ca locație austeră, o posibilă gară sau aerogară, în care plecările și zborurile, la care aspiră personajele, sunt mereu amânate și conduc la eșec, la resemnare și chiar la moarte.

Urmărind spectacolul, am avut sentimentul că omniprezentul sound, creație a lui CLAUDIU URSE, este asemeni corului din dramaturgia antică, care nu este numai un rezonator al „acțiunilor” scenice, ci complementar al acestora, întreținând un anume inefabil al spectacolului. Costumele, gândite de IRINA CHIRILĂ, au vizibilitate cromatică, conferind un relief pregnant personajelor iar coregrafia (MAURA COSMA), susține, în mod evident, concepția regizorală.

Să reținem că BOTOND NAGY este un pedagog de vocație, care în ciuda vârstei (28 de ani) a reușit să unească ACTORII, din convingere, într-un colectiv, în care susținerea este reciprocă și generoasă, ceea ce conferă spectacolului o abordare stilistică unitară. Teatrul arădean nu a mai cunoscut din anul 2006, de la spectacolul „Iubirea Fedrei”, în regia

lui Mihai Mănușiu, o reprezentare scenică de o asemenea anvergură și meritul este al regizorului, dar și al actorilor, care au interpretat, cu credință și profundă dăruire, conștientizând că sunt „parte” importantă a unui demers artistic de excepție. Partiturile actorilor sunt dificile. Cu trei excepții, toți ceilalți, aflați în distribuție, au întruchipat câte două roluri, ceea ce presupune o ELABORARE ARTISTICĂ COMPLEXĂ. Astfel că ACTORII, au susținut, prin varii nuanțe, contemporaneizarea universului cehovian, deoarece spectacolul lui BOTOND NAGY relevă acute probleme ale prezentului: însingurarea omului, stresul, interesul uriaș al companiilor farmaceutice, privind cercetarea în medicină, traumele încă din copilărie, violențele în familie, alcoolul, viitorul incert.

ACTORII au meritul de fi reușit, printr-un EFORT ARTISTIC PERSONAL, să susțină un spectacol, gândit de regizor, ca desfășurare, într-un ritm lent, dar cu o puternică combustie interioară, alternată cu tăceri (!), extrem de greu de construit în plan artistic. Întâia dată pe scena arădeană, ȘTEFAN STATNIC, în rolurile Voinițev/Andrej, demonstrează o profundă forță dramatică și o bogată expresivitate, relevând, în tonuri pregnante, efemerul și banalitatea vieții cotidiene, viața în gri, ce se compune din speranțe și eșecuri, rătăcirii și „zboruri” frânte, iar umbra (element specific creației cehoviene), crește și dispare, închizând în ea emoții, angoase, traume. ZOLTAN LOVAS nu mai este în spectacol june prim, frumos și exuberant, ci demonstrează, în rolurile Trilețki/Trigorin, un talent actoricesc de excepție, evoluând sobru și reflexiv, iar monologul lui Trilețki despre refuzul de a trăi într-o lume, în care „vulnerabilitatea este de vânzare” este o autentică bijuterie interpretativă. ANDREI ELEK susține rolul dificil al lui Platonov, izbutind să releve, în profunzime, „drumul” cunoașterii de sine a personajului, un tulburător „drum” de la speranță și vis, la eșec și resemnare. IULIA POP DRAGOȘ, în rolurile Sofia Ergonova/Natașa a impresionat prin autenticitate și siguranță, reușind să realizeze, mai ales, prin monologul „Copiii înțeleg tot, absolut tot” o trăire interioară copleșitoare. Se știe că actorii își doresc roluri principale și mari partituri actoricești, dar este greu să strălucești în roluri de mică întindere și chiar mai greu, atunci când ești una din cele „Trei surori”, fără nume, în spectacol, dar binecunoscută prin celebra piesă a lui Cehov. Aceste considerații, cu caracter general, mi-au fost prilejuite de interpretarea actriței ROXANA SABĂU, aflată, credem, la cel mai bun rol al său, pe scena arădeană.

Considerăm că toți ACTORII, fără excepție, trebuie aplaudați, pentru că s-au înfățișat cu totul altfel, decât îi știam din spectacolele anterioare, realizând roluri, ce se înscriu, cu evidentă, în concepția și viziunea regizorului. Să-i reținem așadar: CARMEN VLAGA BOGDAN (Anna Petrovna/Arkadina); MARINA PALII (Alexandra Ivanova/ Nina); CĂLIN STANCIU (Dorn/Glagoljev), BOGDAN NECIU (Treplev), ALEX POPA (Anfisa), IULIA DINU, CARMEN BUTARIU, ROXANA SABĂU (Trei surori) și nu în ultimul rând, BOGDAN ALEXANDRU COSTEA prezent în spectacol prin The voice of Captain Versinin.

În concluzie, un spectacol reflexiv, admirabil prin înalta sa teatrologie, dar nu constituie un „moment istoric”, cum consideră un spectator, cu veleități de critic dramatic, dar fără nicio pregătire în domeniu teatral (Revoluția de la 1848, Marea Unire, războaiele mondiale, evenimentele din decembrie marchează momente istorice) și nici nu este „desăvârșit”, cum notează același spectator înfumurat, desăvârșit fiind numai Dumnezeu, iar noi, muritorii, năzuim dintotdeauna, spre perfecțiune, fără a o atinge vreodată.

Spectacolul lui BOTOND NAGY poate constitui un moment de cotitură în activitatea Teatrului arădean, determinându-l să impună într-o stagiune, prin regizor propriu sau prin invitați, cel puțin 2-3 spectacole de anvergură intelectuală și teatrologică. Publicul arădean trebuie să cunoască și astfel de lecturi scenice, pentru ca teatrul să-și îndeplinească rolul său fundamental și anume, de a forma și educa spectatorii, prin raportare la modele culturale autentice.

(26 noiembrie 2021)

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA, REGAL INTELECTUAL

Astăzi, la Universitatea de Vest din Timișoara, ANDREI ȘERBAN în dialog cu MIRCEA MIHĂIEȘ! Desfășurat sub genericul LA UVT, CULTURA ESTE CAPITALĂ, în cadrul CONFERINTELOR - EVENIMENT ale instituției, am participat la un regal intelectual, pregătit minuțios de profesorul și temutul critic Mircea Mihăieș, care ne-a predat astfel, neostentativ, o lecție, prin renunțarea la improvizație și hazard, dar păstrând umorul său, binecunoscut tuturor.

„ca demon în teatru”; despre tehnologie, care „omooară emoția”; despre regia în teatru versus regia de film, ca să amintim doar câteva din incitantele teme ale dialogului. Apreciem, nu în ultimul rând, prezența rectorului Marilen Pirtea, ceea ce vădește deschiderea spre cultură a conducerii UVT.

(14 februarie 2022)

CAPITOLUL VII

UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU”.

PRECIZĂRI NECESARE

FĂRĂ MENAJAMENTE DESPRE UAV

Rep. Doamnă Lizica Mihuț, vă propun un interviu fără menajamente. Trebuie să vă spun că ați fost ținta celor mai dure atacuri de presă și nu numai, care au avut loc la Arad. **Nimeni nu a fost atât de discreditată ca dvs.**, cu toate că ați construit, împreună cu colegii dvs., cum vă place să menționați, o instituție care s-a dezvoltat spectaculos în ultimii 15 ani. **De ce?**

L.M. Este foarte adevărat. Au fost campanii de presă împotriva mea încheiate cu plata de daune pentru calomnie și insultă. Dar au fost și foarte multe anonime semnate de persoane, Asociații sau Ligi, cărora nu le-am putut cere daune morale pentru că la adăpostul anonimului poți declara absolut orice. Despre mine s-au inventat povești și povestiri foarte grave, care depășesc cu mult limita bunului simț și a veridicului. S-au născocit tot felul de enormități – mai puțin că aș fi săvârșit o crimă... - și am fost acuzată de tot ceea ce o natură umană bolnăvicioasă putea să „*emane*” mai mizerabil și ticălos. Căci, în fond, este vorba despre o ticăloșie îndreptată împotriva mea!

Rep. Au fost controale serioase la UAV și dvs. ați fost verificată „la sânge”!

L.M. Au fost 3 (trei) verificări efectuate de către DNA, o verificare de 8 luni de zile de către ANAF și timp de 6 ani, ca urmare a unor sesizări la ANI, am fost verificată de către 17 instituții de control din România, atât în ceea ce privește averea cât și incompatibilitatea/compatibilitatea mea cu funcția.

Rep. Și totuși nu mi-ați răspuns la întrebarea „de ce”?

L.M. Vina mea este uriașă, o vină ce nu poate fi iertată, și anume că am adus un important patrimoniu statului român. Am adus împreună cu colegii mei proiecte, programe, în fond bani pentru statul român. Nu pot fi iertată pentru că am luat studenți cu taxă (niciun oficial al Ministerului Educației nu mi-a reproșat acest fapt, nici verbal și nici prin adrese scrise), iar cu fondurile obținute s-a dezvoltat baza materială a Universității și a fost finanțată autorizarea/acreditarea a peste 60 de specializări, s-au plătit salarii, inclusiv plata cu ora, cumul, etc. Nu pot fi iertată pentru că am adus numeroase fonduri unei instituții de stat, când toate aceste fonduri puteau merge spre instituții de învățământ superior private sau de stat, altele decât UAV.

Rep. Regrețați că ați muncit zi și noapte pentru UAV timp

de atâția ani?

L.M. Nu regret nimic din ce am făcut! Am muncit enorm spre a-mi câștiga dreptul de a spune ce gândesc, dreptul de a nu fi duplicitară și ipocrită. Este un drept câștigat cu greu, dreptul de a spune adevărul!

Rep. Și ca Președinte al Casei Romano-Chineze?

L.M. Nu doresc în acest interviu să mă refer la această calitate, o voi face, desigur, cu alte prilejuri.

Rep. Vă întreb direct: vă deranjează că la recenta deschidere a anului universitar a fost invitată conducerea Universității „Vasile Goldiș”?

L.M. Nu mă deranjează, pentru că și eu i-aș fi invitat cu plăcere, dacă prezența nu ar fi fost dublată de solicitarea unei „complementarități” sau uniri!

Rep. Ce înseamnă această “complementaritate”?

L.M. Mi-a fost dat să aud acum aceeași strategie lansată acum 15 ani, adică specializări pe care le are Universitatea „Vasile Goldiș” să nu le avem și noi, iar specializări pe care le are Universitatea „Aurel Vlaicu” să nu fie la Universitatea „Vasile Goldiș”. Și atunci unde este competiția? Unde este bătălia pentru calitate? De ce să le blochezi tinerilor posibilitatea de a opta pentru o universitate sau alta? Și cine stabilește, în fond, care sunt specializările care se vor regăsi în oferta educațională a uneia sau alteia din universități?

Rep. Problema este foarte serioasă. Se pare că politicul a intrat după 15 ani în universitate.

L.M. Nu doresc să discut despre asta, ci subliniez că numai comunitatea academică poate să își stabilească strategia, respectiv specializările și facultățile pe care să le susțină în condițiile scăderii naturale a numărului de studenți. Această strategie nu poate veni din afară și nici măcar din partea Ministerului, deoarece autonomia universitară reprezintă una dintre cele mai importante izbânzi ale învățământului superior românesc postdecembrist.

Rep. Și unirea celor două instituții?

L.M. Numai comunitatea academică poate hotărî atât complementaritatea specializărilor cât și unirea, pentru că implicațiile sunt profunde și pe termen lung. În ceea ce mă privește sunt profesor, în continuare, la Școala Doctorală, am o pensie de peste 8000 de lei (din care o parte reprezintă indemnizația din partea Uniunii Scriitorilor din România, dar sunt și membru în UNITER) și îmi voi desfășura activitatea

cu multă plăcere și aplicație în mass-media, inclusiv pe blogul www.lizicamihut.ro. Timp de 15 ani, cu nebaneuite dificultăți, știute doar de Dumnezeu, și cu sprijinul unor oameni de bună credință, am spus **nu** complementarității și unirii, gândindu-mă la implicațiile ce vor urma acestor inițiative.

Rep. Care este strategia dumneavoastră în prezent cu privire la problema aflată în discuție?

L.M. **Precizez că este ultima dată când mai exprim un punct de vedere în acest sens. Voi accepta, ca toți ceilalți, sine ira et studio, hotărârile comunității academice.** Unii colegi din naivitate, alții cu bună știință, din varii interese, „*fac jocuri*” periculoase pentru instituția noastră. Dumnezeu ne va răsplăti pe fiecare după faptele noastre. Eu mi-am încheiat misiunea, pe care, sunt sigură, Dumnezeu mi-a încredințat-o. Cu fruntea sus, merg înainte. Comunitatea academică a UAV va hotărî cum va merge înainte și pentru cât timp. Nu voi consilia pe nimeni, pentru că cei care hotărăsc trebuie să își asume și urmările deciziilor, sper, bine cumpănite. Doresc să precizez în final că în elaborarea strategiilor de viitor ale UAV, „consilierea” trebuie în mod obligatoriu să urmeze „*glasul care se naște în auz*”, despre care vorbea Socrate, acea voce interioară a conștiinței, care te face să gândești pentru **noi** și nu pentru **eu**, pentru **prezent** și, mai ales, pentru **viitor**. Și nu trebuie să uităm că vom da socoteală înaintea lui Dumnezeu pentru tot și pentru toate! Cu sinceritate, ca întotdeauna, aceeași Lizica Mihut.

Notă: Rog Asociațiile, Ligile, persoanele care semnează sub anonim să aibă curajul de a-și asuma responsabilitatea, spre a putea avea și eu, precum toți cetățenii planetei, dreptul legitim de a mă apăra. Chiar în justiție.

(7 octombrie 2015)

DESPRE EWM ȘI NU NUMAI

Pe bună dreptate vă veți întreba ce reprezintă aceste inițiale și dintru început vreau să precizez că ne referim la **Asociația European Women in Mathematics**, de fapt o societate științifică internațională a femeilor din 35 de țări din **Europa, America de Nord, Asia și Africa**, reunite prin pasiunea pentru matematică. O pasiune devenită profesie. Se întâmplă destul de rar ca profesia să fie dublată de pasiune sau, altfel

spus, să ajungi la profesie datorită pasiunii și, în aceste cazuri, rezultatele sunt de top!

Mărturisesc că nu am acceptat nici să vorbesc și cu atât mai puțin să scriu despre femei și bărbați ca entități distincte, aflate chiar într-o posibilă discriminare, când ne raportăm la profesie. Când discutăm despre profesioniști, nu are nici o relevanță faptul că sunt bărbați sau femei. Am fost vreme de patru ani unica femeie rector din România și am refuzat orice referire la această situație și nici nu am simțit vreo discriminare, în afara unei regretabile excepții, foarte dure, ce-i drept, dar la care nu doresc să mă refer acum.

Și totuși, iată-mă, pledând pentru această **Asociație Europeană a Femeilor în Matematică** din cel puțin câteva motive.

Am aflat cu surprindere și ușoară indignare că **matematica este o lume preponderent masculină**, că **prea puține femei** se află în poziții de conducere și în instituții performante, că **prea puține femei** câștigă proiecte naționale și internaționale în domeniul cercetării științifice, că **prea puține femei** se află în comitetele de redacție ale revistelor științifice de specialitate, că **prea puține femei** participă la sesiuni științifice, chiar de factură medie, sau că **prea puține femei** lucrează în colective științifice care efectuează cercetări, în premieră, la înalte standarde în planul inventivității.

Coordonatorul pentru România al EWM este conf. univ. dr. Codruța Stoica, Universitatea „Aurel Vlaicu”, un matematician, să zic, din familie, mama ei fiind o binecunoscută profesoară de matematică, dar care reușește să îngemăneze, în chip fericit, cercetarea în domeniu cu activitatea publică, fiind o neobosită militantă pentru încurajarea femeilor să studieze și să-și dezvolte o carieră în acest domeniu. Problema femeilor în matematică – subliniază **conf. univ. dr. Codruța Stoica** – nu este doar o dispută între sexe, dimpotrivă, ar trebui să fie de cel mai mare interes pentru întreaga comunitate științifică, pentru că se referă la mecanismele delicate prin care comunitatea își face alegerile, reflectând, uneori, imperfecțiuni și dificultăți în luarea unor soluții neconvenționale. **Asociația Europeană a Femeilor în Matematică (EWM)** își propune, totodată, creșterea importanței și vizibilității femeilor matematicieni, promovarea comunicării științifice, susținerea cooperării în cadrul Asociației, cooperarea cu grupuri și organizații cu obiective similare, încurajarea participării femeilor matematicieni la întâlnirile EWM, dar și la diverse Conferințe și Școli de vară, consolidarea acțiunilor specifice de încurajare și sprijin pentru

femeile care concurează pentru poziții de conducere în domeniul matematicii.

Ca societate științifică, **EWM** va organiza evenimente, cu **scopul de a menține și a consolida vizibilitatea și credibilitatea sa** în cadrul comunității matematice dar, în același timp, va propune criterii de evaluare tolerantă față de cariere neconvenționale pentru a conduce la îmbunătățirea dezechilibrului de gen în mediul științific.

România, prin **coordonatorul EWM, conf. univ. dr. Codruța Stoica**, la nivel național și cu sprijinul membrilor EWM și al altor asociații care susțin femeile în societate, își propune organizarea unor dialoguri și workshop-uri, deopotrivă în învățământul universitar și preuniversitar, cu privire la **Matematica și discriminarea, Accesarea de fonduri structurale europene de către femei matematicieni** și, nu în ultimul rând, cu referire la **Excelența în plan național și internațional a femeilor matematicieni**.

Trebuie să recunoaștem că este un **program ambițios** al EWM România dar știind-o pe colega noastră **Codruța Stoica**, riguroasă, tenace și consecventă în micile și marile proiecte, nu ne rămâne decât să îi urăm succes!

În rest, să auzim numai de bine!

Notă lămuritoare

Referindu-mă într-un articol precedent la multele ore fizice efectuate de unele cadre didactice, mi s-a solicitat să aduc precizări lămuritoare cu privire la orele fizice și la cele convenționale.

Norma didactică a unui cadru didactic universitar, de la asistent la profesor, **este alcătuită din totalitatea orelor convenționale**: 1 oră de curs înseamnă 2 ore convenționale la Licență și 2,5 ore convenționale la Master, iar 1 oră de seminar reprezintă 1 oră de seminar la Licență și 1,5 ore convenționale la Master.

De exemplu, **a avea 40 de ore fizice/săptămână înseamnă, de fapt, a avea aproximativ 60 de ore convenționale/săptămână**, ceea ce este enorm și exclude posibilitatea de a le efectua la standarde academice de calitate.

Precizăm că, în conformitate cu Legea Educației Naționale, norma didactică a unui profesor universitar este de **minim 7 ore convenționale/săptămână**, iar Senatul UAV a hotărât ca în universitatea noastră aceasta să fie de 13 ore convenționale/ săptămână, ceea ce nu afectează în niciun fel respectarea standardelor de calitate.

(4 noiembrie 2015)

UN PROIECT DE SUCCES: KA 2, SPSM

Fără îndoială, toate proiectele sunt importante și cele mari și cele mici. Și cele de milioane de euro și cele care înseamnă o finanțare redusă, pentru că dincolo de fondurile ce vin spre universitate și care sunt foarte importante în sine, un proiect național sau internațional reprezintă acumularea unei expertize pe care se pot construi noi proiecte. Ca să ajungă să fie cooptată în calitate de coordonator prof. univ. dr. Gabriela Kelemen a trebuit să se facă cunoscută, astfel că și-a autofinanțat participarea la sesiuni științifice internaționale în urma cărora, demonstrându-și profesionalismul, a fost invitată să facă parte din proiectul KA 2, Erasmus+, SPSM – 2014 – 1 – LU01 – KA200-000036,

Angajabilité en Europe. Este un proiect ce reunește specialiști din cinci țări: **Luxemburg** (LIH), **Elveția** (Trajets), **Belgia** (Article 23), **Franța** (Agapsy) și **România** prin Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială. Este un proiect ce are în atenție sănătatea publică și sănătatea mintală, angajabilitatea în Europa: nevoi urgente de formare, integrare socială, iar ca obiectiv principal îmbunătățirea practicii profesioniștilor pentru a ajuta integrarea socială și ocupațională pe piața forței de muncă a persoanelor care suferă de tulburări psihice: „*Îmbunătățirea abilităților și practicilor părților interesate în vederea angajării*”.

Derulat pe o perioadă de 36 luni (01.09.2014-31.08.2017) și având un buget de 35.996 €, proiectul presupune întâlniri transnaționale, seminarii de formare, producții intelectuale, conferințe, prin care se realizează un real transfer de expertiză într-un domeniu în care România se află încă la început de drum, iar legislația, cu evidență, deficitară privind integrarea socială a persoanelor care suferă de tulburări psihice. Directorul de proiect, Laurence Fond-Harmant, binecunoscuta cercetătoare în cadrul institutului luxemburghez, (Luxemburg Institute of Helth), cu rezultate excepționale probate prin numeroase proiecte naționale și internaționale legate de abordarea psiho-socială și politică a problemelor de sănătate publică finanțate de UE, are meritul nu numai de a fi gândit un asemenea proiect, interesant în sine, prin problematica mai puțin abordată în lumea de astăzi, ci și de a fi propus o abordare pragmatică și comparativă din perspectiva a cinci țări: Luxemburg, Elveția, Belgia, Franța și România. În mod sigur, numai România, dintre toate țările deja menționate acordă o importanță redusă bolnavilor cu

tulburări psihice și cu atât mai puțin incluziunii sociale a acestora. Desigur, se vorbește mult și la noi despre problema sănătății mintale, dar față de alte țări nu există o politică fermă, coerentă și unitară privind integrarea ocupațională pe piața forței de muncă a persoanelor care au dobândit pe parcursul vieții tulburări psihice ușoare sau acute.

Proiectul a beneficiat de expertiza în domeniu a unor specialiști cu recunoaștere europeană în acest domeniu: dr. Laurence Fond-Harmant, (Luxemburg Institute of Helth), Michel Pluss (Elveția-Trajets), Jean-Michel Stassen (Belgia-Article 23), Catalin Nache (Franța-Agapsy), specialiști care au o pregătire teoretică solidă, dar și o valoroasă experiență practică privind elaborarea instrumentelor de analiză a nevoilor de formare în domeniul sănătății mintale. Reunind laolaltă profesioniști în domeniul psihopedagogiei, antreprenori și beneficiari (persoane cu probleme de sănătate mintală, reintegrabili) în cadrul unor ateliere de reflecție, s-au putut identifica, în mod concret, așteptările deopotrivă a profesioniștilor, angajabililor și a angajatorilor, dar și barierele care împiedică accesul pe piața forței de muncă a persoanelor cu tulburări psihice. Trebuie să recunoaștem că există încă multe prejudecăți și încercări de izolare a persoanelor cu probleme de sănătate mintală și de aceea este foarte importantă formarea pe termen mediu și lung a unor profesioniști care să-și desfășoare activitatea în structuri psiho-sociale specializate, precum și în centre de recuperare a forței de muncă de către persoane cu probleme de sănătate mintală. Este vorba, pe de o parte, de absența înțelegerii corecte asociată cu penuria de oferte de formare specializată pentru profesioniști și, nu în ultimul rând, slaba angajare pe piața forței de muncă a persoanelor care prezintă tulburări psihice. Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială prin contribuția directorului de departament și coordonatorul proiectului, prof. univ. dr. Gabriela Kelemen, precum și a celorlalți specialiști în domeniu din cadrul facultății elaborează deja un posibil program privind organizarea **întâlnirii transnaționale** care va avea loc în Arad, România, ce ar reuni toți partenerii din proiect, facilitând un autentic dialog privind sănătatea publică și sănătatea mintală (SPSM). Dar până în martie 2016, când va avea loc reuniunea transnațională la Arad, mai sunt câteva luni de muncă asiduă și responsabilă în vederea materializării integrale a dezideratelor cuprinse în generoasele obiective ale proiectului, cum ar fi: elaborarea instrumentelor de analiză a nevoilor de formare în domeniul sănătății mintale, construirea atelierelor de reflecție pentru cele trei grupe

puse în discuție: **beneficiari** (persoane cu probleme de sănătate mintală, reintegrabili), **profesioniști** în domeniul psihopedagogiei deficienților de intelect și **antreprenori**, punerea de acord privind responsabilitățile fiecărui partener din proiect, stabilirea termenelor pentru realizarea sarcinilor pe termen scurt și lung.

De aceea să le urăm succes colegilor de la Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială.

În rest să auzim numai de bine!

(11 noiembrie 2015)

ARADUL UNIVERSITAR PREZENT LA COMISIA EUROPEANĂ

Dacă Ioan Slavici spunea că „soarele românilor de la București răsare”, astăzi suntem tentați să-l parafrazăm spunând că soarele mai mult răsare la Bruxelles decât la București. De aceea am fost mai mult decât bucuroasă să aflu că săptămâna trecută un profesor al Universității „Aurel Vlaicu” a fost invitat **în calitate de expert evaluator** al proiectelor finanțate din Programul Horizont 2020, **la Comisia Europeană**.

Este vorba despre **prof. univ. dr. Florentina Munteanu** una din cele/cei 14 cercetătoare/cercetători de top angajați ai universității arădene în urmă cu câțiva ani. În fapt, **prof. univ. dr. Florentina Munteanu** a evaluat la CE, timp de o săptămână (cu un program intens de 10 ore/zi și, uneori, chiar mai mult!) proiecte ale unor cercetători din întreaga lume, care au aplicat pentru stagii de cercetare în instituții de prestigiu din Europa. Criteriul de evaluare a fost **excelența** probată prin CV-ul cercetătorilor: originalitatea studiilor elaborate, rezultatele obținute în activitatea de inovare științifică, abilitatea de a coordona proiecte, și, nu în ultimul rând, implicarea instituțională. Să reținem că doamna **Florentina Munteanu** a avut nu numai calitatea de expert evaluator, ci și de raportor la câteva din proiectele ce i-au fost încredințate. Vă întrebați probabil cum a ajuns **prof. univ. dr. Florentina Munteanu** să primească această importantă responsabilitate din partea Comisiei Europene, o responsabilitate ce presupune nu numai competență profesională, ci și probitate morală.

Cine este, de fapt, **Florentina Munteanu** ?

Studentă fiind la Universitatea din București a obținut prin concurs o bursă la Universitatea din Lund (Suedia), unde a și urmat apoi doctoratul, având și calitatea de asistent universitar pe perioadă determinată. Și-a continuat apoi studiile postdoctorale la Universitatea MINHO (Portugalia), unde a aplicat și a câștigat prin concurs un proiect de cercetare științifică pentru o perioadă de trei ani. Întâlnindu-se la o Conferință cu **dna Cecilia Sirghie**, venită și ea de curând din Belgia, a aflat despre Universitatea „Aurel Vlaicu” și despre facilitățile oferite pentru cercetare de către această instituție de învățământ superior, și a hotărât împreună cu soțul să renunțe la proiectul portughez aflat în derulare pentru o perioadă de aproape trei ani, și să aplice pentru un proiect de reintegrare CEEEX a tinerilor cercetători români aflați la universități sau institute de cercetare din străinătate. Astfel, la 1 octombrie 2005 a venit la Universitatea „Aurel Vlaicu” pentru 6 luni, dar, deja, din semestrul al II-lea a obținut titlul de conferențiar universitar și a rămas la Arad. Cunoscuse orașul nostru doar prin gara sa, la o schimbare de tren în drum spre Suedia. S-a așezat cu întreaga familie la Arad (îl includ aici și pe Alex, un băiat inteligent și cu o admirabilă personalitate) într-un apartament cumpărat prin nebaneuite eforturi proprii. Orfană fiind și, în același timp, cea mai mare dintre frați, a trebuit să muncească enorm în toate vacanțele și, nu numai, pentru a-și croi un „drum” în viață, fără compromisuri și fără abdicări de la preceptele morale. A fost primul director al **Institutului de cercetări** din Universitatea „Aurel Vlaicu” (2006), iar din 2008 până în prezent este prorector al instituției arădene de învățământ superior. Domeniile de competență științifică sunt electrochimia, biosenzori cu aplicații în ingineria mediului și în ingineria produselor alimentare (determinări de poluanți și urmărirea activității antioxidante la alimente). A fost membru și coordonator în peste 15 proiecte internaționale și guvernamentale, iar proiectul NANOFOL a fost finanțat în totalitate de guvernul României ca participare instituțională, având în vedere că reunea 13 instituții de prestigiu din 8 țări europene. Subliniez că acest proiect privind nanodispozitive pentru diagnosticarea și tratarea bolilor inflamatorii reumatice a fost auditat de către experți ai Comisiei Europene, fiind apreciat pentru calitatea sa științifică și pentru managementul financiar excepțional.

În repetate rânduri, **dna Florentina Munteanu** și-a exprimat gratitudinea față de colegi și față de arădeni, deoarece au primit-o cu

compasiune în „familia” Universității „Aurel Vlaicu” și într-un oraș pe care îl consideră foarte aproape de sufletul său. Un oraș care a devenit „acasă”, sperăm pentru totdeauna. A renunțat pentru o vreme la cariera științifică, ocupându-se de probleme administrative și de cercetare în Universitatea „Aurel Vlaicu”.

Prof. univ. dr. Florentina Munteanu este mai presus de toate un adevărat OM, fiind mereu atentă la cei din jur, gata să-și sacrifice timpul și energia spre a-i ajuta, spre a-i consilia cu un recunoscut profesionalism, pe toți cei ce își propun să desfășoare o riguroasă activitate de cercetare științifică. Mi-a spus în repetate rânduri că nu este la Universitatea „Aurel Vlaicu” de la înființare, dar se află de mai bine de un deceniu aici, aducându-și o contribuție importantă la dezvoltarea instituției arădene, o contribuție despre care, modestă fiind, nu vrea să vorbească. Să reținem însă, un nume despre care vom mai auzi, cu siguranță, în viitor: **Florentina Munteanu** !

În rest, să auzim numai de bine!

(18 noiembrie 2015)

DRUMURILE SĂPTĂMÂNNALE ALE RAMONEI LILE LA BUCUREȘTI AU FOST ÎN INTERES PROPRIU. UNIVERSITATEA A PRIMIT PUȚINI BANI DE LA MINISTER

Rep.: Înainte de a vă adresa întrebările pregătite pentru întâlnirea cu dvs, vă mărturisesc că sunt surprins de refuzul categoric de a vă adresa oficialităților române și europene cu privire la acest „caz” reprezentat de Ramona Lile, un „caz” pe care vă propun să îl numim „academism special”, deoarece înțeleg că este unic în învățământul superior românesc.

L.M.: Nu numai dvs. sunteți surprins. Impactul prin Facebook și prin blog este extraordinar. Oriunde merg sunt întrebată și se discută problema secretarei devenită rector în zece ani. Și totuși nu doresc ca oficialitățile din țară sau din afara ei să intervină în „bătălia” pentru rector. Având în vedere că vor veni vremuri grele pentru învățământul superior românesc (a se vedea cazul Universității din Reșița, în care, unele cadre didactice au trecut pe ajutor de șomaj, în așteptarea preluării de o altă universitate), consider că este vital ca fiecare membru al

colectivității academice să își asume, prin votul său, prezentul dar, mai ales, viitorul Universității „Aurel Vlaicu”.

Rep.: Deci nu susțineți niciun candidat și nici nu doriți să reveniți în UAV nici chiar într-o calitate onorifică.

L.M.: Am lămurit deja această problemă. Nu susțin niciun candidat anume, ci înfățișez o situație cu responsabilitate și corectitudine. Sunt dispusă, oricând, să îmi asum în cele mai mici detalii relațiile mele. Nu sunt denigrări sau jigniri, ci realități foarte grave.

Rep.: De ce credeți că Ramona Lile s-a dus săptămânal la București pentru interese personale?

L.M.: Este un raționament pe care îl fac „sine ira et studio” și argumentele sunt solide. În primul rând, să co-semnezi studii științifice cu 53 de cadre didactice și cercetători din 13 universități din țară și din străinătate (altele decât UAV!) presupune deplasări la respectivele universități. Precizez că cele mai multe dintre aceste „colaborări științifice” s-au făcut în ultimii doi ani!

Rep.: Deplasările săptămânale cu avionul din Timișoara au fost pentru câteva zile? Cred că fiecare studiu menționat în interviurile anterioare presupunea activități de laborator, studiu în bibliotecă, etc.

L.M.: Deplasările Ramonei Lile, aproape săptămânal, cu avionul de la Timișoara la București, au fost de o zi, maxim o zi și jumătate și mă întreb când putea ea, în acest scurt timp, să îi abordeze pe toți cei 53 de colaboratori, altminteri profesori și cercetători importanți, în instituțiile unde își desfășoară activitatea. Chiar dacă pare imposibil, mă gândesc că Ramona Lile s-a întâlnit cu autorii alături de care co-semnează studiile științifice. Cum altfel ar fi putut să o „pună” co-autoare fără să îi întâlnească?

Rep.: Este o temă de reflecție pentru viitor!

L.M.: În al doilea rând, consider că Ramona Lile s-a dus la București în interes propriu și nu pentru universitate, deoarece banii primiți de la Minister în anul 2015, atât la finanțarea de bază cât și la investiții au fost mai puțini ca în anii precedenți.

Rep.: Vă rog să detaliați aceste afirmații, pentru că le consider extrem de importante.

L.M.: În anul 2015, Universitatea „Aurel Vlaicu” a primit de la Minister o finanțare de bază de 32-33% (a se vedea site-ul UAV) față de aproximativ 49-50% în alți ani precedenți, ceea ce înseamnă că Universitatea trebuia să aducă din fonduri proprii peste 65% din finanțarea de bază (pe student echivalent!).

Rep.: Am înțeles că Ramona Lile a adus bani de la Minister pentru bonurile de masă date în decembrie.

L.M.: S-a vehiculat această idee în mod eronat, deoarece bonurile de masă au fost acordate, precum în anii precedenți, din fondurile proprii ale universității și nu au fost date de către Minister.

Rep.: Chiar și pentru investiții Ministerul Educației și Cercetării Științifice a alocat bani mai puțini în anul 2015?

L.M.: Alocarea pentru investiții a fost de aproximativ 360.000 de euro, adică mult mai puțini decât în anii precedenți, ceea ce mă conduce spre ideea că Ramona Lile s-a dus la București să își asigure publicarea studiilor științifice, dar și să rezolve problema abilitării în domeniul „inginerie industrială”, ea având doctoratul și obținând titlul de profesor universitar în Științe Economice, domeniul Management. Dacă făcea lobby pentru finanțarea universității nu primeam atât de puțini bani de la Minister, atât la finanțarea de bază cât și la investiții.

Rep.: Un alt zvon pe care vă rog să îl confirmați dacă este sau nu adevărat, din punctul dvs. de vedere se referă la faptul că Direcția Finanțelor Publice, prin directorul său, a precizat că actualul imobil unde funcționează Rectoratul și Facultatea de Științe Economice va fi în administrarea universității numai dacă va rămâne, în continuare, actualul rector.

L.M.: Am discutat în acest sens cu dl. Marius Drăgănescu, director general al Direcției de Finanțe Publice, care mi-a spus că nu a avut loc niciun dialog cu Ramona Lile în legătură cu acest imobil și nici în legătură cu orice altă problemă, în acest sens.

Rep.: Acest zvon, ca și altele, sunt tipice pentru o campanie electorală în care se dorește atragerea electoratului într-o zonă de vot „pro” un candidat sau altul.

L.M.: Știm bine ce se întâmplă în campaniile politice. În universitate nu trebuie să pătrundă metehnele politicului și minciuna nu trebuie să constituie un mod de existență. Pledoaria mea a fost întotdeauna pentru adevăr, cu oricare dintre consecințe. O pledoarie pentru adevăr, oricât de dureros ar fi acesta. Duplicitatea și fariseismul, ca și trădările, au „picioare scurte” și pe termen mediu sau pe termen lung, rezultatele vor fi, în mod sigur, dezastruoase!

În rest, să auzim numai de bine!

(2 martie 2016)

DACĂ NU ATRAGEM FONDURI ȘI CONTINUĂM SĂ CHELTUIM PRECUM DIN 1 OCTOMBRIE ÎNCOACE, ÎN MAXIM DOI ANI UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” VA INTRA ÎN FALIMENT

Rep.: În interviul precedent, ați precizat că în anul 2015, Universitatea „Aurel Vlaicu” a primit mult mai puțini bani de la Minister, cu toate că Ramona Lile mergea aproape săptămânal la București, cu avionul, din Timișoara, în principal pentru a aduce fonduri. Or, ce s-a întâmplat de fapt?

L.M.: Cred că am fost destul de explicită. Îi invit pe colegii noștri să consulte site-ul UAV spre a vedea că **am primit de la Minister 32-33% la finanțarea de bază (pe student echivalent!), ceea ce este foarte puțin.** Noi spuneam că este puțin și când primeam 49% sau 51%, deoarece Universitatea „Aurel Vlaicu” trebuia să adauge restul banilor, necesari atât pentru salarii, cât și pentru alte cheltuieli, din fonduri proprii. În condițiile scăderii numărului de studenți ca urmare a scăderii naturale a populației, ca și a interesului tinerilor față de învățământul superior, rectorul trebuia să ducă o politică echilibrată și nu de cheltuire a banilor adunați în anii precedenți, pentru propria imagine sau pentru o populistă campanie electorală (a se vedea participarea la două seminarii de la Bruxelles, unul de 45 de minute și altul de o oră și douăzeci de minute, cu o tematică fără nicio legătură cu Universitatea „Aurel Vlaicu”).

Rep.: Ramona Lile lasă să se înțeleagă, în campania electorală aflată în desfășurare, că ea a adus bani de la Minister și va aduce în continuare.

L.M.: **Dacă Ramona Lile va aduce finanțare de la Minister precum în 2015 ne îndreptăm clar spre faliment.** Trebuie să reținem că în prezent se cheltuiesc banii adunați datorită politicii cumpătate din anii precedenți, iar depozitele de 5 milioane de euro din anul 2005, într-o apropiată perspectivă se vor diminua. Pe mine mă deranjează enorm minciuna! Se știe că am spus întotdeauna adevărul cu oricare dintre consecințe!

Rep.: Aveți o nouă dovadă de recentă minciună sau, să-i zicem dezinformare practică de Ramona Lile?

L.M.: Cunosc mai multe exemple. Iată unul: în săptămâna trecută, **Ramona Lile i-a chemat în biroul ei pe toți cei 59 de colegi**

care au obținut doctoratul, invitându-i să facă o cerere pentru obținerea sporului de doctor, lăsându-i totodată să creadă că este meritul ei personal de a fi adus de la minister atât aprobarea, cât și fondurile necesare pentru aceste plăți. Or, potrivit legislației în vigoare, aceste sporuri pot fi atribuite, de asemenea, din fondurile proprii ale universității. Repet, cererile s-au depus în biroul Ramonei Lile și nu la biroul de Resurse Umane! O nouă dovadă de campanie electorală prin excelență populistă! Iată o altă minciună spusă cu nonșalanță de Ramona Lile. Mi-e și jenă să scriu, dar trebuie să știți că minciuna și dezinformarea sunt practicate de Ramona Lile la modul natural! De exemplu, săptămâna trecută i-a spus profesoarei Brîndușa Armanca că i-a dus personal la București dosarul de acreditare a cursului postuniversitar, pe care îl finalizase împreună cu colegii de la Jurnalism, și că așteaptă răspunsul de la Minister. Brîndușa Armanca, bucuroasă că rectorul s-a implicat personal în obținerea acreditării cursului postuniversitar, relatează acest fapt la facultate, unde avea să afle că nici măcar nu se depusese dosarul respectiv la Rectorat, și deci nu avea cum să fie dus de Ramona Lile la Minister, și cu atât mai puțin aprobarea nu avea cum să vină!!!

Rep.: Se spune despre dvs. că ați fost foarte chibzuită, dacă nu chiar zgârcită cu banii universității, gândindu-vă de două ori până să hotărâți administrarea lor.

L.M.: Am fost întotdeauna conștientă că Universitatea „Aurel Vlaicu” va avea viitor numai în cazul în care va avea fonduri proprii disponibile la orice oră din zi și din noapte. Gândiți-vă că în acest moment se cheltuiesc banii adunați cu greu în anii precedenți, în timp ce fondurile atrase sunt foarte puține, iar deficitul anual este de aproape un milion de euro (a se vedea site-ul UAV).

Rep.: Știu că de mulți ani universități de tradiție din România nu au reușit să plătească nici salariul primei norme și multe universități au probleme serioase pe plan financiar (două dintre ele au și intrat în insolvență).

L.M.: Așa se explică că am propus ca strategie, să atragem cât mai multe fonduri dar în același timp, să fim cumpătați în ceea ce privește cheltuirea banilor UAV. Vă mărturisesc că m-am gândit că media de vârstă a cadrelor didactice din universitate este de aproximativ 43-44 de ani, iar „drumul” până la pensie este lung. Vă propun să meditați ce veți face dacă veți rămâne cu finanțarea de la Minister de

32-33% și nu veți avea bani disponibili ca fonduri proprii să acoperiți deficitul anual de aproape un milion de euro, deficit care în mod sigur va crește în anii viitori!

Rep.: De asemenea, v-am auzit repetând de câteva ori că ați investit banii universității în imobile pe care să le puteți valorifica atunci când universitatea se va afla în impas financiar.

L.M.: Investiția în imobile este întotdeauna profitabilă. Am realizat investiția în Hotelul Akademos, cu gândul că îl conservăm, menținându-l ca nou, pentru ca la un moment dat, când universitatea nu va avea bani, să îl putem vinde cu un preț, eventual, mai mare decât achiziția și investiția ca atare. **Credeți că nu puteam să îl închiriez???** Era foarte simplu, dar gândul meu a fost să îl păstrăm pentru momentele de cumpănă financiară a UAV. M-a durut sufletul când am auzit că **Hotelul Akademos a fost închiriat și vă rog să rețineți că în doi-trei ani, acesta va deveni o ruină, iar la o posibilă vânzare nu va mai avea prețul, nici pe departe, dorit. Chiria pe care o luăm, oricare ar fi aceasta, nu ar fi trebuit să ne intereseze pentru că această conservare de care vorbeam o puteam asigura noi, ca instituție. Or, se știe, orice închiriere înseamnă o deteriorare, deci serioasă depreciere!** La fel am gândit și achiziția altor spații, ca măsuri de prevedere pentru universitate. Am făcut economii, mereu cu gândul la viitor. În discuțiile cu oficiali importanți din București, privind viitorul UAV, mi s-a spus continuu și fără excepție, citez: „**Ministerul nu va închide universități, ci se vor închide singure, pentru că nu vor avea bani să supraviețuiască.**” Este bine să nu uitați această subliniere, pentru că se referă la viitorul instituției noastre.

Rep.: Va mai urma un singur interviu, în afara acestuia, până la alegeri. Vă propun să îi faceți un portret, chiar succint, Ramonei Lile.

L.M.: Nu doresc să îi fac un portret, nici chiar succint. Trebuie să precizez însă două lucruri fundamentale despre Ramona Lile: **1. Nu am cunoscut până acum un om care să se prefacă mai bine decât ea** (actorii sunt mici copii în acest sens!), ascunzându-și cu viclenie adevăratele intenții. Ambiția ei era probabil să devină om de știință, și iată că **a întrecut-o de câteva ori pe Elena Ceaușescu**, care era „specialistă” într-un singur domeniu, pe când Ramona Lile are, precum ați văzut, cu mult mai multe domenii de așa-zise „competențe”.

2. Ramona Lile posedă o adevărată artă de a-i pune pe alții să lucreze pentru ea și de a-și însuși fără jenă succesele acestora. Cărți, studii științifice, dosarele de acreditare a specializărilor, teza de abilitare, strategii etc., toate și toți lucrează pentru ea fără însă să aibă prețuire pentru sprijinul primit. Nu am știut niciodată că Mihaela Iacob, Cristina Nicolaescu, Mioara Pantea, Sanda Grigore, dar și mulți alții (am dat doar câteva nume) lucrează atât de mult pentru că Ramona Lile prezenta rezultatele muncii acestora ca propriile ei strădanii. Având atâtea probleme instituționale de rezolvat, nu am avut timp să o „studiez” pe Ramona Lile, ci am preluat aprecierile altora și chiar eu am crezut sincer în efortul deosebit depus de Ramona Lile, mai ales că nimeni, niciodată, nu mi-a atras atenția că situația ar fi alta, ci dimpotrivă, au fost oameni serioși care au lăudat-o continuu. Primul șoc l-am avut la alegeri, când am constatat că a fost votată cel mai puțin de propriii colegi. Apoi a urmat un plagiat, apoi încă două plagiate, apoi demolarea administrației care funcționa foarte bine, apoi angajarea în administrație a 11 apropiați ai familiei sale, fără nicio expertiză pentru postul respectiv și multe, foarte multe alte decepții, la care nu doresc să mă refer acum dar, în mod sigur, o voi face cu alte prilejuri.

Rep.: Cum ați dori să încheiem acest interviu?

L.M.: Cu precizarea că atât eu cât și profesorii Anton Ilica și Marian Spânu am câștigat prin sentință definitivă și irevocabilă procesul împotriva Curții de Conturi. Deci, **Consiliul Academic a funcționat potrivit legislației în vigoare, președintele Consiliului Academic, conform Agenției Naționale de Integritate, nu se afla în incompatibilitate, iar procesul împotriva Curții de Conturi s-a încheiat, așa cum am precizat deja, cu sentință definitivă și irevocabilă.**

Toți cei care și-au construit o adevărată strategie de vizibilitate prin a denigra Consiliul Academic, președintele acestuia, contestându-le legalitatea, vor trebui să răspundă înaintea lui Dumnezeu! Și înaintea oamenilor!

În rest, să auzim numai de bine!

(9 martie 2016)

PERSONALITATEA ȘTIINȚIFICĂ, ACADEMICĂ ȘI MORALĂ A RECTORULUI REPREZINTĂ CARTEA DE VIZITĂ A UNIVERSITĂȚII. ORICARE VOR FI REZULTATELE ALEGERILOR, DORESC „VIAȚĂ ETERNĂ” UNIVERSITĂȚII „AUREL VLAICU”

Rep.: Pentru că ați făcut o precizare în interviul precedent despre importanța atragerii de fonduri în Universitate, vă rog să acceptați să începem dialogul nostru prin a vă solicita câteva detalii în acest sens.

L.M.: Fondurile de la Minister vin pe 5 domenii de alocații bugetare și nu este posibilă trecerea banilor de la un domeniu la altul, deoarece ar însemna o deturnare de fonduri. Aceste alocații bugetare sunt conform Contractului instituțional: „a. Finanțarea de bază/student echivalent (salarii, utilități etc.); b. Investiții; c. Burse; d. Transport; e. Subvenții pentru cămin-cantină”. Universitatea „Aurel Vlaicu” are absolută nevoie de atragerea fondurilor proprii pentru a compensa deficitul bugetar determinat de subfinanțarea de bază (pe student echivalent!). Banii veniți recent de la Minister, și de care s-a făcut atât caz, („a vuit” presa arădeană finanțată de Ramona Lile din banii UAV) sunt pentru investiții, dar să nu uităm că anul trecut colega noastră Cecilia Sârghie a adus prin proiectul său aproape 4 milioane de euro (3.800.000) pentru investiții în infrastructura de cercetare. În plus, mai mult ca sigur (a obținut al treilea punctaj pe țară și se vor finanța 4-5 proiecte!) distinsul profesor și cercetător Valeriu Beiu, o personalitate excepțională, titular al unor mari universități din America și Africa de Sud, în prezent profesor asociat la UAV (îi mulțumim profesorului și directorului Sorin Haiduc că i-a propus universitatea noastră și nu o altă universitate din România) va aduce două milioane de euro la Universitatea „Aurel Vlaicu” și, în perspectivă, va aplica pentru mari finanțări (zeci de milioane de euro) în domeniul IT, domeniu aflat pe Agenda de Cercetare Științifică la Vârf a Uniunii Europene.

Rep.: Să înțeleg că toate aceste fonduri de investiții primite recent nu pot trece la finanțarea de bază, care a rămas aceeași, de 32-33%, cu un deficit în anul 2015 de aproape un milion de euro?

L.M.: Orice leu vine înspre universitate este foarte bun și trebuie să îl apreciem, dar preocuparea universității trebuie să fie pentru creșterea finanțării de bază și sporirea fondurilor proprii. Dacă rectorul nu va avea

în atenție aceste două direcții de strategie instituțională este limpede că Universitatea „Aurel Vlaicu” nu poate avea viitor și se va afla, mai devreme sau mai târziu, în situația dificilă în care se află deocamdată două universități de stat din România (deja au serioase probleme financiare și alte universități de stat, fapt binecunoscut tuturor, și nu trebuie să ne prefacem că nu știm!). Aduc ca argument precizarea că Universitatea din Reșița are investiții la vârf, fiind sprijinită – din motive lesne de înțeles – printr-o finanțare excepțională (imobile, spații de învățământ generoase, laboratoare de ultimă generație, parteneriate internaționale etc.), dar toată această infrastructură de excepție nu o poate salva, în absența fondurilor proprii absolut necesare în această situație de criză financiară. Îi doresc Universității din Reșița să găsească o soluție pentru viitor, pentru că are o admirabilă bază materială și cadrele didactice nu trebuie să se afle în situație de a solicita ajutor de șomaj. Cunosc bine situația Universității din Reșița, deoarece am o doctorandă care este cadru didactic la această universitate.

Rep.: Știu că v-ați manifestat în repetate rânduri împotriva „intrării” politicului în universitate.

L.M.: Timp de 15 ani, ca rector și ca președinte al Consiliului Academic, am spus cu hotărâre un NU angajării politice a universității, deopotrivă pe stânga și pe dreapta sau pe dreapta și pe stânga eșichierului politic. Din păcate Ramona Lile a semnat, în calitate de rector, susținerea unui candidat în alegerile prezidențiale. Precizez că nici chiar parlamentari și lideri ai unor partide politice nu au semnat în calitate de rectori, decani, directori de departament etc., susținerea unui candidat la Președinție, candidat care, evident, reprezenta un anumit partid politic, eventual o alianță politică. Mi se pare foarte grav faptul de a semna în campania electorală, în calitate de rector, adică în numele unei comunități academice, susținerea unui candidat, oricare ar fi acesta. Da, poți susține în campania electorală, în calitate de cadru didactic, un candidat sau altul, dar nu angajând instituția. Or, se știe că rectorul reprezintă universitatea, comunitatea academică, atât pe plan național cât și internațional.

Rep.: S-ar putea ca neimplicarea dvs. politică, în ciuda insistențelor și chiar a presiunilor făcute asupra dvs., sau poate mari interese financiare, să fi condus la numeroasele reclamații și, implicit, la numeroasele controale pe care le-ați avut de-a lungul anilor?

L.M.: Se știe că Universitatea „Aurel Vlaicu” este unica universitate din România verificată de trei ori de către DNA, opt luni de către ANAF, anual de către Curtea de Conturi, iar eu am fost timp de șase ani controlată, în afara organelor deja menționate, de alte 17 organe fiscale, de verificare și control, la solicitarea Agenției Naționale de Integritate. Rezultatele sunt cunoscute de toți. Desigur, știu cine s-a aflat „în spatele” acestor demersuri, dar eu iau întotdeauna partea bună a lucrurilor și spun că este bine că mi s-a făcut un audit gratuit, un audit făcut de profesioniști, care îmi dă dreptul moral de a merge înainte cu fruntea sus, cum spunea un foarte bun ziarist arădean, probând o reală verticalitate morală!

Rep.: Îmi spuneți înainte de interviu că vor veni vremuri pe care le numiți „speciale” pentru Universitatea „Aurel Vlaicu”.

L.M.: Sunt sigură că vor veni aceste vremuri „speciale”, le-aș numi chiar „de cumpănă”, dar nu mă voi mai implica, pentru că trebuie să se rețină că rectorul reprezintă universitatea. Am considerat o datorie morală din partea mea să vă aduc la cunoștință prin acest ciclu de opt interviuri probleme instituționale pe care le consider esențiale, dar viitorul universității depinde de fiecare membru al colectivității academice, deoarece prin votul liber consimțit se exprimă o atitudine personală asumată, care conduce la o reprezentare oficială a universității pe o anumită perioadă de timp. Trebuie să se rețină un fapt fundamental, și anume că personalitatea științifică și academică a rectorului reprezintă cartea de vizită a universității. Fără îndoială, în momentele dificile „de cumpănă”, care sunt sigură că vor veni, mai devreme sau mai târziu, cartea de vizită științifică și academică a rectorului va avea o importanță covârșitoare în a spune un DA sau un NU hotărât și a impune astfel o direcție spre binele comunității UAV.

Rep.: Am înțeles că nu v-ați implicat și nu vă implicați în campania electorală pentru funcția de rector.

L.M.: Subliniez din nou și din nou că toate aceste interviuri nu constituie implicări în campania electorală, ci am dorit să se cunoască – respectând adevărul și numai adevărul – probleme pe care le consider importante pentru prezentul și viitorul universității. Oricare ar fi rezultatul alegerilor, fiecare cadru didactic se va convinge că personalitatea academică dar și morală a rectorului constituie un temelie pentru viitor!

Rep.: A mai rămas ceva de precizat?

L.M.: Aș spune că eu, și îndrăznesc să subliniez numai eu (bineștiți că nu am spus niciodată eu, ci numai noi) știind ca rector și ca președinte al Consiliului Academic cât de greu și foarte greu a fost, adeseori, până să ajungem la stabilitate financiară, de la un singur imobil în proprietatea UAV, de la spații de învățământ cu contracte de închiriere expirate sau fără proprietar (nici măcar statul român) la „construcția” instituțională de azi, închei această serie de opt interviuri, dorind viață eternă Universității „Aurel Vlaicu”!

În rest, să auzim numai de bine!

(16 martie 2016)

NU MI-E RUȘINE SĂ RECUNOSC CĂ AM PLÂNS

Universitatea „Aurel Vlaicu “ a fost prima instituție academică din România care i-a conferit regelui Mihai, înaltul titlu academic de DOCTOR HONORIS CAUSA, la propunerea domnilor COMIUC și DEKANY, copreședinți ai Asociației „Amicii Regelui Mihai“, o asociație admirabilă prin dăruirea și sacrificiile sale materiale și nu numai. În cadrul festivității, stăteam alături de regele Mihai și susțineam un Laudatio pentru care mă pregătisem câteva luni. Îl auzeam pe regele Mihai plângând în hohote pe dinăuntru. Fusese învățat, probabil, să plângă numai pe dinăuntru. Este greu de exprimat în cuvinte acel moment unic în care o sală arhiplină alcătuită în mare parte din bătrâni regaliștii dar și de tineri, toți cu lacrimi în ochi, își omagiau, întâia data REGELE!

Rememorez și acum cu emoție acele momente, iar pledoaria Majestății Sale pentru Democrație și Libertate, pentru Identitate și Demnitate trebuie să constituie pentru noi, un liant al Concordiei și Unității Naționale.

(5 decembrie 2017)

ATENȚIONARE CU PRIVIRE LA VIITORUL UNIVERSITĂȚII „AUREL VLAICU“

Având în vedere că:

1. UAV are cea mai slabă admitere din ultimii 30 de ani și multe specializări nu se vor realiza în absența unui număr minim de studenți.

2. UAV a pierdut mult, ca imagine și abordare, exemplificările fiind numeroase, dar propun să reținem doar una și anume, incredibila declarație a rectorului că „cercetarea este un hobby”, or se bine știe că aceasta reprezintă dimensiunea fundamentală a unei universități.

3. UAV a risipit foarte mulți bani, fără să se gândească la „ziua de mâine”, finanțându-i regește pe unii „șefi” și pe gălăgioși.

4. Fosta Fabrică de ceasuri, aflată în proprietatea UAV a fost vândută și banii, sper, nu „s-au dus” la finanțarea miilor de ore efectuate, anual, în plus față de norma de bază, chiar în condițiile învățământului on-line, fapt ce NU s-a întâmplat la Universitățile din Timișoara și Oradea, dar la UAV s-a asigurat, astfel, liniștea confortabilă a Ramonei Lile. Precizăm că imobilul de pe strada Paul Chinezul a fost achiziționat cu fonduri de la Minister.

5. Să reținem că UTILITĂȚILE în anul universitar 2020-2021 au fost, în medie, pentru toate spațiile UAV, cuantificate în euro, peste 20.000 (douăzeci de mii) de euro lunar, în condițiile, în care, în prezent, sunt 2 imobile goale, la care se adaugă noi spații și anume: sediul fostei Bănci Naționale (foto), clădirea de pe strada Paul Chinezul și noul Cămin studentesc, or, mai mult ca sigur, prețurile pentru utilități vor crește vertiginos. Subliniem că imobilul achiziționat prin licitație de la Rompetrol, în care s-au investit peste 2 milioane de euro, cu gândul de a fi profitabil pentru UAV, în prezent, în mod surprinzător, nu aduce niciun venit, fiind atribuit unui ONG, situație incredibilă, la care nu doresc să mă refer.

În **CONCLUZIE**, ca urmare a faptelor prezentate mai sus, **PROPUNEM** o largă și corectă dezbatere, în întreaga comunitate academică și administrativă a UAV, cu privire la **SITUAȚIA REALĂ** a instituției, eventual, cu invitarea unor experți din afara acesteia în vederea elaborării unei **STRATEGII**, care să cuprindă **SOLUȚII CONCRETE**, viabile pentru prezent și pentru viitor.

Sunt sigură că EXISTĂ aceste soluții pentru ieșirea, la modul real, din situația dificilă în care UAV se află, în prezent, dar, mai ales, se va afla în viitorul apropiat.

De aceea, urările mele sunt de SUCCES tuturor!

(8 septembrie 2021)

CAPITOLUL VIII
CARIERĂ CONSTRUITĂ PRIN IMPOSTURĂ

RAMONA LILE, O SECRETARĂ AJUNSĂ RECTOR ÎN ZECE ANI. NU VOI VORBI DESPRE UNIVERSITATEA „VASILE GOLDIȘ” (I)

Rep: A apărut un „Armagedon”. Ați aflat despre acesta? Mulți spun că dvs. v-ați afla „în spatele” lui.

L.M.: Eram în Republica Dominicană când a apărut „Armagedon-ul” dar vreau să **precizez de la început că este corect întru totul**, cu o singură excepție, la care mă voi referi cu un alt prilej. M-am hotărât să accept invitația la acest dialog tocmai spre a spune direct, „pe față”, ceea ce gândesc. Cei care mă cunosc știu prea bine că am spus, spun și voi spune întotdeauna ceea ce gândesc, cu oricare dintre consecințe. Poate am pierdut, uneori, pe termen scurt, dar **pe termen lung, fac carieră numai oamenii de caracter**. Vă rog să rețineți acest fapt, oamenii fără caracter mai devreme sau mai târziu plătesc pentru trădările lor, pentru absența fair-playului, pentru duplicitate.

Rep: Desigur aveți o experiență de viață și ați putea vorbi mult despre asta.

L.M.: Dacă vrei, tot ca experiență de viață, am observat, fără excepție, că **prostia este agresivă și periculoasă**. Un om inteligent „ciupește” puțin într-o polemică, dar **nu dorește eliminarea și chiar dărâmarea unui om**. Și cu atât mai mult a unui om care i-a făcut numai bine!

Rep.: Deci „Armagedon-ul” este corect din punctul dvs. de vedere. Credeți că doamna Ramona Lile nu va da o replică?

L.M.: Abia aștept replica Ramonei Lile. Trebuie să îl laud pe autorul „Armagedon-ului” și din punctul meu de vedere acesta trebuie să fie un intelectual cu formație riguroasă, probabil din domeniul științelor exacte, și nici într-un caz al științelor socio-umane, pentru că noi, umaniștii, știm să căutăm mai greu în Bazele de date internaționale, or autorul „Armagedon-ului” posedă foarte bine instrumentul de cercetare la care m-am referit.

Rep: Există totuși în „Armagedon” precizări care nu coincid cu opiniile dvs. și de care doriți să vă detașați?

L.M.: Mă bucur că mi-ați pus această întrebare pentru că doresc să precizez odată pentru totdeauna că nu voi face referiri la Universitatea „Vasile Goldiș”. Nu am fost niciodată profesor titular, cu cartea de muncă la această universitate, ci am avut ore în regim de „plata cu ora”.

Ne cunoaștem de mulți ani cu Aurel Ardelean și într-un fel am fost apropiați înainte de 1989. L-am apreciat însă mai mult după 1989 pentru ideea de a înființa o universitate privată și, mai ales, pentru strategia absolut apreciabilă de a impune Universitatea „Vasile Goldiș” de-a lungul anilor. Este limpede că nu i-a fost ușor, ci, dimpotrivă, dar toate strădaniile erau, în fond, pentru propria sa „afacere”. Fostul ministru Andrei Marga mi-a spus odată, și citez din memorie, *doamnă, dacă am fi fost foarte deștepti, făceam o universitate privată*. Nu l-am înțeles atunci, dar am priceput abia după o perioadă de timp că avea perfectă dreptate. Desigur, dacă aș fi fost, eu, rectorul unei universități private, aș fi avut o altă strategie. Îl apreciez, deci, pe Aurel Ardelean din mai multe puncte de vedere, cum de altfel, mă despart de ideile și acțiunile sale tot din mai multe puncte de vedere. Nu voi mai vorbi, precum am promis, despre Universitatea „Vasile Goldiș”, ci doar doresc să precizez în acest sens, că am o reală prețuire față de Coralia, fiica lui Aurel Ardelean și rector, în prezent, al Universității „Vasile Goldiș”. Are o delicatețe sufletească specială și un admirabil bun simț, fapt foarte rar astăzi. Și cu atât mai puțin întâlnit la un om aflat în poziția sa.

Rep: Să revenim la Ramona Lile, dar în numărul viitor!

L.M.: Până atunci să reținem că Elena Ceaușescu avea un singur domeniu „de competență” și era „savant de talie mondială”, iar Ramona Lile are aproximativ treizeci de domenii de „competență” academică. **Probabil este un caz unic în lume. Impostura științifică depășește orice imaginație. Voi veni cu argumente în numerele viitoare!**

În rest, să auzim numai de bine !

(27 ianuarie 2016)

RAMONA LILE, O SECRETARĂ AJUNSĂ RECTOR ÎN ZECE ANI. RAMONA LILE, UN CAZ UNIC ÎN UAV (II)

Rep.: Spre a nu fi perceput ca „atac la persoană”, vă propun să nu discutăm numai despre Ramona Lile, în eventualitatea că la Universitatea „Aurel Vlaicu” există și alte cazuri de plagiat recunoscut și sancționat de către Comisia Națională de Etică din București (CNEB), precum s-a întâmplat și în cazul unor politicieni binecunoscuți.

L.M.: Vreau să precizez limpede că Ramona Lile este **un caz singular de plagiat în Universitatea „Aurel Vlaicu”**. Cum un caz singular este Ramona Lile și în ceea ce privește faptul că a semnat cărți și studii în domenii total diferite, fără să aibă o pregătire științifică minimă. Gândiți-vă, cum poate cineva să scrie, respectiv, „să colaboreze”, cu peste 70 de autori, cu adevărat specialiști într-un anumit domeniu și care își desfășoară activitatea în 13 Universități din România și din străinătate!

Rep.: Cadrele didactice din Universitatea „Aurel Vlaicu” știu despre plagiat, când au votat-o rector?

L.M.: Nu. Cadrele didactice din Universitatea „Aurel Vlaicu” au aflat, ca și mine, ca urmare a Raportului Final nr. 945 a Comisiei Naționale de Etică, de a sancționa plagiatul Ramonei Lile, care avea deja calitatea de rector, recunoscută de către Ministerul Educației și Cercetării Științifice. Vă mărturisesc că nu mi-a trecut prin cap să mă uit la CV-ul ei înainte de a fi aleasă rector. Depunându-și teza de abilitare, despre care voi face importante precizări cu un alt prilej, mi s-a semnalat din București această situație, fiind solicitată să citesc **Lista de lucrări științifice** a Ramonei Lile. Spre marea mea surprindere am descoperit o impostură academică dincolo de orice imaginație!

Rep.: Vă rog să detaliați, spre a nu face referiri la modul general!

L.M.: Ramona Lile a absolvit Facultatea de Inginerie Alimentară, Turism și Protecția Mediului din cadrul Universității noastre (cursuri la zi), iar la fără frecvență Facultatea de Științe Economice din cadrul Universității „Vasile Goldiș”, susținându-și apoi doctoratul în Management, cu o teză privind „calitatea totală în industria producției alimentare de carne”. Până aici, toate bune! Problema este că Ramona Lile nu a continuat cercetarea în acest domeniu, pentru că, se știe, teza de doctorat reprezintă punctul zero al activității științifice, al unor contribuții personale în domeniul pentru care ai optat la Doctorat sau într-un domeniu limitrof, contribuții pe care le dezvolți, le îmbogățești, de-a lungul întregii vieți sau a unei anume perioade de timp. Noi toți, și mă refer nu numai la universitari, avem un domeniu, maxim două, în mod excepțional, în cazuri foarte rare, trei domenii de competență. Dar din acestea numai unul singur este cel fundamental. În ceea ce privește domeniul științelor, pregătirea teoretică, acumularea bibliografiei, este dublată de „căutări” personale, de cercetare a unor locuri nebătătorite, de

studiu îndelung în biblioteci și în laboratoare. Este limpede că nu poți face cercetare științifică din birou!

Rep.: Vă propun, din nou, să vă referiți concret la domeniile științifice asumate prin semnătură de către Ramona Lile. Să începem cu domeniul Științelor Economice.

L.M.: În mod surprinzător, Ramona Lile co-semnează cărți și studii cu 14 colegi din Facultatea de Științe Economice din cadrul Universității „Aurel Vlaicu”, în domenii total diferite: **contabilitate, finanțe, economie, marketing, management, informatică economică**. Trebuie însă să reținem eforturile deosebite ale acestor cadre didactice de la Facultatea de Științe Economice din cadrul Universității „Aurel Vlaicu”, care prin strădanii și chiar prin sacrificii de ordin personal au susținut doctorate și au elaborat apoi cărți și studii științifice în domeniile lor de competență. Subliniez că doi colegi de la această Facultate au susținut două doctorate, ceea ce probează nu numai responsabilitatea asumată, ci și necesitatea unei pregătiri teoretice temeinice, în vederea lărgirii ariei științifice de cercetare.

Rep.: Înțeleg că Ramona Lile a semnat articole științifice și cu colegi din alte facultăți ale Universității, și în alte domenii decât Științe Economice.

L.M.: Într-adevăr „colaborarea științifică” a Ramonei Lile s-a manifestat și cu profesori din alte cinci facultăți ale Universității „Aurel Vlaicu”: Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială, Facultatea de Inginerie, Facultatea de Științe Exacte, Facultatea de Inginerie Alimentară, Turism și Protecția Mediului, Facultatea de Științe Umaniste și Sociale, în domenii precum: **psihologie, pedagogie, logica fuzzy, informatică, agronomie**. Ramona Lile și-a trecut în CV inclusiv calitatea de director-coordonator de proiect (doar pentru că a completat un formular) privind **Corectitudinea în vorbire și scriere**, de fapt titlul cărții mele, apărută la Editura Dacia, din Cluj Napoca.

Rep.: Pentru că este surprinzător ceea ce afirmați, vă propun ca la final de interviu, să precizați printr-o Notă facultățile, cadrele didactice și domeniile de competență ale acestora, cu referire acum numai Universitatea „Aurel Vlaicu”.

L.M.: Nu cred că este necesară această **Notă**, pentru că toate aceste informații se găsesc în CV-ul Ramonei Lile, care poate fi accesat cu ușurință. În interviul următor mă voi referi la „colaborările științifice” ale Ramonei Lile cu **53 (cincizeci și trei!) de cadre didactice din 13**

Universități din țară (altele decât Universitatea „Aurel Vlaicu”) și din străinătate, dar și cu mai multe departamente și facultăți ale aceleiași Universități, în domenii precum: inginerie aerospațială, electronică industrială, automatică și calculatoare, contabilitatea financiară a întreprinderilor, managementul organizațiilor militare, biotehnologii, cibernetică, irigațiile din Kurdistan, medicină (chirurgie) și multe altele, pe care vă invit, încă de pe acum, să le citiți în interviul ce va apărea săptămâna viitoare!

În rest, să auzim numai de bine!

(3 februarie 2016)

RAMONA LILE, O SECRETARĂ AJUNSĂ RECTOR ÎN ZECE ANI „COLABORAREA ȘTIINȚIFICĂ” ÎN DOMENII DIFERITE A RAMONEI LILE CU 53 DE CADRE DIDACTICE DIN 13 UNIVERSITĂȚI DIN ȚARĂ ȘI DIN STRĂINĂTATE (III)

Rep: Înainte de a continua seria interviurilor, doresc să vă întreb destul de abrupt dacă dezvăluirile pe care le faceți sunt determinate de campania electorală din universitate.

L.M.: Este bine să se rețină că nu mă voi implica în campania electorală. Nu susțin niciun candidat și nici nu știu exact câți se vor înscrie până la urmă în „bătălia” pentru rector. Pe mine mă interesează la modul **profund** viitorul Universității „Aurel Vlaicu”. Susțin pe absolut oricare dintre cadrele didactice din universitate, neavând niciun resentiment față de nimeni, cu condiția să se angajeze în construcția pentru viitor a Universității „Aurel Vlaicu”.

Rep.: Și totuși, de ce prezentați tuturor cazul Ramonei Lile?

L.M.: Pentru ca să se cunoască situația reală a biografiei așa-zis „științifice” a Ramonei Lile. Am această datorie morală, ca om care a muncit neîntrerupt 15 ani pentru propășirea Universității „Aurel Vlaicu”. Deja, la nivel național, Universitatea „Aurel Vlaicu” este universitatea cu un rector care a plagiat și care și-a asumat competența în aproape treizeci de domenii științifice.

Rep.: Ați declarat în interviul precedent că Ramona Lile a semnat la nivelul Universității „Aurel Vlaicu” studii științifice și cărți

cu 24 de cadre didactice din șase facultăți precum și un proiect ca director coordonator în domeniul Filologie.

L.M.: Ramona Lile nu s-a mulțumit cu așa-numitele „colaborări științifice” în cadrul Universității „Aurel Vlaicu”, ci ambiția ei inexplicabilă a fost să semneze studii științifice cu 53 de cadre didactice din alte universități din țară și din străinătate. Astfel s-a ajuns la o „operă științifică” impresionantă.

Rep.: Vă rog să numiți aceste universități, precizând domeniile de reală competență științifică a celor 53 de cadre didactice la care vă referiți.

L.M.: Domeniile științifice sunt foarte diferite, astfel că, în cadrul acestor 13 universități, Ramona Lile semnează cu specialiști în următoarele domenii: **inginerie aerospațială, optoelectronică, electronică industrială** la Academia de Forțe Aeriene „Henri Coandă” din Brașov; **managementul organizațiilor militare**, la Academia Forțelor Terestre din Sibiu; **contabilitatea financiară a întreprinderilor**, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; **chirurgie**, la Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara; **automatică și calculatoare, logica fuzzy, certificarea pădurilor, managementul riscului**, la Universitatea Transilvania din Brașov; **inginerie alimentară și managementul deșeurilor**, la Universitatea Dunărea de Jos, din Galați; **economia industrială**, la Universitatea Valahia, din Târgoviște; **dezvoltare durabilă, managementul resurselor umane și economia serviciilor de alimentație publică și turism**, la ASE București; **cibernetică**, la Cyber Security Institute, Tübitak, din Turcia; **agronomie, hidrologie, irigații**, la Universitatea Sulaymani din Kurdistan, Irak; **turism rural, marketing, agroturism, horticultură**, la Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj Napoca, precum și la „Tomori Pál” College din Kalocsa, Ungaria.

Rep.: Ramona Lile a „colaborat științific” chiar și cu mai multe facultăți și departamente ale aceleiași universități, și anume Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului, din Timișoara.

L.M.: Într-adevăr, „colaborarea științifică” cu această universitate este incredibilă și mă minunez cum este posibil ca Ramona Lile să își asume prin semnătură studii din domenii de competență ale 26 de cadre didactice ce s-au dovedit a fi specialiști cu importante contribuții

științifice în: silvicultură, horticultură, exploatarea forestiere, zootehnie, etica în comerț, agronomie, contabilitate bancară, biotehnologii, sociologie, politici agroalimentare, tehnologii agroalimentare, management agricol, protecția consumatorului ș.a..

Rep: Se pare că este o situație specială în ceea ce privește colaborarea cu „Tomori Pál” College din Kalocsa, Ungaria.

L.M.: Da, Ramona Lile apare coautoare împreună cu Godbach D. și Bubeen S. la prezentări ce au avut loc la două conferințe diferite pe care nu le precizează și nici noi nu le-am identificat în spațiul virtual, așa încât nu cunoaștem domeniul de activitate al cercetătorilor maghiari și nici nu știm dacă aceste conferințe au avut loc sau nu.

Rep.: De această dată, cred că sunteți de acord cu mine să atașăm o Notă la sfârșitul acestui interviu cu universități (altele decât Universitatea „Aurel Vlaicu”), cadrele didactice și domeniile de competență ale acestora.

L.M.: Desigur.

În rest, să auzim numai de bine!

NOTĂ: Coautori și domeniile lor de competență:

UNIVERSITATEA ALEXANDRU IOAN CUZA IAȘI

· Istrate C., contabilitatea financiară a întreprinderilor

ACADEMIA FORȚELOR TERESTRE SIBIU

· Iancu D., managementul organizațiilor militare

UNIVERSITATEA DUNĂREA DE JOS GALAȚI

· Zugravu G.A., economie agrară, managementul deșeurilor

· Constantin Banu inginerie alimentară

UNIVERSITATEA VALAHIA DIN TÂRGOVIȘTE

· Stegăroiu I., Management; Economie industrială

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE și MEDICINĂ
VETERINARĂ A BANATULUI, TIMIȘOARA

· Stanciu S., management

· Martin Simona, management

· Mihaela Moatăr, silvicultură

· Adrian Băneș Banat's științe exacte, condamnat la doi ani și șase luni de închisoare cu suspendare sub supraveghere, pentru luare de mită (de la studenți) în formă continuată

· Dora Orboi, sociologie, politici agroalimentare

· Martin Simona Cristina, agronomie

· Ciolac Ramona, management agricol și agroturism

- Radac Bianca Elena, management agricol
 - Merce, Iuliana, Economia turismului Economia serviciilor, management agricol
 - Iancu Tiberiu, management agricol
 - Milin, Anda Elena, contabilitate bancara, bazele economiei, bursa de mărfuri agroalimentare
 - Petroman, Cornelia, zootehnie
 - Momir, Bogdan, management agricol
 - Petroman, Ioan, zootehnie
 - Marin, Diana, agronomie, produse agroalimentare
 - Dumitrescu, Carmen, Managementul calității, Mărfuri alimentare și securitatea consumatorului, Managementul inovării, Etica în comerț, turism și servicii
 - Bujanca, Gabriel, horticultură, tehnologii agroalimentare
 - Cocan, Ileana, tehnologii alimentare
 - Jianu, Ionel, tehnologia produselor alimentare
 - Orodan, Elena, agronomie
 - Sirbu, Corina, agronomie, alimentație publică și agroturism
 - Ion Chisăliță, Exploatare forestiere, Administrație silvică, Bazele ingineriei forestiere
 - Tonea, Elena, contabilitate
 - Adam Crăciunescu, silvicultură, DIRECTOR GENERAL AL ROMSILVA
 - Alina Dobrei, horticultură, viticultură
 - Ciprian Fora, silvicultură și protecția pădurilor
- UNIVERSITATEA TRANSILVANIA BRAȘOV
- Moga Horațiu, logica fuzzy
 - Ungureanu Delia, automată și calculatoare
 - Cioaca, Cătălin, managementul riscului, analiza economica
 - Ioan V. Abrudan, certificarea pădurilor
- ACADEMIA FORȚELOR AERIENE „HENRI COANDĂ” BRAȘOV
- Boșcoianu Mircea, managementul acțiunii militare
 - Prisăcariu Vasile George, inginerie aerospațială
 - Cîrciu Ionică George, inginerie aerospațială
 - Constantinescu Cristian George, optoelectronica, electronica industrială
- ASE BUCUREȘTI
- Tigu Gabriela, Economia serviciilor de alimentație publică și turism

- Iorgulescu Maria-Cristina, turism, managementul resurselor umane
 - Ravar Anamaria Sidonia, turism, dezvoltare durabila
- CYBER SECURITY INSTITUTE, TÜBITAK, TURCIA
- Erginoz Nurettin, cibernetica
- UNIVERSITY OF SULAIMANI, KURDISTAN REGIONAL GOVERNMENT-IRAQ
- Harun, Rezhen, agronomie, dezvoltare durabilă
- UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ și FARMACIE “VICTOR BABEȘ” TIMIȘOARA
- Radu, Daniela, chirurgie
- UNIVERSITATEA DE ȘTIINTE AGRICOLE și MEDICINĂ VETERINARĂ DIN CLUJ
- Mureșan, Iulia C., turism rural, agroturism
 - Arion, Felix H., management și marketing agricol
 - Dumitraș, Diana E., agroturism
 - Mitre, Viorel, horticultură
 - Badiu, Dorin, horticultură

(10 februarie 2016)

RAMONA LILE, O SECRETARĂ DEVENITĂ RECTOR. UNIVERSITARIII MUNCESC O VIAȚĂ ȘI NU REUȘESC SĂ COSEMNEZE 19 LUCRĂRI ISI ȘI ISI PROCEEDING! (IV)

Rep.: Mulți dintre cei care ne citesc sunt surprinși de atitudinea dvs. În fond, dvs. ați angajat-o pe Ramona Lile ca secretară și apoi ați promovat-o cadru didactic. Ce vă deranjează atât de mult acum, față de anii precedenți?

L.M.: Ceea ce se întâmplă depășește propria mea imaginație. Sunt un om creativ și totuși ceea ce a făcut Ramona Lile este extrem de grav și dincolo de orice strategie firească de devenire în profesie. În Universități, nu numai în Universitatea „Aurel Vlaicu”, sunt cadre didactice care într-o viață de om la catedră nu au reușit să publice poate nici 10% din cât și-a însușit Ramona Lile prin co-semnătură, de fapt o „operă științifică” întregă, una care acoperă domenii de cercetare dintre care unele sunt total diferite.

Rep.: Colegii și chiar dvs. nu știți despre această așa-zisă „operă științifică” a Ramonei Lile?

L.M.: Nici în visele mele cele mai îndrăznețe nu credeam că Ramona Lile este în stare să își asume prin co-semnătură 19 studii ISI și ISI Proceeding.

Rep.: Vă rog să detaliați pentru numeroșii membri ai rețelelor de socializare pe care apare acest articol, explicând ce înseamnă reviste ISI și ISI Proceeding.

L.M.: Să promovezi în ierarhia academică trebuie să publici în reviste cu factor de impact. Gândiți-vă că în România **reviste ale Academiei Române sau ale unor Universități de mare tradiție au factor de impact foarte mic sau chiar zero**. De exemplu, revista „**Amfiteatru Economic**” a Academiei de Științe Economice din București (ASE) are deocamdată factorul de impact zero. Or, Ramona Lile a co-semnat alături de personalități în domeniul lor de activitate științifică, dar care nu este și al rectorului UAV, studii în reviste ISI românești cu factor de impact până la 1,065 și în reviste ISI străine cu factor de impact până la 2,884.

Rep.: La ce reviste românești și străine vă referiți?

L.M.: De exemplu, Ramona Lile a publicat în revista românească „Notuale Botanicae Horti Agrobotanici”, din Cluj Napoca, o revistă cu factor de impact 0,590, precum se vede, în domeniile botanică și horticultură, domenii care presupun o activitate de cercetare științifică pe teren și la Cluj, ori Ramona Lile, din biroul de rector, nu putea elabora nici măcar un plan managerial într-un domeniu care îi este străin. De asemenea „a publicat” în „Revista de Chimie”, cu factor de impact 0,810 sau în Revista „Ingineria Mediului și Management din Iași”, cu factor de impact 1,65. Observați, sunt domenii dincolo de o pregătire științifică minimă a fostei secretare devenită cadru didactic universitar.

Rep.: Și în reviste străine cu factor de impact se regăsește Ramona Lile în domeniile sale de „competență”?

L.M.: Gândiți-vă că Ramona Lile „colaborează” la reviste străine cu un mare factor de impact. De exemplu „Journal of Biotechnology”, cu factor de impact 2,884, sau „Sustainability”, cu factor de impact 0,92.

Rep.: Înțeleg că Ramona Lile are șapte studii ISI și 12 ISI Proceeding, în total 19. Câte asemenea lucrări sunt necesare pentru promovarea ca profesor universitar în domenii care se regăsesc în specializările Universității „Aurel Vlaicu”?

L.M.: Să ajungi profesor universitar în domeniul Științe Economice sunt necesare patru studii în reviste cu factor de impact mai mare decât zero, studii publicate de-a lungul unei întregi vieți academice; în domeniul Inginerie Industrială și Management sunt necesare opt ISI sau ISI Proceeding; în domeniul Inginerie Alimentară sunt obligatorii șase ISI, ca să dau doar câteva exemple.

Rep.: Sunt acceptate atât de greu studiile științifice în aceste reviste cotate ISI și ISI Proceeding?

L.M.: Da, este extrem de greu să publici în aceste reviste. Se așteaptă și un an, doi, chiar trei, să primești un răspuns, care poate fi o acceptare cu anume completări sau poate fi chiar o respingere. De aceea sunt colegi extrem de serioși, riguroși, cu contribuții importante în domeniul lor de activitate academică, care nu reușesc să publice în reviste cu factor de impact.

Rep.: Abia acum înțeleg profunda dvs. nemulțumire. Este nedrept în primul rând față de proprii tăi colegi, care trudesc o viață întregă și nu reușesc să publice nici pe departe o „operă” ca Ramona Lile.

L.M.: Desigur, niciunul dintre colegii din Universitatea „Aurel Vlaicu” sau din alte Universități nu și-au întemeiat cariera științifică pe o asemenea impostură ca Ramona Lile. **Îmi propun să trimit spre analiză în toate universitățile din România (după încheierea alegerilor pentru funcția de rector), la Ministerul Educației și Cercetării Științifice, precum și la Comisia Europeană (Research and Innovation), acest caz de impostură academică pentru ca să nu se mai întâmple niciodată în spațiul nostru „mioritic” universitar un asemenea demers care acoperă de rușine mediul academic românesc, și nu numai.**

Rep.: Vă rog, în finalul acestui interviu, să acceptați publicarea unei note în care să se regăsească toate aceste studii ISI și ISI Proceeding, pentru ca cititorii noștri să poată singuri descoperi aceste „contribuții” ale Ramonei Lile.

L.M.: Desigur, cu precizarea că **Nota** cuprinde numai studiile din aceste reviste, nu și din celelalte, publicate în alte numeroase reviste în țară și în străinătate.

În rest să auzim numai de bine!

(17 februarie 2016)

RAMONA LILE, O SECRETARĂ DEVENITĂ RECTOR ÎN ZECE ANI! DOCTOR ȘI PROFESOR ÎN ȘTIINȚE ECONOMICE (MANAGEMENT), RAMONA LILE DOREȘTE SĂ CONDUCĂ DOCTORATE ÎN DOMENIUL INGINERIE INDUSTRIALĂ. ȘI-A DEPUȘ DOSARUL DE ABILITARE LA UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA (V)

Rep.: Spre surprinderea mea, ați declarat în interviul precedent că veți trimite spre analiză în toate universitățile din România, la Ministerul Educației și Cercetării, la Comisia Europeană (Research and Innovation), cazul Ramonei Lile numai după încheierea alegerilor. Chiar nu înțeleg demersul dvs.!

L.M.: Am menționat acest fapt, și anume că nu doresc să intervin în desfășurarea alegerilor, deoarece colegii mei din UAV trebuie să își asume votul pe care îl dau pentru rector. Am făcut mențiunea că nu susțin niciunul dintre candidați, tocmai pentru că, pentru mine, universitatea este importantă și mai ales viitorul ei. Doresc să se rețină că nu revin în universitate în vreun fel, pentru că pentru mine ceea ce fac acum reprezintă o provocare interesantă, fascinantă chiar. Și chiar reîntâlnirea cu presa poate să însemne **un posibil ziar în viitor**. Fără șantaje. Fără bani plătiți ziariștilor să scrie sau să nu scrie... etc.

Rep.: Înțeleg că aveți anumite decepții în presă.

L.M.: Nu despre ele doresc să vorbesc acum. Recunosc, îmi place enorm presa. Am doar una-două decepții, despre care voi vorbi cu un alt prilej. Acum mă interesează doar să relatez adevărul (se bine știe că nu am mințit niciodată!) iar colegii din UAV trebuie să aleagă viitorul rector fiind în cunoștință de cauză.

Rep.: Asta înseamnă că numai după (re)alegerea rectorului veți face sesizările respective?

L.M.: Desigur! Ramona Lile, depășind orice imaginație, repet și repet această aserțiune, „și-a făcut” dosar de conducere de doctorat, dar nu în domeniul Științelor Economice, unde a obținut titlul de doctor și de profesor universitar, ci pe Inginerie Industrială și Management, la Universitatea Tehnică din Cluj Napoca. Deci Ramona Lile chiar crede că poate conduce doctorate la o universitate tehnică, în domeniul Inginerie!!! Dar în mod șmecheresc, Ramona Lile și-a retras dosarul de conducere de doctorat până după alegeri, asta însemnând că nu a renunțat

la această sfidătoare idee, ci doar a amânat-o pentru o vreme. Observați că impostura continuă dacă nu este sancționată. Acest fapt mă determină să sesizez forurilor competente întreaga amploare a „cazului Ramona Lile”.

Rep.: Dar teza de abilitare respectă rigorile academice?

L.M.: Dosarul privind abilitarea cuprinde șase documente și toate au fost elaborate de pe alte calculatoare decât al Ramonei Lile. De exemplu profesorii universitari Horațiu Vermeșan și Marius Puștan, care au depus dosarul de abilitare în același timp cu Ramona Lile, au elaborat de pe propriul calculator toate cele șase documente necesare abilitării, în timp ce Ramona Lile a reunit în dosarul ei documentele de pe calculatoare care au ca utilizator „Pantea” (trei documente), „Sorin” și „Secretara”, care ca de obicei a elaborat CV-ul.

Rep.: Înțeleg că nu este în regulă nici dosarul de abilitare?!

L.M.: Este de răs dacă nu ar fi de plâns că Ramona Lile crede că poate conduce doctorate în alt domeniu decât cel în care a obținut titlul de doctor și de profesor universitar. În plus, este clar că de pe calculatorul cu utilizatorul semnat „Pantea” (nu știu cine este și nu are nicio importanță!) teza de abilitare are jumătate ca număr de pagini decât media tuturor tezelor de abilitare pe care le-am consultat. Este și firesc, pentru că, probabil, autorul, oricare ar fi acesta, nu putea reuni „contribuții” acolo unde nu există.

Rep.: Vorbiți despre lucruri foarte grave. Abilitarea în calitatea de conducător de doctorat mi se pare un fapt extrem de important. Sunt curios în articolul de săptămâna viitoare la ce vă veți referi. Puteți să nu răspundeți la această întrebare.

L.M.: Miercurea viitoare, articolul meu va avea titlul „Deplasările săptămânale la București ale Ramonei Lile, pe banii universității, au fost în interes propriu. Banii primiți de la Minister în anul 2015 au fost puțini. Bonurile de masă au fost din fonduri proprii”.

Rep.: Mai aveți ceva de adăugat?

L.M.: Da. O avertizez pe Ramona Lile să nu se mai laude în presa arădeană cu prezența UAV la Bruxelles, pentru că ONG-ul care a adresat invitația, în care eu sunt membru din anul 2001, la propunerea europarlamentarului german Doris Pack, a organizat două manifestări: una de 45 de minute și alta de aproape o oră și jumătate, la care au participat două colege, universitatea achitând toate cheltuielile, deși este în condiții de reală austeritate. Cele două deplasări la Bruxelles au

însemnat participări (ca auditori) la dezbateri ca durată de timp sub trei ore, ambele, cu o tematică fără nicio legătură cu UAV. Cu un alt prilej mă voi referi la obișnuința Ramonei Lile de a prelua realizările altora!!!

În rest, să auzim numai de bine!

(24 februarie 2016)

SACRIFICAREA UAV PENTRU INTERES PERSONAL

Ne aflăm în **Săptămâna Luminată**. Și pentru că ne aflăm în **Săptămâna Luminată**, și, mai ales, pentru faptul că Universitatea noastră are în prezent, **probabil, cea mai joasă „cotă” de credibilitate din întreaga sa existență**, m-am gândit să renunț a mai face Conferință de Presă și Plângere Penală, deopotrivă rectorului și serviciului de secretariat al rectoratului.

Despre ce este vorba?

Mi s-au expediat **6 (șase) scrisori cu confirmare de primire**, pe adresa universității (B-dul Revoluției nr. 77), scrisori pe care scria numele meu și care conțineau **documente oficiale către organisme fiscale din Arad**. Nu mi s-au înmănat aceste scrisori, repet, cu confirmare de primire, ceea ce constituie **fapte penale**. În plus, a 6-a scrisoare, ca urmare a revoltei mele că nu am primit această corespondență importantă pentru mine, a fost trimisă înapoi la București, ceea ce înseamnă că numele meu înscris pe plic constituie pentru rector/rectorat o **persoană necunoscută**.

Imaginați-vă, un om, precum sunt eu - dar și atâția alții care am muncit „trup și suflet” pentru universitate - ajunge să fie considerat un **nume necunoscut**, chiar dacă continuă să aibă ore la Școala Doctorală! Și asta nu este tot, mai sunt și alte dovezi de afabilitate din partea Ramonei Lile (mă înțelegeți că nu o voi numi niciodată rector!), la care nu doresc să mă refer acum.

De ce vă scriu?

Nu doar spre a vă spune că renunț la Plângerea Penală, cu toate că toți prietenii mă somează să nu o fac și, totuși, procedez astfel deoarece **pentru mine Universitatea înseamnă mult mai mult decât o anchetă din partea Procuraturii și sancționarea celor vinovați**. Vă repet, este vorba despre scrisori care conțin **acte oficiale, fiscale, care probabil nu puteau fi distruse de către una dintre secretare (sau mai multe) fără complicitatea rectorului**.

Doar faptul că **universitatea noastră are probabil cel mai scăzut grad de credibilitate în toată existența ei** – o opinie aproape generală și nu doar la universitatea noastră, de vreme ce ancheta Revistei 22 a avut în doar două-trei zile peste 29000 de vizualizări – mă determină, în această Săptămână Luminată, să renunț la **Conferința de Presă anunțată**, și respectiv la **Plângerea Penală** în discuție!

Vă rog, însă, să rețineți următoarele:

Comentându-se atât de mult plagiatele Ramonei Lile (recent au fost descoperite încă două (!)), am ajuns –fapt incredibil și inadmisibil – să mă obișnuiesc cu ideea de plagiat!!!

Este de neiertat faptul că Ramona Lile a declarat, citez din articolul publicat în Revista 22, că „90% din universitate face la fel!”, adică plagiază! Chiar nu înțelegeți gravitatea acestei declarații a rectorului, ce reprezintă prin „personalitatea sa științifică și academică” emblema universității? În loc să precizeze că a fost o întâmplare nefericită, spre a ieși din situația precară în care se afla, Ramona Lile a avut proasta inspirație (sau poate a fost prost sfătuită) să prezinte la întâlnirea de la redacția Revistei 22, Declarația lui Leo Bălan. Sunt sigură că fără această Declarație, care este precum a „oii dusă la tăiere”, „apele se linișteau”. Mă gândesc că precizarea „că 90% fac la fel” constituie o modalitate de „a mulțumi” celor care au votat-o!

Înțelegem că prin extrapolare, **oricând și oriunde, Ramona Lile este dispusă să discrediteze universitatea spre a se salva pe sine**, fapt care pe mine mă nemulțumește profund, dar pe voi ar trebui să vă „cutremure”!!!

Vă dau un sfat, la care vă rog să reflectați!!! Ieșiți tot mai puțin cu Ramona Lile în Conferințele de Presă, pentru că faceți grave deservicii facultății/departamentelor cărora aparțineți, având în vedere „cota” sa „științifică și academică”. Cunoscând recent adevărata personalitate științifică a Ramonei Lile, și totuși fiind împreună la Conferințele de Presă, se poate deduce că aveți aceleași idealuri și aspirații, sintetizate în ancheta Revistei 22 prin trei cuvinte: „nonvaloare, impostură și fraudă”.

Meritul de a câștiga un proiect de cercetare științifică de peste un milion de euro este al coordonatorului științific, prof. univ. dr. Valeriu Beiu, o personalitate excepțională, (îi mulțumim, din nou, profesorului și directorului Sorin Haiduc, care l-a adus la noi și nu la o altă universitate!) și al Ceciliei Sârghie, manager financiar. A fi promovat

acest proiect de către Ramona Lile înseamnă a-l plasa în derizoriu și a-l minimaliza.

Trebuie să mai știți că publicitatea în presa arădeană este plătită din banii universității și este mult sporită față de anii precedenți. Ar fi bine să vedeți care sunt cheltuielile universității de la 1 octombrie încoace, față de anul precedent, spre a putea participa la elaborarea unei strategii care să prevină utilizarea depozitului de 5 milioane de euro constituit în anul 2005.

Închei prin a mulțumi celor mulți, foarte mulți, care mi-au transmis mesaje emoționante cu prilejul Sărbătorilor Pascale. Urările și non-urările (ce-i drept, puține!) prilejuite de Învierea Mântuitorului m-au făcut să vă cunosc mult mai bine acum decât atunci când - presată de atâtea probleme administrative - colaboram în cadrul Universității „Aurel Vlaicu”.

În rest, să auzim numai de bine!

(4 mai 2016)

CAZ GRAV DE PLAGIAT

RAPORT CUTREMURĂTOR de 36 de pagini al Comisiei Naționale de Etică, cu privire la plagiatele Ramonei Lile, concluzia fiind că acestea reprezintă „...una din CELE MAI GRAVE CAZURI DE PLAGIAT DIN CERCETAREA ACADEMICĂ ROMÂNEASCĂ după 1989 “.

RAMONA LILE nu poate convinge din pricina celor 12 plagiate dovedite, fiind o „personalitate” ridicolă în conclavul academic, asumându-și, prin zecile de cărți și articole publicate, peste 30 de domenii științifice de competență, întrecând, astfel savanții lumii, care excelează în unul, maxim două-trei domenii conexe!!!

Cum a ajuns Ramona la atâtea domenii științifice? FOARTE SIMPLU. I-a rugat pe colegi să o treacă coautor, al doilea, al treilea, al patrulea nume la cărțile elaborate de aceștia. Unii colegi NU au avut curajul să o refuze, știind-o răzbunătoare. Este limpede că prezența ei ca rector nu onorează UNIVERSITATEA, ci dimpotrivă.

(Urmează articolul: Consiliul Național de Etica a demantelat plagiatele Ramonei Lile, iar sancțiunile dispuse o scot practic din scena pe campioana copypaste-ului din ultimii 30 de ani, „Critic Arad”)

(11 martie 2021)

NUMEROASE ARTICOLE DESPRE PLAGIAT

Subliniem că au apărut articole despre plagiatele Ramonei Lile, în publicațiile: „edupedu.ro”; „newsweek.ro”; „carfia.unibuc.ro”; „revista 22” (care publică un nou articol, o anchetă, *cine-o-lasa-pe-plagiatoarea-in-serie-ramona-lile-fara-functia-de-rector*); „adevărul.ro”; banatulazi.ro”; „Bănăteanul.ro”; „Știri din Banat (Caraș Severin, Timiș, Arad)”; „argesulonline.ro”; „ziaruldeiasi.ro” și pe TVR 1.

Ramona Lile a plagiat șase articole științifice din șapte analizate de Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI), care a publicat Raportul și Hotărârea în acest sens, în ziua de 28 ianuarie 2021, în mediul online, după ce a primit un ultim aviz de la Ministerul Educației.

Plagiatale sunt evidente, riguros demonstrate, iar sancțiunea hotărâtă de Consiliul Național de Etică, sperăm să se aplice cât de curând.

Precizez că Ramona Lile nu se află la primele plagiate, deoarece ea a mai fost sancționată, de asemenea, cu privire la „furt academic”, în anul 2012.

(Urmează: Radu Eremia, Misiune aproape imposibilă: pedepsirea unei plagiatoare cu funcție de rector, „Adevărul”)

(16 martie 2021)

SEMNALARE

Fostul ministru al Educației, prof.univ. ECATERINA ANDRONESCU, europarlamentarii GHEORGHE FALCĂ și VLAD BOTOȘ, politicienii GEANINA PISTRU și CĂLIN BIBARȚ își exprimă opiniile, sine ira et studio, în acest caz, considerat de Comisia Națională de Etică „cel mai grav caz de plagiat după anul 1989 “.

(Urmează: Brîndușa Armanca, Plagiatoarea Ramona Lile plânge de mila imaginii Universității, pe care tot ea a distrus-o/„Revista 22”)

(25 mai 2021)

ADEVĂR ASCUNS

Dincolo de plagiate și bătălia de a rămâne rector, prăvălind mult UAV, Ramona Lile și-a redus drastic salariul de la 12.000 de euro / lună, în anul 2019 (Declarația de avere nu a depus-o, încă, la ANI, în ciuda a numeroase solicitări) la peste 7.300 de euro/lună, cf. recentei sale Declarații de avere. Este doar o „fărâmă“ de adevăr, ce împreună cu multe altele, trebuie reținute, spre a releva un caz unic în istoria învățământului superior a ultimelor trei decenii, precum a consemnat Comisia Națională de Etică.

(Urmează: Brîndușa Armanca, Miza unui rectorat & plagiat: Ramona Lile – 7.000 de euro/lună/„Revista22”)

(22 iunie 2021)

PRECIZARE

Articolele publicate despre plagiatele Ramonei Lile cuprind mențiunea că s-a încercat obținerea unui punct de vedere al acesteia cu privire la „cazul” de plagiat, unul din cele mai grave după anul 1989, potrivit Raportului de 36 de pagini a Comisiei Naționale de Etică. Două referințe în acest sens se regăsesc în publicațiile „Edupedu.ro” din 15 martie 2021 și 9 aprilie 2021, unde se subliniază că s-a „încercat în mod repetat... să o contracteze pe Ramona Lile. Angajate ale rectoratului Universității „Aurel Vlaicu” (UAV) au spus telefonic, inițial, că aceasta este la cursuri, apoi nu au mai răspuns deloc la apeluri”. Ziarul „Adevărul” din 16 martie 2021, „a încercat să afle poziția Ramonei Lile” (care) nu a răspuns apelurilor și nici mesajelor.

Având în vedere că au apărut numeroase articole despre plagiatele Ramonei Lile, publicăm câteva recomandări, menționând linkuri, precum și o selecție din articolele care conțin date edificatoare despre acest caz scandalos, care afectează nu doar imaginea Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, ci credibilitatea comunității academice în general.

(16 februarie 2022)

ARTICOLE DE PRESĂ menționate prin linkuri

<https://revista22.ro/dosar/ramona-lile-si-managementul-plagiatului>

<https://revista22.ro/dosar/cooperativa-de-plagiat-lile>

<https://revista22.ro/dosar/refuzata-la-cluj-plagiatoarea-ramona-lile-vrea-sa-se-abiliteze-in-franta>

<https://revista22.ro/actualitate-interna/decizie-consiliul-national-de-etica-rectorita-ramona-lile-a-plagiat-masiv-in-blocuri-de-texte>

<https://revista22.ro/actualitate-interna/ce-sfori-mai-trage-plagiatoarea-in-serie-ramona-lile-ca-sa-scape-basma-curata>

<https://revista22.ro/dosar/strans-uniti-in-jurul-plagiatoarei-ramona-lile>

<https://revista22.ro/actualitate-interna/ordinul-prin-care-ramona-lile-a-fost-retrogradata-de-la-gradul-de-profesor-la-cel-de-conferentiar>

<https://revista22.ro/opinii/brindusa-aranca/plagiatoarea-ramona-lile-plange-de-mila-imaginii-universitatii-pe-care-tot-ea-a-distru-o>

<https://revista22.ro/dosar/plagiatoarea-ramona-lile-pe-tobogan-cand-isi-pierde-si-functia-de-rector>

<https://revista22.ro/actualitate-interna/victorie-a-revistei-22-rectorita-plagiatoare-ramona-lile-nu-mai-e-profesor-universitar>

<https://revista22.ro/actualitate-interna/ramona-lile-cu-plagiatul-in-instanta-si-functia-de-rector-la-cemu>

<https://revista22.ro/tag/ramona-lile>

<https://revista22.ro/actualitate-interna/plagiatoarea-ramona-lile-pierde-la-prima-incercare-in-instanta>

<https://revista22.ro/actualitate-interna/in-sfarsit-curtea-de-conturi-controleaza-universitatea-aurel-vlaicu-arad>

<https://revista22.ro/actualitate-interna/institutii-de-stat-nevolnice-in-fata-imposturii-academice-a-plagiatoarei-ramona-lile>

<https://revista22.ro/dosar/miza-unui-rectorat-plagiat-ramona-lile-7000-de-euroluna>

<https://presshub.ro/de-la-copiat-la-plagiat-cu-zambetul-pe-buze>

<https://carfia.pentru-integritate-academică/sfarsitul-unei-carrierei-unei-imposturi-ramona-lile>

<https://romanicablues.wordpress.com/cum-speli-o-rectorita-plagiatoare-si-o-faci-albă-ca-zăpada-o-duce-la-curățătoria-universității-aurel-vlaicu-din-arad>

<https://www.actualitati-arad.ro/ministrul-educatiei-va-analiza-dosarul-de-plagiat-al-rectorului-uav>

<https://newsweek.ro/educatie/consiliul-national-de-etica-rectorul-universitatii-aurel-vlaicu-ramona-lile-a-plagiat-masiv>

<https://www.edupedu.ro/rectorul-universitatii-aurel-vlaicu-din-arad-ramona-lile-e-vinovata-de-savarsirea-plagiatului-in-calitate-de-coautor-a-6-articole-cu-plagiat-masiv-de-blocuri-de-texte-consiliul-national>
<https://criticarad.ro/consiliul-national-de-etica-a-demantelat-plagiateramonei-lile-iar-sanctiunile-dispuse-o-scot-practic-din-scena-pe-campioana-copypaste-ului-din-ultimii-30-de-ani-document>
<https://romania.europalibera.org/a/plagiatul-in-romania-cazuri-celebre>
<https://evzdetransilvania.ro/arad-rectorul-ramona-lile-da-clasa-studentilor-a-copiat-fara-fituici>
<https://www.news.ro/politic-intern/cimpeanu-intrebat-rector-cineva-decizie-plagiat-stiu-decizie-cadrul-legal-cazul-rectorului-universitatii-aurel-vlaicu-arad-spune-suspiciunea-cazul-rectorului-academiei-politie>
<https://adevarul.ro/news/politica/misiune-aproape-imposibila-pedepsirea-plagiatoarea-functie-rector>
<https://putereaacincea.ro/cine-o-lasa-pe-plagiatoarea-in-serie-ramona-lile-fara-functia-de-rector>
<https://www.aradon.ro/aradon-stirile-judetului-arad/ramona-lile-retrogradata-academic-am-apelat-la-justitie>

ARTICOLE REFERITOARE LA PLAGIAT (selectiv)

Andreea Pora. *Decizie. Consiliul Național de Etică: rectorița Ramona Lile a plagiat masiv, în blocuri de texte în „Revista 22”*

REVISTA 22 A AVUT DREPTATE: RAMONA LILE, RECTOR LA UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD, ESTE O ADEVĂRATĂ CAMPIOANĂ LA PLAGIAT,

Ramona Lile, cu plagiatul în instanță și funcția de rector la CEMU

„Este vorba despre unul dintre cele mai grave cazuri de plagiat din cercetarea academică românească de după 1989”, se arată în Raportul final nr.4/15.01.2021 adoptat de Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării - CNECSDTI prin Hotărârea nr.4/28.01. 2021.

După o serie de articole publicate de revista 22 care demonstau că rectorița, aflată acum la al treilea mandat, s-a cățărât în grade universitare și ierarhii pe baza a numeroase plagiate, redacția a decis să depună sesizări la CNECSDTI referitor la scandalosul caz. Prima sesizare datează din noiembrie 2016, cu mai multe reveniri: 80/20.09.2017 și 738/03.09.2020. Redacția semnala, prin punerea la dispoziție a

membrilor CNECSDTI a lucrărilor plagiate și a textelor furate, că se află în fața unei fraude de durată care, deși autoarea a fost sancționată cu avertisment în 2012 pentru o lucrare, nu s-a oprit și nici nu a avut consecințe în parcursul profesional al Ramonei Lile.

După mai mult de patru ani, probabil grație schimbării componenței sale, CNECSDTI a luat o decizie intransigentă. Din analiza riguroasă, pe 36 de pagini, rezultă că membrii comisiei au constatat în șase din cele șapte texte analizate „plagieri masive, constituite din blocuri de texte preluate, majoritar, fără modificări ulterioare și fără citarea de rigoare”.

DECIZIA CONSILIULUI NAȚIONAL DE ETICĂ AICI:

Publicate sub cel puțin două semnături, lucrările plagiate urmează un model comun de plagiere, care „sugerează că plagiatul colectiv a avut un numitor comun, fie într-o persoană comună în toate echipele de semnatori, fie în cultura organizațională”, consemnează Raportul. De aceea, CNECSDTI a decis să disjunga cazul unui alt autor, analizat separat pentru aceeași abatere de la etica universitară.

Comisia de Etică a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad este și ea trasă de urechi pentru încercarea de a o exonera de vină pe „șefa”, care nu ar fi știut că este trecută la coautori. Încercarea este cu atât mai penibilă cu cât Ramona Lile s-a folosit de aceste lucrări, trecute în CV și pe listele operelor sale „științifice”, pentru a avansa.

Tocmai de aceea CNECSDTI cere ca sancțiune retrogradarea din gradul de profesor universitar în gradul de conferențiar și suspendarea pe 5 ani a dreptului de înscriere la un concurs pentru grade didactice superioare, pentru funcții de conducere, de îndrumare și control și ca membră în comisii de concurs.

CNECSDTI operează prin puterea Legii 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, care la art 7. f 1) este autorizată să emită „hotărâri prin care se constată dacă a fost realizată o abatere de la normele de bună conduită; în cazurile în care au fost constatate abateri, hotărârile numesc persoana sau persoanele fizice vinovate de respectivele abateri și stabilesc sancțiunile ce urmează a fi aplicate”.

Revista 22 va reveni pe larg la acest caz de impostură academică sancționat exemplar.

(„Revista 22”, 12 martie 2021)

Marian Popescu, director CARFIA (Centrul de Acțiune, Resurse, Formare pentru Integritate Academică), Universitatea din București.

Sfârșitul carierei unei imposturi? Ramona Lile

Consiliul Național de Etică (CNE) a publicat Hotărârea prin care aprobă raportul privind examinarea suspiciunii de plagiat serial comis de prof. Ramona Lile, rector al Universității „Aurel Vlaicu” din Arad. (v. aici)

Experții CNE au avut în vedere două sesizări depuse de „Revista 22” încă din 2016, cu revenire în 2020, și constată plagiat sau „autoplăgiat” (numit „autocopy”) în patru cărți și șapte articole științifice. În majoritatea cazurilor, Ramona Lile a fost co-autor. Doamna nu este la prima derogare gravă, a mai primit în 2012 o sancțiune de la CNE pentru aceleași fapte. Dar cariera sa academică și managerială a continuat, în ciuda semnalărilor presei, a sancțiunii primite în 2012. Fără probleme. Cum a „hipnotizat” domnia sa comunitatea academică a universității respective astfel încât să ajungă la al treilea mandat de rector, este o altă, tristă, poveste. E povestea unei complicități la nivel local. Putem presupune numai că și la nivel mult mai înalt. Altfel, ar fi greu, dacă nu imposibil de explicat cum o impostură a făcut carieră.

Grupul de lucru al experților a fost constituit din trei profesori recunoscuți în mediul academic, Dumitru Sandu, Emanuel Socaciu și Lucian Năstase Kovacs. Analiza lor constată fără dubiu multiplul (auto) plagiat întins în ani comis de Ramona Lile. Cu profesorul Dumitru Sandu, care a elaborat o metodologie de analiză a plagiatului, am colaborat foarte bine, în condiții de mare presiune, în 2012, în cazul plagiatului Ponta.

CNE aprobă acest raport bazat pe o expertiză serioasă și propune sancționarea doamnei în cauză cu retrogradarea din profesor la conferențiar și interdicția de 5 ani de a mai concura pentru o funcție superioară, de conducere, îndrumare și control sau de membru în comisii de concurs. De asemenea face recomandări Comisiei de etică și Senatului Universității „Aurel Vlaicu”. În această privință, însă, apar alte probleme, cea mai importantă fiind a modului în care, pe baza unei cariere academice viciate, doamna a obținut mandatele de rector.

În mod normal, Consiliul de etică și management universitar (CEMU), ar trebui să se autosesizeze. Pe două direcții, ambele fiind de competența sa: activitatea Comisiei de etică, respectiv, funcția

managerială de rector. O va face? Va recomanda ministrului o linie de acțiune, mai ales în ce privește încetarea mandatului de rector?

O altă problemă, mai generală, să spunem, privește complicitatea colegilor, a celor care au tot ales ca rector o persoană despre activitatea științifică a căreia se știa că e viciată. Cum poți să ai încredere, să accepți ca universitatea ta să fie condusă de așa cineva? Încetarea mandatului devine acum o urgență.

CNE a trimis, desigur, Raportul, cu sancțiunile la Ministerul Educației. În mod normal, dl. ministru ar trebui să le aprobe astfel încât sancțiunile să fie validate legal. O va face?

Mi s-a părut mereu că o persoană care greșește flagrant și în mod repetat în lumea Școlii, n-ar mai trebui să funcționeze în această lume. Pentru organizarea în vederea fraudării unor examene, studenții de la Drept, din anul I, au fost exmatriculați. Doamna Tartuffe este...retrogradată. Desigur, sunt situații, regulamente diferite. Dar...

Vorbim despre menținerea în universitate a unei persoane care nu are nimic de-a face cu spiritul academic, cu valorile sale. Va apărea, în continuare la cursuri, în fața colegilor, cu două sancțiuni privind etica și integritatea sa academică viciate profund. Va fi, deci, un exemplu. De succes.

(13 martie 2021)

Andreea Pora, Brândușa Armanca. *Ce sfori mai trage plagiatoarea în serie Ramona Lile ca să scape basma curată, în „Revista 22”*

Ramona Lile se agită, lansează zvonuri despre „susținerile” pe care le are la cel mai înalt nivel, chiar la ministru, bate drumul Bucureștiului pentru a vedea ce sfori mai trebuie să tragă.

Dar înainte de toate speră ca universitatea al cărei rector este să o susțină în demersul de a scăpa basma curată. |Așa că Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad (UAV) este cuprinsă de o mare agitație la nivelul conducerii. De când a apărut Raportul Consiliului Național de Etică (CNECSDTI) care arată că doamna rector Lile este un caz cronic de plagiat în serie, s-a pornit o avalanșă de ședințe, Consiliul de administrație și Senatul au fost întrunite în aceeași zi, a doua zi o nouă ședință de Senat și încă una joi. Doamna (încă) rector este într-un du-te-vino între Arad și București, încercând să „rezolve”. Mesajele difuzate în aceste adunări sunt destinate ignoranților, care nu cunosc legile:

CNECSDTI nu are dreptul să îi analizeze lucrările fiindcă e la Ministerul Cercetării, nu la Ministerul Educației. Fals: CNECSDTI este înființat conform Legii 206/2004 „în vederea coordonării și monitorizării aplicării normelor de conduită morală și profesională în activitățile de cercetare-dezvoltare”. Iar cf. art. 7 p.1 „emite hotărâri prin care se constată dacă a fost realizată o abatere de la normele de bună conduită; în cazurile în care au fost constatate abateri, hotărârile numesc persoana sau persoanele fizice vinovate de respectivele abateri și stabilesc sancțiunile ce urmează a fi aplicate”.

Ministrul Cîmpeanu o susține, „a rezolvat” deja, nu i se va întâmpla nimic. E de văzut: ministrul are, cf. Legii Educației, art. 326 un interval de 30 de zile pentru a pune în aplicare sancțiunile hotărâte de CNECSDTI. Dacă nu o va face, va deveni el însuși subiectul unei sancțiuni. Întrebat în 16 martie la DIGI 24 dacă un plagiator poate rămâne rector, Sorin Cîmpeanu declara: „Nu știu dacă poate să rămână. Ieri am primit la Minister o informare, o analizăm și vedem. S-ar părea că lucrurile nu sunt deloc bine. Toate măsurile luate trebuie să se deruleze în cadru legal”.

Articolele „Revistei 22” nu o vizează pe Ramona Lile, ci au în spate un inamic care vrea să distrugă universitatea. Fals: dimpotrivă, numele UAV este pătat de plagiatele Ramonei Lile care se ține de scaun. Ieșirea impoștoarei din scenă ar putea aduce instituției credibilitatea pierdută.

Scopul avalanșei ședințelor de Senat este să pregătească un document de susținere care, rafistolat împreună cu „juridicul”, adică avocata Geanina Iguța angajată pe bani mulți consultant juridic (dar având în locație de gestiune hotelul Academos al UVT, transformat în azil de bătrâni), să arate că CNECSDTI încalcă autonomia universitară. E de răs, e de plâns?

Președintele Senatului: decizia e la Ministrul Educației

Ioan Radu, președintele Senatului din Universitatea „Aurel Vlaicu” spune că din moment ce titlul de doctor i-a fost dat prin ordin de ministru, tot ministrul trebuie să-l și retragă.

„Nu Senatul i-a dat titlul de doctor, Senatul poate să retragă ce i-a dat el nu ce a dat altul. Titlul de profesor a fost dat prin ordin de ministru, iar noi nu putem să trecem peste un ordin de ministru. Confirmarea în funcția de rector a fost prin ordin de ministru. Eu cred că ministrul este cel care trebuie să decidă punerea în aplicare a sancțiunilor decise de Consiliul Național de Etică și dacă ministrul spune că i s-a retras titlul

sau că nu mai este rector, ne informează și noi trebuie să aplicăm. Așa e procedura”.

Ioan Radu recunoaște că situația creată este una „neplăcută”, dar întrebând ce părere are despre plagiatul Ramonei Lile, președintele Senatului a început să se bâlbâie.

„Nu știu, eu nu am văzut... nu știu, eu sunt de altă structură, de altă natură, e treaba ei. N-am văzut lucrările, nici nu mă interesează... nu pot să spun, să comentez o sentință judecătorească, că e vinovată, nu e vinovată, nu pot să spun... nici nu știu colectivele cu care a lucrat”.

De ce se agață Ramona Lile de scaun?

E simplu. Bani și poziția! Un asemenea grad de impostură este susținut din bani publici cu sume la care profesorii universitari onești nici nu pot visa. Ramona Lile câștigă de la universitatea pe care mai mult o mulge decât o conduce în jur de 50.000-60.000 lei lunar, deci între 6.000 și 7.000 euro. Sumele se compun din indemnizația de rector care este fixă, rotunjit 15.500 lei. La aceasta se adaugă o seamă de sporuri și beneficii ca: spor de stres, normă de hrană, spor de creștere salarială de 30% (pe care îl primesc doar privilegiații), gradație de merit (!) de 25% pe care nu o primesc decât cei „merituoși”.

Ramona Lile pretinde că face și o mulțime de ore la plata cu ora, de vreo 5.000-7.000 lei pe lună, deși la câte treburi are întrebarea e când mai are timp pentru ele. Să nu uităm sumele adăugate din proiectele europene, unde doamna rector ia onorarii fără să se deranjeze prea mult. De altfel, aceasta este o practică în toate universitățile românești, o practică vicioasă fiindcă rectorul care nu face parte din echipa de cercetare, ci doar semnează niște documente, nu are de ce să primească bani din fondul destinat cercetării.

Gurile rele zic că veniturile acestea sunt minore față de altele, legate de hotelul Academos și de restaurantul Decebal. Dar aceste aspecte trebuie verificate de Curtea de Conturi, care n-a călcat de ani de zile în UAV. Să țină spatele, oare, liberala Claudia Boghicevici, cândva ministru al muncii, angajată și la UAV și la Curtea de Conturi Arad?

Înțelegem de ce unii prorectori sau decani se fac că ninge când e vorba de furtul intelectual practicat sistematic de Ramona Lile. Din interiorul Senatului, de la oameni care au păstrat un sâmbure de demnitate, aflăm că au fost câțiva vorbitori care la ședință au ridicat-o în slăvi pe Ramona Lile chiar în condițiile raportului dur al CNCSDTI. Prorectorii au tot interesul ca Lile să nu fie clintită, altfel cum ar duce

acasă salarii și venituri de 4.000-5.000 euro în fiecare lună, conform declarațiilor de avere ?

Impostura în formă continuată

Fiindcă are ce să ofere - funcții, titluri și bani - ca mulți alți rectori care tratează universitățile ca feudă proprie invocând autonomia universitară, Ramona Lile a împărțit generos onoruri, invitații, mese. A primit și răsplata. Ștefan Bratosin, doctor Honoris Causa la UAV, împreună cu soția, Mihaela Tudor-Bratosin, profesori la Universitatea „Paul Valery” Montpellier, au încercat să o abiliteze pe Ramona Lile pe comunicare, fără ca ea să aibă habar de domeniu (ea având studii de inginerie alimentară și economie la universități minore) și fără să știe limba franceză. Abilitarea înseamnă că profesorul poate conduce lucrări de doctorat. Ramona Lile ar fi competentă eventual pentru lucrări plagiate de doctorat.

Ceva s-a defectat pe parcurs cu abilitarea în Franța, dar Lile continuă impostura, în speranța că treaba se repară pe parcurs, cu concursul amabil al familiei Bratosin. Astfel, o regăsim pe un site co-autor la o lucrare de media, în limba franceză. Dar despre acest subiect pe larg cu altă ocazie.

Reamintim că plagiatoarea în serie încercase să se abiliteze în 2015 la Universitatea Tehnică din Cluj cu lucrarea Ingineria sistemelor complexe (mari) - opționalitate și flexibilitate ca soluție proactivă de management a incertitudinii. A fost scoasă din schemă după ce s-a constatat că plagiasse pagini din lucrarea de abilitare a unui profesor din Oradea.

CITESTE ȘI Refuzată la Cluj, plagiatoarea Ramona Lile vrea să se abiliteze în Franța

La Montpellier s-a prezentat în 2017 cu lucrarea Communication et management. Optionalite et flexibilitate - Integration des strategies proactives pour gerer l'incertitude de la communication dans les systemes socio-techniques complexes (Comunicare și management. Opționalitate și flexibilitate - Integrarea strategiilor proactive pentru a gira incertitudinea comunicării în sistemele socio-tehnice complexe). Similitudinea dintre cele două titluri, unul în inginerie, altul în comunicare, nu miroase deloc bine.

(23 martie 2021)

Redacția „Critic Arad”. De ce tac universitarii arădeni în cazul plagiatelor Ramonei Lile?... simplu: pentru bani mulți și interese în conflict! Vezi veniturile cadrelor din conducerea U.A.V. dezvăluite în presa centrală

30.03.2021 este data celei mai recente actualizări a investigației jurnalistice publicată de „Revista 22” vizând CAZUL PLAGIATELOR ÎN SERIE comise de rectorul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, Ramona Lile – o anchetă care face deja istorie (chiar dacă nu locală... din rațiuni prea cunoscute și prea murdare pentru a mai insista asupra lor), întreprinsă și asumată de jurnalistele din Timișoara și București Brândușa Armanca și Andreea Pora (ambele bine ancorate deopotrivă în realitatea din învățământul superior și bine cunoscătoare ale culiselor acesteia).

Ne permitem, în virtutea unei lungi colaborări și cu acordul autoarelor, să preluăm tema, cu structura textului cu tot, a articolului intitulat „Strâns uniți în jurul plagiatoarei Ramona Lile”, intervenind doar cu mici contribuții asupra lui.

Între timp, doamna rector Lile a mobilizat conducerea Universității, Senat și Consiliu de Administrație, să îi apere plagiatele. Se pregătesc contestații, contraatac în justiție, precum și strategii mediaticе.

Două ședințe de Senat au fost convocate consecutiv în aceeași săptămână pentru a decide ce e de făcut. Ramona Lile i-a convins pe toți că „cineva” vrea să distrugă Universitatea. Membrii Senatului au fost dispuși să înghită teoria conspirației și să ignore faptele, adică cele șase plagiate analizate de CNECSDTI considerate „unul dintre cele mai grave cazuri de plagiat din cercetarea academică românească de după 1989”, cum menționează raportul.

Convorbirea cu Ioan Radu, președintele Senatului UAV, profesor ajuns la vârsta de pensionare, este edificatoare. Dl Radu a explicat pentru „Revista 22” că „nu-i vorba de Lile, noi trebuie să apărăm acum Universitatea, facem front comun, trebuie să ținem steagul sus”. Ceea ce înseamnă că se contestă „procedurile” CNECSDTI, adică antetul, semnăturile și alte chestiuni de formă. Faptul că imaginea instituției este pătată de mai mulți ani chiar de plagiatoarea în serie nu contează, iar măturoidul cu care s-ar putea face curat în ogradă nu există.

„Lăsați faptele – ne-a cerut Ioan Radu – de unde știți că este plagiat? Au fost și alte comisii, de la noi, care au zis altceva. De ce să îi credem pe cei de la CNECSDTI?”. Mai mult, dacă Ramona Lile a plagiat este pentru că „cineva” a îndemnat-o și a instruit-o să facă asta.

Președintele Senatului spune că așteaptă să „traseze ministerul” ce trebuie făcut și ne-a invitat să îl căutăm, dacă se poate personal, după ce se primesc indicațiile de la ministru. „Să vină organele”, a conchis dl Radu.

Prorectorii nu știu nimic

Am încercat să aflăm de la doi dintre cei trei prorectori cum văd situația. Prorectorul Teodor Cilan, economist, nu se poate pronunța fiindcă face parte din conducere. „Urmărim să fim în cadrul legal și nu dorim să ieșim din el. Ne raportăm la deciziile autorităților de deasupra noastră și acționăm în consecință”, ne-a declarat într-un autentic limbaj de eschivă. Explicațiile sale despre practica cooptării unui autor fără nicio contribuție științifică „pe colegialitate și pe prietenie” confirmă observația CNECSDTI că falsul face parte din cultura organizațională a instituției. Deși spune că nu știe, prorectorul a aflat câte ceva. La întrebarea dacă apreciază munca făcută de Comisia de Etică a UAV, și aceasta criticată apăsător în Raportul CNECSDTI, am aflat că Teodor Cilan cunoștea avatarurile și modul subaltern în care comisia a închis cazul, sancționând blând un coautor și scoțând-o pe „șefa” basma curată. A fost greu să răspundă la întrebarea cum de Ramona Lile a folosit lucrările plagiate în listele sale de lucrări „științifice”, dacă nu știa că a fost pusă, în secret, coautor.

Codruța Stoica, prorector cu cercetarea, s-a arătat foarte vexată că o caută seara presa. Ne-a îndemnat să o sunăm „în timpul programului”. Evident, n-a răspuns la telefon, oricât de insistenți am fost. Am înțeles că nu poate avea un punct de vedere fiind luată prin surprindere. Totuși, în sedințele de Senat a fost o vajnică apărătoare a Ramonei Lile.

Nu e iubire dezinteresată, e pe profit și pe privilegii. Iată un exemplu: Codruța Stoica a dus acasă de la această universitate de stat, conform declarației de avere depuse în iunie 2020, 360.711 lei. Asta înseamnă aproximativ 6.400 de euro pe lună, un venit frumușel. Prorectorii Cilan și Alexandru Popa au în jur de 5.000 de euro pe lună. Și nu doar atât: la întrebarea noastră dacă soacra sa ține în locație de gestiune restaurantul Decebal al Universității, dl. Cilan a răspuns, după o mică pauză, „cred că da”. Adică nu era sigur. Ramona Lile a omis să își depună ultima declarație de avere (ANI se va sesiza cu privire la acest aspect), probabil ca să nu șocheze colectivul de profesori care au salarii de patru-cinci ori mai mici.

Vă spunem noi cât câștigă, lunar și în mână, doamna Lile: 12.000 de euro.

De aproape zece ani, Curtea de Conturi n-a mai trecut pe la Universitatea „Aurel Vlaicu”, deși instituția trăiește din fonduri publice care ar trebui verificate. În toamna anului trecut, Hotelul Akademos al Universității, proaspăt renovat și utilat, a fost transformat în Centru pentru bătrâni. Motivația conducerii a fost atunci că se vine în întâmpinarea nevoilor comunității.

Hotelul a fost dat în locație de gestiune, cunoscută în anumite medii Geanina Ignuța, eșuată în politică și actualmente juristă, având contract cu Universitatea pentru prestații juridice de 24.000 de lei pe lună – în condițiile în care UAV a externalizat acest serviciu. Straniu este că instituția nu a încasat niciun ban din Centrul pentru bătrâni, deși solicitanții de servicii de scurtă durată trebuie să plătească.

Gurile rele spun că lipsa controalelor Curții de Conturi s-ar datora „spatelui” oferit de Claudia Boghicevici, angajată a Universității din Arad și totodată consilier la Curtea de Conturi. Am dorit să verificăm zvonul. Doamna Boghicevici ne-a asigurat că nu activează în domeniul învățământului și nu lucrează în Arad. „Mandatul meu e pe altceva”, a precizat liberala. Cât despre absența controalelor din 2012 până în prezent, ne-a spus că depinde de tipul de instituție și de programul departamentului de control.

Soțul său, greu catalogabilul Cătălin Boghicevici, este, și el, angajatul Universității aproape de când a fost dat afară din SRI... așa că orice altă completare la acest „capăt de informație” ar fi superfluă... redundantă.

În plin scandal al plagiatelor, Ramona Lile apare pe un canal de televiziune la o emisiune cu un titlu amuzant pentru situația invitatei: „Ai carte, ai parte”

Timp de 45 de minute, Lavinia Șandru o întreabă despre minunata sa carieră la Universitatea din Arad, dar cazul plagiatelor este ocolit cu tandrețe. Nicio întrebare incomodă nu a tulburat convorbirea. Lile s-a declarat urmașa demnă a mentorului său, fosta doamnă rector Lizica Mihuț, despre care crede că „la ora asta nu poate decât să fie mândră de realizările pe care le am, pentru că nu am distrus ceea ce a construit dumneaei”.

Am întrebat-o pe doamna profesor Mihuț dacă resimte această mândrie, mai ales că în ultimii ani a avut o atitudine critică față de impostură. „Sunt ani de când îmi expun public consternarea și dezamăgirea și, mai mult, revolta că Ramona Lile a continuat să plagieze, deși a fost sancționată în 2012, publicând articole în coautorat în cel puțin

30 de domenii, de la aerodinamică, psihologie, protecția mediului, la silvicultură, inginerie industrială, biotehnologie și, mai nou, în comunicare, domeniu în care a încercat să se abiliteze fără să aibă nicio competență. Sunt, de asemenea, surprinsă că o alege și realege comunitatea academică, pe care am construit-o în mandatele mele, că nu există voci critice. E o rușine pentru Universitate și pentru Arad”, ne-a declarat Lizica Mihaș.

Ministrul Cîmpeanu amână din vorbe

Participant în 23 martie la conferința online „Educația digitală asimptomatică” organizată de Edupedu și World Vision, ministrul Cîmpeanu a fost nevoit să-i răspundă Ralucăi Pantazi, moderatoarea dezbaterii, la întrebarea ce facem cu cazurile de rectori plagiatori ca Ramona Lile de la Arad și Puiu Georgescu de la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați.

Iată răspunsul: „Din perspectiva moralității, condamn categoric orice astfel de acte, legal Ministerul Educației este cel care decide retragerea calității de rector, iar singurul organism care poate cere asta este CEMU, direcția ministerului va cere punctul de vedere al CEMU. Trebuie de văzut dacă titlul de profesor a fost acordat prin ordin de ministru sau de către universitate. Dacă e prin ordin, atunci ministrul este în măsură să ceară retragerea ordinului și coborârea la nivel de conferențiar, dacă nu, atunci este în măsura universității. Cel mai înțelept ar fi un pas înapoi din partea celui acuzat, până la soluționarea acestor probleme, din păcate doar instanța de judecată va putea regla aceste lucruri.” (...)

„În cazul în care un ministru ia o decizie în afara cadrului legal chiar dacă este morală, el trebuie să răspundă în instanță pentru acea măsură, deci trebuie făcute toate măsurile, dar trebuie respectat cadrul legal, de multe ori opinia publică este grăbită. Niciodată ministerul nu se va putea substitui unei instanțe de judecată. E bine să mergem cu separarea asta și cu clarificarea rolurilor”, a mai spus la dezbateri.

Legal, nu are nicio legătură intenția celor sancționabili de a se adresa justiției, ministrul are obligațiile sale trasate de lege.

(2 aprilie 2021)

Brîndușa Armanca. Plagiatoarea Ramona Lile plînge de mila imaginii Universității, pe care tot ea a distrus-o

Ramona Lile continuă lupta pentru a scăpa de ștampila de „cel mai grav plagiat din lume academică”: contestă în instanță, plînge de mila imaginii Universității și își face campanie prin orice mijloace.

UPDATE

Revista „22” a primit răspuns de la Curtea de Conturi privind frecvența cu care Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad a fost controlată în ultimii ani. „Potrivit Programului de activitate pe anul 2013, Camera de Conturi Arad a efectuat în perioada 4.11.-13.12.2013 misiunea de audit de conformitate cu tema Controlul modului de constituire și utilizare a resurselor publice acordate unităților de învățământ superior și a veniturilor proprii realizate din taxele încasate de la studenți”. Așa cum suspectam, Curtea de Conturi nu a mai călcat pe la această universitate de stat, care trăiește din bani de la buget, de 8 ani, ceea ce este cel puțin bizar, fiindcă se întâmplă, ca simplă coincidență, cam de când doamna Lile exercită funcția de rector, având grijă să angajeze persoane din structurile Curții de Conturi. Raportul anexat indică un număr de nereguli financiare. Auditul anterior a fost efectuat în 2010.

Ramona Lile continuă lupta pentru a scăpa de ștampila de „cel mai grav plagiat din lumea academică”: contestă în instanță, plînge de mila imaginii universității și a orașului și își face campanie prin orice mijloace.

Deși presa locală, cu puține excepții, face eforturi să escamoteze scandalul plagiatoarei în serie Ramona Lile, rector la universitatea de stat din Arad, pe Facebook s-au distribuit articolele publicate de „revista 22”, lumea a aflat și a comentat. Într-un interviu dat ziarului Special Arad, doamna rector afirmă cu nonșalanță că nu are ce să își reproșeze. „Singurul lucru de care îmi pare rău este faptul că imaginea universității este afectată de acest scandal mediatic. De aceea am și inițiat toate demersurile în instanță. Inevitabil, numele meu este legat de Universitatea «Aurel Vlaicu» din Arad. Chiar dacă această problemă este una personală, din păcate, efectele ei se extind și asupra instituției de învățământ superior. Colegii mei m-au susținut în aceste demersuri, înțelegând că fac parte și ei din această luptă”, le-a declarat Ramona Lile jurnaliștilor.

Au fost depuse la Curtea de Apel Timișoara două acțiuni, una de suspendare a hotărârii de sancționare a plagiatoarei emise de Consiliul

Național de Etică CNECSDTI, cu termen de pronunțare 27 mai, cealaltă de anulare a hotărârii CNECSDTI, în ambele cazuri instituția chemată în judecată fiind Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării. Mai pe scurt, Ramona Lile contestă și decizia de plagiat, și sancțiunile care i s-au aplicat, mizând, probabil, pe tergiversare, indulgența unor judecători și memoria scurtă a publicului. O miză greșită, așa cum s-a dovedit și în alte cazuri de plagiatori notorii, în frunte cu Victor Ponta.

Redacția „Revistei 22” a dorit să afle de la câțiva politicieni, unii originari din Arad, ce efect are acest scandal asupra reputației orașului:

Ecaterina Andronescu, fost ministru al Educației, fost rector, profesor universitar:

„Nu bucură pe nimeni o situație ca aceasta, nici instituția nu se află într-o poziție comodă. Eu nu am avut asemenea caz cât am fost rector, Doamne ferește! Din câte am văzut, procedura a fost respectată, însă doamna are dreptul, ca orice cetățean, să se adreseze justiției. Da, ca ministru am avut cazul de plagiat Ponta, dar ministrul nu avea nicio atribuție, de atunci s-a schimbat legea Educației”.

Gheorghe Falcă, europarlamentar PNL, fost primar al Aradului timp de patru mandate. Falcă s-a retras din UAV când universitatea i-a acordat condamnatului penal Adrian Năstase titlul de Doctor Honoris Causa:

„Arată prost cazul cu plagiatele unui rector. Cineva ar trebui să facă un pas în spate, să scutească orașul de această rușine. Este vorba de un sistem care susține fraudă academică, iar această situație trebuie să se termine”.

Vlad Botoș, europarlamentar USR PLUS:

„Sunt arădean, am crescut și am învățat aici, îmi iubesc orașul, dar Aradul nu are nicio perspectivă cu astfel de oameni. Doamna rector ar trebui să se retragă, fiindcă afectează grav credibilitatea instituției. Din clasa mea de 25 de elevi de liceu, cei mai mulți au plecat la studii la București, la Cluj, la Timișoara. Apoi a plecat primul val în străinătate. Mă doare să văd că Aradul a decăzut, că oamenii buni ezită să se implice în politică, din lipsă de încredere”.

Geanina Pistru, prim-vicepreședintă a Organizației Naționale de Femei PNL:

„Nu mi se pare normal ca un om care a plagiat să fie în fruntea unei instituții de învățământ. Este un prost exemplu pentru studenți”.

Călin Bibarț, primarul Aradului (PNL):

„N-am studiat problema, am aflat că e un ordin de ministru care poate fi atacat în instanță, nu m-aș pronunța. Cred că România ar avea nevoie de un moment T zero ca să nu se mai amestece lucrurile. Eu am fost reținut să îmi dau doctoratul, știind cum se iau doctoratele azi”, s-a eschivat primarul, care susține că Ramona Lile este apropiată de PSD.

Se lucrează la dregerea busuiocului

Doamna rector face eforturi disperate să își dregă imaginea șifonată de propriile plagiate: pe pagina de Facebook a Universității, Ramona Lile face (și își face) campanie pentru donarea de sânge, iar pe 13 mai publică fotografia cu brațul din care se extrage sânge: „Am donat sânge pentru a salva vieți”, comunică Ramona Lile, „mă bucur că împreună cu colegii mei am fost și am făcut acest gest de normalitate pentru cei care au nevoie de ajutorul nostru”.

Și, ca un făcut, Universitatea „Aurel Vlaicu” găzduiește în 27 mai o lansare de carte a Grupului editorial Universul Juridic, semnată de avocatul Florentin Țuca, cu o dezbatere la care iau parte decanul baroului din Arad, profesori universitari în domeniul dreptului etc. De menționat că UAV nu are facultate de drept.

În universitate bate vântul

La invitația insistentă a președintelui Senatului UAV, Ioan Radu, pentru a discuta în detaliu cazul delicat al sancțiunilor aplicate deja doamnei rector Lile, am descins la Arad într-o zi de miercuri, când profesorul Radu avea ore la anul I, în sala 326 din clădirea nouă, situată în cartierul Micalaca. Am încercat să îl găsim la diverse ore înscrise în orar, după ce am eșuat în a-l contacta la telefon. Nici secretara Facultății de Inginerie nu a reușit să dea de el la telefon: „A fost aici mai de dimineață, poate a ieșit să mănânce”, a încercat secretara să motiveze absența. Însă nici ea nu a reușit să îl găsească la telefon. Și mai târziu, când am revenit, sala de curs era tot încuiată.

În luna martie, Universitatea a decis ca orele să se țină față în față. Totuși, doar în câteva săli se aude mișcare într-o zi când orarul afișat e plin de ore la toate facultățile, în afară de anii terminali, aflați în presesiune. Universitatea impunătoare, cu trei etaje, este aproape pustie. Rar trec pe coridoare grupuri mici de studenți în căutarea timpului pierdut.

Curtea de Conturi amnezică

De mulți ani, Curtea de Conturi n-a mai călcat prin Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, universitate alimentată de la buget cu zeci de milioane de lei în fiecare an. Execuția bugetară pe anul 2020 votată în

unanimitate de Senat arată că subvențiile primite de la stat prin Ministerul Educației trec de 41 milioane de lei.

Există unele neclarități fie și dacă te uiți pe tabelele execuției bugetare, dar acestea trebuie lămurite de instituția care are obligații legale de a face controlul cheltuirii banului public, Curtea de Conturi. Universitatea are câteva achiziții imobiliare lăsate moștenire de fosta conducere, cum ar fi Hotelul Akademos sau casa de odihnă de la Moneasa, despre care nu se prea știe nimic: cine le folosește, în ce scop, cu ce profit pentru UAV.

O vizită la Camera de Conturi Arad se lasă cu o conversație amabilă cu directorul instituției, un tânăr de viitor, care ne expediază la București, fiindcă numai centrala poate să răspundă la orice întrebare, conform regulilor casei. Domnul Ciprian Balaș știa însă despre ce instituție necontrolată de prea mulți ani e vorba, aceasta fiind probabil o situație excepțională.

Redacția se află în așteptarea răspunsului de la Curtea de Conturi la întrebările noastre înregistrate cu nr. SCIRP/2021-8450/21.05.2021.

Curg concursurile pentru posturi de șef

De pe site-ul Universității aflăm că la începutul lunii mai s-a organizat un concurs pentru ocuparea postului de șef serviciu economico-financiar salarizare, pe perioadă nedeterminată. Descrierea condițiilor jobului are suficiente amănunte pentru a indica unui ochi experimentat un concurs cu dedicație: minimum cinci ani într-o funcție de conducere neapărat în domeniul bugetar, 10 ani în contabilitate domeniu bugetar, certificate diverse pe care nu le are oricine.

Concursul s-a dat cu un singur candidat, Olimpia Popa, până recent subprefect la Arad. Iar recomandarea a primit-o de la nimeni altul decât primarul Bibarț, pe care l-am întrebat dacă știe de acest concurs: „Am aflat în timp ce se desfășura”, ne-a spus, contrazicându-se ulterior: „Da, i-am dat doamnei Olimpia Popa o recomandare pentru acest concurs, am lucrat cu ea pe vremea când eu eram prefect, ca funcționară nu am ce să îi reproșez, așadar, pot să o recomand profesional. În rest, nu-mi bat capul cum își recrutează universitatea personalul”, a declarat primarul pentru „Revista 22”.

Așa că doamna fost subprefect a reușit cu brio, cu punctaj mare, în fața comisiei având-o ca președintă pe doamna prorector Codruța Stoica.

Atenționare ANI, din nou

Agenția Națională de Integritate (ANI) întârzie în a lua o măsură pentru a o sancționa pe doamna rector Ramona Lile, care nu și-a depus

declarația de avere și de interese în 2020, deși se apropie termenul de depunere pentru anul următor. Refuzul trezește curiozitatea colegilor: oare ce e de ascuns?

(„Revista 22”, 25 mai 2021)

Brîndușa Armanca. De ce plagiază universitarii. Cazuri celebre din România în „Europa liberă România”

Plagiatul nu e o practică doar pentru obținerea unei licențe sau a doctoratului, ci se extinde, în România, și la lucrările care asigură evoluția unor cariere didactice.

Plagiatul nu se termină odată cu primirea titlului de doctor. Este o metodă practică și de diverși universitari pentru obținerea gradelor didactice. România furnizează exemple de impostură perpetuată în cariera didactică, iar organismele abilitate să sancționeze furtul intelectual sunt inerte.

Cariera academică presupune, în România, îndeplinirea unor condiții care s-au aliniat în ultimii ani prin legislație la normele europene. Relativ, fiindcă prevederile Legii 1/2011 a Educației sunt dejucate adesea fără consecințe, iar comisiile de evaluare didactică funcționează pe principiul reciprocității: azi te trec eu, mâine mă ajuți tu.

Treptele didactice de la preparator, asistent, lector, conferențiar, profesor, la care se adaugă abilitarea pentru conducere de doctorat, impun un număr de publicații științifice, participări la conferințe, prezență internațională în domeniu. Doctoratul devine obligatoriu de la nivelul de asistent.

În ultimii ani, ziariștii au dezvăluit plagiatele din tezele de doctorat ale multor demnitari. Fenomenul e însă mult mai extins, alimentat de sporurile la salariu în instituțiile de stat, dar și de o cultură a copiatului, a falsului, tolerată în școli, licee și universități.

Numărul de lucrări științifice punctate crește cu cât gradul universitar este mai înalt, iar publicațiile cotate internațional sunt și ele obligatorii.

Ce face Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice?

Lucrările științifice serioase presupun cercetări care durează uneori ani întregi. De aceea, este suspectă abundența lucrărilor științifice într-o perioadă scurtă, care atrage ascensiunea rapidă a unor cadre didactice. Și

mai suspectă este publicarea unor studii în domenii diferite, fără legătură între ele.

Universitățile au, prin lege, obligația de a constitui regulamente, coduri și comisii de etică, proceduri de sancționare.

Verificarea lucrărilor suspecte de plagiat, altele decât doctoratul - care este făcută de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNADTCU) aflat sub Ministerul Educației - cade în competența Consiliului Național de Etică a Cercetării Științifice (CNECSDTI), autoritate aflată în structura Ministerului Cercetării.

Cei 19 membri ai Consiliului Național de Etică sunt selectați în funcție de biografie și de alte criterii.

În septembrie 2020, când a fost instalat noul consiliu, existau peste 200 de sesizări vechi de până la 5 ani. În 2021 CNECSDTI a publicat pe site 14 hotărâri la sesizările primite.

Site-urile specializate au la un loc peste 1.500 de colaboratori. Ei pot scrie lucrări la comandă pentru peste 60 de specializări. Cercetătorul Constantin Vică spune că mulți dintre aceștia sunt foști studenți, care au performat de-a lungul facultății.

Cum se întâmplă în realitate:

În 2016, o revistă care a investigat în mai multe rânduri cazul de plagiat multiplu al Ramonei Lile, rector la Universitatea „Aurel Vlaicu”-UAV din Arad, s-a adresat CNECSDTI pentru a cere verificarea lucrărilor semnalate. Sesizarea înregistrată cu nr. 183/7.11.2016 nu a primit răspuns, deși redacția a revenit cu două adrese de-a lungul anilor, una în 2017, alta în septembrie 2020.

Timp de patru ani, cazul nu a fost analizat de organismul abilitat, deși au fost furnizate toate lucrările copiate cuvânt cu cuvânt, uneori preluând și ISBN-ul lucrării furate.

În acest lung răstimp, doamna Ramona Lile a avut timp să candideze pentru al treilea mandat, pe artificioz creat de minister, pentru a păcăli prevederea limitării mandatelor de rector la două, conform Legii Educației. A fost aleasă, fiind unicul candidat.

Hotărârea 4/2021 a CNECSDTI de sancționare a plagiatului multiplu al Ramonei Lile de la UAV Arad

În ianuarie 2021, noul Consiliu Național de Etică a analizat lucrările suspecte de plagiat ale Ramonei Lile și a emis un Raport final, precum și Hotărârea nr. 4/28.01.20021. Anterior, a cerut punctul de vedere al Comisiei de Etică și al Senatului, a audiat-o pe Ramona Lile, pe președinta Comisiei de Etică, pe președintele Senatului Universității.

Expertii grupului de lucru care a analizat lucrările au ajuns la o concluzie fără echivoc, referitor la șase lucrări plagiate: „Este vorba de unul dintre cele mai grave cazuri de plagiat din cercetarea academică românească de după 1989”.

CNECSDTI a dispus câteva sancțiuni, pe care Ministrul Educației le-a aplicat prin Ordinul 3643/6.04.2021: retrogradarea de la gradul universitar de profesor la conferențiar, interdicția timp de 5 ani de a participa la concursuri pentru grade, comisii de examinare, de doctorat etc., retragerea lucrărilor plagiate.

Universități vs. integritate academică

Florian Bodog, fost ministru al Sănătății în guvernul PSD-ALDE, actualmente senator, a fost prins cu un doctorat plagiat pe domeniul economic obținut la Universitatea de Vest din Timișoara. Aceasta a confirmat plagiatul prin Comisia de Etică și a cerut retragerea titlului.

La Universitatea din Oradea însă, Bodog conduce doctorat în domeniul medicinei. Senatorul s-a adresat justiției în 2020, procesul fiind pe rol la Curtea de Apel Oradea cu un nou termen pe 7 februarie 2022.

Mircea Beuran, fost ministru al Sănătății, a fost dovedit plagiator în mai multe lucrări, unele publicate în SUA, chiar în timpul ministeriatului. UMF „Carol Davila” din București l-a concediat, însă instanța l-a reîncadrat. Deși dovedit plagiator, a devenit în 2018 membru în CNATDCU, autoritatea care investighează doctoratele și alte abateri etice.

Și Ramona Lile a fost acceptată membră în acest organism, precum și în ARACIS, autoritatea de control al calității învățământului, deși plagiatele sale erau de notorietate.

Jurnalista Emilia Șercan a arătat într-o anchetă publicată miercuri în Pressone că 42 din totalul de 138 de pagini din teza de doctorat a premierului Ciucă reprezintă material copiat din cărți sau alte teze de doctorat.

În cazul Ramonei Lile, atitudinea universității arădene a fost permanent defetistă, susținând-o pe aceasta pe temeiul că numele ei ar fi fost introdus printre coautorii lucrărilor, fără știința sa. Fapt contrazis de încercarea Ramonei Lile de a se abilita pentru conducere de doctorat la Universitatea Tehnică din Cluj exact cu lucrările plagiate, care îi aduceau punctajul necesar.

CNECSDTI a recomandat atât Comisiei de Etică a UAV, cât și conducerii să respecte integritatea științifică „fără concesii și fără a permite ingerințe”.

De menționat că Ramona Lile, cu licență în inginerie alimentară și științe economice la privat, și-a inclus în listă lucrări științifice din 36 domenii de la statistică, biotehnologie, logica fuzzy, aviație, până la psihologie, inginerie aerospațială, investiții, ecologie, jurnalism și comunicare, chimia mediului, politologie, tehnologia băuturilor spirtoase ș.a.

O persoană care greșește flagrant și în mod repetat în lumea Școlii, n-ar mai trebui să funcționeze în ea” Marian Popescu, Centrul pentru Integritate Academică (CARFIA)

Fiind discret refuzată de universitatea clujeană la abilitare în domeniul ingineriei, Ramona Lile a încercat o abilitare pe domeniul media și comunicare în Franța, la Universitatea Paul Valéry din Montpellier, fără să cunoască limba franceză, bazându-se pe relațiile cu profesori de origine română de la universitatea respectivă. Semnalele date de presă au făcut ca abilitarea să rămână suspendată, împiedicând-o pe Ramona Lile să conducă doctorate într-un domeniu cu care nu avea nicio legătură.

Ramona Lile s-a adresat justiției pentru a suspenda, apoi pentru a anula actele ministeriale prin care a fost sancționată, chemând în judecată atât Ministerul Cercetării, cât și Ministerul Educației în dosarul 815/59/2021. Au fost folosite toate mijloacele avocățești pentru a amâna verdictul, inclusiv sesizarea Curții Constituționale. Termenul următor la Curtea de Apel Timișoara este 15 februarie 2022.

Ramona Lile este în continuare rectorul universității de stat din Arad, cu un venit de peste 7.500 euro pe lună de la buget, conform declarațiilor de avere.

Poate un plagiator dovedit și sancționat să rămână rector?

Răspunsul scurt este da, poate. Dar nu fiindcă n-ar exista posibilitatea eliminării legale a acestei strigătoare la cer incompatibilități morale, ci pentru că instituțiile protejează prin inacțiune plagiatorii, șmecherii ajunși în vârf pe căi politice, penale.

Câteva exemple. Lucian Georgescu, rector al Universității Dunărea de Jos din Galați, fost ministru al Cercetării în guvernul PSD condus de Mihai Tudose, este coautorul unor lucrări plagiate în proporții covârșitoare. Edupedu.ro a făcut o analiză pe mai multe articole care arată fără echivoc că s-au produs preluări identice, fără ghilimele, ale unor texte științifice scrise de alții.

Fragment dintr-o lucrare plagiată unde coautor este Lucian Georgescu, rectorul Universității „Dunărea de Jos” Galați. Caz documentat de Edupedu.ro

Întrebat de jurnaliști, rectorul Georgescu motivează că „nu a știut” de aceste lucrări și i-a acuzat pe jurnaliști de „vânătoare de vrăjitoare”. Rectorul are un venit mediu de 8000 euro lunar, conform declarațiilor de avere din ultimii doi ani.

Cazul rectorului Academiei de Poliție, Adrian Iacob, documentat de jurnalista Emilia Șercan pe PressOne, arată că 74% din lucrarea sa de doctorat era plagiată. Rectorul ales în 2018, era membru exact în CNATDCU, șef al Comisiei de științe militare, organismul care veghează asupra corectitudinii doctoratelor.

Abia în 2019 i se retrage titlul și este exclus din CNATDCU. În același an se retrage din funcția de rector. Dacă situația nu devenea penală prin amenințarea jurnalistei, pentru care a fost condamnat, ar fi fost și azi rector.

Un caz recent sancționat de CNECSDTI este cel lui Radu Văcăreanu, rectorul Universității Tehnice de Construcții București. Împreună cu Al. Basarab Cheșca și Raluca Ghica, acesta a publicat 4 articole copiate după un autor din Taiwan.

Experții au constatat că până și eroarea dintr-o ecuație existentă în lucrarea originală a fost preluată copy-paste. Comisia de Etică a UTCB l-a absolvit de orice vină pe rector. CNECSDTI le-a aplicat prin Hot.16/25.11.2021 două sancțiuni tuturor autorilor: avertisment scris și obligația de a retrage lucrările.

Intră în scenă CEMU

Conform misiunii sale, Consiliul de Etică a Managementului Universitar (CEMU) este autoritatea care propune ministrului Educației revocarea din funcții manageriale – rector, prorector, decan, director de departament etc. – a universitarilor care au fost sancționați fie pe linie etică, fie pe linie penală (dacă nu se dispune direct prin sentință judecătorească).

Jurnalista Emilia Șercan a arătat într-o anchetă publicată miercuri în Pressone că 42 din totalul de 138 de pagini din teza de doctorat a premierului Ciucă reprezintă material copiat din cărți sau alte teze de doctorat.

În cazul Ramonei Lile, după emiterea Ordinului ministrului Educației nr.3643/6.04.2021 pentru aplicarea sancțiunilor dispuse de CNECSDTI, ministrul a cerut printr-o adresă oficială Consiliului de Etică

a Managementului Universitar să se pronunțe, conform art.124 din Legea Educației, dacă Ramona Lile trebuie revocată din funcția de rector.

CEMU alcătuit din 11 membri reprezentanți ai Consiliului Rectorilor, Ministerului Educației, ARACIS, ai federațiilor studențești ș.a., are obligația să analizeze în maxim 3 luni sesizările și cererile.

Președintele CEMU este Ciprian Ion Preda, fost secretar de stat în Ministerul Cercetării și consilier al primului ministru Grindeanu în 2017, conferențiar titular la Universitatea de Vest Timișoara și, în paralel, administrator patrimoniu cu jumătate de normă la Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad.

El a mai fost vicepreședinte, alături de Sorin Cîmpeanu, al Coaliției Naționale pentru Modernizarea României, organizația suspectă condusă de Alexandru Cumpănașu, unde Ramona Lile era secretar general.

În 2021 CEMU a elaborat 25 de hotărâri expuse public din care doar un procent de 10% a fost favorabil petenților. Sesizările au fost, de regulă, respinse sau clasate. Clasarea s-a produs după ce s-au pronunțat instanțele, adică la 3-4 ani de la sesizare.

Președintele CEMU prins cu ilegalități

Funcția administrativă de la Arad unde este încadrat din februarie 2017 pe perioadă nedeterminată impune prezență fizică zilnică a domnului Preda, ceea ce este imposibil, date fiind funcțiile de la București. Totuși președintele CEMU a încasat sistematic salariul, conform declarațiilor de avere.

Teodor Frunzetti a fost rector la UNAp în perioada 2009-2013. Deși îl blamează pe Nicolae Ciucă pentru că ar fi copiat din lucrarea sa, el spune că premierul nu ar trebui să își dea demisia.

Un raport de control al Ministerului Educației la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, citat de Edupedu.ro, unde rector este plagiatorul Lucian Georgescu, a arătat că „în anul universitar 2018/2019 dl. Ciprian Preda Ion a avut calitatea de titular la ambele instituții de învățământ superior cu încălcarea articolului nr. 291, alin. (6) din Legea educației naționale nr. 1/2011”.

În ciuda ilegalităților semnalate de presă și constatate chiar de Ministerul Educației, ministrul Cîmpeanu l-a numit din nou în 2021 pe Ciprian Preda în CEMU. El devine pentru al doilea mandat președinte al organismului care se ocupă cu integritatea managementului academic.

Ciprian Ion Preda este angajat pe o funcție administrativă la Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad.

CEMU nu a transmis nici după zece luni un răspuns la întrebarea dacă Ramona Lile poate să rămână rector după sancțiunile pentru încălcarea gravă a eticii universitare. Deși președintele se abține formal la vot în acest caz, fiind angajat la UAV Arad, CEMU a decis să amâne rezolvarea cazului, până terminarea proceselor intentate de Lile.

Vicepreședintele CEMU, Flavius Baias, a motivat această decizie cu faptul că nu se dorește „influențarea instanței”. Profesorul de drept ne-a dezvăluit că a cerut un punct de vedere de la Consiliul Superior al Magistraturii dacă practica amânării, nebazată pe vreo lege, este în regulă.

„CSM s-a spălat pe mâini, ne-a răspuns că nu intră în competența sa”, a declarat Flavius Baias pentru Europa Liberă.

Concluzii despre aplicarea eticii academice

Sistemul alcătuit din legi, regulamente, organisme consultative, instituții de control și de sancțiune a încălcării integrității academice etc. este dependent politic și favorizează lipsa de etică.

Multe universități nu se bazează pe principii, ci pe conjuncturi. Apartenența de partid a unor șefi de instituții din sistemul educativ influențează conduita față de membrii incorecți, lipsiți de integritate, ai comunității academice. Persoanele cu funcții înalte nu suferă decât rar consecințe politice.

Impostura e stimulată și de nivelul scăzut al performanțelor științifice din universitățile românești, demonstrat de absența acestora, cu mici excepții, din rankingurile mondiale. Tolerarea „fabricilor de diplome” de către ARACIS sporește numărul profitorilor.

Comisiile de etică obligatorii în universități nu sunt independente, membrii lor fiind subordonați conducătorilor instituției. Exonerarea plagiatorilor, mai ales dacă ei sunt șefi, este o practică frecventă.

Organismele abilitate să sancționeze plagiatul și alte abateri etice funcționează cu proceduri complicate ce permit tergiversări, în structuri ale unor ministere birocratice și adânc politizate. Atitudinea indulgentă a miniștrilor influențează rezolvarea cazurilor.

Achiziționarea de softuri de depistare a similitudinilor din lucrările științifice nu a descurajat decât parțial furtul intelectual în rândul studenților și al profesorilor.

Instanțele nu au o practică uniformă în privința dosarelor de anulare a sancțiunilor aplicate plagiatorilor sau cazurilor de furt al unor brevete.

Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNADTCU) este un organism consultativ la

nivel național, care își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale nr.1/2011. Are în principal misiunea de a evalua tezele de doctorat și de abilitare.

Consiliului Național de Etică a Cercetării Științifice (CNECSDTI), autoritate aflată în structura Ministerului Cercetării, „este un organism consultativ, fără personalitate juridică, pe lângă autoritatea de stat pentru cercetare – dezvoltare (art. 5-8 din Legea 206/2004). Atribuțiile CNECSDTI se referă atât la revizuirea codurilor de etică pe domenii, cât și la modul în care sunt respectate normele de conduită morală și profesională prin analiza eventualelor abateri semnalate”.

Consiliul de Etică a Managementului Universitar (CEMU) este un „organism consultativ al Ministerului Educației Naționale, fără personalitate juridică, a cărui misiune este dezvoltarea culturii eticii și integrității în universitățile din România. Rolul CEMU este de a determina și sprijini universitățile să elaboreze și să pună în practică, în mod organizat, transparent și eficient, politicile de etică și de integritate universitară.

Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) este agenția publică însărcinată prin lege cu evaluarea, acreditarea și autorizarea temporară a instituțiilor învățământului superior din România.

(13 februarie 2022)

CAPITOLUL IX

VARIA

SĂ NE BUCURĂM CU TOȚII

Ne despart doar câteva zile până la începerea unui nou an universitar: 2015-2016!

Trebuie să recunoaștem că fiecare început, în general, constituie un prilej de bucurie și de speranțe. Și, în fond, de ce să nu ne bucurăm, de vreme ce Aradul are o universitate de stat, Universitatea, „Aurel Vlaicu”, o instituție ce și-a constituit treptat și, uneori, cu dificultate, un loc cu vizibilitate în conclavul academic românesc și nu numai.

Am subliniat de multe ori și nu voi obosi să reiau ideea că intelectualitatea arădeană și-a dorit o universitate încă din anul 1855, pledând chiar și în Parlamentul de la Budapesta pentru înființarea unei instituții de învățământ superior. Dar vremurile potrivnice au făcut ca Aradul să aibă o universitate doar vremelnic până la evenimentele din decembrie 1990. De aceea este de datoria tuturor celor care au fost încă de la înființare până în prezent, să ne străduim ca Universitatea, „Aurel Vlaicu” să aibă viitor. Este loc pentru toți; și pentru cei tineri și pentru cei vârstnici; și pentru generația de mijloc; și pentru cercetători și pentru didacticieni; și pentru cadre didactice și pentru administrație; și pentru administrație și cadre didactice; și pentru performeri și pentru cei ce; timid, dar îmi place să cred, sigur, bat la porțile performanței științifice și academice.

Important este să fim uniți. Ca întotdeauna. Să renunțăm a diversiuni de genul: „X a spus...”; „Y a spus...”, „Z a spus...” etc. Toate aceste diversiuni practicate de oameni care s-au specializat în domeniu sau de către naivi, fac foarte mult rău instituției noastre. De aceea trebuie să renunțăm la micile și marile invidii, la micile și marile răutăți, la micile și marile orgolii. Să încercăm să fim toleranți, să ne respectăm între noi, să fim animați de ideea **de a construi și nu de a demola**. Cu toții avem datoria de a fi împreună când este vorba de prezentul și viitorul universității noastre. Aradul binemerită un învățământ superior de stat. În ceea ce mă privește, cred din tot sufletul în prezentul și viitorul Universității, „Aurel Vlaicu”. Și semnez, cu credință și sinceritate, LIZICA MIHUȚ.

(15 septembrie 2015)

MAI POATE FI TROMBONIT AUREL ARDELEAN ? (I)

Adevărul este că învățământul superior privat, ba chiar și cel de stat poate fi un „teritoriu” de acumulare a unor fonduri la care înainte de '89 nici nu visam. Înțeleg abia acum, după zece ani, de ce rectorul Andrei Marga mi-a spus că, în cazul în care ar fi avut bani, ar fi trebuit să gândească o universitate privată. Nu l-am înțeles atunci. Dar acum îl înțeleg prea bine. Fondurile universității se regăsesc pentru o vreme în patrimoniul universității și pentru o altă perioadă de timp în cel al Fundației. Fondurile se mută, deci, de la Universitate pe Fundație și de la Fundație la Universitate. La fel și imobilele. Și, în final, câștigătorii adevărați sunt fondatorii! Și nu este nimic incorect. Pentru că este vorba despre o firmă privată care în loc să vândă nasturi, sau orice altceva, vinde diplome academice. Nu aduc în discuție acum respectarea sau non respectarea standardelor academice. Ci afacerea în sine. Trebuie să recunosc și eu regretul de a nu fi rectorul unei universități private. Nu aveam parte de controale de la DNA la ANAF, de la Procuratură la Ministerul Educației (vezi auditul din august 2010). Universitățile particulare fiind constituite, la început pe societăți comerciale (SRL) și mai apoi pe fundații, nu au parte de controale financiar contabile. Universitatea „Vasile Goldiș” a fost controlată doar într-o singură dimineață de către Garda financiară, control ce s-a încheiat înainte de a începe. Este o informație pe surse. Cu siguranță, cine, ce și cum nu știm încă. Și cred că nici nu intră în atenția noastră, cel puțin acum. Mă gândesc că susținerea, deopotrivă, a partidelor de dreapta și de stânga, în campaniile electorale, trecerea cu dezinvoltură de la Partidul România Mare la Partidul Democrat Liberal, cu finanțări între timp și a Partidului Social Democrat și a Partidului Ecologic, are temei asigurarea unui „spate” athletic bogat în „substanțe nutritive” absorbante. Altminteri, de ce să cotizezi ? Pentru ce să îți dorești cu nesăț un fotoliu în Parlamentul României când statutul de rector aureolat de izbânzi academice și științifice reale și nu de circumstanță, ar fi putut constitui o miză demnă de luat în considerație. În plus, din anul 1990, după despărțirea de Dolfi Drimer (a se citi trădarea acestuia de către Aurel Ardelean), consilierii municipali din dreapta și stânga eșichierului politic au votat cu frenezie acordarea unor numeroase spații Universității „Vasile Goldiș”, care se numea când „comunitară”, când „independentă”, până la Hotărârea de Guvern din anul 2002 când, de fapt, a fost acreditată ca Universitate

privată. Ce li s-a promis și ce au primit consilierii locali care au votat pentru înavuțirea unei instituții private, fie ea chiar de învățământ, este o altă problemă. Este meritul lui Aurel Ardelean că a știut să găsească o „cheie” pentru fiecare votant în Consiliul local. Cum este merituoasă și numai de el știută strădania, ba chiar bătălia, de a lămuri valurile de autorizări ale CNEEA până la acreditarea instituțională din anul 2002! Și, totuși, poate fi trombonit Aurel Ardelean ? Un posibil răspuns, în rubrica noastră de luni. Pe săptămâna viitoare!

(22 noiembrie 2010)

MAI POATE FI TROMBONIT AUREL ARDELEAN ? (II)

Sunt doar câțiva, dar foarte vocali, care se consideră prieteni și care mă lămuresc să renunț la rubrica mea de luni. Dar sunt și mai mulți cei care iarăși se socotesc prieteni și care îmi aduc numeroase argumente că nu trebuie să renunț. De ce să-i las pe impostori și acoliții lor să-și bată joc de izbânzile universității noastre? De ce să abandonez câmpul de bătălie în condițiile în care nici un organ de control nu mi-a imputat nici cea mai mică încălcare a legislației în vigoare? Să închid ochii cu bună știință la cei care fac contracte cu statul și spoliază bunul public? Să tac când, în fond, **patria** este mai presus de toate și de toți, și este ruinată sub privirile noastre, de cele mai multe ori încremenite? Ruinată de cine? Politicieni și acoliții lor, ba chiar la nivel instituțional. De ce oare se dorește reducerea mea la tăcere? De ce se dorește discreditarea mea? Simplu! Pentru că am îmbogățit statul român! I-am sporit patrimoniul! Cel mai ridicol fapt ce mi s-a imputat a fost achiziționarea la prețuri foarte mici a unor imobile pentru statul român. Repet: nu pentru familia mea. Ci pentru statul român! Dacă în anul 2000, Universitatea „Aurel Vlaicu” avea 1700 m² și acum are un patrimoniu de peste 43000 m², de „vină” sunt eu că nu am îmbogățit politicianii de dreapta sau de stânga eșichierului politic ci **am sporit avuția statului român**. Un caz ca cel reprezentat de mine trebuie pus la stâlpul infamiei. Pentru că am primit de 8 ori NUP (Neînceperea Urmăririi Penale!) s-a ajuns la situația de care s-ar mira chiar și Gâgă și anume să mi se pună sub semnul întrebării diploma de licență și diploma de doctorat. O situație de un comic absolut! Cui folosește o asemenea încercare de discreditare? Fără îndoială, unor oameni care și-au pierdut simțul măsurii. Și care înoată în apele tulburi

ale unor evidente interese. Desigur, vina mea cea mai mare, pe lângă faptul că am augmentat averea statului român este că am propus Senatului instituției noastre de învățământ superior o strategie, aprobată în unanimitate, și anume o **strategie de dezvoltare fără precedent**, o dezvoltare fulminantă în plan academic, științific, financiar – contabil. De ce să mă mir atunci că Universitatea „Vasile Goldiș” prin rectorul ei, Aurel Ardelean finanțează o întreagă campanie împotriva mea și a Universității noastre? În perioada 1990 – 2000, în mod absolut paradoxal, fără să fie acreditată, Universitatea „Vasile Goldiș” era unica universitate arădeană care avea un management cu vizibilitate. Ce făcea universitatea noastră, atunci? Se dezvolta lent dar temeinic de la an la an, clădind cărămidă cu cărămidă un edificiu nu atât pentru prezent cât mai ales pentru viitor. Așa se explică că pe temelia constituită de rectorii predecesori, am putut construi edificiul de astăzi, **o universitate puternică, cu o strategie de succes**. Astăzi, mai mult ca oricând, succesul nu poate fi acceptat cu ușurință. Pentru că, așa precum m-au întrebat mulți din Arad și din București, care este motivația pentru care noi sporim averea statului român și nu a unei fundații sau a fondatorilor ei, noi răspundem că **întotdeauna au fost și încă sunt mulți români pentru care țara nu este o entitate abstractă ci constituie un teritoriu de minte și de suflet la care ne raportăm cu imensă responsabilitate**. Este poate rizibilă declarația mea, dar sunt tineri ziariști de caracter pe care-i stimez în mod deosebit și care-mi mărturisesc că această mizerabilă campanie împotriva mea poartă o singură semnătură. AUREL ARDELEAN. Și totuși el, Aurel Ardelean, mai poate fi trombonit? Răspunsul, pe săptămâna viitoare. În rubrica noastră de luni. Deci, pe curând!

(29 noiembrie 2010)

MAI POATE FI TROMBONIT AUREL ARDELEAN? (III)

Îl înțeleg prea bine pe Aurel Ardelean. Îl înțeleg atât de bine că, uneori, încerc să găsesc o minimă explicație pentru campania pe care a finanțat-o și, probabil, o va mai finanța prin „oamenii de bine” din preajmă-i, împotriva Universității noastre și, desigur, împotriva mea. Universitatea „Vasile Goldiș” și Aurel Ardelean au adunat până în anul 2000, când am fost aleasă rector, **o enormă grămadă de bani**. Și eu,

căzută din lună, rector fiind, mă trezesc că pentru a da salarii celor 61 de angajați (acum suntem 400, plus cei în regim de plata cu ora, titulari la alte instituții) trebuiau dați afară 6 portari. Și în plus, vine și Ministrul de atunci, **Andrei Marga**, care în loc de „sărut mâna”, îmi spune în cabinetul prefectului Gheorghe Neamțiu (acum colegul nostru) în prezența a 12-15 oficiali, că a pus la cale un experiment și anume absorbția universității noastre către universitatea privată arădeană, care, culmea!!! în acel moment (7 aprilie 2000) nici măcar nu era acreditată! Faptul că noi, toți, întreaga colectivitate a Universității „Aurel Vlaicu” a spus un NU răspicat, a însemnat reducerea cifrei de școlarizare cu 60%.

Ce însemna această măsură luată de ministrul Andrei Marga? Decesul clar și aproape inevitabil al instituției noastre de învățământ superior. De față la acest **moment fără precedent în istoria învățământului superior** erau printre alții și doamna Pașcalău, pe atunci Inspector Școlar General, o doamnă a învățământului preuniversitar arădean, pe care o apreciez în mod deosebit. N-am vorbit niciodată de atunci cu dânsa despre acest moment limită pentru universitatea noastră. Cert este că Senatul Universității „Aurel Vlaicu” a elaborat o strategie de anvergură. O strategie pe viață și pe moarte. **O strategie vizând o dezvoltare fără precedent.** Și de la 2154 de studenți câți eram în anul 2000, am ajuns la peste 14000 și la peste 15000 de studenți. O bună parte dintre ei veneau dinspre Universitatea „Vasile Goldiș” dar nu numai. Pentru că studenții noștri vin din toate județele patriei, și poate cei mai mulți din Târgu-Jiu și Moldova! Ce a făcut Universitatea „Vasile Goldiș”? A constatat cu stupeoare că **numărul studenților a scăzut considerabil, atât în Arad cât și în filiale.** Și în loc să facă o strategie adoptată la noua situație creată, a început o campanie de publicitate ridicolă prin urieșesc, precum și o campanie de denigrare a noastră. O strategie, nu numai mizerabilă în sine dar care, în mod inevitabil s-a întors împotriva promotorilor! **Aurel Ardelean, altădată, subtil și nuanțat în fitile, a ajuns să se înconjoare de nulități cuprinse într-un cor al venerației fără rezerve.** Și astfel, au început denigrările. Ziarul sau ziarele s-au găsit repede pentru că banii sunt așteptați cu sufletul la gură de toate publicațiile, mai ales, într-o perioadă de criză. Și tot astfel, au început tromboanele (a se citi laude) la adresa lui Aurel Ardelean și de discreditare a noastră. Până și copii de țâță știu că delatiunile, ca mod de existență (un titlu pentru un posibil viitor articol!) vin dinspre Aurel Ardelean, desigur, fără ca el să semneze direct aceste articole. Cine îi

sunt sfătuitoarii? **Oameni aculturali. Fără destin intelectual. Mercenari.** Dumnezeu nu îngăduie la nesfârșit denigrarea nici a oamenilor. Și nici a instituțiilor. O vreme acest fapt este posibil dar nu la nesfârșit. Și același. **Dumnezeu trimite semne. Important este să le recunoaștem și să medităm asupra destinului nostru.** Liliana și Sorin Trocan, ingineri cu un loc de muncă oarecare în 1989 (Sorin, angajat la Combinatul chimic), apar după 1990 tunând și fulgerând în presa locală (prin ziarul „Știrea” de care astăzi, aproape nimeni nu-și mai amintește!) și apoi, prin extrapolare, asumându-și un **rol de justițieri**, nerecunoscut de alții doar asumat de ei înșiși, cu sentimentul că impun direcții în presa locală, dominând prin dezvăluiri, devenite perisabile știri și aparente focuri de paie căzute în desuetudine. Desigur, Liliana și Sorin Trocan, isteți din fire, știu să scrie pentru că scrisul este un meșteșug care se învață încetul cu încetul. Recunosc că i-am folosit ca mercenari și când nu i-am mai dorit, precum toți mercenarii din lume, și-au schimbat stăpânii. Au intrat în „grădina” lui **Aurel Ardelean**. Îl sfătuiesc și demonstrează fidelitate față de noul lor stăpân, Aurel Ardelean, denigrându-mă deopotrivă pe mine și instituția noastră nu doar prin articole, ci **elaborând o strategie de „demolare” la nivel național [...]**

(6 decembrie 2010)

MAI POATE FI TROMBONIT AUREL ARDELEAN ? (IV)

[...] în rubrica noastră precedentă mă refeream la „oamenii de bine” din preajma lui Aurel Ardelean, numindu-i pe Liliana și Sorin Trocan, mercenari etalon, cu denigrări orchestrate la modul strategic, coerent și în detaliu [...], denigrări a atâtor oameni și a atâtor situații „făcute” și „contrafăcute” [...]

Dar și alți „oameni de bine”, a se citi mercenari, sunt în preajma lui Aurel Ardelean. Să-l numesc pe Dani Albu, un așa numit ziarist cu rudimente de cultură, care îi șantaja pe oamenii aflați în politichia arădeană pentru ca apoi să-i discrediteze în articole măsluite, fapt bine cunoscut tuturor. Nemaiavând o „foaie” unde să scrie, pentru că „Europeanul” este o fițuică pe care nu o citește nimeni, s-a gândit că un job, mai ales într-o perioadă de criză, este discreditarea noastră. Ce știe Dani Albu este destinul unui intelectual, oricare ar fi acesta? Dar despre o instituție de învățământ superior pe care, eventual, dacă a isprăvit-o, a

avut, în mod sigur, o frecvență mai mult decât redusă, și, desigur, la Universitatea „Vasile Goldiș”, în numele căreia, activează, cu atâta zel, neostenit fiind, din zi în noapte!

Dar adevărații tromboniști sunt G. B. & company. **De ce i-ar trebui lui G. B.**, proprietar la firmă de publicitate, „La reclama”, o firmă care primește publicitate de la stat, dar nu numai (Consiliul Județean, în principal, dar și primării, instituții descentralizate ale statului, etc.) **studii superioare**, când el, în costum și cămașă albă, deci, îmbrăcat impecabil, domină cu nonșalanță piața de publicitate arădeană? Îl rog pe bunul Dumnezeu să mă ajute să trăiesc spre a vedea o cuantificare a fondurilor acumulate de la stat și firme conexe prin a sa „La reclama”. **Ce vor, de fapt, G. B. și bunul său prieten E.P.?** La care se adaugă mai noul lor umil slujbaş **C. M.**, pe care nu regret că l-am meditat gratis peste doi ani și a cunoscut-o pe nevasta sa la orele de meditație din casa mea, ci mă consolez ce-i drept, firav, cu gândul că am învățat un tânăr gramatică, pentru că progresele lui erau chiar notabile. [...]

De fapt, despre ce dominație este vorba? Au ei credibilitate în urbe? Sunt „buni”, ce-i drept, în plan financiar în sensul că au inventat o „mașinărie” care funcționează prin fonduri primite de la stat. Mai finanțează primării. Mai finanțează Consiliul Județean. Și încă firme apăsate de pericolul unor posibile campanii de presă. Exemplul oferit prin denigrarea noastră poate servi drept învățătură pentru cei săraci cu duhul. Și pentru cei care se „simt cu musca pe căciulă”. **Marea miză a lui G. B. & company este să-l determine pe Aurel Ardelean să cumpere ziarul Glasul Aradului, pe care deja îl finanțează într-o bună măsură. Pe surse, am auzit că Aurel Ardelean a oferit, deja, 500.000 de euro pentru o iluzie, pentru un simulacru de presă care este Glasul Aradului. Ca să-l determine pe Aurel Ardelean să scoată banii (foarte mulți bani!) trebuie să ne discrediteze continuu și din ce în ce mai fulminant. Altminteri de ce să dea Aurel Ardelean atâția bani pentru un ziar cu o credibilitate și cu o arie de cuprindere, îndoielnice? [...]**

(13 decembrie 2010)

ARTICOLE DIN PRESĂ, CARE FAC OBIECTUL PROCESULUI: LIZICA MIHUȚ A CÂȘTIGAT PROCESUL CU AUREL ARDELEAN ȘI UVVG. I S-AU CERUT 60.000 DE EURO PENTRU PATRU ARTICOLE

Aproape cinci ani s-a judecat Lizica Mihuț – de această dată în calitate de ziarist, nu de rector al Universității Aurel Vlaicu din Arad (la vremea respectivă) – cu Aurel Ardelean, rectorul Universității de Vest „Vasile Goldiș” și instituția de învățământ superior condusă de acesta, pentru trei articole publicate în ziarul „Observator arădean”.

Aurel Ardelean și Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” (UVVG) i-au solicitat Lizicăi Mihuț nu mai puțin de 300.000 de lei (care atunci însemnau 60.000 de euro) pentru articolele publicate, pe care le-au considerat „defăimătoare”, „calomniatoare” și „insultătoare”. Că nu au fost așa reiese din Decizia nr. 631/22.10.2015 a Curții de Apel Craiova (procesul a fost strămutat acolo la cererea reclamantilor!), care este definitivă și irevocabilă, și prin care s-a respins acțiunea lui Ardelean și a UVVG ca fiind „nefondată”, după epuizarea tuturor căilor de atac.

Acum, cu decizia în mână, Lizica Mihuț a declarat că nu are nici un fel de pretenții de la Aurel Ardelean și Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, care vor trebui să plătească doar cheltuielile de judecată, așa după cum a stabilit instanța.

Alături de avocatul său, Ștefan Popescu, Lizica Mihuț a declarat într-o conferință de presă că dorește să pună punct litigiului cu Aurel Ardelean și UVVG. **„Nu avem nici un fel de pretenție, dorim să încheiem odată pentru totdeauna acest litigiu. Nu am nici un fel de resentimente și îmi doresc să se încheie toată această poveste”,** a declarat Lizica Mihuț.

Decizia definitivă și irevocabilă a instanței poate fi privită, în acest caz, și ca o victorie a libertății de exprimare, care nu a depășit, în cele trei articole incriminate, limita judecăților de valoare.

(7 decembrie 2015)

FOSTUL RECTOR AL UNIVERSITĂȚII VLAICU, LIZICA MIHUȚ, A CÂȘTIGAT PROCESUL INTENTAT DE CELĂLALT RECTOR ARĂDEAN, AUREL ARDELEAN

În urmă cu 4 ani și 8 luni, dr. Aurel Ardelean, împreună cu Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” o dădeau în judecată pe dr. Lizica Mihuț, la acea oră rector al Universității „Aurel Vlaicu”, pentru trei articole scrise de aceasta în perioada 2010-2011, articole acuzate ca fiind calomniatoare, defăimătoare și insultătoare. Pentru „repararea” imaginii, profesorul Ardelean și universitatea pe care o conducea, cereau 300.000 de lei.

A urmat o lungă judecată (așa cum par a fi toate în România), ce părea fără sfârșit, mutată de la Arad la Judecătoria Craiova.

Astăzi, în cadrul unei conferințe de presă, dr. Lizica Mihuț împreună cu avocatul său, Mihai Ștefan Popescu, au anunțat că procesul a ajuns, în sfârșit, la final, iar **decizia definitivă și irevocabilă dată de Curtea de Apel Craiova a fost respingerea acțiunii formulate de către reclamanti, considerată drept nefondată.**

„Spuneau că acele articole sunt insultătoare, calomniatoare și defăimătoare. Ce pot să vă spun e că noi am demonstrat trei mari probleme la aceste acuze:

1. *Domnul Ardelean nu a solicitat niciodată absorbția Universității noastre și au fost mai multe declarații a celor care au fost de față, când a venit domnul Marga și a cerut să fim absorbiți.*

2. *Domnul Ardelean și Universitatea Goldiș nu au primit nimic de la stat, ori se știe că aceste clădiri au fost proprietatea statului, am demonstrat asta cu acte.*

3. *Legat de campania unei jurnaliste, care a durat câteva luni: domnul Ardelean a declarat în instanță că nu o cunoaște, dar noi am avut un document care arăta că domnul Ardelean a plătit o anumită sumă de bani acesteia. Era cu semnătura dânsului și antetul Universității”, a spus Lizica Mihuț.*

Așadar, de-a lungul procesului s-a demonstrat că articolele publicate și semnate de doamna Mihuț nu numai că nu sunt insultătoare, ci că acestea conțin date veridice.

„Libertatea de exprimare poate să meargă până acolo unde aduce atingere onoarei, demnității unei alte persoane. În cauză, s-a analizat și

s-a dovedit că modul în care au fost scrise articolele și ceea ce a fost scris nu a adus atingere nici unui element al personalității sau a existenței Universității Vasile Goldiș. Din această cauză, ele nu mai pot fi considerate ca fapte ilicite. Un alt aspect important a fost și faptul că procesul s-a desfășurat în așa fel încât s-a putut demonstra că tot ceea ce a fost scris în aceste articole a fost adevărat”, a spus avocatul Mihai-Ștefan Popescu.

În încheiere, Lizica Mihuț a ținut să menționeze: „*Vrem să încheiem acest litigiu o dată pentru totdeauna și nu am resentimente față de Ardelean...*”

P.S. În măsura în care domnul Aurel Ardelean și/sau Universitatea Vasile Goldiș doresc să comenteze afirmațiile de mai sus, o să publicăm eventualele reacții.

(7 decembrie 2015)

UN PROCES CARE A DURAT 4 ANI ȘI 8 LUNI

Într-o conferință de presă organizată luni, 7 decembrie 2015, prof. univ. dr. Lizica Mihuț (însoțită de avocatul Popescu Mihail-Ștefan) a prezentat „Decizia 631/22.10.2015. definitivă și irevocabilă, pronunțată de către Curtea de Apel Craiova, prin care s-a dispus respingerea acțiunii formulate de către reclamanți ca fiind nefondată, după epuizarea tuturor căilor de atac”.

Reamintim cititorilor că reclamanții sunt Ardelean Aurel și Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, pârâta este Mihuț Lizica Mărioara, iar obiectul: „Obligarea pârâtei la plata către reclamanți a sumei totale de 300.000 de lei reprezentând contravaloarea prejudiciului nematerial presupus produs de către pârâtă prin publicarea unor articole ce au fost considerate de aceștia ca fiind defăimătoare, calomniatoare și insultătoare („Universitatea Vasile Goldiș și Monica Tulcan”, „Gânduri la o aniversare”, „Mai poate fi trombonit Aurel Ardelean”), toate publicate în presa locală arădeană”.

Ei bine, cu aceste pretenții reclamanții au sesizat Judecătoria Arad în data de 4.03.2011, introducând acțiunea în instanță, iar ulterior, pârându-li-se că nu ar exista o judecată imparțială din partea instanțelor locale, au solicitat strămutarea procesului, care în continuare a fost strămutat la Judecătoria Craiova.

După un proces care a durat fix 4 ani și 8 luni iată în esență motivarea instanței craiovene:

„Pe de o parte s-a apreciat că afirmațiile presupus defăimătoare incriminate de către reclamânți au fost reale, veridicitatea acestora fiind demonstrată pe parcursul procesului astfel:

- d. legătura strânsă de colaborare dintre Monica Tulcan și Universitatea Vasile Goldiș Arad a existat și s-a dovedit a fi existat, o lucrare cu autor Monica Tulcan, fiind livrată către Universitatea Vasile Goldiș Arad în 300 de exemplare, contravaloarea editării fiind achitată de către aceasta din urmă (în ciuda răspunsului reclamantului Ardelean Aurel, care a negat în instanță această legătură), de asemenea sediul fostului cotidian Glasul Aradului, în care au apărut mai multe articole publicate de către Monica Tulcan cu privire la pârâta Mihuț Lizica Mărioara a fost într-un imobil deținut de către Universitatea de Vest Vasile Goldiș Arad;*
- e. circumstanța posibilei absorbții a Universității Aurel Vlaicu Arad de către Universitatea de Vest Vasile Goldiș Arad, la dorința reclamantului Ardelean Aurel a fost reală, petrecându-se în perioada în care ministrul educației era dl. Andrei Marga;*
- f. circumstanța conform căreia reclamanta Universitatea de Vest Vasile Goldiș deține mai multe imobile dobândite în baza unor acte încheiate cu Consiliul Local al Municipiului Arad este reală, fiind demonstrată cu respectivele contracte încheiate între cele două părți”.*

Ca atare, s-a reținut de către instanța de judecată că: „... afirmațiile făcute nu încalcă principiul proporționalității, fiind păstrat astfel un echilibru necesar între standardele minime impuse de articolul 10 din CEDO – în privința libertății de exprimare și protecția asigurată drepturilor individuale în dreptul intern (prin art. 998-999 c. civ.) – neavând un caracter ilicit”.

Mihail - Ștefan Popescu, avocatul pârâtei, a ținut să precizeze la rândul lui: „A avut loc soluționarea litigiului, prin care reclamânții Ardelean Aurel și Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” solicitau un total de 300.000 de lei ca și despăgubiri raportat la articolele publicate la acea vreme. Reclamânții n-au avut chiar așa mare încredere în justiția arădeană și au solicitat strămutarea litigiului la Judecătoria Craiova.

Acolo au urmat toate fazele procedurale (Judecătoria, Tribunal, Curtea de Apel Craiova) și, după ce au fost parcurse toate aceste instanțe, s-a ajuns la hotărârea definitivă și irevocabilă a Curții de Apel Craiova prin care s-a constatat că acțiunea lor este netemeinică”.

„Mă bucur că după 4 ani și 8 luni a luat sfârșit un proces care nu avea nici un obiect în fond, dovadă că toate acuzațiile de calomnie și insultă au fost considerate ca nefondate. Din punctul meu de vedere niciodată nu am avut nici un resentiment nici față de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, nici față de d-l Aurel Ardelean, de care ne leagă o veche colaborare și sper ca în sfârșit cu acest proces litigiul nu numai că s-a încheiat, dar și cei care postează din interiorul instituției respective vor înceta postările și eu zic că relația trebuie să fie una de colaborare, de construcție și nici într-un caz una de demolare, care nu ne avantajează pe nici unul dintre noi”, a punctat prof. univ. dr. Lizica Mihuț în încheierea conferinței de presă.

(8 decembrie 2015)

PROF. UNIV. DR. LIZICA MIHUȚ A CÂȘTIGAT PROCESUL ÎN CARE ERA ACUZATĂ DE CALOMNIE ȘI INSULTĂ DE CĂTRE UVVG ARAD

După aproape cinci ani de zile, profesorul universitar doctor, Lizica Mihuț a câștigat un proces intentat de către Universitatea de Vest Vasile Goldiș din Arad și prof. univ. dr. Aurel Ardelean, președintele acestei universități. Aceștia au considerat că trei dintre articolele publicate de către prof. univ. dr. Lizica Mihuț au fost defăimătoare, calomniatoare și insultătoare, cerând despăgubiri în valoare de 60.000 de euro

Prof. univ. dr. Lizica Mihuț, la acea vreme rectorul Universității Aurel Vlaicu din Arad, a publicat, în intervalul 2010 - 2011 o serie de articole în ziarul local Observator. Printre acestea, trei - „Universitatea Vasile Goldiș și Monica Tulcan”, „Gânduri la o aniversare” și „Mai poate fi trombonit Aurel Ardelean” au fost considerate de către UVVG și rectorul acesteia (n. r. la acea vreme) prof. univ. dr. Aurel Ardelean drept calomniatoare și insultătoare. Drept urmare în martie 2011 reclamații au sesizat Judecătoria Arad, ca mai apoi procesul să fie mutat la Judecătoria Craiova pe motivul că la Arad, nu beneficiază de o judecată imparțială. De acolo, dosarul a ajuns și pe masa Tribunalului și apoi a Curții de Apel Craiova care a dat sentința definitivă și irevocabilă: „s-a dispus respingerea acțiunii formulate de către reclamați ca fiind nefondată, după epuizarea tuturor căilor de atac.”

Avocatul prof. univ. dr. Lizica Mihuț, Mihail Popescu, a avut de-a face cu trei echipe de avocați din partea reclamaților, însă a reușit să dovedească, că rând cu rând articolele publicate conțineau doar adevărul. Mai mult decât atât articolele au fost analizate și din punct de vedere al prevederilor Constituției României și s-a dovedit că nu au încălcat nici un articol.

La finalul procesului, reclamații au trebuit să plătească cheltuielile de judecată, iar pârâta, în speță prof. univ. dr. Lizica Mihuț spune că dorește ca aceste atacuri să se încheie, ea neavând nicio pretenție de pe urma procesului.

(8 decembrie 2015)

PREȘEDINTELE CASEI ROMÂNNO-CHINEZE ARAD, PROF. UNIV. DR. LIZICA MIHUȚ, CETĂȚEAN DE ONOARE AL MUNICIPIULUI ARAD

Președintele Casei Româno-Chineze Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț, a fost distinsă cu titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Arad. Decernarea înaltului și onorantului titlu a fost făcută în cadrul Zilelor Aradului, într-o ceremonie solemnă la Palatul Administrativ, în somptuoasa Sală Ferdinand. Personalitate academică și om de cultură, prof. univ. dr. Lizica Mihuț a primit titlul de Cetățean de Onoare din partea Primăriei municipiului Arad, pentru „implicarea cu dăruire și profesionalism în dezvoltarea învățământului superior arădean, precum și în promovarea imaginii Aradului în țară și străinătate“.

Distincția este o recunoaștere a contribuției deosebite a președintelui Casei Româno-Chineze Arad la dezvoltarea școlii românești și îmbogățirea patrimoniului material al statului român cu importante spații destinate educației.

Ca urmare a votului unanim al consilierilor locali arădeni, prin hotărârea 256/19.08.2016, doamnei Lizica Mihuț i-a fost decernată distincția deosebită în fața unei asistențe selecte. „Urmărind motivarea primarului Gheorghe Falcă, mă gândeam la octombrie 1931, când primarul Aradului conferea titlul de Cetățean de Onoare, marelui George Enescu, simbol al spiritualității românești. Atunci, George Enescu, nu a spus niciun cuvânt decât, citez din presa vremii, a făcut o plecăciune adâncă și le-a spus arădenilor „mulțumesc”, după care a interpretat câteva piese de virtuositate într-un mod absolut unic. De aceea, dați-mi voie să am și eu un model, pe George Enescu, și să las cifrele să vorbească în locul meu, grăitoare prin ele însele“, a declarat d-na Lizica Mihuț.

Astfel, în alocuțiunea pe care a susținut-o, Cetățeanul de Onoare al Aradului a făcut o trimitere la perioada 2000-2015, când a fost aleasă Rector și mai târziu Președinte al Consiliului Academic al Universității „Aurel Vlaicu”. De la 3 facultăți s-a ajuns la 9; de la 14 specializări de licență, la 38; de la 0 programe de master, la 22; de la 0 școli doctorale, la 2; de la 2154 de studenți la peste 15.000 în anumiți ani universitari; de la peste 100 de cadre didactice și personal administrativ la peste 300; de la un singur proiect înainte de anul 2000, la aproape 400; de la 1700 de metri pătrați de spații pentru învățământ, la 48 000 de metri pătrați, sală de conferință multifuncțională, sală de sport, două hoteluri; de la o

situație financiară precară la șase milioane de euro pe depozite. Și, nu în ultimul rând, s-a referit la cele 16 volume ale universității în perioada 2000-2015, o istorie a tot ceea ce s-a întâmplat în învățământul superior de stat din Arad timp de un deceniu și jumătate.

Ca istoric al culturii, d-na Lizica Mișuț a ținut să precizeze că a publicat toate cărțile despre istoria teatrului arădean și transilvănean la cea mai prestigioasă editură din România. Astfel, cele peste 3000 de pagini, reprezentând patru tomuri masive, au apărut la Editura Academiei Române.

În calitate de președinte al Casei Româno-Chineze Arad, s-a referit pe larg la sprijinul primit de Ambasada Republicii Populare China la București și a Casei Naționale Româno-Chineze, a conducerii acesteia, subliniind că România a fost reprezentată la întâlnirea Consiliilor Județene din 16 țări de către Consiliul Județean Arad, iar dintre cei doi ziariști invitați într-o vizită oficială la Beijing, unul a fost din Arad. De asemenea, d-na Lizica Mișuț a mulțumit primarului și Consiliului Local pentru finanțarea traducerii și tipăririi în limba chineză a albumului monografic al Aradului în ediție specială și pentru susținerea financiară a simpozionului internațional, ediția a doua, ce va avea loc în luna octombrie, sub genericul „Dialoguri culturale româno-chineze”.

Titlul de Cetățean de Onoare al Aradului constituie o apreciere o comunității pentru munca intensă și eficientă a d-nei Lizica Mișuț, profesor reputat, istoric al culturii, cercetător, personalitate proeminentă a vieții culturale naționale, cu o contribuție esențială în dezvoltarea Aradului și nu numai!

Andrei Ando, director general, Centrul Media West

(august 2016)

CLUBUL PRO CHINA LA PECICA

Ieri s-a înființat la Pecica primul CLUB PRO CHINA din ROMANIA, în prezența Excelentei Sale, XU FEIHONG, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Chinei în România, și a dlui Zhang Zheng, șeful secției politice din cadrul Ambasadei.

Organizarea a fost impecabilă. Meritul este, în primul rând, al primarului PETRU ANTAL, care a intuit oportunitatea de a arata înalților oaspeți chinezi proiectele prezente și de perspectivă ale orașului, abordând pragmatic și cu competență vizita de șapte ore în Pecica. FELICITĂRI domnului primar Petru Antal și entuziaștilor săi colaboratori pentru organizarea și desfășurarea acestei premiere naționale: CLUBUL PRO CHINA !!!

(13 aprilie 2018)

ÎMPREUNĂ PENTRU ARAD. PLEDOARIE PENTRU O NORMALITATE POLITICĂ

Se bine știe că am refuzat ferm și din convingere să fac parte dintr-un partid, de dreapta sau de stânga, cu toate că mi s-a propus de pe ambele „maluri” ale politichiei românești locul întâi pe liste de senatori/deputați. Nu regret, cu toate că mă nemulțumesc foarte multe lucruri în societatea românească. Pentru mine însă, partidul este omul, așa se explică faptul că apreciez deopotrivă politicieni de dreapta și de stânga, cum și dezavuez, uneori violent, alteori cu pasivitate, demersuri ale unor politrucii puși pe căpătuială și „mânați în luptă” de „socoteli” materiale sau de grup.

Când este vorba de interesele Aradului politicienii de sânga/dreapta, dreapta/stânga, trebuie să se dovedească a fi ÎMPREUNĂ, să se străduiască a aduce fonduri de la Guvern pentru municipiu și județ, oricare ar fi culoarea politică a administrației. Această PLEDOARIE a mea pentru ÎMPREUNĂ constituie, de fapt, o PLEDOARIE pentru normalitate. Să încercăm să ne batem între noi, pe ideologii și principii, și nu să criticăm continuu fără să gândim și o modalitate de zidire. De aceea întregul eșichier politic arădean trebuie să elaboreze ÎMPREUNĂ o strategie de construcție pentru Aradul de azi, dar și pentru Aradul de mâine. Veți spune unii, dintre cei care citesc aceste rânduri, că sunt naivă

și, poate, desuetă. Vă asigur că am ochii largi deschiși spre societatea românească și sufăr, precum atâția alții, când văd realitatea crudă, dramatică uneori. De aceea, optimistă fiind, din fire, ne place să credem că a venit timpul unei SOLIDARITĂȚI a taberelor politice arădene pentru interesele comunității noastre, pentru interesele noastre, ale tuturor, pentru prezent dar și pentru viitor.

(14 iulie 2018)

SĂRBĂTORI PASCALE, MAI ALTFEL

Sfintele Sărbători de Paște NU seamănă cu cele precedente din multe puncte de vedere. Dar dincolo de izolare, parcă niciodată, români și neromâni nu s-au descoperit a fi atât de răi, atât de animați de ură și încrâncenare, atât de „mânați” de a se discredita, adesea la „umbra” anonimatului, neavând curajul de a semna atacurile la persoană și mizeriile expuse pe rețelele de socializare. Am ajuns să criticăm chiar și pe cei care donează. Da. Este bine să-i aplaudăm pe aceștia, chiar dacă sunt din partidele de dreapta sau de stânga sau de centru. Chiar dacă sunt reprezentanți ai unor ONG-uri sau persoane fizice. Donația este, de fapt, un semn de bunățate, indiferent dacă are la temelie un anume gen de

interes, deoarece finalitatea contează. Dar frustrările sunt enorme. Nenorocirea cu Coronavirus „a scos” la suprafață răutăți nebănuite, precum și o acerbă bătălie pentru supraviețuire, cu „instrumente” de o copleșitoare violență. A învrăjbit tineri împotriva vârstnicilor, care se încăpățânează să trăiască, ba chiar să fie activi, să facă mișcare în izolare, să dea sfaturi și chiar să fie sănătoși, ceea ce este foarte grav, pentru că presupune cheltuieli: mâncare, medicamente, pensii etc. Donald Trump, președintele Americii, are 74 de ani, candidează pentru un nou mandat și vârsta nu constituie un impediment. La noi, chiar dacă nu se spune în mod direct, ci doar se învederează ideea că „sfatul bătrânilor” a devenit desuet și dăunător, ajungându-se în situația tragică ca, în absența aparatelor medicale, la terapie intensivă să se decidă că doar vârsta poate asigura un posibil succes medical.

Și totuși, criticile „curg”. Nu suntem împotriva criticii, pentru că eu însămi mă pronunț, fie că sunt sau nu ascultată, cu privire la multe probleme diurne și nu numai. Dar critica este binevenită când este constructivă, neavând intenția de a demola, ci, dimpotrivă, de a construi. De a atenua derapaje. Și de a propune posibile modalități de a „îndrepta”, desigur, cu o evidentă încărcătură subiectivă, cu toate că intenția este, în general, de a tinde spre obiectivitate. Și totuși, în nebunia asta cvasigenerală, ar fi bine să ne încărcăm pozitiv și să sperăm, cu tot sufletul, că „va fi bine”.

Așadar, să ne dorim ca Sfintele Sărbători ale Învierii Mântuitorului să ne aducă în suflete și în familie SĂNĂTATE, PACE și atât de necesara „TĂRIE DE A REZISTA” tuturor opreliștilor, știind că deasupra „a tot și a toate” SE AFLĂ NUMAI DUMNEZEU. De la EL și numai de la EL vine/ va veni salvarea umanității și a fiecăruia dintre noi.

Să celebrăm, ÎMPREUNĂ, Învieria Mântuitorului, cu strădania de a fi mai reflexivi și mult mai sinceri. Și fără duplicități. Și, mai ales, rugându-L pe Dumnezeu să fim sănătoși și să ne strângem mâinile cu bucurie și cu seninătate la sfârșitul nenorocirii pricinuite de Coronavirus. Doamne ajută!

HRISTOS A ÎNVIAT!

(19 aprilie 2020)

POSSIBILE ACTIVITĂȚI ÎN / DUPĂ IZOLARE

Gândindu-mă că mulți dintre noi suntem în izolare, iar ieșirile din casă sunt scurte și numai în cazuri absolut necesare, vă propun câteva posibile activități zilnice, cu sublinierea că puteți opta pentru una/ mai multe sau, dimpotrivă, le puteți eludați, dacă aveți alte deziderate.

Ceea ce doresc, însă, să precizez, vine într-un fel să contrazică anumite psihologi, pe care i-am auzit susținând că ar fi bine ca programele pentru toate zilele săptămânii să se desfășoare, potrivit unui orar fix, ce nu trebuie „sub niciun motiv” modificat.

Propunerea mea este să stabilim o Fișa de activități obligatorii și opționale, care să se desfășoare zilnic, la ore, pe care să le stabilim, în funcție de „chemarea” noastră interioară, astfel încât programul să fie flexibil dar, nicidecum, să nu ajungem la plictis și cu atât mai puțin într-o depresie cu consecințe imprevizibile și, uneori, periculoase în plan uman și social.

Iată, aceste posibile activități în izolare, care învederează opțiuni personale, ce pot avea, din punctul nostru de vedere, o anume valoare de generalizare.

Rugăciuni personale sau citite din cărți. Sau lectura unor texte din Biblie.

Ar fi bine ca acestea să nu lipsească din Fișa zilnică a programului nostru. Dacă nu avem această obișnuință, poate, nu ar fi rău să o introducem pentru prezent și pentru totdeauna, fiind conștienți că deasupra „a tot și a toate” se află numai Dumnezeu.

Efectuarea unor exerciții de mișcare este importantă nu numai pentru că asigură „o minte sănătoasă într-un corp sănătos”, ci și pentru că creează o stare fizică bună/ foarte bună, incumbându-ne, implicit, o „doză” de optimism.

Mersul pe jos, un mers apăsător, care să antreneze întregul corp, constituie o activitate pe care o putem desfășura în curte dar și în casă. Citeam că un mare maratonist efectua antrenamente, pe care le socotea foarte eficiente, mergând apăsător (nu alergând!) în jurul unor obiecte din casă, mereu altele, spre a-și oferi, totodată, un mic exercițiu de creativitate.

Informarea prin media (televiziune, presă scrisă, presă on-line, internet) cu privire la situația „la zi”, cu sublinierea că aceasta trebuie să fie succintă prin apelarea la mai multe surse, facilitându-se astfel constituirea unui punct de vedere personal și, pe cât posibil, obiectiv.

Trebuie să ne asumăm un set de valori la care să nu renunțăm în nicio situație, care să cuprindă respectul față de OM, dincolo de apartenența la un partid politic și dincolo de interese personale și de grup. Acest sentiment de altruism ne creează o situație de „bine” și atenuează frustrări, încrâncenări, răutăți adânci, violențe.

În Fișa noastră, ar fi bine, să așezăm, în mod programatic, detașarea de stările negative și anxioase, care ne inoculează nu numai o stare de disconfort, dar ne induce o teamă de imprevizibil, o instabilitate psihică.

Telefoanele, sunt uneori necesare, dar nu foarte multe și nici într-un caz, acele aducătoare de știri false sau de vești care ne pot răni sufletește.

Telefoanele pot îndeplini un rol de informare dar ele pot avea și o influență nocivă asupra noastră, așa încât este bine să le utilizăm cu chibzuință.

Gătitul poate constitui un țel în sine sau începutul unor activități culinare, pe care nu le-am făcut niciodată. Sau, dimpotrivă, gătitul poate fi doar o activitate bifată, care să asigure traiul diurn. Servitul meselor poate fi abordat ca un ritual al plăcerii gastronomice, dar și ca un moment oarecare, fără a i se da o importanță specială.

Citirea sau recitirea unor cărți aflate în mica sau marea noastră bibliotecă sau pe internet, cu accesarea site-urilor unor instituții de profil: edituri, biblioteci (naționale, județene, orașenești) sau aflate în colecții private.

Vizionarea pe internet a unor spectacole de teatru și filme sau audierea unor concerte (pentru toate apetențele) cu precizarea că aproape toate Teatrele din țară au elaborat un program în acest sens, inclusiv Teatrul Clasic „Ioan Slavici” din Arad.

Somnul de după-amiază. Mulți dintre noi ne-am dorit întotdeauna să dormim o oră/ o oră și jumătate după-amiază, dar nu am reușit din cauza unor varii motive, între care serviciul/serviciile/probleme imprevizibile. Dacă nu somn, măcar un rar și fascinant „dolce far niente”. Atenție! Nu mai mult de o oră și jumătate, maxim două.

Relaționarea succintă și, nu în cea mai mare parte a zilei, pe rețelele de socializare: facebook, instagram, bloguri/vloguri etc.

În aceste ciudate momente de izolare, putem medita asupra ideii de prietenie, evaluându-ne, pe cât posibil, obiectiv, apropiații, spre a reține prietenii autentici, pentru că doar „la nevoie” îi cunoaștem, cu adevărat.

Elaborarea unor strategii post-izolare, propunându-ne țeluri realiste, pentru viitorul nostru și al familiei, cu sublinierea că deasupra acestora

este bine să așezăm un optimism temperat de rațiune.

Pentru universitari, strategia trebuie, în mod obligatoriu, să își propună scoaterea din CV a studiilor și cărților plagiate și asumarea standardelor europene privind „cercetarea, dezvoltarea, inovarea”.

Jurnal al izolării, un jurnal nesofisticat, care doar să consemneze gânduri, emoții, frici, stări, opinii ale prietenilor și ale neprietenilor spre a ne descoperi/ a ne redescoperi pe noi înșine, și nu numai. Aceste consemnări în perioada de izolare pot reprezenta un memento, la care să ne raportăm mereu și mereu „fără ură și părtinire”.

(11 mai 2020)

AM GĂSIT UN PORTMONEU CU BANI MULȚI

Găsirea, în aceste zile, a unui portmoneu, mi-a adus în memorie o întâmplare, ce a avut loc în urmă cu ani, când profesor fiind la Colegiul „Elena Ghiba Birta”, trecând prin fața Teatrului, am văzut căzând, din buzunarul unuia din cei doi domni dinaintea mea, un portmoneu gros, plin cu acte și bani. Cum cei doi domni mergeau foarte tare și nu era nimeni prin preajmă, la care să apelez spre a-i opri, am fugit după ei și i-am ajuns abia aproape de magazinul de textile de pe strada Eminescu. Atunci, dându-i portmoneul proprietarului, cetățean german, mi-a spus că sunt în el toți banii pentru o casă pe care urma să o cumpere la Sibiu. Ajungând la liceu, după câteva minute, doamna Rodica Gabor (o distinsă contabilă a școlii), deja știa că am găsit un portmoneu plin cu bani, deoarece aflase de la domnul (angajat la Filarmonica arădeană), care îl însoțea pe cetățeanul german. A doua zi la ora 11, cei doi mi-au spus că mă vor căuta spre a-mi mulțumi. Mă gândeam că, probabil, îmi vor aduce un buchet de flori, dar NU AU MAI VENIT.

Am fost puțin surprinsă, mai ales că îl cunoșteam și pe „omul” de la Filarmonică. Măhnirea mea, atunci, a fost nu doar pentru că nu am primit un minim gest de mulțumire ci pentru că, știindu-se de returnarea portmoneului cu banii cetățeanului german (pentru cumpărarea unei case în Sibiu) comentariile au fost (îmi stăruie și acum în memorie): „câți bani are Mihuț, dacă a fugit după neamț să-i dea banii de-o casă înapoi“!!!

Îl cunosc pe arădeanul de la Filarmonică, dar îi scriu doar inițialele – G. Gh. – deoarece este cunoscut în Arad ca om respectabil. Decepția mea este imensă! Îl sun, astăzi, la telefon pe G. Gh. și îi amintesc

întâmplarea cu portmoneul dar, probabil, crezând că îi cer acum, după atâția ani, o eventuală „mulțumire” sau, probabil, s-a jenat că nu a mai venit împreună cu cetățeanul neamț la întâlnirea planificată, de comun acord, mi-a spus, cu evidentă jenă „...nu-mi amintesc...”. Atitudinea de astăzi îmi confirmă caracterul probat în urmă cu ani ...

Și totuși, nu sunt supărată, nici acum, nici atunci, pentru că DUMNEZEU m-a răsplătit mult pentru gestul meu, mai mult chiar decât meritam/ merit.

(15 mai 2020)

NOTA BENE PENTRU POLIȚIA LOCALĂ

DRAGI PRIETENI, În urmă cu câteva zile, am fost la o „Seară de poezie” la Grădina de vară, trebuind să trec pe strada Mețianu. Spectacolul începând la ora 20, vă mărturisesc că îmi era teamă de lumea pestriță, știută a se afla pe această stradă și la terminarea spectacolului (ora 21,30) „m-am lipit” de cameramanul de la TV ARAD. Spre surprinderea noastră, strada era supravegheată de Poliția Locală, fapt constatat și în zilele următoare. Trebuie să recunoaștem și să apreciem că POLIȚIA LOCALĂ constituie o prezență activă și benefică în municipiul nostru.

APRECIERI PENTRU POLIȚIA LOCALĂ DIN ARAD

Chiar nu-i înțeleg pe cei care sunt deranjați de activitatea dinamică a poliției locale. Nu înțeleg nici zarva produsă de reducerea, credem, firească, a unui post din cele trei ale membrilor unei singure familii, toți trei fiind angajați la poliția locală arădeană.

Prezența pe străzi și asigurarea ordinii în urbea noastră ne conferă o anume siguranță tuturor. Zile întregi, două-trei persoane stăteau cu nonșalanță vis-a-vis de poarta casei mele, urmărindu-mi ostentativ, venirile și plecările, modul de închidere a porții. Apariția în spațiu public a imaginilor a condus la o atitudine promptă și, sper, de durată.

Avem nevoie de o poliție profesionistă. Cu TOȚII suntem profund interesați de SIGURANȚA, ORDINEA și CONCORDIA în municipiul nostru și nu numai!

(18 septembrie 2020 / 13 iulie 2021)

ANUL NOU CHINEZESC 2022

Fără îndoială, China este una din marile puteri ale lumii de azi, iar poporul chinez, ce reunește peste un miliard și jumătate, constituie un model de hărnicie și loialitate. Cultura și Civilizația Chineză sunt fascinante nu doar prin vechimea lor, de peste 5000 de ani, ci și prin descoperiri științifice, tehnice, culturale, artistice, care au contribuit, în mod fundamental, la dezvoltarea umanității.

ANUL NOU CHINEZESC este cea mai importantă SĂRBĂTOARE TRADIȚIONALĂ A CHINEZILOR. Festivalul începe în prima zi din prima lună din calendarul chinezesc (anul acesta, mâine, 1 februarie) și ia sfârșit cu Festivalul lampionilor, care are loc în a 15-a zi, iar anul 2022 este ANUL TIGRULUI DE APĂ.

Să dorim succes și prosperitate poporului chinez, de peste șapte decenii, un prieten adevărat al românilor. Să ne exprimăm speranța că în anul acesta și în anii, ce vor veni, cooperarea României cu China va cunoaște o reală dezvoltare, profitabilă pentru ambele țări și popoare. LA MULȚI ANI, CHINA !!!

(31 ianuarie 2022)

CAPITOLUL X
RECEPTARE CRITICĂ

ION COCORA, *ARADUL ÎN JURNALUL TEATRAL* în REVISTA „NEUMA”

Jurnal teatral (revista „Neuma”, nr. 9-10,2021) 12 septembrie 2011. Am în față două tomuri masive, de peste o mie cinci sute de pagini, consacrate fenomenului teatral arădean, apărute recent la Editura Academiei, care sunt semnate de Lizica Mihuț, cunoscută profesoară universitară, rector al Universității „Aurel Vlaicu” din urbea de pe Mureș. Le țin pe birou de câteva zile și le privesc cu uluială. Din când în când le răsfoiesc sumarul, încep să citesc un capitol, trec apoi la altul, îmi dau seama că nu e de glumit și că o lectură integrală cere efort și timp. Nu știu dacă sunt în stare să mă înham la ea. Oricum, sentimentul încercat e de provocare și interes. Sunt convins că pentru a scrie asemenea „cărțoaie” a fost necesară o muncă de decenii. Îmi amintesc că imediat după 1970, fiind proaspăt redactor la revista Tribuna, am primit constant, de la o tânără, pe atunci profesoară de liceu, plicuri cu cronici la spectacole de teatru, scrise cu inteligență și spirit critic, iar câteodată și scurte consemnări ale unor investigații ce atestau pasiune pentru scotocirea arhivelor și descoperirea acelor date capabile să asigure probitate științifică textului scris. Acestea din urmă, fie că aveau ca obiect prezentarea de reviste vechi, cu reținerea unor aspecte importante pentru climatul cultural al epocii respective, fie contribuțiile unor personalități de marcă din varii domenii, dar cu osebire din cele teatrale, din Transilvania în general și în particular din Arad, întotdeauna se impuneau atenției atât printr-o impresionantă cantitate de informații, cât și printr-o judicioasă interpretare a lor. Recunosc că în acei ani îmi venea greu să întrevăd cum se vor finaliza în timp astfel de strădanii. Sigur e că nu m-am gândit, în niciun caz, că o patimă înăscută pentru teatru, văzut ca element definitoriu în trecutul și prezentul cultural al unui oraș, își va găsi împlinire într-o lucrare de amplitudine cum este Aradul teatral, care nicidecum nu se limitează la cercetare a unui fenomen local, ci vizează, dintr-o perspectivă istorică și științifică integratoare, starea și devenirea teatrului românesc în ansamblul lui.

Perioada radiografiată document cu document, de la acte oficiale la note de ziar, indiferent de limba în care sunt scrise (maghiară, germană, română etc.), dacă luăm ca reper primul înscris ce se referă la prezența teatrului pe teritoriul Aradului, se întinde pe durata a peste două veacuri și jumătate. Acumulările și evoluția în timp a tot ceea ce înseamnă

teatrul și a ceea ce îi asigură permanența și forța de a atrage și fascina sunt atent evaluate, cu nuanțări subtile la toți parametrii: repertoriu, reprezentare scenică, interpretare actoricească, artă regizorală, aport educativ, contribuție la dezvoltarea limbii, la consolidarea unor tradiții etc. Comentariul avansează constant, fără să evite, atunci când e nevoie să clarifice și să pună lucrurile la punct, idei și opinii personale, în susținerea cărora tonul polemic e deseori categoric și dezarmant. Lizica Mihuț e un cercetător meticolos, obsedat de detalii, care verifică și cumpănește fiecare amănunt, extrage din el ceea ce este esențial, depășind astfel simpla înșiruire a unor date și tinzând să le surprindă semnificația. Față de fiecare document în parte se adoptă o atitudine diferențiată, mai ales prin modul cum e tratat și prioritățile care i se acordă. Apar cu destulă transparență analogii ce îndeamnă la meditație, punți de legătură între ceea ce a fost și ceea ce este, un întreg complex de dificultăți cu care teatrul și slujitorii lui se confruntă încă de la origini. În capitolele consacrate Transilvaniei și teatrului arădean până la Marea Unire, fără să se ignore referirile la Țara Românească și Moldova, interpretarea informațiilor e foarte riguroasă, comparativismul fiind o sursă de opinii multiple. Autoarea aspiră permanent către o cercetare de sinteză, direcționată pe un traseu de la „centru” spre „periferie”, de la „centru” la „local”. În Mișcarea teatrală arădeană după înfăptuirea Marii Uniri, în care o pondere mare revine perioadei de după cel de al doilea război, direcționarea se inversează, traseul e de la „periferie” la „centru”, de la „local” la „centru”. E ușor de presupus că, într-o atare situație, în cel de al doilea tom au loc câteva modificări însemnate ale tipului de discurs. Formele publicistice utilizate sunt mult mai diverse: de la anchete și interviuri la analize ale dramaturgiei și ale mutațiilor produse în arta spectacolului, de la mărturii de regizori, actori, scenografi, directori de teatru, spectatori la reproducerea unor fragmente din articole publicate în ziare etc. Disocierile făcute pe marginea documentelor și a altor materiale factice sunt nu numai pertinente și incitante, ci stau și sub semnul conlucrării exemplare dintre vocația istoricului de teatru cu aceea a eseistului și rafinatului „degustător” de spectacole și chiar a gazetarului.

Spirit iscoditor, neliniștit, obsedat de perfecțiune, deschis la orice observații și sugestii de bună credință, Lizica Mihuț, după ce tipărise în 2009 Mișcarea teatrală arădeană după înfăptuirea Marii Uniri (circa o mie de pagini), vizând perioadele inter și postbelică, nu și-a considerat

cercetarea încheiată, definitivă, dimpotrivă, revine repede asupra ei restructurând-o în două volume și adăugându-i aproximativ cinci sute de pagini. Introduce astfel „începuturile”, datând din 1752, dar și paragrafe și informații inedite care au ca obiect în exclusivitate activitatea Teatrului de Stat din Arad (devenit Teatrul Clasic „Ioan Slavici”) de la inaugurare (4 noiembrie 1948) și până la zi (31 decembrie 2010). Rezultă de aici o imagine de viață și istorie teatrală cu acoperire în două sute cincizeci și opt de ani. Iarăși simt nevoia să scriu cuvântul uluitor! Odată cu crearea unei instituții teatrale stabile, cu un personal artistic și auxiliar calificat numeros, problemele cu care se confruntă arta scenică, artiștii la rândul lor, mereu în confruntare cu noi realități, nu numai că se înmulțesc, ci și obligă la o extindere considerabilă a modului de abordare a unor aspecte și tensiuni specifice domeniului și epocii. Lizica Mihuț ordonează un material documentar vast, indiferent de natura lui, într-o exegeză de sinteză, cu o desfășurare „arhitecturală” pe multiple planuri. Folosește de regulă trei surse: una o reprezintă, arhivele (decizii emise de autorități, adrese, scrisori, referate etc.), alta așa-zisa memorie media (consemnări din ziare, din caiete program, cronici, interviuri, oferte de publicitate etc.), iar ultima e memoria afectivă, foarte productivă și ea pentru autoare, care se bazează fie pe mărturisiri directe ale celor ce creează spectacole (dramaturgi, regizori, actori, scenografi etc.), fie ale acelor ce le consumă (spectatori, critici). Memoria afectivă nu e un colaj de impresii și confesiuni adunate de pe ici-colo, ci, în ciuda aridității și monotoniei la care ar fi putut să ducă la un moment dat ambiția de a nu omite nimic din ceea ce timpul ar putea să conserve, un capitol dinamic, antrenant, cu un sporit grad de atractivitate, citit realmente cu mare interes. Lizica Mihuț nu pierde nicio ocazie, ori de câte ori o are, să scrie cronici despre premiere, să emită aprecieri critice judicioase, totdeauna la obiect, fără exaltări și concesii. De asemenea, din același impuls al implicării, ori de câte ori se întâmpla ca la Arad să poposească personalități de prim ordin ale teatrului românesc (actori, regizori, directori de teatru, critici, dramaturgi etc.) se pare că a fost imposibil să scape neintervievate. Dovadă sunt „convorbirile de ieri și de azi” cu Dina Cocea, Radu Beligan, Ștefan Iordache, Ovidiu Iuliu Moldovan, Ion Caramitru, Valeria Seciu, Horațiu Mălăele, Mariana Mihuț, Marin Moraru, George Mihăiță, Tudor Gheorghe, Emil Boroghină, Cătălina Buzoianu, Alexa Visarion, Alexandru Darie, Paul Everac, Romulus Guga, Ion Zamfirescu, Valentin Silvestru, Victor Parhon, Ileana

Berlogea, Ion Toboșaru ș.a.m.d. Lecturate la temperatura zilei, după ce a trecut destul timp de când au fost luate, multe din interviuri au dobândit valoarea unor veritabile pagini de istorie teatrală, conțin confesiuni importante pentru cine vrea să cunoască gândurile și devenirea unor destine artistice de excepție. Nu am sentimentul că exagerez când afirm că singure aceste „convorbiri”, expresie a unei reale vocații de publicist, ar fi fost în măsură să alcătuiască sumarul unei cărți pasionante și instructive deopotrivă. Alteori, dorindu-și o susținere cât mai convingătoare a afirmațiilor, autoarea recurge la provocarea unor intelectuali de vază ai orașului, oameni de probitate morală și gust, cultivați, care au câte ceva special de spus despre teatru, determinându-i să-și aștearnă gândurile pe hârtie. În această categorie trebuie neapărat incluși, alături de Ovidiu Cornea, unul dintre cei mai valoroși și devotați directori ai teatrului, ziaristul Puskel Peter, profesor dr. Dumitru Mărcuș, „fost cândva secretar literar”, profesor dr. Daciana Marinescu și profesorul Florin Didilescu, director al Bibliotecii Județene „A. D. Xenopol”, fiul unei vestite familii de actori, care se confesează tranșant: „Mie îmi place să spun că m-am născut în teatru și nu exagerez atâta timp cât părinții mei ocupau una din locuințele de serviciu ale teatrului situate la ultimul etaj. Din 1950 și până în 1954 am învățat să merg, să mănânc, să vorbesc, să mă joc în casa mea, Teatrul din Arad”.

Trecută prin mai multe „etape editoriale”, supus cu profesionalism unor metamorfoze repetate, nu mă mir să aflu că Aradul teatral (1787 – 2010), cercetare monografică model de referință pentru definirea identității unui spațiu cultural, singulară la noi, a iritat numeroși conorașeni ai autoarei, roși de invidii, mărunți și meschini în neputința lor.

Fragment extras din Neuma nr. 9-10, septembrie și octombrie, revistă editată de Asociația Culturală Neuma sub egida Uniunii Scriitorilor din România și finanțată cu sprijinul Ministerului Culturii.

(„Neuma”, nr. 9 - 10, 2021)

DIANA ACHIM, *CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ. DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE* (volumul III)

„Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze” (III), apărută la Editura Forumul Româno-Chinez, Arad, 2019, este, în primul rând, o carte frumoasă, începând cu învelișul ei și continuând cu ceea ce este mai important, miezul și sensul cărții. Poate sunt subiectivă în prezentare – am și motive, voi spune de ce – însă cărțile, indiferent de natura lor, ne determină să fim părținitori, pentru că, în definitiv, avem libertate deplină când alegem ce citim de pe raftul unei biblioteci sau dintr-o librărie. Aceasta este justificarea pentru alegerea unui registru personal, cel de iubitor de lectură, nu obiectiv, critic, în prezentarea acestei cărți.

Spuneam că e o carte frumoasă. Aspectul exterior nu e de neglijat, pentru că îndeamnă la lectură, la descoperirea interiorului, care este structurat într-o ordine cu care ne-am obișnuit de la edițiile anterioare ale acestui simpozion. Frumusețea înseamnă armonie, așadar structura riguroasă, pe capitole, este un aspect care dă ordinea necesară unor texte care, altfel, sunt de diverse calibre.

Peste 400 de pagini, grupate în patru capitole, se raportează la aceeași temă – relația între cultura și civilizația chineză și cultura și civilizația română. Unitatea cărții este dată și de rațiunea apariției ei – produsul scris al unui simpozion. Prin definiție, simpozionul este o discuție organizată. Cartea se justifică pentru că reprezintă forma de a conserva dialogul prilejuit de întâlnirea autorilor, ca mărturie peste timp a ideilor expuse în același cadru în care ne aflăm și astăzi, la cea de a V-a ediție.

Aproximativ 200 de pagini conțin lucrările în limba română și în limba engleză a participanților de la ediția a IV-a a simpozionului. Chiar dacă fiecare text este unic în felul său, atât ca discurs, cât și ca valoare, ceea ce leagă cu adevărat această secțiune a cărții este dorința de a pune laolaltă informații și impresii despre specificul culturii și civilizației chineze. Există o multitudine de perspective și de voci, care abordează, într-o manieră polifonică, teme diverse, de la cultură, educație, știință, literatură și până la politică, filosofie și economie. De remarcat este și faptul că mulți dintre autori s-au mai întâlnit, în același cadru, în edițiile anterioare, dar dialogurile româno-chineze nu s-au încheiat, ci au produs

lucrări din ce în ce mai bune, mai adânci, cu fiecare an adăugat la această experiență.

O noutate în raport cu edițiile precedente este Capitolul al II-lea, cu peste 70 de pagini, unde sunt publicate eseurile a 15 elevi de la Colegiul Național „Moise Nicoară” din Arad, prefațate de o lucrare cu caracter filosofic, care asigură fundalul teoretic pe care se așază cele șapte texte propuse în simpozionul organizat în cadrul liceului. Unitatea acestui capitol al cărții este dată de raportarea la o subtemă a „dialogurilor culturale”, respectiv: „Teme și motive în folclorul chinez și român. Abordare comparativă”. Principalul motiv al registrului subiectiv pe care l-am propus în prezentarea cărții este faptul că am fost direct implicată în organizarea simpozionului elevilor, alături de colegii mei, profesorii coordonatori. Cu stângăcii inerente vârstei și pregătirii, dar și cu sclipiri, aș spune, specifice aceleiași vârste, elevii acestei școli de elită aduc o perspectivă proaspătă asupra ființelor fabuloase care populează basmele, abordează simboluri comune, vorbesc despre mituri, tradiții și mentalități, care se întâlnesc sau se situează în opoziție în cele două culturi – cea românească și cea chineză.

Capitolul al III-lea imortalizează în fotografii momente din întâlnirile directe ale oamenilor care promovează aceste relații de prietenie și colaborare între cele două țări. Este o parte importantă a cărții, chiar dacă ocupă puțin peste 20 de pagini. Sunt ilustrate întâlniri oficiale sau de suflet între reprezentanți ai celor două culturi, mărturie a dialogului autentic între oameni.

Capitolul al IV-lea reunește articolele din presă, care au anunțat sau au comentat evenimentele importante, desfășurate pe parcursul unui an de dialog româno-chinez: ianuarie - noiembrie 2018. Evident, acest capitol este scris în registrul jurnalistic. Trebuie să remarcăm faptul că presa a consemnat de fiecare dată, cu obiectivitate, întâlnirile semnificative, care au consacrat prietenia și colaborarea între cele două țări.

Excelența Sa, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al R.P. Chineze în România prefațează cartea care face obiectul prezentării noastre, definind sensul cărții: „promovăm conectivitatea spirituală”, respectiv „dezvoltarea cuprinzătoare, durabilă și profundă a relațiilor bilaterale”. Cred că scopul acesta s-a atins cu fiecare ediție a simpozionului organizat de președintele Forumului Prieteniei și

Colaborării Româno-Chineze, prof. univ. dr. Lizica Mihuț, iar cartea aceasta frumoasă o dovedește din plin.

(Editura Forumul Româno-Chinez, 2019)

DIANA ACHIM, CHINA ȘI ROMÂNIA. DIALOGURI ÎNTRE CIVILIZAȚII ȘI SCHIMBURI CULTURALE

China și România. Dialoguri între civilizații și schimburi culturale este o carte editată de Ambasada Republicii Populare Chineze în România, prin Centrul Cultural Chinez din București, în condiții grafice de excepție, care dintru început își mărturisește sensul: volumul este dedicat tuturor celor care au contribuit la promovarea schimburilor culturale între China și România, așadar ne este dedicat și nouă, celor prezenți aici.

Aș vrea să o prezint pornind de la copertă spre interior, pentru că este o carte care nu poate trece neobservată. Mie mi-a atras atenția coperta I, mai precis imaginea unor vase de ceramică și din aur, care pare a-și modifica forma și culorile caleidoscopic; formele par a trece discret și natural din motive cu specific românesc, în motive cu specific chinezesc. Este uimitoare această dinamică, sugerată și de imaginea de fundal, care imită o amprentă sau de motivele labirintice, care ornează și încadrează titlul și imaginea centrală. Coperta este o punere în abis a conținutului acestei cărți, care cuprinde experiențe umane extraordinare, generate de întâlnirea a două culturi: China și România.

În cuprinsul acestui volum semnează autori români și chinezi, deopotrivă, care au în comun pasiunea dialogului și a descoperirii unei dimensiuni umane care transcende specificul național, fără a pierde ceea ce este unic și particular. Discursul fiecărui autor are o amprentă personală puternică, fiecare text vorbește despre identitate și alteritate într-o manieră cuprinzătoare. Fiecare experiență este ilustrată cu fotografii reprezentative, care conservă momente privilegiate ale întâlnirii dintre oameni, în spiritul bunei înțelegeri.

Voi enumera în continuare câteva din „firele nevăzute” care leagă cele două culturi, care devin vizibile odată ce sunt scoase la iveală de autori:

1. Consensul politic, stabilit la nivel înalt de reprezentanții celor două țări, este reliefat în textul semnat de Excelența Sa, Doamna Ambasador al Republicii Populare Chineze la București, Jiang Yu, care deschide volumul de față scriind candid și firesc despre sentimentele dintre China și România, legământul de milenii dintre inimi. Este interesant cum se surprinde aici atât o istorie de peste 400 de ani de comunicare între cele două culturi, cât și intersecțiile de suflet, sentimente, mentalități și tradiții, care s-au întâmpnat de atunci până astăzi.

2. Comunicarea între instituții de cultură reprezentative, descrisă în Dialogurile și schimburile dintre civilizațiile și culturile noastre, România – China, se conturează în textul semnat de vicepreședintele Institutului Cultural Român, Krizbai Béla Dan. Despre aceeași dimensiune scrie și Constantin Lupeanu, ambasador și fost director al Institutului Cultural Român la Beijing, în textul cu titlul Dialogul prieteniei de milenii.

3. Identitatea lingvistică este problema abordată de prof. univ. dr. românolog Ding Chao, de la Universitatea de Studii Străine din Beijing, în articolul Predarea limbii române în China. Prof. univ. dr. Luminița

CUPRINS:

Excelența Sa, YU JIANG, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al R. P. Chineze în România	
- PREFAȚĂ	3
Prof. univ. dr. LILIA MIHUT - ARGUMENT	5
CAPITOLUL I	
Simpozium Internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze” Program	7
Programatic Internațional Symposium „Chinese Culture and Civilization, Romanian-Chinese Dialogues”	11
CAPITOLUL al II-lea	
Scrisoarea de felicitare adresată de către AMBASADA REPUBLICII POPULARE CHINEZE ÎN ROMÂNIA	15
CAPITOLUL al III-lea	
ACIUM Diana	
Prezentarea cărții „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze” (III)	17
Book Review „Chinese Culture and Civilization, Romanian-Chinese Dialogues (III)”	19
CAPITOLUL al IV-lea	
CHIBĂȚĂ Alina	
China: un miracol spiritual și tehnologic	129
China: a Spiritual and Technological Miracle	134
CIOARĂ Alexandru	
China, unul din marile puteri economice ale lumii	128
China: One of the Greatest Economic Powers of the World. Some Opinions	133
CRISTEA Tabita	
Moment aniversar: relațiile diplomatice și de prietenie româno-chineze. Șapte decenii de existență. Anniversary Moment: Romanian-Chinese Diplomatic and Friendship Relations, Seven Decades of Existence	134
CRĂȘAN Corina	
Plică și pe stivă: integrarea medicamentelor tradiționale chineze în contextul medical modern	139
Plea for Integration: Traditional Chinese Medicines into Arafa's Medical System	141
CISĂRBĂ Edith	
De la China până în Europa, pe cămin - bunelor maniere	141
From China to Europe, on the Route of ... Good Manners	148
DRĂGOȘ Ana Maria	
China Nouă - 70 de ani	153
SCHEWARTZ Gabriela	
Nei confesiuni, noi realități, noi perspective	203
New Confessions, New Realities, New Perspectives	204
TĂMBULEAN Petruța	
Cultura tradiției chineze în Festivalul deschis	306
Some Chinese Traditions, Open Windows	314
An Invitation to Redesign of Chinese Tales. (2018)	322
TOBI RICH David	
China, o abordare actuală	330
China, an Innovative Approach	340
CAPITOLUL al V-lea	
Album foto	351
CAPITOLUL al VI-lea	
FORUMUL PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ROMÂNNO-CHINEZE. ECOURI ÎN PRESĂ	375

Bălan, directorul Român al Institutului Confucius din cadrul Universității din București semnează un text „în oglindă”: Limba chineză – o punte fundamentală a prieteniei româno-chineze.

4. Parteneriatul cultural și educațional este o altă coordonată pe care se consolidează relațiile celor două țări. Prof. univ. emerit. dr. ing. Constantin Oprean, Directorul Român al Institutului Confucius din Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, consemnează realizările unei veritabile prietenii intelectuale.

5. Literatura este o altă legătură puternică despre care aflăm în Destin, întâlnire, binecuvântarea literaturii, text semnat de Gao Xing, scriitor, traducător și redactor-șef al revistei „Literatura universală”, cea mai veche revistă din China specializată în traducerea și prezentarea literaturii străine. Merită să citim despre efectul literaturii românești asupra unui mare om de cultură chinez.

6. Pledoaria pentru dialogul oamenilor de cultură este susținută de prof. univ. dr. Lizica Mihuț, Președintele Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze, care semnează Dialoguri româno-chineze la Arad. Se evocă aici toate cele cinci ediții anterioare ale Simpozionului Internațional la care, iată, participăm și astăzi. Aș spune că pentru această experiență culturală complexă, care cuprinde comunicări științifice sau subiective, expoziții, ateliere de creație, cărți sau articole de presă, este potrivită afirmația citată pe coperta a IV-a a volumului: „Savoarea cremei de legume este dată de felurimea aromelor aduse împreună.”

7. Cercetarea științifică este un alt punct de întâlnire a culturilor și civilizațiilor chineză și română. Dr. Wen Chenghao, asistent cercetător științific la Institutul de Arheologie al Academiei Chineze de Științe Sociale, scrie cu pasiune despre Dialogul între Fluviul Galben și Marea Neagră: însemnări arheologice din cadrul cooperării chino-române în anul 2019. Nu întâmplător, pe aceeași dimensiune a cercetării științifice, volumul se încheie cu descrierea studiului Vase antropomorfizate din culturile Cucuteni și Yangshao și Majiayao a doi autori: dr. Cornelia-Magda Lazarovici, cercetător științific la Institutul de Arheologie din Iași și prof. univ. dr. Gheorghe Lazarovici, conducător de doctorate la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. Aici aflăm că imaginea caleidoscopică de pe coperta I nu este doar o iluzie optică. Formele simbolice care reprezintă, în esență, cultura românească veche și cultura chineză veche, se întâlnesc armonios într-o mentalitate ancestrală care unifică, nu desparte.

Cartea China și România. Dialoguri între civilizații și schimburi culturale este o experiență care merită trăită.

(Ambasada Republicii Populare Chineze în România, 2020)

LAZĂR FAUR, CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ. DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE (volumul IV)

Orice abordare teoretică a culturii și civilizației chineze presupune un efort de volum și de consistență. Răsplătit prin fascinanta descoperire a valenței universale pe care atât baza cât și viitorul acestei civilizații o conferă întregii omeniri. Cunoașterea culturii chineze nu pornește pentru noi, europenii, doar dintr-o dorință exotica de a pătrunde specificul sau misterele unei lumi îndepărtate, deoarece înțelepciunea și pragmatismul chinezilor ne-au oferit mereu o alternativă de gândire și de construcție a concretului. Și cu cât am reușit să o înțelegem și să o aplicăm mai potrivit în realitatea noastră, cu atât am avut de câștigat în propria devenire, dar și în schimbul benefic de bunuri și de idei cu marele popor chinez.

Într-o lume globalizată, ce a renunțat voluntar la conceptul izolării, repudiind închistarea pentru o deschidere totală, barierele sunt perimate, devenind un nonsens al civilizației în care trăim. Relația cu marile popoare și civilizația lor istorică nu poate fi altceva decât un mare avantaj, o oportunitate pentru progres și bunăstare. Orientul a rămas secole la rând interzis occidentului, iar acum, paradoxal, se înfiripă uneori o reținere de a pași alături de orientali. Contrazisă de legăturile umane care nu pot fi îngrădite, dar și de rezultatele unor colaborări sincere și productive. Așa că dincolo de orice ipocrizie politică sau de vreo teamă concurențială e celor prea firavi, oameni se caută, se descoperă și se mărturisesc prin valoarea lor unii altora.

O dovadă a unui astfel de comportament firesc și luminat este și volumul IV al cărții **CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE CHINEZĂ, DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE**, apărut la Editura Forumul româno-chinez, în noiembrie 2020. Un volum eveniment, dedicat împlinirii a 70 de ani de la instituirea relațiilor diplomatice și de prietenie între România și China. Beneficiind de sprijin din partea Consiliului Județean Arad, prin Centrul Cultural Județean Arad în proiectul – Tipărirea cărții, „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri

româno-chineze”, precum și din partea Primăriei municipiului Arad, prin Centrul Municipal de Cultură, referitor la proiectul „Concepția, editarea și promovarea cărții”, această apariție editorială demonstrează deschiderea spre cultură a Aradului, oraș cu o străbună tradiție în acest sens.

Coordonatorul cărții este Prof. univ. dr. Lizica Mihuț, Președintele Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze, care precizează contextul apariției acestei lucrări: „aniversarea celor șapte decenii de relații diplomatice și de prietenie între România și China constituie un reper pentru dezvoltarea colaborării și cooperării româno-chineze, în prezent, dar și în viitor”.

Cartea beneficiază de un Cuvânt Înainte semnat de Excelența Sa YU JIANG, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în România, care apreciază că în cadrul Simpozionului Internațional „invitații distinși au vorbit liber și au explorat profund diverse domenii ale culturii chineze, prezentând de asemenea multe idei

Lansarea cărții Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze (IV), cu participarea Președintelui Consiliului Județean, dl. Iustin Cionca, Prefectul județului Arad, dl. Toth Csaba, Primarul Aradului, dl. Călin Bibarț, viceprimarul orașului Arad, dl. Lazăr Faur, Lizica Mihuț, 4 noiembrie 2020

și sugestii pline de înțelepciune despre dezvoltarea schimburilor culturale chinezo-române și dezvoltarea relațiilor bilaterale”. Totodată, Excelența Sa YU JIANG a înaintat „Scrisoarea de felicitare adresată de către Ambasadorul Republicii Populare Chineze în România”, care se regăsește în Capitolul al V-lea al cărții, exprimând felicitări organizatorilor și subliniind speranța privind continuarea prieteniei între cele două popoare, precum și aprofundarea cooperării în vederea materializării unor noi realizări în relațiile dintre China și România pentru dezvoltarea comună a celor două țări.

Volumul în discuție reunește lucrări susținute la ediția precedentă a Simpozionului Internațional, referindu-se la dialoguri româno-chineze, pe diferite teme abordate în funcție de experiențele culturale sau personale ale autorilor. Lucrările sunt semnate de istorici, medici, profesori din învățământul preuniversitar și universitar, psihologi, ingineri, manageri, studenți, elevi, jurnaliști, care au avut un contact substanțial cu cultura și civilizația chineză.

Studiile și articolele din Capitolul al IV-lea al cărții, intitulat „Prezentarea lucrărilor” au caracter științific sau emoțional și dimensiuni diferite, în funcție de abordarea unor teme de interes privind realitatea chineză. Găsim prezentări sintetice sau exemplificative privind filosofia și spiritualitatea chineză, alături de ilustrări ale conceptelor contemporane în diplomatie. Incursiuni în literatura chineză, trimiteri la cultura tradițională, precum și prezentări inedite din lumea artei teatrale. Deosebit de expresivă este perspectiva structurală asupra filosofiei antice sau referințele despre gândirea morală proprie marelui filosof Confucius. Este pusă în discuție posibilitatea integrării medicinei tradiționale chineze în actualul sistem medical, nivelul ridicat de eficiență a acesteia, inclusiv printr-o relatare în urma unei vizite într-un spital chinezesc. De asemenea, miracolul economic și avântul tehnologic, însoțite de o sinteză istorică explicativă a condițiilor culturale, sociale și demografice care au favorizat aceste performanțe, completează conținutul acestor prezentări.

Diversitatea tematică și de expresie proprie autorilor ce au ilustrat prin lucrările lor prezentarea din Capitolul IV al volumului, asigură atractivitatea și interesul pentru lecturarea acestei cărți. Deși are o structură preponderent academică și o ținută evident științifică, volumul poate fi ușor apropiat de preferința fiecărui cititor care își dorește o lectură plăcută și deosebit de elocventă. Iar stăruința de a parcurge un volum consistent se transformă într-o plăcere care merită experimentată.

Alături de miezul textual, găsim în acest volum și o mențiune fotografică deosebit de reușită prin cuprinderea imaginilor de la Expoziția de artă vizuală „China, istorie și contemporaneitate” al cărei vernisaj a avut loc în cadrul Simpozionului Internațional, ediția a V-a. Realizată cu profesionalism de către Fotoclubul din Arad, prin implicarea directă a inițiatorului acestuia, președintele Nelu Scripciuc, această secțiune adaugă imagini diverse, vizite la Arad a Excelenței Sale, YU JIANG, întâlnirea cu oficialități arădene, imagini din spectacolul prezentat pe scena Teatrului Clasic „Ioan Slavici” Arad de către artiști chinezi sau aspecte din timpul desfășurării Simpozionului Internațional și a vernisajului expoziției. Sunt prezentate și fotografiile inedite, care surprind câteva dintre cele zece ateliere de creație și de versuri tematice chinezești, susținute cu emoție și entuziasm de micii „artiști” ai Grădiniței „Furnicuța”. Albumul foto se încheie cu prezentarea unor momente de la lansarea volumului al III-lea al „Culturii și civilizației chineze. Dialoguri româno-chineze”, în sala mare a Consiliului Județean Arad, a afișului Simpozionului Internațional și, nu în ultimul rând, prezintă membrii Asociației „Conbrio”, parteneră loială a Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze.

Mai menționăm că volumul cuprinde, în capitolul al VI-lea, articole publicate în presă de către ziariști arădeni, care consemnează și comentează activitățile desfășurate de către Forumul Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze. O publicistică bogată și apreciativă, care confirmă eforturile și rezultatele tot mai semnificative pe care forumul reușește să le obțină în comunitatea arădeană.

În concluzie, suntem în proximitatea agreabilă a unei cărți scrise de arădeni, confesiv sau prospectiv, abordând cu sinceritate și luciditate segmentul din cultura și civilizația chineză pe care au avut norocul să-l cunoască. O șansă împărtășită tuturor prin generozitatea gestului de a scrie și prin facilitarea oferită cititorilor de apariția acestei cărți. Un demers pe care-l considerăm necesar și laudabil, cu încredințarea că el trebuie continuat, spre folosul comunității noastre.

(Editura Forumul Româno-Chinez, 2022)

ANTON ILICA, *REMEMORĂRI CORDIALE*

A scris 1000 de studii și articole, a publicat peste 3000 de pagini despre istoria teatrului transilvănean și arădean, a publicat tratate de limba română, un semnificativ volum despre Enescu, precum și 16 Anuare ale Universității „Aurel Vlaicu” din Arad.

De mai multă vreme, publicistul, prof. univ. dr. Lizica Mișuț, scrie un șir de medalioane dedicate unor arădeni „ce nu trebuie uitați”, printre aceștia regăsindu-se teologi, scriitori, medici, universitari, profesori, ingineri, economiști, antreprenori etc.

Este o selecție afectivă, iar prezentările accentuează faptele esențiale și evidențiază activitățile lor de excepție, prin care fiecare a contribuit la dezvoltarea Aradului.

Ar fi potrivit să-i înșirui, ca să conving cititorii că alegerea pentru „neuitare” coincide cu valoarea și calitatea unor exerciții socio-profesionale, pentru care au fost rânduiți între elitele urbei noastre.

Le-am lecturat cu interes, fiind publicate în *criticarad.ro*, inclusiv comentariile oneste și decente ale anonimilor cititori.

Fiecare medalion beneficiază de un stil publicistic atractiv și convingător. Alăturate, acestea construiesc o imagine coerentă a arădenilor care au dinamizat, prin activitatea lor, calitatea vieții intelectuale, științifice și artistice.

Lizica MIȘUȚ nu se putea prezenta pe sine, deși merită o asemenea evidențiere, grație activității sale exemplare în domeniul științific și profesional.

O facem, cu scuzele pentru „plagiarea” parțială a titlului, bazându-ne pe cunoașterea acesteia, atât ca și colegi de universitate și cititor al volumelor și articolelor sale, cât și ca observator al autorității sale intelectuale și implicarea în dinamica vieții civice a Aradului.

Întâia dimensiune a personalității doamnei Lizica Mișuț o derivăm din vocația sa pentru construcția universitară.

Era doctor în filologie (din 1980) când s-a înființat Universitatea Aurel Vlaicu din Arad. Dobândise funcția de rector, de puțin timp, când Ministrul de atunci al Educației, Andrei Marga, sosește în Arad, cu gândul ferm de „a unifica” cele două universități arădene, evident în jurul celei private.

Era un abuz, care pretindea atitudine fermă și o autoritate energică. Rectorul Lizica Mișuț moștenise o universitate cu trei facultăți și 14

licențe, cu 2154 studenți și 100 cadre didactice, fără locație, fără bază materială și chiar fără calitatea unui exercițiu didactic de tip universitar.

Era dimensiunea unei universități mici și fără prestigiu ori relevanță. Pentru supraviețuirea învățământului superior în Arad, aveam nevoie de o universitate puternică, spre a nu fi la cheremul vreunui ministru arogant. Aceasta i-a fost motivația de a da amplitudine și coerență deciziilor pozitive.

A știut să mobilizeze colectivul didactic pentru un asemenea demers. Rezultatele au fost reale. A fost nevoie de învățarea specificului procesului de învățământ universitar, de elaborarea dosarelor de acreditare, de asimilarea ritualurilor specifice etc., fără modele și fără sprijin logistic.

La părăsirea mandatului legal de rector, Universitatea dispunea de 9 facultăți, 38 programe de licență, 26 masterate, două școli doctorale (toate acreditate), 14.450 studenți, peste 300 cadre didactice, 44 de colaborări cu universități din țară și străinătate.

O asemenea dezvoltare i-a permis să acorde înalte titluri de Doctor Honoris Causa la peste 100 de personalități, între care Regele, doi președinți de țară, doi președinți de Academie, ambasadori, universitari de prestigiu, oameni de cultură și știință etc.

Baza materială a Universității din mandatul său a ajuns la aproape 50 de mii de metri pătrați, între care Complexul Universitar M, Biblioteca Centrală Universitară, Cantina și Căminele studențești, Hotel Academos, Vila Rebeca de la Moneasa, Incubatorul de afaceri.

Niciun ministru nu mai putea contesta succesele universității arădene și nici calitatea exercițiului universitar. Întreaga perioadă cât a fost rector a dedicat-o creșterii prestigiului universității și construcției acesteia spre a fi așezată în rândul de frunte al universităților românești.

Universitatea a fost a doua sa familie, dedicându-se acestui proiect pentru Arad. După expirarea mandatului de rector, i-a păsat în continuare de ascendența valorică a acesteia.

A fost Președinta Consiliului Academic pentru a continua consilierea Senatului și a noului rector, fapt ce a incomodat, iar noul Rector a solicitat intervenția lui Sorin Cîmpeanu, pe atunci președinte al Consiliului Național al Rectorilor, devenit apoi Ministrul Învățământului din partea partidului Pro România, un oportunist, care în patru ani a trecut, prin vreo patru partide, de la stânga spre dreapta, anticipând

plecarea la partidul care i-ar asigura portofoliu (acum e ministru din partea PNL).

Acum, ca și înainte, este „un ministru” (cum m) controversat și oportunist politic. Intervenția sa agresivă a determinat desființarea acestei structuri universitare, legale, dar incomode desigur, întrucât semnala derapajele și amatorismele decizionale.

Au apărut plagiatele, improvizațiile, abuzurile (trei mandate prin șmecheria câtorva rectori, inclusiv al actualului și viitorului ministru, Sorinel Cîmpeanu), precum și o descreștere a calității. E subiectul unui eseu, care s-ar putea intitula „Creșterea și descreșterea Universității...”.

Ca rector, Lizica Mihuț a fost expresia tenacității, a rigorii, exigenței, ambiției și voinței de a da Aradului o construcție universitară sigură și incontestabilă.

În al doilea rând, Lizica MIHUȚ a fost un autentic om de cultură, un profesor cu elevată ținută intelectuală, un om al școlii și un publicist responsabil, care, prin articolele sale, exprimă pulsul vieții spirituale contemporane.

A colaborat la presa culturală națională, a scris 1000 de studii și articole, a publicat peste 3000 de pagini despre istoria teatrului transilvănean și arădean, a publicat tratate de limba română, un semnificativ volum despre Enescu, precum și 16 Anuare ale Universității Aurel Vlaicu din Arad.

Mai apoi, a stabilit relații de bună prietenie cu China, fiind Președinte al Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze.

Toate evenimentele culturale sau teatrale importante au fost relatate în presă ori volume, sub formă de interviuri, medalioane, opinii.

Cărțile sale ocupă un raft în bibliotecă, iar istoria culturală a Aradului trebuie să-i așeze opera și activitatea între cele mai onorabile și râvnite referințe informaționale.

Recent, dedică articolul dnei Andreea Weisl, tânără doctor și proaspăt profesor la Universitatea Cambridge, iar ceea ce evidențiază la aceasta i se potrivește: harnică, recunoscătoare, riguroasă, perfecționistă, curioasă, creativă, pozitivă.

Lizica Mihuț este intelectualul de elită al Aradului, cu deschidere spre cultura și spiritualitatea europeană, având credința și harul cuvântului, iubindu-și familia și cultivând prietenia onestă și cinstită.

Citește neconținut și scrie cu aceeași înzestrare despre cei buni, dar și despre cei care i-au trădat așteptările ori chiar despre faptele vicioase ale semenilor. De aceea, comunitatea arădeană n-o poate uita.

A construit cu temeinicie cultura universitară și a descris viața contemporană cu obiectivitate și cu dorința de a pune toate cele pe făgașul lor cel bun. Invidiată și deopotrivă adulată, a suportat răutățile unora și a aplaudat faptele altora.

Cultura i-a fost un permanent refugiu intelectual, iar buna rânduială în urbea noastră i-a fost un reper moral.

(februarie 2022)

CAPITOLUL XI
OASPEȚI AI ARADULUI, 2004 – 2020,
ÎN ORDINE CRONOLOGICĂ
(selectiv)

Academician Mircea Malița

*Academician Marius Sala, prof.
univ. dr. docent Ion Toboșaru*

*Ștefan Augustin Doinaș,
poet și traducător*

Roseann Runte, rector (Canada)

Academician Cornelia Bodea

*Susanne Kastner,
vicepreședinte Bundestag*

*Mathias Jurgen Bauer,
rector (Saarbrucken)*

REGELE MIHAI AL ROMÂNIEI

*Cristian Tudor Popescu,
ziarist și eseist*

*Ioan Carțiș,
rector (Timișoara)*

*Î. P.S Nicolae Corneanu,
Mitropolit al Banatului*

*Academician Eugen Simion,
Președinte al Academiei Române*

*E. S. Michael Guest,
Ambasador al S. U. A.*

*E. S. Mohamed Laichoubi,
Ambasador al Algeriei*

*E. S. Rodica Radian Gordon,
Ambasador al Israelului*

*Jürgen Schreier, Ministrul
Învățământului (Germania)*

*Ernst Cristoph Sutner
prof. univ. dr. pr. (Viena)*

*Academician Solyomosi Frigyes
(Ungaria)*

*Theodor Stolojan,
prof. univ. dr. (București)*

*Pasquale Mistreatta, rector,
Universitatea din Cagliari*

*Muhamad Ali Taha,
președintele Uniunii Scriitorilor arabi din Israel*

*Andrei Pleșu,
eseist și istoric al artei*

*Gabriel Liiceanu,
filosof și editor*

*Nicolae Ghilezan,
prof. univ. dr. docent
(Cluj-Napoca)*

*Zahal Levy,
prof. univ. dr.
(Israel)*

Eugen Ovidiu Chirovici

*Lotfi Zadeh
prof. univ. dr. (SUA)*

*Ioan Rus,
Ministru de Interne*

*Mircea Geoană,
Ministru de Externe*

Academician Ioan Dumitrache

*Radu Munteanu,
rector (Cluj-Napoca)*

*dr. Ștefan Mășu,
Șeful suprem al Ritului York*

*Cristian Adomniței,
Ministru al Educației Naționale*

*Mihail Hărdău,
Ministru al Educației Naționale*

*Ion Gh. Roșca,
rector A. S. E. (București)*

*Mohamed Nabil Solioman
Deabas, rector, (Cairo)*

*Valeriu Stoica,
prof. univ. dr. (București)*

*Preafericitul Părinte Daniel,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe
Române*

*Adrian Curaj,
Ministru al Educației Naționale,
Director General UEFISCDI*

*Î.P.S. dr. Laurențiu Streza,
Mitropolit al Ardealului*

*E.S. David Oren,
Ambasador al Israelului*

*George Dincă,
prof. univ. dr. (București)*

*Daniel Funeriu,
Ministrul al Educației Naționale*

*Anton Hadăr
prof. univ. dr. ing.*

Academician Eugen Segal

*Rita Padovani,
prof. univ. dr. (Roma)*

*Grozdanka Gojkov,
prof. univ. dr. (Serbia)*

*Mihai Răzvan Ungureanu,
prof. univ. dr. (București)*

*Florin Georgescu,
Prim-viceguvernator al B. N. R.*

*Academician Ionel V. Vlad,
Președinte al Academiei Române*

*Remus Pricopie,
Ministrul al Educației Naționale*

*Radu Ghețea,
Președinte al CEC BANK*

*Doris Pack,
deputat, Parlamentul European*

E. S. Huo Yuzhen, Ambasador al Chinei în România

E. S. Xu Feihong, Ambasador al Chinei în România

E. S. Yu Jiang, Ambasador al Chinei în România

Românii nu vor accepta, la nesfârșit, ca titlurile științifice și ierarhiile să fie dobândite de impostori. Va veni momentul, când falsele valori vor fi marginalizate.

ISBN 978-606-8478-62-3

